

ZAKONIK O KRIVIČNOM POSTUPKU

("Sl. list CG", br. 57/2009, 49/2010, 47/2014 - odluka US, 2/2015 - odluka US, 35/2015, 58/2015 - dr. zakon i 28/2018 – odluka US)

Dio prvi

OPŠTE ODREDBE

Glava I

OSNOVNA PRAVILA

Predmet i cilj zakonika

Član 1

Ovim zakonikom utvrđuju se pravila sa ciljem da se omogući pravično vođenje krivičnog postupka i da niko nevin ne bude osuđen, a da se učiniocu krivičnog djela izrekne krivična sankcija pod uslovima propisanim Krivičnim zakonikom i na osnovu zakonito sprovedenog postupka.

Načelo zakonitosti

Član 2

(1) Krivičnu sankciju učiniocu krivičnog djela može izreći samo nadležni sud u postupku koji je pokrenut i sproveden po ovom zakoniku.

(2) Prije pravosnažne odluke suda, okrivljeni može biti ograničen u svojoj slobodi i drugim pravima samo pod uslovima propisanim ovim zakonikom.

Pretpostavka nevinosti i in dubio pro reo

Član 3

(1) Svako se smatra nevinim dok se njegova krivica za krivično djelo ne utvrdi pravosnažnom odlukom suda.

(2) Državni organi, mediji, udruženja građana, javne ličnosti i druga lica dužni su da se pridržavaju pravila iz stava 1 ovog člana i da svojim javnim izjavama o krivičnom postupku koji je u toku ne vrijeđaju druga pravila postupka, prava okrivljenog i oštećenog i načelo sudske nezavisnosti.

(3) Ako i nakon pribavljanja svih raspoloživih dokaza i njihovog izvođenja u krivičnom postupku, ostane samo sumnja u odnosu na postojanje nekog bitnog obilježja krivičnog djela ili u pogledu činjenica od kojih zavisi primjena neke odredbe Krivičnog ili ovog zakonika, sud će donijeti odluku koja je povoljnija za okrivljenog.

Prava osumnjičenog, odnosno okrivljenog

Član 4

(1) Osumnjičeni na prvom saslušanju mora biti obaviješten o krivičnom djelu za koje se tereti i osnovima sumnje protiv njega.

(2) Okrivljenom se mora omogućiti da se izjasni o svim činjenicama i dokazima koji ga terete i iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist.

(3) Osumnjičeni prilikom prvog saslušanja, odnosno okrivljeni mora biti upoznat da ne mora da daje nikakve izjave niti da odgovara na postavljena pitanja, a da sve što izjavi može biti upotrijebljeno kao dokaz.

Prava lica lišenog slobode

Član 5

(1) Lice lišeno slobode od strane nadležnog državnog organa mora biti odmah obaviješteno, na svom jeziku ili na jeziku koji razumije, o razlozima lišenja slobode i istovremeno upoznato da nije dužno ništa da izjavi, da ima pravo da uzme branioca koga sam izabere, da zahtijeva da se o lišenju slobode obavijesti lice koje sam odredi, kao i diplomatsko konzularni predstavnik države čiji je državljanin, odnosno predstavnik odgovarajuće međunarodne organizacije ako se radi o licu bez državljanstva ili izbjeglici.

(2) Lice koje je lišeno slobode, bez odluke suda, mora odmah biti sprovedeno nadležnom državnom tužiocu, osim u slučajevima predviđenim ovim zakonikom.

Zabrana ponovnog suđenja (Ne bis in idem)

Član 6

(1) Nikome ne može biti ponovo suđeno za krivično djelo za koje je pravosnažnom odlukom osuđen ili oslobođen optužbe.

(2) Zabrana iz stava 1 ovog člana ne sprječava ponavljanje krivičnog postupka u skladu sa ovim zakonikom.

Službeni jezik u krivičnom postupku

Član 7

(1) U krivičnom postupku službeni jezik je crnogorski jezik.

(2) U sudu na čijem području značajan dio stanovništva čine pripadnici manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica (u daljem tekstu: manjine), u službenoj upotrebi u krivičnom postupku je i njihov jezik, u skladu sa zakonom.

Pravo na upotrebu svog jezika u krivičnom postupku

Član 8

(1) Krivični postupak vodi se na crnogorskom jeziku.

(2) Stranke, svjedoci i druga lica koja učestvuju u postupku imaju pravo da u postupku upotrebljavaju svoj jezik ili jezik koji razumiju. Ako se postupak ne vodi na jeziku nekog od tih lica, obezbijediće se prevođenje iskaza, isprava i drugog pisanog dokaznog materijala.

(3) O pravu na prevođenje poučiće se lice iz stava 2 ovog člana, koje se može odreći tog prava ako zna jezik na kojem se vodi postupak. U zapisniku će se zabilježiti da je data pouka i izjava učesnika u postupku.

(4) Prevođenje se povjerava tumaču.

Jezik na kojem se upućuju podnesci sudu, odnosno na kojem sud upućuje podneske

Član 9

(1) Tužbe, žalbe i drugi podnesci upućuju se sudu na crnogorskom jeziku.

(2) Lice lišeno slobode može upućivati sudu podneske na svom jeziku ili na jeziku koji razumije.

(3) Pozive, odluke i druga pismena upućuje sud na crnogorskom jeziku.

(4) Ako je u sudu u službenoj upotrebi i jezik manjine, sud će na tom jeziku dostavljati sudska pismena licima koja su pripadnici te manjine, a koja su se u postupku služila tim jezikom. Ta lica mogu zahtijevati da im se pismena dostavljaju na crnogorskom jeziku.

(5) Okrivljenom koji je u pritvoru, na izdržavanju kazne ili u zdravstvenoj ustanovi u kojoj se izvršava mjera bezbjednosti dostaviće se i prevod pismena iz st. 1 i 3 ovog člana na jeziku kojim se služi u postupku.

Međusobno saobraćanje sudova

Član 10

Sudovi saobraćaju međusobno i ukazuju jedni drugima pravnu pomoć na crnogorskom jeziku. Ako je pismeno sastavljeno na jeziku manjine, a upućuje se sudu u kojem taj jezik nije u službenoj upotrebi, priložiće se prevod na crnogorskom jeziku.

Zabrana primjene nasilja i iznuđivanja priznanja

Član 11

(1) Zabranjeno je prijetiti ili vršiti nasilje nad osumnjičenim, okrivljenim ili drugim licem koje učestvuje u postupku, kao i iznuđivanje priznanja ili druge izjave od tih lica.

(2) Sudska odluka se ne može zasnivati na priznanju ili drugoj izjavi pribavljenoj iznuđivanjem, mučenjem, nečovječnim ili ponižavajućim postupanjem.

Pravo na odbranu

Član 12

(1) Okrivljeni ima pravo da se brani sam ili uz stručnu pomoć branioca koga sam izabere iz reda advokata.

(2) Okrivljeni ima pravo da njegovom saslušanju prisustvuje branilac.

(3) Prije prvog saslušanja, okrivljeni će se poučiti o pravu da uzme branioca, da se sa braniocem dogovori o načinu odbrane i da branilac može da prisustvuje njegovom saslušanju. On će biti upozoren da sve što izjavi može biti upotrijebljeno protiv njega kao dokaz.

(4) Ako okrivljeni sam ne uzme branica, postaviće mu se branilac po službenoj dužnosti, kad je to određeno ovim zakonikom.

(5) Okrivljenom se mora obezbijediti dovoljno vremena i mogućnosti za pripremanje odbrane.

(6) Osumnjičeni ima pravo na branioca u skladu sa ovim zakonikom.

Pravo na rehabilitaciju i naknadu štete

Član 13

Lice koje je nezakonito ili neosnovano lišeno slobode ili neosnovano osuđeno ima pravo na rehabilitaciju, pravo na naknadu štete od države, kao i druga prava utvrđena zakonom.

Pouka o pravima okrivljenog ili drugog lica koje učestvuje u postupku

Član 14

Osumnjičenog, odnosno okrivljenog ili drugo lice koje učestvuje u postupku, a iz neznanja bi moglo da propusti neku radnju u postupku ili da zbog toga ne koristi svoja prava, sud, državni tužilac i državni organi koji učestvuju u postupku će poučiti o pravima koja mu po ovom zakoniku pripadaju i o posljedicama propuštanja radnje.

Pravo na suđenje bez odlaganja

Član 15

(1) Okrivljeni ima pravo da, u najkraćem roku, bude izveden pred sud i da mu bude suđeno bez odlaganja.

(2) Sud je dužan da postupak sprovede bez odugovlačenja i da onemogući svaku zloupotrebu prava koja pripadaju licima koja učestvuju u postupku.

(3) Trajanje pritvora, odnosno drugih ograničenja slobode mora biti svedeno na najkraće potrebno vrijeme.

Načelo istine i pravičnosti

Član 16

(1) Sud, državni tužilac i drugi državni organi koji učestvuju u krivičnom postupku dužni su da istinito i potpuno utvrde činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonite i pravične odluke, kao i da sa jednakom pažnjom ispituju i utvrde činjenice koje terete okrivljenog i one koje mu idu u korist.

(2) Sud je dužan da strankama i braniocu obezbijedi jednake uslove u pogledu predlaganja dokaza i pristupa dokazima i njihovom izvođenju.

Slobodna ocjena dokaza i pravno nevaljani dokazi

Član 17

(1) Sud i državni tužilac postojanje ili nepostojanje činjenica, na kojima zasniva odluku, cijeni po svom slobodnom uvjerenju.

(2) Sudska odluka se ne može zasnivati na dokazima koji su pribavljeni povredama ljudskih prava i osnovnih sloboda zajemčenih Ustavom ili potvrđenim međunarodnim ugovorima, ili na dokazima koji su pribavljeni povredama odredaba krivičnog postupka, kao i drugim dokazima za koje se iz njih saznalo, niti se takvi dokazi mogu koristiti u postupku.

Načelo optužbe

Član 18

(1) Krivični postupak pokreće se i vodi po optužbi ovlašćenog tužioca.

(2) Za krivična djela za koja se goni po službenoj dužnosti ovlašćeni tužilac je državni tužilac, a za krivična djela za koja se goni po privatnoj tužbi ovlašćeni tužilac je privatni tužilac.

(3) Ako državni tužilac nađe da nema osnova za pokretanje ili vođenje krivičnog postupka, na njegovo mjesto može stupiti oštećeni kao tužilac, pod uslovima propisanim ovim zakonikom.

Načelo legaliteta krivičnog gonjenja

Član 19

Državni tužilac je dužan da preduzme krivično gonjenje kad postoje osnovi sumnje da je određeno lice učinilo krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, ako ovim zakonikom nije drukčije određeno.

Početak krivičnog postupka

Član 19a

Krivični postupak počinje:

- 1) donošenjem naredbe o sprovođenju istrage iz člana 275 ovog zakonika;
- 2) potvrđivanjem neposredne optužnice iz člana 288 ovog zakonika;
- 3) pozivanjem na glavni pretres u skraćenom postupku u skladu sa članom 454 stav 1 ovog zakonika ili donošenjem rješenja o kažnjavanju bez održavanja glavnog pretresa u skladu sa članom 461 stav 1 ovog zakonika;
- 4) pozivanjem na glavni pretres u postupku za izricanje mjere bezbjednosti obaveznog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, odnosno obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi u skladu sa članom 471 stav 2 ovog zakonika;
- 5) zakazivanjem glavnog pretresa iz člana 451 stav 4 ovog zakonika;
- 6) potvrđivanjem optužbe oštećenog kao tužioca.

Ograničenje određenih prava uslijed vođenja krivičnog postupka

Član 19b

(1) Kad je propisano da vođenje krivičnog postupka ima za posljedicu ograničenje određenih prava, ova ograničenja, ako zakonom nije drukčije propisano, nastupaju:

- 1) potvrđivanjem optužnice;
- 2) pozivanjem na glavni pretres u skraćenom postupku u skladu sa članom 454 stav 1 ovog zakonika ili donošenjem rješenja o kažnjavanju bez održavanja glavnog pretresa u skladu sa članom 461 stav 1 ovog zakonika;
- 3) pozivanjem na glavni pretres u postupku za izricanje mjere bezbjednosti obaveznog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, odnosno obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi u skladu sa članom 471 stav 2 ovog zakonika.

(2) O okolnostima iz stava 1 ovog člana, sud će po službenoj dužnosti, u roku od tri dana od donošenja odluke, obavijestiti organ ili poslodavca kod koga je okrivljeni zaposlen.

(3) Na način i u roku iz stava 2 ovog člana, sud će obavijestiti organ ili poslodavca kod koga je okrivljeni zaposlen i o određivanju pritvora.

(4) O davanju podataka u skladu sa st. 2 i 3 ovog člana, sud će obavijestiti okrivljenog i njegovog branioca, na njihov zahtjev.

Suđenje u vijeću

Član 20

(1) U krivičnom postupku sud sudi u vijeću.

(2) U prvostepenom sudu sudi sudija pojedinac kad je to propisano ovim zakonikom.

Ograničenje određenih prava usljed pokretanja krivičnog postupka

Član 21

(brisano)

Značenje izraza

Član 22

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakoniku imaju sljedeće značenje:

1) **osumnjičeni** je lice prema kome je nadležni državni organ preduzeo neku radnju zbog postojanja osnova sumnje da je učinilo krivično djelo, a u odnosu na koje još nije donesena naredba o sprovođenju istrage niti je podnesena neposredna optužnica;

2) **okrivljeni** je lice protiv koga je donesena naredba o sprovođenju istrage ili protiv koga je podignuta optužnica, optužni predlog ili privatna tužba ili lice protiv koga je pokrenut posebni postupak za primjenu mjera bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi i obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi; izraz okrivljeni može se koristiti u krivičnom postupku kao opšti naziv za okrivljenog, optuženog i osuđenog;

- 3) **optuženi** je lice protiv koga je optužnica stupila na pravnu snagu;
- 4) **osuđeni** je lice za koje je pravosnažnom presudom ili pravosnažnim rješenjem o kažnjavanju utvrđeno da je krivo za određeno krivično djelo;
- 5) **oštećeni** je lice čije je kakvo lično ili imovinsko pravo krivičnim djelom povrijeđeno ili ugroženo;
- 6) **tužilac** je državni tužilac, privatni tužilac i oštećeni kao tužilac;
- 7) **stranka** je tužilac i okrivljeni;
- 8) **organizovani kriminal** podrazumijeva postojanje osnova sumnje da je krivično djelo za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od četiri godine ili teža kazna rezultat djelovanja tri ili više lica udruženih u kriminalnu organizaciju, odnosno kriminalnu grupu, čiji je cilj vršenje teških krivičnih djela, radi sticanja nezakonite dobiti ili moći, u slučaju kad su ispunjena najmanje tri od sljedećih uslova:
- a) da je svaki član kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe imao unaprijed određeni ili očigledno odredivi zadatak ili ulogu;
 - b) da je djelovanje kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe planirano na duže vrijeme ili za neograničeni vremenski period;
 - v) da se djelovanje kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe zasniva na primjeni određenih pravila unutrašnje kontrole i discipline članova;
 - g) da se djelovanje kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe planira i sprovodi u međunarodnim razmjerama;
 - d) da se u djelovanju kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe primjenjuje nasilje ili zastrašivanje ili da postoji spremnost za njihovu primjenu;
 - đ) da se u djelovanju kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe koriste privredne ili poslovne strukture;
 - e) da se u djelovanju kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe koristi pranje novca ili nezakonito stečene dobiti;
 - ž) da postoji uticaj kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe ili njenog dijela na političku vlast, sredstva javnog informisanja, zakonodavnu, izvršnu ili sudsku vlast ili na druge važne društvene ili ekonomske činioce.
- 9) **najduža kazna zatvora** je kazna zatvor od četrdeset godina.

Glava II

NADLEŽNOST SUDOVA

1. STVARNA NADLEŽNOST I SASTAV SUDA

Stvarna nadležnost

Član 23

Sud sudi u granicama svoje stvarne nadležnosti određene zakonom.

Sastav suda i funkcionalna sudska nadležnost

Član 24

- (1) U prvom stepenu sud sudi u vijeću sastavljenom od troje sudija, osim u slučaju iz stava 2 ovog člana.
- (2) Za krivična djela za koja je kao glavna kazna propisana novčana kazna ili kazna zatvora do deset godina u prvom stepenu sudi sudija pojedinac, osim za djela organizovanog kriminala ili ako zakonom nije drukčije određeno.
- (3) U drugom stepenu sud sudi u vijeću sastavljenom od troje sudija.
- (4) U trećem stepenu sud sudi u vijeću sastavljenom od pet sudija.
- (5) U izviđaju i istrazi učestvuje sudija za istragu prvostepenog suda u skladu sa ovim zakonikom.
- (6) Predsjednik suda i predsjednik vijeća odlučuju u slučajevima propisanim ovim zakonikom.
- (7) Prvostepeni sudovi, u vijeću sastavljenom od troje sudija, odlučuju o žalbama protiv rješenja sudije za istragu i drugih rješenja kad je to određeno ovim zakonikom, donose odluke u prvom stepenu van glavnog pretresa, sprovode postupak i donose presudu po zahtjevu kojim se traži izvršenje krivične presude stranog suda i stavljaju predloge u slučajevima propisanim ovim zakonikom ili drugim zakonom.
- (8) Ako se kod suda koji sudi samo u prvom stepenu, zbog nedovoljnog broja sudija, ne može obrazovati vijeće iz stava 7 ovog člana, poslove iz nadležnosti tog vijeća vršiće vijeće neposredno višeg suda.
- (9) Odredbe ovog zakonika koje se odnose na prava i dužnosti predsjednika vijeća i vijeća shodno se primjenjuju i na sudiju pojedinca kad sudi u skladu sa odredbama ovog zakonika.
- (10) Sud odlučuje o zahtjevu za zaštitu zakonitosti u vijeću sastavljenom od pet sudija.
- (11) U slučajevima koji nijesu propisani u st. 3, 4 i 10 ovog člana, sudovi višeg stepena odlučuju u vijeću sastavljenom od troje sudija, ako ovim zakonikom nije drukčije određeno.

2. MJESNA NADLEŽNOST

Opšta pravila određivanja mjesne nadležnosti

Član 25

- (1) Mjesno nadležan je, po pravilu, sud na čijem području je krivično djelo izvršeno ili pokušano.
- (2) Privatna tužba može se podnijeti i sudu na čijem području okrivljeni ima prebivalište ili boravište.
- (3) Ako je krivično djelo izvršeno ili pokušano na području više sudova ili na granici tih područja ili je neizvjesno na kojem je području izvršeno ili pokušano, nadležan je sud koji je po optužbi ovlašćenog tužioca prvi započeo postupak, a u izviđaju i istrazi nadležan je sud koji je prvi preduzeo radnju po predlogu tužioca.

Mjesna nadležnost suda kad je djelo učinjeno na domaćem brodu ili vazduhoplovu

Član 26

Ako je krivično djelo učinjeno na domaćem brodu ili domaćem vazduhoplovu, dok se nalazi u domaćem pristaništu, nadležan je sud na čijem području se nalazi to pristanište. U ostalim slučajevima, kad je krivično djelo učinjeno na domaćem brodu ili domaćem vazduhoplovu, nadležan je sud na čijem se području nalazi matična luka broda, odnosno vazduhoplova ili domaće pristanište u kojem se brod, odnosno vazduhoplov prvi put zaustavi.

Mjesna nadležnost za djelo učinjeno putem medija

Član 27

(1) Ako je krivično djelo učinjeno putem štampe, nadležan je sud na čijem je području list štampan. Ako to mjesto nije poznato ili je list štampan u drugoj državi, nadležan je sud na čijem se području rastura štampani list.

(2) Ako po zakonu odgovara sastavljač teksta, nadležan je i sud na čijem području sastavljač ima prebivalište ili sud mjesta gdje se desio događaj na koji se odnosi tekst.

(3) Odredbe st. 1 i 2 ovog člana shodno se primjenjuju i u slučaju kad je izjava ili tekst objavljen preko radija, televizije ili drugih sredstava javnog informisanja.

Mjesna nadležnost kad nije poznato mjesto izvršenja krivičnog djela

Član 28

(1) Ako nije poznato mjesto izvršenja krivičnog djela ili ako je to mjesto van Crne Gore, nadležan je sud na čijem području okrivljeni ima prebivalište ili boravište.

(2) Ako je sud na čijem području okrivljeni ima prebivalište ili boravište već započeo postupak, ostaje nadležan i kad se sazna za mjesto izvršenja krivičnog djela.

(3) Ako nije poznato mjesto izvršenja krivičnog djela ni prebivalište ili boravište okrivljenog ili su oba van Crne Gore, nadležan je sud na čijem se području okrivljeni liši slobode ili se sam prijavi.

Mjesna nadležnost kad su krivična djela izvršena u Crnoj Gori i u drugoj državi

Član 29

Ako je neko lice učinilo krivično djelo u Crnoj Gori i u drugoj državi, nadležan je sud koji je nadležan za krivično djelo učinjeno u Crnoj Gori.

Određena mjesna nadležnost (forum ordinatum)

Član 30

Ako se po odredbama ovog zakonika ne može ustanoviti koji je sud mjesno nadležan, Vrhovni sud Crne Gore (u daljem tekstu: Vrhovni sud) odrediće jedan od stvarno nadležnih sudova pred kojim će se sprovesti postupak.

3. SPAJANJE I RAZDVAJANJE POSTUPKA

Spajanje postupka

Član 31

- (1) Ako je isto lice okrivljeno za više krivičnih djela, od kojih je za neka nadležan niži, a za neka viši sud, nadležan je viši sud, a u slučaju kad su nadležni sudovi iste vrste, nadležan je sud koji je po optužbi ovlašćenog tužioca prvi započeo postupak, a u izviđaju i istrazi nadležan je sud koji je prvi preduzeo radnju po predlogu tužioca.
- (2) Po odredbi stava 1 ovog člana određuje se nadležnost i u slučaju kad je oštećeni istovremeno učinio krivično djelo prema okrivljenom.
- (3) Za saizvršioce je nadležan, po pravilu, sud koji je kao nadležan za jednog od njih prvi započeo postupak.
- (4) Sud koji je nadležan za izvršioca krivičnog djela nadležan je, po pravilu, i za saučesnike, prikrivače, lica koja su pomogla učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela, kao i za lica koja nijesu prijavila pripremanje ili izvršenje krivičnog djela ili učinioca.
- (5) U slučajevima iz st. 1 do 4 ovog člana sprovede se, po pravilu, jedinstveni postupak i donijeti jedna presuda.
- (6) Sud može odlučiti da se sprovede jedinstveni postupak i donese jedna presuda i u slučaju kad je više lica okrivljeno za više krivičnih djela, ali samo ako između izvršenih krivičnih djela postoji međusobna veza i isti dokazi. Ako je za neka od ovih krivičnih djela nadležan viši sud, a za neka niži sud, jedinstveni postupak može se sprovesti samo pred višim sudom.
- (7) Sud može odlučiti da se sprovede jedinstveni postupak i donese jedna presuda ako se pred istim sudom vode odvojeni postupci protiv istog lica za više krivičnih djela ili protiv više lica za isto krivično djelo.
- (8) O spajanju postupka odlučuje sud koji je nadležan za sprovođenje jedinstvenog postupka. Protiv rješenja kojim je određeno spajanje postupka ili kojim je odbijen predlog za spajanje postupka nije dozvoljena žalba.
- (9) Odredbe o spajanju postupka shodno se primjenjuju i kad u izviđaju i istrazi postupak vodi državni tužilac koji odlučuje o sprovođenju jedinstvenog postupka.

Razdvajanje postupka

Član 32

- (1) Na predlog stranaka, oštećenog ili po službenoj dužnosti, sud koji je nadležan u skladu sa članom 31 ovog zakonika može, iz važnih razloga ili iz razloga cjelishodnosti, do završetka glavnog pretresa, odlučiti da se postupak za pojedina krivična djela ili protiv pojedinih okrivljenih razdvoji i posebno dovrši ili preda drugom nadležnom sudu.
- (2) Odredbe o razdvajanju postupka shodno se primjenjuju i kad u izviđaju i istrazi postupak vodi državni tužilac koji odlučuje o sprovođenju jedinstvenog postupka.
- (3) Protiv rješenja kojim je određeno razdvajanje postupka ili kojim je odbijen predlog za razdvajanje postupka nije dozvoljena žalba.

4. PRENOŠENJE MJESNE NADLEŽNOSTI

Nužno prenošenje mjesne nadležnosti

Član 33

(1) Kad je nadležni sud, iz pravnih ili stvarnih razloga, spriječen da postupi dužan je da o tome izvijesti neposredno viši sud, koji će odrediti drugi stvarno nadležni sud na svom području.

(2) Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana nije dozvoljena žalba.

Prenošenje nadležnosti iz razloga cjelishodnosti

Član 34

(1) Vrhovni sud može za vođenje postupka odrediti drugi stvarno nadležan sud ako je očigledno da će se tako lakše sprovesti postupak ili ako postoje drugi važni razlozi.

(2) Rješenje u smislu stava 1 ovog člana, može se donijeti na predlog stranaka, sudije pojedinca ili predsjednika vijeća.

5. SUKOB NADLEŽNOSTI

Ocjena nadležnosti

Član 35

(1) Sud je dužan da pazi na svoju stvarnu i mjesnu nadležnost i čim primijeti da nije nadležan oglasiće se nenadležnim i po pravosnažnosti rješenja ustupiće predmet nadležnom sudu, osim u slučajevima iz st. 2 i 3 ovog člana.

(2) Ako sud poslije otvaranja glavnog pretresa ustanovi da je za suđenje nadležan niži sud, nastaviće postupak i donijeti odluku.

(3) Nakon što optužnica stupi na pravnu snagu, sud se ne može oglasiti mjesno nenadležnim niti stranke mogu isticati prigovor mjesne nenadležnosti.

(4) Nenadležan sud je dužan da preduzme one radnje u postupku za koje postoji opasnost od odlaganja.

Pokretanje postupka za rješavanje sukoba nadležnosti

Član 36

(1) Ako sud kojem je predmet ustupljen kao nadležnom smatra da je nadležan sud koji mu je predmet ustupio ili neki drugi sud, pokrenuće postupak za rješavanje sukoba nadležnosti.

(2) Kad je povodom žalbe protiv odluke prvostepenog suda kojom se ovaj oglasio nenadležnim odluku donio drugostepeni sud, za tu odluku vezan je po pitanju nenadležnosti i sud kojem je predmet ustupljen, ako je drugostepeni sud nadležan za rješavanje sukoba nadležnosti između tih sudova.

Rješavanje sukoba nadležnosti

Član 37

(1) O sukobu nadležnosti između sudova rješenje donosi zajednički neposredno viši sud.

(2) Prije nego što donese rješenje povodom sukoba nadležnosti, sud će zatražiti mišljenje državnog tužioca koji je nadležan da postupi pred tim sudom, kad se krivični postupak vodi po optužbi državnog tužioca.

(3) Protiv rješenja donesenog povodom sukoba nadležnosti žalba nije dozvoljena.

(4) Prilikom odlučivanja o sukobu nadležnosti, sud može istovremeno, po službenoj dužnosti, donijeti odluku o prenošenju mjesne nadležnosti, ako su ispunjeni uslovi iz člana 34 ovog zakonika.

(5) Do donošenja rješenja o sukobu nadležnosti između sudova, sud je dužan da preduzima one radnje u postupku za koje postoji opasnost od odlaganja.

Glava III

IZUZEĆE

Razlozi za izuzeće

Član 38

Sudija ne može vršiti sudijsku dužnost, ako:

1) je oštećen krivičnim djelom;

2) mu je okrivljeni, njegov branilac, tužilac, oštećeni, njihov zakonski zastupnik ili punomoćnik bračni drug, bivši bračni drug ili sa njim živi u vanbračnoj zajednici ili srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena, u pobočnoj liniji do četvrtog stepena, a po tazbini do drugog stepena;

3) je sa okrivljenim, njegovim braniocem, tužiocem ili oštećenim u odnosu staraoca, šticenika, usvojioca, usvojenika, hranioca ili hranjenika;

4) je u istom krivičnom predmetu učestvovao kao sudija za istragu, tužilac, branilac, zakonski zastupnik ili punomoćnik oštećenog, odnosno tužioca ili je saslušan kao svjedok ili kao vještak;

5) je u istom predmetu učestvovao u donošenju odluke nižeg suda ili odluke iz člana 302 stav 10 ovog zakonika ili ako je u istom sudu učestvovao u donošenju odluke koja se pobija žalbom;

6) postoje okolnosti koje izazivaju sumnju u njegovu nepristrasnost.

Postupak sudije u slučaju zahtjeva za izuzeće

Član 39

(1) Kad sudija sazna da postoji neki od razloga za njegovo izuzeće iz člana 38 tač. 1 do 5 ovog zakonika, dužan je da odmah prekine rad na tom predmetu i da o tome obavijesti predsjednika suda koji će dodijeliti predmet drugom sudiji. Ako se radi o izuzeću predsjednika suda, njega će u tom slučaju zamijeniti sudija tog suda, najstariji po stažu u sudu, a ako to nije moguće, sudiju koji će ga zamijeniti odrediće predsjednik neposredno višeg suda.

(2) Ako sudija smatra da postoje okolnosti iz člana 38 stav 1 tačka 6 ovog zakonika, koje opravdavaju njegovo izuzeće, obavijestiće o tome predsjednika suda.

Lica koja mogu tražiti izuzeće sudije

Član 40

- (1) Izuzeće sudije mogu tražiti stranke, branilac i oštećeni.
- (2) Zahtjev za izuzeće sudije stranke, branilac i oštećeni mogu podnijeti do početka glavnog pretresa, a ako su za razlog izuzeća saznale kasnije, zahtjev mogu podnijeti odmah po saznanju.
- (3) Zahtjev za izuzeće sudije višeg suda stranke, branilac i oštećeni mogu podnijeti odmah po saznanju, a najkasnije do početka sjednice vijeća ili pretresa.
- (4) Stranke, branilac i oštećeni mogu tražiti izuzeće samo poimenično određenog sudije koji u predmetu postupa.
- (5) Stranke, branilac i oštećeni dužni su da u zahtjevu navedu okolnosti zbog kojih smatraju da postoje neki od razloga za izuzeće iz člana 38 ovog zakonika. U zahtjevu se ne mogu navoditi razlozi koji su isticali u ranijem zahtjevu za izuzeće koji je odbijen.

Odlučivanje o zahtjevu za izuzeće

Član 41

- (1) O zahtjevu za izuzeće iz člana 40 ovog zakonika odlučuje predsjednik suda.
- (2) Ako se traži izuzeće samo predsjednika suda ili predsjednika suda i sudije, odluku o izuzeću donosi predsjednik neposredno višeg suda, a ako se traži izuzeće predsjednika Vrhovnog suda, odluku o izuzeću donosi opšta sjednica tog suda.
- (3) Prije donošenja rješenja o izuzeću pribaviće se izjava sudije, odnosno predsjednika suda, a po potrebi, sprovede se i drugi izviđaji.
- (4) Protiv rješenja kojim se usvaja zahtjev za izuzeće nije dozvoljena žalba. Rješenje kojim se zahtjev za izuzeće odbija može se pobijati posebnom žalbom, a ako je to rješenje doneseno poslije podignute optužnice, onda samo žalbom na presudu.
- (5) Ako je zahtjev za izuzeće podnesen suprotno odredbama člana 40 ovog zakonika, zahtjev će se odbaciti u cjelini, odnosno djelimično. Protiv rješenja kojim se zahtjev odbacuje nije dozvoljena žalba. Rješenje kojim se zahtjev odbacuje donosi predsjednik suda, a na glavnom pretresu vijeće. U donošenju tog rješenja na glavnom pretresu može učestvovati sudija čije se izuzeće traži.
- (6) Izuzetno, sudija na glavnom pretresu može odbaciti zahtjev kojim se traži njegovo izuzeće, odnosno zahtjev kojim se traži njegovo izuzeće i izuzeće predsjednika suda, ako ocijeni da je zahtjev za izuzeće očigledno neosnovan i da je podniet radi sprječavanja ili ometanja suda u preduzimanju određenih radnji, odnosno radi odugovlačenja postupka. Protiv ovog rješenja nije dozvoljena posebna žalba.

Postupak sudije do donošenja odluke o izuzeću

Član 42

Kad sudija sazna da je podniet zahtjev za njegovo izuzeće dužan je da odmah obustavi rad na predmetu, a ako se radi o izuzeću iz člana 38 tačka 6 ovog zakonika može, do donošenja rješenja o zahtjevu, preduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odlaganja.

Izuzeće državnog tužioca i drugih učesnika u postupku

Član 43

- (1) Odredbe o izuzeću sudija shodno se primjenjuju i na državne tužioce i lica koja su na osnovu zakona ovlašćena da državnog tužioca zastupaju u postupku, zapisničare, tumače i stručna lica, kao i na vještake čije se izuzeće može tražiti i zbog razloga iz člana 139 i člana 148 stav 2 ovog zakonika.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, državni tužilac se neće izuzeti ako je u istom predmetu vršio dokazne radnje, odnosno ako je u postupku učestvovao kao tužilac ili je u istom predmetu učestvovao u postupku pred nižim sudom u smislu člana 38 st. 4 i 5 ovog zakonika.
- (3) O izuzeću državnog tužioca odlučuje rukovodilac državnog tužilaštva, a o izuzeću rukovodioca državnog tužilaštva odlučuje rukovodilac neposredno višeg državnog tužilaštva. O izuzeću vrhovnog državnog tužioca odlučuje sjednica Vrhovnog državnog tužilaštva.
- (4) O izuzeću zapisničara, tumača, stručnog lica i vještaka odlučuje vijeće, predsjednik vijeća ili sudija.
- (5) Kad ovlašćeni policijski službenici preduzimaju dokazne radnje na osnovu ovog zakonika, o njihovom izuzeću odlučuje nadležni državni tužilac. Ako prilikom preduzimanja ovih radnji učestvuje zapisničar, o njegovom izuzeću odlučuje službeno lice koje preduzima radnju.

Glava IV

DRŽAVNI TUŽILAC

Prava i dužnosti

Član 44

- (1) Osnovno pravo i dužnost državnog tužioca je gonjenje učinilaca krivičnih djela.
- (2) Za krivična djela za koja se goni po službenoj dužnosti državni tužilac je nadležan da:
 - 1) izdavanjem obavezujućih naloga ili neposrednim rukovođenjem usmjerava radnje organa uprave nadležnog za policijske poslove (u daljem tekstu: policija), vojne policije, organa uprave nadležnog za poslove carina, organa uprave nadležnog za poslove poreza i drugih organa uprave u izviđaju;
 - 2) donosi rješenja o odlaganju krivičnog gonjenja kad je to predviđeno ovim zakonikom i odbacuje krivične prijave iz razloga pravičnosti;
 - 3) donosi naredbe o sprovođenju istrage, sprovodi istragu i vrši neodložne dokazne radnje u izviđaju;
 - 4) sa okrivljenima u skladu sa ovim zakonikom zaključuje sporazume o priznanju krivice nakon što je prikupio dokaze u skladu sa ovim zakonikom;
 - 5) podiže i zastupa optužnice, odnosno optužne predloge pred nadležnim sudom;
 - 6) izjavljuje pravne lijekove protiv sudskih odluka;
 - 7) vrši i druge radnje određene ovim zakonikom.

(3) Radi vršenja ovlašćenja iz stava 2 tačka 1 ovog člana, policija i drugi državni organi dužni su da prije svake preduzete radnje, osim u slučaju hitnosti, obavijeste nadležnog državnog tužioca. Policija i drugi državni organi nadležni za otkrivanje krivičnih djela dužni su da postupe po zahtjevu nadležnog državnog tužioca.

(4) Državni tužilac je dužan da u toku istrage sa jednakom pažnjom utvrdi činjenice koje terete okrivljenog i one koje mu idu u prilog.

Stvarna nadležnost

Član 45

Stvarna nadležnost državnog tužioca u krivičnom postupku određuje se u skladu sa posebnim zakonom.

Mjesna nadležnost

Član 46

Mjesna nadležnost državnog tužioca određuje se prema mjesnoj nadležnosti suda za područje za koje je državni tužilac imenovan.

Radnje preduzete od strane nenadležnog državnog tužioca

Član 47

Kad postoji opasnost od odlaganja, radnje u postupku preduzeće i nenadležni državni tužilac, o čemu mora odmah obavijestiti nadležnog državnog tužioca.

Preduzimanje radnji

Član 48

Državni tužilac preduzima radnje u postupku neposredno. Po ovlašćenju državnog tužioca radnje u postupku, osim saslušanja osumnjičenog, može preduzeti i savjetnik u državnom tužilaštvu, u skladu sa zakonom kojim se uređuje Državno tužilaštvo. Zapisnik o sprovedenoj radnji u postupku od strane savjetnika potpisom ovjerava državni tužilac.

Sukob nadležnosti

Član 49

Sukob nadležnosti između državnih tužilaca rješava zajednički neposredno viši državni tužilac.

Odustanak od optužbe

Član 50

Državni tužilac može odustati od optužbe do završetka glavnog pretresa pred prvostepenim sudom, a pred višim sudom u slučajevima predviđenim ovim zakonikom.

Glava V

PRIVATNI TUŽILAC I OŠTEĆENI

Rok za podnošenje privatne tužbe

Član 51

(1) Za krivična djela za koja se goni po privatnoj tužbi, tužba se podnosi u roku od tri mjeseca od dana kad je privatni tužilac, odnosno lice iz člana 54 ovog zakonika, saznalo za krivično djelo i učinioca.

(2) *(brisano)*

Podnošenje privatne tužbe

Član 52

(1) Privatna tužba podnosi se nadležnom sudu.

(2) *(brisano)*

Privatna tužba maloljetnika i lica lišenog poslovne sposobnosti

Član 53

(1) Za maloljetna lica i lica koja su potpuno lišena poslovne sposobnosti privatnu tužbu podnosi njihov zakonski zastupnik.

(2) Izuzetno, maloljetnik koji je navršio šesnaest godina može i sam podnijeti privatnu tužbu.

Sukcesija privatnog tužioca

Član 54

Ako privatni tužilac umre u toku roka za podnošenje privatne tužbe ili u toku postupka, njegov bračni drug, lice sa kojim živi u vanbračnoj zajednici, djeca, roditelji, usvojenici, usvojitelji, braća i sestre mogu, u roku od tri mjeseca poslije njegove smrti, podnijeti tužbu, odnosno dati izjavu da postupak nastavljaju.

Više oštećenih i gonjenje po privatnoj tužbi

Član 55

Ako je krivičnim djelom oštećeno više lica, gonjenje će se preduzeti, odnosno nastaviti po privatnoj tužbi bilo kog oštećenog.

Odustanak od privatne tužbe i posljedice odustanka

Član 56

(1) Privatni tužilac može davanjem izjave sudu pred kojim se vodi postupak odustati od privatne tužbe do završetka glavnog pretresa.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana privatni tužilac gubi pravo da ponovo podnese privatnu tužbu.

Pretpostavljeni odustanak od privatne tužbe i povraćaj u pređašnje stanje

Član 57

(1) Ako privatni tužilac ne dođe na glavni pretres iako je uredno pozvan ili mu se poziv nije mogao uručiti zbog neprijavljivanja sudu promjene adrese ili boravišta smatraće se da je odustao od tužbe, osim u slučaju iz člana 457 ovog zakonika.

(2) Predsjednik vijeća dozvolice povraćaj u pređašnje stanje privatnom tužiocu koji, iz opravdanog razloga, nije mogao da dođe na glavni pretres ili da blagovremeno obavijesti sud o promjeni adrese ili boravišta, ako u roku od osam dana po prestanku smetnje podnese molbu za povraćaj u pređašnje stanje.

(3) Poslije proteka tri mjeseca od dana propuštanja podnošenja molbe iz stava 2 ovog člana ne može se tražiti povraćaj u pređašnje stanje.

(4) Protiv rješenja kojim se dozvoljava povraćaj u pređašnje stanje nije dozvoljena žalba.

(5) Rješenje o obustavi postupka doneseno u slučaju iz stava 1 ovog člana stupa na pravnu snagu kad isteknu rokovi iz st. 2 i 3 ovog člana, ako privatni tužilac u tim rokovima ne podnese molbu za povraćaj u pređašnje stanje ili kad rješenje kojim se molba odbija postane pravosnažno.

Pravo upoznavanja sa dokaznim materijalom i pravo predlaganja dokaza

Član 58

(1) Oštećeni ima pravo da u toku istrage ukaže na sve činjenice i da predlaže dokaze koji su od važnosti za krivičnu stvar i njegov imovinskoopravni zahtjev.

(2) Na glavnom pretresu oštećeni i privatni tužilac imaju pravo da predlažu dokaze, postavljaju pitanja optuženom, svjedocima i vještacima, da iznose primjedbe i objašnjenja u pogledu njihovih iskaza i da daju druge izjave i predloge.

(3) Oštećeni, oštećeni kao tužilac i privatni tužilac imaju pravo da razmatraju spise i razgledaju predmete koji služe kao dokaz. Oštećenom se može uskratiti razmatranje spisa do donošenja naredbe o sprovođenju istrage ili dok ne bude saslušan kao svjedok.

(4) Oštećeni koji je žrtva krivičnog djela protiv polne slobode ima pravo da ga sasluša i postupak vodi sudija istog pola, ako to omogućava kadrovski sastav suda.

(5) Državni tužilac i predsjednik vijeća upознаće oštećenog i privatnog tužioca sa pravima iz st. 1 do 4 ovog člana.

(6) Kad se krivični postupak vodi za krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora preko tri godine, a oštećeni prema svom imovnom stanju ne može snositi troškove zastupanja, na njegov zahtjev može mu se postaviti punomoćnik ako je zastupanje oštećenog od strane punomoćnika u interesu pravičnosti. Ako je oštećeni maloljetno lice, sud će u toku cijelog krivičnog postupka po službenoj dužnosti cijeniti da li je potrebno da mu se postavi punomoćnik.

(7) Pravo na pravnu pomoć oštećeni ostvaruje u skladu sa posebnim zakonom.

Oštećeni kao tužilac (supsidijarni tužilac)

Član 59

(1) Kad državni tužilac nađe da nema osnova da preduzme gonjenje za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti ili da nema osnova da preduzme gonjenje protiv nekog od prijavljenih saučesnika dužan je da, u roku od osam dana, o tome obavijesti oštećenog, uputi ga da može sam preduzeti gonjenje i dostavi mu rješenje o odbacivanju krivične prijave, osim u slučajevima iz člana 272 stav 6 i člana 273 ovog zakona.

(2) Na način iz stava 1 ovog člana postupiće državni tužilac kad donese naredbu o obustavi istrage i sud kad donese rješenje o obustavi postupka zbog odustanka državnog tužioca od optužbe.

(3) Oštećeni ima pravo da preduzme, odnosno nastavi gonjenje, u roku od 30 dana od dana kad je primio obavještenje iz stava 1 ovog člana, a u slučaju da je podnio pritužbu u skladu sa članom 271a ovog zakona, u roku od 30 dana od dana prijema obavještenja neposredno višeg državnog tužilaštva o postupanju po pritužbi.

(4) Ako je državni tužilac odustao od optužnice, oštećeni može, preuzimajući gonjenje, ostati pri podignutoj optužnici ili podići novu.

(5) Oštećeni koji nije obaviješten da državni tužilac nije preduzeo gonjenje ili da je odustao od gonjenja može svoju izjavu da preduzima ili nastavlja postupak dati pred nadležnim sudom, u roku od šest mjeseci od dana kad je državni tužilac odbacio prijavu ili obustavio istragu, odnosno od dana kad je doneseno rješenje o obustavi postupka.

(6) Obavještenje državnog tužioca, odnosno suda da oštećeni može preduzeti gonjenje sadrži i pouku koje radnje može preduzeti radi ostvarivanja ovog prava.

(7) Ako oštećeni kao tužilac umre u toku roka za preduzimanje gonjenja ili u toku postupka, njegov bračni drug, lice sa kojim živi u vanbračnoj zajednici, djeca, roditelji, usvojenici, usvojitelji, braća i sestre mogu, u roku od tri mjeseca od dana njegove smrti, preduzeti gonjenje, odnosno dati izjavu da postupak nastavlja.

(8) Rješenje o obustavi postupka zbog odustanka državnog tužioca od gonjenja stupa na pravnu snagu po isteku rokova iz st. 3, 5 i 7 ovog člana, ako oštećeni, odnosno lica iz stava 7 ovog člana u propisanim rokovima nijesu preuzela gonjenje.

Nastavljanje gonjenja na glavnom pretresu i povraćaj u pređašnje stanje

Član 60

(1) Kad državni tužilac odustane od optužnice na glavnom pretresu, oštećeni je dužan da se odmah izjasni da li hoće da nastavi gonjenje.

(2) Ako oštećeni nije prisutan na glavnom pretresu, a uredno je pozvan ili mu se poziv nije mogao uručiti zbog neprijavljivanja sudu promjene adrese ili boravišta smatraće se da neće da nastavi gonjenje.

(3) Predsjednik vijeća prvostepenog suda dozvoliće povraćaj u pređašnje stanje oštećenom koji nije uredno pozvan ili je uredno pozvan, a iz opravdanih razloga nije mogao doći na glavni pretres na kojem je donesena presuda kojom se optužba odbija zbog odustanka državnog tužioca od optužnice, ako oštećeni u roku od osam dana od prijema presude podnese molbu za povraćaj u pređašnje stanje i ako u toj molbi izjavi da nastavlja gonjenje. U ovom slučaju zakazaće se ponovo glavni pretres i presudom donesenom na osnovu novog glavnog pretresa ukinuće se ranija presuda. Ako uredno pozvani oštećeni

kao tužilac ne dođe na novi glavni pretres ili prije početka pretresa izjavi da odustaje od gonjenja, ranija presuda ostaje na snazi.

(4) Na povraćaj u pređašnje stanje iz stava 3 ovog člana primijeniće se odredbe člana 57 st. 3 i 4 ovog zakonika.

(5) Presuda kojom se optužba odbija, izrečena u slučaju iz stava 2 ovog člana, postaje pravosnažna kad isteknu rokovi za podnošenje molbe za povraćaj u pređašnje stanje.

Gubitak prava na supsidijarnu optužbu

Član 61

(1) Ako oštećeni u zakonskom roku ne preduzme ili ne nastavi gonjenje ili ako oštećeni kao tužilac ne dođe na glavni pretres iako je uredno pozvan ili mu se poziv nije mogao uručiti zbog neprijavljivanja sudu promjene adrese ili boravišta smatraće se da je odustao od gonjenja.

(2) U slučaju nedolaska oštećenog kao tužioca na glavni pretres na koji je bio uredno pozvan primijeniće se odredbe člana 57 st. 2 do 5 ovog zakonika.

Prava oštećenog kao tužioca i preuzimanje gonjenja od strane državnog tužioca

Član 62

(1) Oštećeni kao tužilac ima ista prava koja ima državni tužilac, osim ovlašćenja koja pripadaju državnom tužiocu kao državnom organu.

(2) U postupku koji se vodi po optužbi oštećenog kao tužioca državni tužilac ima pravo uvida u spise krivičnog predmeta i da do završetka glavnog pretresa preuzme gonjenje i zastupanje optužbe.

(3) Radi ostvarivanja prava iz stava 2 ovog člana, sud će obavijestiti državnog tužioca daje oštećeni preduzeo gonjenje.

Zakonski zastupnik oštećenog koji nema poslovnu sposobnost

Član 63

(1) Ako je oštećeni maloljetno lice ili lice koje je potpuno lišeno poslovne sposobnosti, njegov zakonski zastupnik je ovlašćen da daje sve izjave i da preduzima sve radnje na koje je po ovom zakoniku ovlašćen oštećeni.

(2) Izuzetno, oštećeni koji je navršio šesnaest godina ovlašćen je da sam daje izjave i preduzima radnje u postupku.

Ostvarivanje prava preko punomoćnika

Član 64

(1) Privatni tužilac, oštećeni i oštećeni kao tužilac, kao i njihovi zakonski zastupnici mogu svoja prava u postupku vršiti i preko punomoćnika.

(2) Sud je dužan da lica iz stava 1 ovog člana pouči o pravu na punomoćnika.

(3) Oštećenom kao tužiocu, kad se postupak vodi po njegovoj optužbi za krivično djelo za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora u trajanju preko pet godina, može se, na njegovo traženje, postaviti punomoćnik, ako je to u interesu postupka i ako oštećeni kao tužilac, prema svom imovnom stanju, ne može snositi troškove zastupanja. O zahtjevu odlučuje predsjednik vijeća, a punomoćnika postavlja predsjednik suda iz reda advokata.

Dužnost obavještanja suda o promjeni adrese ili boravišta

Član 65

Privatni tužilac, oštećeni kao tužilac i oštećeni, kao i njihovi zakonski zastupnici i punomoćnici dužni su da o svakoj promjeni adrese ili boravišta obavijeste sud, sa čime će ih sud upoznati i upozoriti na posljedice propuštanja propisane ovim zakonikom.

Glava VI

BRANILAC

Pravo na branioca

Član 66

(1) Okrivljeni ima pravo na branioca.

(2) Branioca okrivljenom mogu uzeti i njegov zakonski zastupnik, bračni drug, srodnik po krvi u pravoj liniji, usvojilac, usvojenik, brat, sestra i hranilac, kao i lice sa kojim okrivljeni živi u vanbračnoj zajednici.

(3) Za branioca se može uzeti samo advokat.

(4) Branilac je dužan da podnese punomoćje organu pred kojim se vodi postupak. Okrivljeni može dati braniocu i usmeno punomoćje na zapisnik kod organa pred kojim se vodi postupak.

Više branilaca i zajednički branilac

Član 67

(1) Više okrivljenih mogu imati zajedničkog branioca samo ako to nije u suprotnosti sa interesima njihove odbrane.

(2) Jedan okrivljeni može imati istovremeno u postupku najviše tri branioca, a smatra se da je odbrana obezbijeđena kad u postupku učestvuje jedan od branilaca.

Ko ne može biti branilac

Član 68

(1) Branilac ne može biti saokrivljeni, oštećeni, bračni drug oštećenog, tužioca ili sudije, ni njihov srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kog stepena, u pobočnoj liniji do četvrtog stepena ili po tazbini do drugog stepena.

(2) Branilac ne može biti ni lice koje je kao svjedok pozvano na glavni pretres, osim ako je po ovom zakoniku oslobođeno dužnosti svjedočenja i izjavilo da neće svjedočiti.

(3) Branilac ne može biti ni lice koje je u istom predmetu postupalo kao sudija ili državni tužilac ili je preduzimalo radnje u izviđaju.

Obavezna odbrana

Član 69

(1) Ako je okrivljeni lice sa invaliditetom uslijed čega je pravo lica sa invaliditetom da se uspješno brani otežano ili ako se postupak vodi zbog krivičnog djela za koje se može izreći najduža kazna zatvora, okrivljeni mora imati branioca tokom cijelog postupka, počev od prvog saslušanja.

(2) Poslije podignute optužnice zbog krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora u trajanju od deset godina, okrivljeni mora imati branioca u vrijeme dostavljanja optužnice.

(3) Okrivljeni kome je određen pritvor mora imati branioca dok je u pritvoru.

(4) Okrivljeni kome se sudi u odsustvu, u smislu člana 324 stav 2 ovog zakonika, mora imati branioca čim sud donese rješenje o suđenju u odsustvu.

(5) Osumnjičeni koga policija, odnosno službenici organa državne uprave nadležnog za poslove carina u izviđaju saslušavaju, u skladu sa članom 261 stav 5 ovog zakonika, mora imati branioca.

(6) Osumnjičeni mora imati branioca kad državni tužilac donese rješenje o zadržavanju iz člana 267 ovog zakonika.

(7) Okrivljeni mora imati branioca od početka pregovaranja o uslovima priznanja krivice iz člana 300 stav 2 ovog zakonika, do donošenja odluke suda o žalbi na presudu.

(8) Ako okrivljeni p slučajevima obavezne odbrane ne uzme branioca, o postavljenju branioca po službenoj dužnosti do podizanja optužnice odlučuje rukovodilac nadležnog državnog tužilaštva, a nakon podignute optužnice do pravosnažnosti presude i u slučaju kad je izrečena najduža kazna zatvora u postupku po vanred- nim pravnim lijekovima predsjednik suda. Kad se okrivljenom po službenoj dužnosti postavi branilac poslije podignute optužnice, o tome će se okrivljeni obavijestiti istovremeno sa dostavljanjem optužnice. Ako okrivljeni u slučaju obavezne odbrane u toku postupka ostane bez branioca, a sam ne uzme drugog branioca, predsjednik suda pred kojim se vodi postupak postaviće mu branioca po službenoj dužnosti. Branilac postavljen po službenoj dužnosti ostaje u postupku dok postoje uslovi za obaveznu odbranu, odnosno dok okrivljeni sam ne izabere branioca.

(9) Okrivljenom će se postaviti branilac po redosljedu sa spiska Advokatske komore Crne Gore (u daljem tekstu: Advokatska komora).

Postavljanje branioca zbog slabog imovnog stanja

Član 70

(1) Kad ne postoje uslovi za obaveznu odbranu, a to zahtijevaju interesi pravičnosti, okrivljenom se, na njegov zahtjev, može postaviti branilac ako prema svom imovnom stanju ne može snositi troškove odbrane.

(2) O zahtjevu odlučuje u izviđaju i istrazi nadležni državni tužilac, a nakon podignute optužbe predsjednik suda, po redosljedu sa spiska Advokatske komore.

Razrješenje postavljenog branioca

Član 71

- (1) Ukoliko okrivljeni u slučajevima iz čl. 69 i 70 ovog zakonika sam uzme drugog branioca, postavljeni branilac će se razriješiti.
- (2) Branilac postavljen u skladu sa članom 69 stav 3 ovog zakonika biće razriješen nakon pravosnažnosti rješenja o ukidanju pritvora.
- (3) Postavljeni branilac može samo iz opravdanih razloga tražiti da bude razriješen.
- (4) O razrješenju branioca u slučaju iz st. 1 i 2 ovog člana, prije podignute optužnice odlučuje državni tužilac, nakon podignute optužnice, predsjednik vijeća, na glavnom pretresu vijeće, a u žalbenom postupku predsjednik prvostepenog vijeća, odnosno vijeće nadležno za odlučivanje u postupku po žalbi. Protiv ovog rješenja nije dozvoljena žalba.
- (5) Nadležni državni tužilac, odnosno predsjednik suda može razriješiti postavljenog branioca koji neuredno izvršava dužnost. Umjesto razriješenog branioca, nadležni državni tužilac, odnosno predsjednik suda postaviće drugog branioca. O razrješenju branioca obavijestit će se Advokatska komora.

Pravo branioca na uvid u spise predmeta i upoznavanje sa sadržinom krivične prijave

Član 72

- (1) Branilac ima pravo na uvid u spise predmeta u skladu sa čl. 203, 203a i 203b ovog zakonika.
- (2) Prije prvog saslušanja osumnjičenog, branilac ima pravo da mu se predoči sadržina krivične prijave.

Komunikacija okrivljenog koji je u pritvoru i branioca

Član 73

- (1) Ako se okrivljeni nalazi u pritvoru, branilac se može sa njim dopisivati i razgovarati bez nadzora.
- (2) Branilac ima pravo na povjerljiv razgovor sa osumnjičenim koji je lišen slobode i prije nego što je osumnjičeni saslušan. Kontrola ovog razgovora prije prvog saslušanja dopuštena je samo posmatranjem, ali ne i slušanjem.

Preduzimanje radnji od strane branioca

Član 74

- (1) Branilac je ovlašćen da u korist okrivljenog preduzima sve radnje koje može preduzeti okrivljeni, osim onih koje, shodno odredbama ovog zakonika, okrivljeni može samo lično vršiti.
- (2) Branilac ne smije preduzimati radnje protiv izričito izražene volje okrivljenog, osim u slučaju iz člana 382 stav 6 ovog zakonika.
- (3) Prava i dužnosti braniocu prestaju kad mu okrivljeni opozove punomoćje, kad bude razriješen i protekom roka od 15 dana od dana otkazivanja punomoćja.

RADNJE DOKAZIVANJA

1. PRETRESANJE STANA, STVARI I LICA

Razlozi za pretresanje stana, drugih prostorija, pokretnih stvari i lica

Član 75

(1) Pretresanje stana i drugih prostorija okrivljenog ili drugih lica i njihovih pokretnih stvari izvan stana može se preduzeti ako postoje osnovi sumnje da će se pretresanjem okrivljeni uhvatiti ili da će se pronaći tragovi krivičnog djela ili predmeti važni za krivični postupak.

(2) Pretresanje pokretnih stvari, u smislu stava 1 ovog člana, obuhvata i pretresanje računara i sličnih uređaja za automatsku obradu podataka koji su sa računarom povezani. Na zahtjev suda, lice koje se koristi računarom dužno je omogućiti pristup računar i prenosivim medijima na kojima se čuvaju podaci koji se odnose na predmet pretresanja (diskovi, USB-fleš disk, USB-hard disk, diskete, trake i slično), kao i pružiti potrebna obavještenja za upotrebu računara. Lice koje to odbije iako za to ne postoje razlozi iz člana 111 ovog zakonika može biti kažnjeno u skladu sa članom 85 stav 3 ovog zakonika.

(3) Pretresanje lica može se preduzeti kad postoje osnovi sumnje da će se pretresanjem pronaći tragovi i predmeti važni za krivični postupak.

Naredba i zahtjev za donošenje naredbe za pretresanje

Član 76

(1) Naredbu za pretresanje donosi sud na zahtjev državnog tužioca ili na zahtjev ovlašćenog službenog lica policije koje je dobilo odobrenje državnog tužioca, a izvršava je policija.

(2) Zahtjev za donošenje naredbe podnosi se u pisanoj formi, a izuzetno i usmeno, u skladu sa članom 78 ovog zakonika.

Sadržaj zahtjeva za donošenje naredbe za pretresanje

Član 77

Zahtjev za donošenje naredbe za pretresanje sadrži:

- 1) naznačenje podnosioca zahtjeva;
- 2) naziv suda kojem se zahtjev upućuje;
- 3) činjenice iz kojih proizilazi vjerovatnoća postojanja razloga za pretresanje iz člana 75 ovog zakonika;
- 4) ime i prezime, a po potrebi i opis lica koje je potrebno uhvatiti tokom pretresanja stana ili drugih prostorija, odnosno očekivane tragove i opis predmeta koje je potrebno pretresanjem pronaći;
- 5) određivanje predmeta na kome će se obaviti pretresanje uz navođenje adrese, podataka o vlasniku, odnosno držaocu stvari ili stana ili drugih prostorija i drugih podataka koji su bitni za utvrđivanje identiteta;
- 6) potpis podnosioca zahtjeva.

Usmeni zahtjev za donošenje naredbe

Član 78

- (1) Usmeni zahtjev za donošenje naredbe za pretresanje može se podnijeti kad postoji opasnost od odlaganja.
- (2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana može se saopštiti sudiji za istragu i telefonom, radio vezom ili drugim sredstvom elektronske komunikacije.
- (3) Kad je podnesen usmeni zahtjev za donošenje naredbe za pretresanje sudija za istragu će dalji tok razgovora zabilježiti. U slučaju kad se koristi audio ili stenografski zapisnik, u roku od 24 sata, napraviće se njegov prepis čija će se istovjetnost ovjeriti i čuvati sa originalnim zapisnikom.

Naredba za pretresanje

Član 79

- (1) Kad sudija za istragu primi zahtjev za donošenje naredbe, ako se saglasi sa zahtjevom, donijeće odmah naredbu za pretresanje koja sadrži:
 - 1) podatke iz člana 77 ovog zakonika;
 - 2) da će pretresanje izvršiti policija;
 - 3) pouku da se pretresanje vrši u skladu sa članom 80 ovog zakonika;
 - 4) potpis sudije i službeni pečat suda.
- (2) Ukoliko se sudija za istragu ne saglasi sa zahtjevom za donošenje naredbe za pretresanje, odmah će zatražiti da o zahtjevu odluči vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika. Vijeće je dužno da odluči o zahtjevu u roku od 24 časa.

Pretresanje po naredbi suda

Član 80

- (1) Naredba o pretresanju predaje se prije početka pretresanja licu kod koga će se ili na kome će se pretresanje izvršiti. Prije pretresanja pozvaće se lice na koje se odnosi naredba o pretresanju da dobrovoljno preda lice, odnosno predmete koji se traže. To lice će se poučiti da ima pravo da uzme advokata, odnosno branioca koji može prisustvovati pretresu. Ako lice na koje se odnosi naredba o pretresu zahtijeva prisustvo advokata, odnosno branioca, početak pretresa će se odložiti do njegovog dolaska, a najduže za dva časa.
- (2) Pretresanju se može pristupiti i bez prethodne predaje naredbe, kao i bez prethodnog poziva za predaju lica ili stvari i pouke o pravu na branioca, odnosno advokata, ako je to neophodno radi sprječavanja vršenja krivičnog djela, neposrednog hvatanja učinioca krivičnog djela ili radi spašavanja ljudi i imovine ili ako se pretresanje ima izvršiti u javnim prostorijama.
- (3) Pretresanje se vrši danju od 6 časova do 21 čas. Pretresanje se može vršiti i noću, ako je danju započeto pa nije dovršeno ili ako je to zbog opasnosti od odlaganja izričito naredio sud ili ako postoje razlozi iz člana 83 stav 1 ovog zakonika.

Pravila pretresanja

Član 81

(1) Držalac stana i drugih prostorija pozvaće se da prisustvuje pretresanju, a ako je on odsutan, pozvaće se njegov zastupnik ili neko od odraslih ukućana ili susjeda.

(2) Zaključane prostorije, namještaj ili druge stvari otvoriće se silom samo ako njihov držalac nije prisutan ili neće dobrovoljno da ih otvori. Prilikom otvaranja izbjegavaće se nepotrebno oštećenje.

(3) Pretresanju stana ili lica prisustvuju dva punoljetna građanina kao svjedoci, osim ako postoje razlozi iz člana 83 stav 4 ovog zakonika. Pretresanje lica vrši lice istog pola, a za svjedoka se uzima lice istog pola. Svjedoci će se prije početka pretresanja upozoriti da paze na tok pretresanja, kao i da imaju pravo da prije potpisivanja zapisnika o pretresanju stave svoje prigovore, ako smatraju da sadržina zapisnika nije tačna.

(4) Kad se pretresaju prostorije državnog organa, privrednog društva ili drugog pravnog lica, pozvaće se njihov rukovodilac da prisustvuje pretresanju.

(5) Pretresanje i pregledi u vojnoj zgradi izvršiće se po odobrenju nadležnog vojnog starješine i uz prisustvo lica koje on odredi.

(6) Ako se pretresanje mora izvršiti na brodu ili vazduhoplovu, naredba o pretresanju će se predati zapovjedniku broda, odnosno vazduhoplova. Zapovjednik broda, odnosno vazduhoplova ili lice koje on odredi prisustvuje pretresanju.

(7) Pretresanje stana i lica treba vršiti obazrivo, uz poštovanje ljudskog dostojanstva i prava na privatnost, bez nepotrebnog remećenja kućnog reda i uznemiravanja građana.

(8) O pretresanju sastaviće se zapisnik, koji potpisuju lice kod koga se ili na kome se pretresanje vrši i lica čije je prisustvo obavezno. Tok pretresanja se može audio ili audiovizuelno snimiti uz obraćanje posebne pažnje na mjesta na kojima su pronađena određena lica i predmeti. Mjesto pretresanja i njegovi pojedini dijelovi, kao i lica, odnosno predmeti pronađeni tokom pretresanja se mogu fotografisati. Audio, odnosno audiovizuelni snimak i fotografije se prilažu zapisniku o pretresanju i mogu služiti kao dokaz.

(9) Prilikom pretresanja privremeno će se oduzeti samo oni predmeti i isprave koji su u vezi sa svrhom pretresanja. U zapisnik će se unijeti i tačno naznačiti predmeti i isprave koji se oduzimaju, što će se unijeti i u potvrdu koja će se odmah izdati licu kome su predmeti, odnosno isprave oduzete.

Oduzimanje drugih predmeta po osnovu naredbe o pretresanju

Član 82

(1) Ako se prilikom pretresanja stana ili lica nađu predmeti koji nemaju veze sa krivičnim djelom zbog kojeg je pretresanje naređeno, ali koji ukazuju na drugo krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, oni će se opisati u zapisniku i privremeno oduzeti, a o oduzimanju će se odmah izdati potvrda.

(2) Ako pretresanju nije prisustvovao nadležni državni tužilac, on će se odmah obavijestiti o pronalasku predmeta iz stava 1 ovog člana, radi pokretanja krivičnog postupka. Ovi predmeti će se odmah vratiti, ako državni tužilac nađe da nema osnova za pokretanje krivičnog postupka, a ne postoji drugi zakonski osnov po kome bi se ti predmeti mogli oduzeti.

(3) Ako se kod pretresanja računara i sličnih uređaja za automatsku obradu podataka oduzmu određeni predmeti, oni će se odmah vratiti svojim korisnicima, ako nijesu potrebni za vođenje postupka. Lični podaci prikupljeni pretresanjem mogu se koristiti samo u svrhu vođenja krivičnog postupka i izbrisace se čim ta svrha prestane.

Ulazak u tuđi stan bez naredbe i pretresanje

Član 83

(1) Ovlašćeni policijski službenik može i bez naredbe suda ući u tuđi stan ili druge prostorije i po potrebi izvršiti pretresanje ako to držalac stana traži ili ako neko zove u pomoć ili ako je to neophodno radi sprječavanja vršenja krivičnog djela ili neposrednog hvatanja učinioca krivičnog djela ili radi spašavanja ljudi ili imovine ili radi izvršenja odluke o pritvoru ili dovođenju okrivljenog ili drugog lica ili radi lišenja slobode učinioca krivičnog djela koji je u bjekstvu ili lica za kojim je raspisana potjernica ili ako se pretresanje ima izvršiti u javnim prostorijama.

(2) Držalac stana, ako je prisutan, ima pravo da na postupak ovlašćenog policijskog službenika iz stava 1 ovog člana iznese primjedbe. Ovlašćeni policijski službenik je dužan da držaoca stana obavijesti o ovom pravu i da njegove primjedbe unese u potvrdu o ulasku u stan, odnosno u zapisnik o pretresanju stana.

(3) U slučaju iz stava 1 ovog člana, ako je izvršen samo ulazak u tuđi stan ili druge prostorije bez pretresanja, držaocu stana izdaće se potvrda, u kojoj će se naznačiti razlog ulaska u stan, odnosno druge prostorije, kao i primjedbe držaoca. Ako se u tuđem stanu ili drugim prostorijama vrši i pretresanje, postupiće se u skladu sa članom 81 st. 3, 7 i 8 i članom 82 stav 1 ovog zakonika.

(4) Pretresanje se može sprovesti i bez prisustva svjedoka ako bi prisustvo pretresanju izložilo svjedoke riziku od fizičkih povreda ili ako prisustvo svjedoka nije moguće odmah obezbijediti, a postoji opasnost od odlaganja. Razlozi za pretresanje bez prisustva svjedoka moraju se naznačiti u zapisniku.

(5) Ovlašćeni policijski službenik može, bez naredbe za pretresanje i bez prisustva svjedoka, sprovesti pretresanje lica prilikom izvršenja naredbe o prinudnom dovođenju ili prilikom lišenja slobode, ako postoji sumnja da lice posjeduje oružje ili oruđe za napad ili ako postoji sumnja da će lice odbaciti, sakriti ili uništiti predmete koje treba od njega oduzeti kao dokaz u krivičnom postupku.

(6) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, ovlašćeni policijski službenik može, bez naredbe suda i bez prisustva svjedoka, izvršiti pretresanje prevoznih sredstava, putnika, prtljaga i drugih pokretnih stvari, osim stvari iz člana 75 stav 2 ovog zakonika.

(7) Kad ovlašćeni policijski službenik vrši pretresanje bez naredbe za pretresanje dužan je da o tome odmah podnese izvještaj sudiji za istragu.

Pravno nevaljani dokazi

Član 84

Ako je pretresanje izvršeno suprotno odredbama člana 76, člana 80 stav 1, člana 81 stav 3 i člana 83 ovog zakonika, zapisnici o pretresanju i dokazi pribavljeni pretresanjem ne mogu se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

2. PRIVREMENO ODUZIMANJE PREDMETA I IMOVINSKE KORISTI

Privremeno oduzimanje predmeta i imovinske koristi

Član 85

(1) Predmeti koji se po Krivičnom zakoniku imaju oduzeti ili mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku, na predlog državnog tužioca, rješenjem suda će se privremeno oduzeti i predati na čuvanje sudu ili će se na drugi način obezbijediti njihovo čuvanje.

(2) Rješenje o privremenom oduzimanju predmeta sadrži:

1) naziv suda koji donosi rješenje;

2) pravni osnov za privremeno oduzimanje predmeta;

3) označenje i opis predmeta koji će se privremeno oduzeti;

4) ime i prezime lica od kojeg se predmet privremeno oduzima i mjesto na kojem, odnosno u kojem treba privremeno oduzeti određeni predmet.

(3) Lice koje drži predmete iz stava 1 ovog člana dužno je da ih preda. Lice koje odbije da preda predmete može se kazniti novčanom kaznom do 1.000 €, a u slučaju daljeg odbijanja može se zatvoriti. Zatvor traje do predaje predmeta ili do završetka krivičnog postupka, a najduže dva mjeseca. Na isti način postupiće se prema službenom ili odgovornom licu u državnom organu, privrednom društvu ili drugom pravnom licu.

(4) Odredbe st. 1 i 3 ovog člana odnose se i na podatke koji se čuvaju u uređajima za automatsku, odnosno elektronsku obradu podataka i medije u kojima se ti podaci čuvaju, koji se na zahtjev suda moraju predati u čitljivom i razumljivom obliku. Sud i drugi organi pridržavaće se propisa o čuvanju tajnosti podataka.

(5) Privremenom oduzimanju ne podliježu:

1) spisi i druge isprave državnih organa čije bi objavljivanje povrijedilo obavezu čuvanja tajnih podataka u smislu propisa kojima se uređuje tajnost podataka, dok nadležni organ ne odluči drukčije;

2) pisma okrivljenog braniocu ili licima iz člana 109 stav 1 tač. 1, 2 i 3 ovog zakonika, osim ako ih okrivljeni dobrovoljno preda;

3) zapisi, izvodi iz registra i slične isprave koje se nalaze kod lica iz člana 108 tačka 3 ovog zakonika, a koje su ona sačinila o činjenicama koje su saznali od okrivljenog u obavljanju svog zanimanja, čijim objavljivanjem bi bila povrijeđena dužnost čuvanja profesionalne tajne.

(6) Zabrana iz stava 5 tačka 2 ovog člana ne primjenjuje se u odnosu na branioca ili lice oslobođeno obaveze svjedočenja u skladu sa članom 109 stav 1 ovog zakonika, ako postoji osnovana sumnja da su pomagali okrivljenom u izvršenju krivičnog djela ili su mu pružili pomoć poslije izvršenog krivičnog djela ili su postupili kao prikrivači.

(7) Rješenje iz stava 3 ovog člana donosi u toku istrage sudija za istragu, a nakon podizanja optužnice predsjednik vijeća.

(8) O žalbi protiv rješenja iz st. 2 i 3 ovog člana odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika. Žalba protiv rješenja o zatvoru ne zadržava izvršenje.

(9) Ovlašćeni policijski službenik može oduzeti predmete iz stava 1 ovog člana kad postupi u skladu sa čl. 257 i 263 ovog zakonika ili kad izvršava odluku suda.

(10) Prilikom oduzimanja predmeta naznačiće se gdje su pronađeni i opisaće se, a po potrebi će se i na drugi način obezbijediti utvrđivanje njihove istovjetnosti. Za oduzete predmete izdaće se potvrda.

(11) Mjere iz stava 3 ovog člana ne mogu se primijeniti prema osumnjičenom, odnosno okrivljenom ili licima koja su oslobođena dužnosti svjedočenja.

(12) Na privremeno oduzimanje imovinske koristi primjenjuje se odredba člana 481 ovog zakonika.

Uskraćivanje pokazivanja ili izdavanja spisa

Član 86

(1) Državni organi mogu uskratiti pokazivanje ili izdavanje svojih spisa i drugih isprava, ako smatraju da bi objavljivanje njihove sadržine štetilo javnom interesu, osim u slučaju oduzimanja imovine stečene kriminalnom djelatnošću. Ako je uskraćeno pokazivanje ili davanje spisa i drugih isprava, konačnu odluku donosi vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(2) Privredna društva ili druga pravna lica mogu zahtijevati da se ne objave podaci koji se odnose na njihovo poslovanje. O zahtjevu odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

Popisivanje i pečaćenje spisa

Član 87

(1) Privremeno oduzeti spisi koji mogu da posluže kao dokaz biće popisani. Ako to nije moguće, spisi će se staviti u omot i zapečatiti. Vlasnik spisa može na omot staviti i svoj pečat.

(2) Lice od koga su spisi oduzeti pozvaće se da prisustvuje otvaranju omota. Ako se ono ne odazove pozivu ili je odsutno, omot će se otvoriti, a spisi pregledati i popisati u njegovom odsustvu.

(3) Prilikom pregledanja spisa mora se voditi računa da njihov sadržaj ne saznaju neovlašćena lica.

Privremeno oduzimanje pisama, telegrama i drugih pošiljki

Član 88

(1) Na zahtjev državnog tužioca sudija za istragu može narediti da poštanska, druga privredna društva i pravna lica registrovana za prenos informacija zadrže i da mu uz potvrdu prijema, predaju pisma, telegrame i druge pošiljke koje su upućene osumnjičenom ili okrivljenom ili koje oni šalju, ako postoje okolnosti zbog kojih se osnovano može očekivati da će ove pošiljke poslužiti kao dokaz u postupku.

(2) Pošiljke otvara sudija za istragu u prisustvu dva svjedoka. Prilikom otvaranja paziće se da se ne povrijede pečati, a omoti i adrese će se sačuvati. O otvaranju će se sastaviti zapisnik.

(3) Sudija za istragu o sadržaju pisama, telegrama i drugih pošiljki obavještava državnog tužioca i na njegov zahtjev mu dostavlja njihovu kopiju i primjerak zapisnika iz stava 2 ovog člana.

(4) Ako interesi postupka dozvoljavaju, sadržaj pošiljke može se saopštiti u cjelini ili djelimično osumnjičenom ili okrivljenom, odnosno licu kome je upućena, a može mu se pošiljka i predati. Ako je osumnjičeni ili okrivljeni odsutan, pošiljka će se vratiti pošiljaocu, ako se to ne protivi interesima postupka.

Pribavljanje podataka od nadležnog državnog organa za privremenu obustavu novčanih transakcija

Član 89

(1) Državni tužilac može zahtijevati da nadležni državni organ obavi kontrolu poslovanja određenih lica i da mu dostavi dokumentaciju i podatke koji mogu poslužiti kao dokaz o krivičnom djelu ili imovini pribavljenoj krivičnim djelom, kao i obavještenja o sumnjivim novčanim transakcijama.

(2) Državni tužilac može zahtijevati da nadležni organ ili organizacija privremeno obustavi isplatu, odnosno izdavanje sumnjivog novca, hartija od vrijednosti ili predmeta, najduže šest mjeseci.

(3) U zahtjevu iz st. 1 i 2 ovog člana državni tužilac će bliže označiti sadržaj mjere ili radnje koju zahtijeva.

(4) Na predlog državnog tužioca sud može donijeti rješenje o privremenoj obustavi izvršenja određene novčane transakcije za koju postoji osnovana sumnja da predstavlja krivično djelo ili da je namijenjena izvršenju, odnosno prikrivanju krivičnog djela ili dobiti ostvarene krivičnim djelom.

(5) Rješenjem iz stava 4 ovog člana sud će odrediti da se novčana sredstva u njihovom žiralnom ili gotovinskom obliku privremeno oduzmu i polože na poseban račun radi čuvanja do pravosnažnog okončanja krivičnog postupka, odnosno dok se ne steknu uslovi za njihovo vraćanje.

(6) Protiv rješenja iz stava 4 ovog člana žalbu mogu podnijeti stranke i branilac, odnosno žalbu može uložiti vlasnik novčanih sredstava ili njegov punomoćnik, odnosno pravno lice od koga su novčana sredstva privremeno oduzeta. O žalbi odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

Privremeno oduzimanje imovine i finansijska istraga radi proširenog oduzimanja imovine

Član 90***

(prestalo da važi)

Sadržaj zahtjeva i odlučivanje o zahtjevu za određivanje privremenog oduzimanja predmeta ili imovinske koristi

Član 90a

(1) O privremenom oduzimanju predmeta ili imovinske koristi odlučuje sudija za istragu, odmah ili u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva, odnosno predsjednik vijeća pred kojim se održava glavni pretres. O žalbi protiv rješenja odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(2) Postupak za određivanje privremenog oduzimanja predmeta ili imovinske koristi iz stava 1 ovog člana, pokreće državni tužilac zahtjevom iz stava 1 ovog člana.

(3) Zahtjev državnog tužioca iz stava 2 ovog člana sadrži: opis predmeta ili imovinske koristi; podatke o licu koje te predmete ili imovinsku korist posjeduje; razloge za sumnju da su predmeti odnosno

imovinska korist nezakonito stečeni i razloge za vjerovatnoću da će do kraja krivičnog postupka biti znamo otežano ili onemogućeno oduzimanje predmeta ili imovinske koristi.

(4) Ako sud odbije zahtjev iz stava 1 ovog člana, rješenje o odbijanju se neće dostavljati licu iz stava 3 ovog člana.

Sadržaj rješenja o privremenom oduzimanju predmeta ili imovinske koristi i žalba na rješenje

Član 90b

(1) U rješenju o privremenom oduzimanju predmeta ili imovinske koristi sud će označiti vrstu i vrijednost predmeta, iznos imovinske koristi i vrijeme na koje se oduzimaju.

(2) U rješenju iz stava 1 ovog člana, sud može odrediti da se privremeno oduzimanje ne odnosi na predmete ili imovinsku korist koje treba izuzeti primjenom pravila o zaštiti savjesnog sticaoca.

(3) Žalba protiv rješenja iz stava 1 ovog člana, ne odlaže izvršenje.

(4) Obrazloženo rješenje iz stava 1 ovog člana, sud će dostaviti licu na koje se rješenje odnosi, banci ili drugoj organizaciji nadležnoj za platni promet, a po potrebi i drugim licima i državnim organima.

Zakazivanje ročišta i odluke po žalbi

Član 90v

(1) Ako bude izjavljena žalba protiv rješenja o privremenom oduzimanju predmeta ili imovinske koristi, vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika zakazaće ročište na koje će pozvati lice na koje se odnosi rješenje, njegovog branioca i državnog tužioca.

(2) Ročište iz stava 1 ovog člana, održaće se u roku od 30 dana od dana podnošenja žalbe. Na tom ročištu saslušać se pozvana lica. Njihov nedolazak ne sprječava održavanje ročišta.

(3) Vijeće će rješenje iz stava 1 ovog člana ukinuti ako osumnjičeni, odnosno okrivljeni vjerodostojnim ispravama dokaže zakonitost porijekla predmeta ili imovinske koristi ili ako u nedostatku vjerodostojnih isprava učini vjerovatnim da su predmeti ili imovinska korist stečeni zakonito.

(4) Vijeće će rješenje iz stava 1 ovog člana preinačiti ako se, u skladu sa stavom 3 ovog člana, dokaže ili učini vjerovatnim daje predmet ili dio imovinske koristi koji su privremeno oduzeti zakonitog porijekla."

Sadržaj zahtjeva i odlučivanje o zahtjevu za određivanje privremenog oduzimanja predmeta, imovinske koristi ili imovine

Član 91

(1) O privremenom oduzimanju predmeta, imovinske koristi ili imovine odlučuje sudija za istragu odmah ili u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva, odnosno predsjednik vijeća pred kojim se održava glavni pretres. O žalbama protiv rješenja odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(2) Postupak za određivanje privremenog oduzimanja predmeta, imovinske koristi ili imovine iz stava 1 ovog člana pokreće državni tužilac.

(3) Zahtjev državnog tužioca iz stava 2 ovog člana sadrži: opis predmeta, imovinske koristi ili imovine; podatke o licu koje te predmete, imovinsku korist ili imovinu posjeduje; razloge za sumnju da su predmeti, imovinska korist odnosno imovina nezakonito stečeni i razloge za vjerovatnoću da će do kraja krivičnog postupka biti znatno otežano ili onemogućeno oduzimanje predmeta, imovinske koristi ili imovine.

(4) Ako sud odbije zahtjev iz stava 1 ovog člana, rješenje o odbijanju se neće dostavljati licu iz stava 3 ovog člana.

Sadržaj rješenja o privremenom oduzimanju predmeta, imovinske koristi i imovine i žalba na rješenje

Član 92

(1) U rješenju o privremenom oduzimanju predmeta, imovinske koristi ili imovine sud će označiti vrstu i vrijednost predmeta, imovine, iznos imovinske koristi i vrijeme na koje se oduzimaju.

(2) U rješenju iz stava 1 ovog člana sud može odrediti da se privremeno oduzimanje ne odnosi na predmete, imovinsku korist ili imovinu koje treba izuzeti primjenom pravila o zaštiti savjesnog sticaoca.

(3) Žalba protiv rješenja iz stava 1 ovog člana ne odlaže izvršenje.

(4) Obrazloženo rješenje iz stava 1 ovog člana sud će dostaviti licu na koje se rješenje odnosi, banci ili drugoj organizaciji nadležnoj za platni promet, a po potrebi i drugim licima i državnim organima.

Zakazivanje ročišta i odluke po žalbi

Član 93

(1) Ako bude izjavljena žalba protiv rješenja o privremenom oduzimanju predmeta, imovinske koristi ili imovine, vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika zakazaće ročište na koje će pozvati lice na koje se odnosi rješenje, njegovog branioca i državnog tužioca.

(2) Ročište iz stava 1 ovog člana održaće se u roku od 30 dana od dana podnošenja žalbe. Na tom ročištu saslušaća se pozvana lica. Njihov nedolazak ne sprječava održavanje ročišta.

(3) Vijeće će rješenje iz stava 1 ovog člana ukinuti ako osumnjičeni, odnosno okrivljeni vjerodostojnim ispravama dokaže zakonitost porijekla predmeta, imovinske koristi ili imovine ili ako u nedostatku vjerodostojnih isprava učini vjerovatnim da predmeti, imovinska korist ili imovina su stečeni zakonito.

(4) Vijeće će rješenje iz stava 1 ovog člana preinačiti ako se, u skladu sa stavom 3 ovog člana, dokaže ili učini vjerovatnim da je predmet, dio imovinske koristi ili imovine koji su privremeno oduzeti zakonitog porijekla.

Trajanje privremenog oduzimanja predmeta, imovinske koristi i imovine

Član 94

(1) Privremeno oduzimanje predmeta, imovinske koristi ili imovine može trajati najduže dok vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika ne odluči o zahtjevu državnog tužioca iz člana 486 ovog zakonika.

(2) Ako je privremeno oduzimanje iz stava 1 ovog člana određeno u izviđaju, ukinuće se po službenoj dužnosti ako istraga ne započne u roku od šest mjeseci od dana donošenja rješenja o privremenom oduzimanju.

(3) Prije isteka vremena iz st. 1 i 2 ovog člana, rješenje o privremenom oduzimanju predmeta, imovinske koristi ili imovine sud može ukinuti po službenoj dužnosti ili na zahtjev državnog tužioca ili zainteresovanog lica, ako se pokaže da nije potrebna ili opravdana s obzirom na težinu krivičnog djela, imovinske prilike lica na koje se odnosi ili prilike lica koje je po zakonu ono dužno da izdržava i okolnosti slučaja koje pokazuju da oduzimanje predmeta, imovinske koristi ili imovine neće biti onemogućeno ili znatno otežano do završetka krivičnog postupka.

Izvršenje rješenja o privremenom oduzimanju predmeta, imovinske koristi ili imovine

Član 95

(1) Rješenje o privremenom oduzimanju predmeta, imovinske koristi ili imovine izvršava sud nadležan za sprovođenje izvršenja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izvršni postupak.

(2) Za sporove koji nastanu povodom izvršenja nadležan je sud iz stava 1 ovog člana.

(3) Danom otvaranja stečajnog postupka prema pravnom licu kod koga se nalaze predmeti, imovinska korist ili imovina koji su privremeno oduzeti stiču se uslovi za podnošenje izlučne tužbe u pogledu tih predmeta, imovinske koristi ili imovine, kao o dospjelim iznosima.

Privremeno upravljanje imovinom i sredstvima

Član 96

Imovinom i sredstvima koji su privremeno oduzeti upravlja nadležni državni organ, u skladu sa zakonom kojim je uređeno staranje o privremeno i trajno oduzetoj imovini.

Vraćanje privremeno oduzetih predmeta i imovinske koristi

Član 97

Predmeti i imovinska korist koji su u toku krivičnog postupka privremeno oduzeti vратиće se vlasniku, odnosno držaocu, ako postupak bude obustavljen ili ako bude donijeta pravosnažna oslobađajuća presuda ili presuda kojom se optuženi oslobađa od optužbe, a ne postoje razlozi za njihovo oduzimanje iz člana 477 ovog zakonika. Predmeti i imovinska korist će se vratiti vlasniku, odnosno držaocu i prije okončanja krivičnog postupka, ako prestanu razlozi za njihovo oduzimanje.

3. POSTUPANJE SA SUMNJIVIM STVARIMA

Oglašavanje sumnjivih stvari

Član 98

(1) Ako se kod osumnjičenog ili okrivljenog nađe tuđa stvar, a ne zna se čija je, organ koji vodi postupak opisaće tu stvar i opis objaviti u dnevnim novinama. U oglasu će se pozvati vlasnik da se javi u roku od jedne godine od dana objavljivanja oglasa, uz napomenu da će se u suprotnom stvar prodati. Novac dobijen prodajom unosi se u poseban razdjel budžeta za rad sudova.

(2) Ako je stvar podložna kvarenju ili je njeno čuvanje vezano sa znatnim troškovima, ona će se prodati u skladu sa zakonom kojim se uređuje izvršni postupak, a novac predati na čuvanje u sudski depozit.

(3) Po odredbi stava 2 ovog člana postupiće se i kad stvar pripada odbjeglom ili nepoznatom učiniocu krivičnog djela.

Odlučivanje o sumnjivim stvarima

Član 99

(1) Ako se u roku od jedne godine niko ne javi za stvari ili za novac dobijen od prodaje stvari iz člana 98 ovog zakonika, donijeće se rješenje da stvar postaje državna svojina, odnosno da se novac unese u budžet.

(2) Vlasnik stvari ima pravo da u parnici traži povraćaj stvari ili novca dobijenog od prodaje stvari. Zastarijevanje ovog prava počinje da teče od dana objavljivanja oglasa.

4. SASLUŠANJE OKRIVLJENOG

Pouka o pravima i način saslušanja okrivljenog

Član 100

(1) Kad se okrivljeni prvi put saslušava, pitaće se za ime i prezime, jedinstveni matični broj, nadimak, ako ga ima, ime i prezime roditelja, djevojačko porodično ime majke, gdje je rođen, gdje stanuje, dan, mjesec i godinu rođenja, čiji je državljanin, da li razumije crnogorski jezik i koji je njegov jezik, kojeg je zanimanja, kakve su mu porodične prilike, da li je pismen, koju je školu završio, kakvog je imovnog stanja, da li je, kad i zašto osuđivan, da li je i kad je izrečenu kaznu izdržao, da li se protiv njega vodi postupak za drugo krivično djelo, a ako je maloljetan, ko mu je zakonski zastupnik.

(2) Okrivljeni će se upozoriti da je dužan da se odazove pozivu i da odmah saopšti svaku promjenu adrese ili namjeru da promijeni boravište, kao i na posljedice ako po tome ne postupi. Nakon toga okrivljenom će se saopštiti prava iz člana 8 stav 2 i člana 12 stav 3 ovog zakonika, zašto se okrivljuje, osnovi sumnje koji stoje protiv njega, da nije dužan da iznese odbranu, niti da odgovara na postavljena pitanja i da njegov iskaz može biti korišćen kao dokaz u postupku i bez njegove saglasnosti i pozvaće se da, ako želi, iznese odbranu.

(3) Izjašnjenje okrivljenog o pravima iz stava 2 ovog člana zapisnički će se konstatovati, a okrivljeni će izjašnjenje potvrditi potpisom.

(4) Okrivljeni se saslušava usmeno. Okrivljeni ima pravo da se prilikom saslušanja koristi svojim zabilježkama.

(5) Prilikom saslušanja treba okrivljenom omogućiti da se u neometanom izlaganju izjasni o svim okolnostima koje ga terete i da iznese činjenice koje mu služe za odbranu.

(6) Kad okrivljeni završi svoj iskaz, postaviće mu se pitanja ukoliko je potrebno da se popune praznine ili otklone protivrječnosti i nejasnoće u njegovom izlaganju.

(7) Okrivljeni se saslušava uz puno uvažavanje njegove ličnosti.

(8) Prema okrivljenom ne smiju se upotrijebiti sila, prijetnja, obmana, iznuda, iznurivanje ili druga sredstva iz člana 154 stav 5 ovog zakonika, da bi se došlo do njegove izjave, priznanja ili činjenja koje bi se protiv njega moglo upotrijebiti kao dokaz.

(9) Okrivljeni može biti saslušan u odsustvu branioca, ako se izričito odrekao tog prava, a odbrana nije obavezna, ako branilac nije prisutan iako je obaviješten o saslušanju saglasno članu 282 ovog zakonika, a ne postoji mogućnost da okrivljeni uzme drugog branioca ili ako za prvo saslušanje okrivljeni nije obezbijedio prisustvo branioca ni u roku od 24 časa od časa kad je poučen o ovom pravu u skladu sa članom 12 stav 3 ovog zakonika, osim u slučaju obavezne odbrane.

(10) Ako je postupljeno suprotno odredbama st. 8 i 9 ovog člana ili okrivljeni nije poučen o pravima iz stava 2 ovog člana ili ako izjave okrivljenog iz stava 9 ovog člana o potrebi prisustvovanja branioca nijesu unesene u zapisnik, takav iskaz se ne može koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

Način saslušanja

Član 101

(1) Okrivljenom treba postavljati pitanja jasno, razgovjetno i određeno, tako da ih može potpuno razumjeti. U saslušanju se ne smije polaziti od pretpostavke da je okrivljeni priznao nešto što nije priznao, niti se smiju postavljati pitanja u kojima je već sadržano kako na njih treba odgovarati.

(2) Ako se docniji iskazi okrivljenog razlikuju od ranijih, a naročito ako okrivljeni opozove svoje priznanje, sud će ga pozvati da iznese razloge zašto je dao različite iskaze, odnosno zašto je opozvao priznanje.

Suočenje

Član 102

(1) Okrivljeni može biti suočen sa svjedokom ili drugim okrivljenim, ako se njihovi iskazi ne slažu u pogledu važnih činjenica.

(2) Suočeni će se postaviti jedan prema drugom i od njih zahtijevati da jedan drugom ponove svoje iskaze o svakoj spornoj okolnosti i da raspravljaju o istinitosti onoga što su iskazali. Tok suočenja i izjave pri kojima su suočeni konačno ostali sud će unijeti u zapisnik.

(3) Radnja suočenja se može audio ili audiovizuelno snimati, o čemu će se sačiniti propis audio zapisa.

Prepoznavanje lica ili predmeta

Član 103

(1) Ako je potrebno da se utvrdi da li okrivljeni prepoznaje određeno lice ili predmet, koje je prethodno opisao, pokazaće mu se to lice, zajedno sa drugim njemu nepoznatim licima čije su osnovne fizičke osobine slične onima kakve je opisao, odnosno taj predmet, zajedno sa predmetima iste ili slične vrste, nakon čega će se zatražiti da izjavi da li lice ili predmet prepoznaje sa sigurnošću i da, u slučaju potvrdnog odgovora, na prepoznato lice ili predmet ukaže.

(2) U izviđaju i istrazi prepoznavanje sprovodi državni tužilac koji će prethodno poučiti okrivljenog o pravima iz člana 100 stav 2 ovog zakonika.

(3) Radnja prepoznavanja će se obaviti tako da lice koje je predmet prepoznavanja ne može da vidi okrivljenog, niti okrivljeni može da vidi to lice prije nego što se pristupi prepoznavanju.

(4) O toku prepoznavanja i izjavama okrivljenog sastavlja se zapisnik i sačinjava zajednički foto snimak lica ili predmeta koji se prepoznaju, a po potrebi se može izvršiti i audio ili audiovizuelno snimanje.

Bilježenje iskaza okrivljenog

Član 104

(1) Iskaz okrivljenog unosi se u zapisnik u obliku pripovijedanja, a postavljena pitanja i odgovori na njih unijeće se u zapisnik samo kad se odnose na krivičnu stvar.

(2) Okrivljenom se može dozvoliti da svoj iskaz sam kazuje u zapisnik.

(3) Iskaz okrivljenog se može audio, odnosno audiovizuelno snimiti, o čemu će se sačiniti prepis audio zapisa. Snimak iskaza okrivljenog predstavlja sastavni dio zapisnika o saslušanju okrivljenog i može se koristiti kao dokaz. Kopija zapisnika ili snimka izdaće se okrivljenom ako to zahtijeva.

Priznanje okrivljenog i dalje prikupljanje dokaza

Član 105

(1) Kad okrivljeni priznaje izvršenje krivičnog djela, organ koji vodi postupak dužan je da i dalje prikuplja dokaze o krivičnom djelu.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, organ koji vodi postupak može odlučiti da ne prikuplja dokaze o krivičnom djelu kad je priznanje potpuno, jasno i istinito.

Saslušavanje okrivljenog preko tumača

Član 106

(1) Saslušanje okrivljenog obaviće se preko tumača u slučajevima predviđenim ovim zakonikom.

(2) Ako je okrivljeni lice sa oštećenjem sluha, postavljaće mu se pitanja pisano, a ako je lice sa oštećenim govorom, pozvaće se da pisano odgovara. Ako se saslušanje ne može obaviti na ovaj način, pozvaće se kao tumač lice koje se sa okrivljenim može sporazumjeti.

(3) Ako tumač nije ranije zaklet, položiće zakletvu da će vjerno prenijeti pitanja koja se okrivljenom upućuju i izjave koje on bude davao.

(4) Odredbe ovog zakonika koje se odnose na vještake shodno se primjenjuju na tumače.

5. SVJEDOK

Lica koja mogu biti saslušana kao svjedoci

Član 107

(1) Kao svjedoci pozivaju se lica za koja je vjerovatno da će moći da daju obavještenja o krivičnom djelu i učiniocu i o drugim važnim okolnostima.

(2) Oštećeni, oštećeni kao tužilac i privatni tužilac mogu se saslušati kao svjedoci.

(3) Svako lice koje se kao svjedok poziva dužno je da se odazove pozivu, a ako ovim zakonikom nije drukčije određeno, dužno je i da svjedoči.

Lica koja ne mogu biti saslušana kao svjedoci

Član 108

Ne može se saslušati kao svjedok:

- 1) lice koje bi svojim iskazom povrijedilo dužnost čuvanja tajnih podataka u smislu propisa kojima se uređuje tajnost podataka, dok ga nadležni organ ne oslobodi te dužnosti;
- 2) branilac okrivljenog o onome što mu je okrivljeni kao svom braniocu povjerio;
- 3) lice koje bi svojim iskazom povrijedilo dužnost čuvanja profesionalne tajne (vjerski ispovjednik, advokat, zdravstveni radnik i drugi zaposleni u zdravstvu, novinar, kao i druga lica), osim ako je oslobođeno te dužnosti posebnim propisom ili izjavom lica u čiju je korist ustanovljeno čuvanje tajne;
- 4) maloljetno lice koje, s obzirom na uzrast i duševnu razvijenost, nije sposobno da shvati značaj prava da ne mora da svjedoči.

Lica oslobođena od dužnosti svjedočenja

Član 109

(1) Ako ovim zakonikom nije drukčije određeno, oslobođeni su od dužnosti svjedočenja:

- 1) bračni drug okrivljenog i lice sa kojim okrivljeni živi u vanbračnoj zajednici;
- 2) srodnici okrivljenog po krvi u pravoj liniji, srodnici u pobočnoj liniji zaključno do trećeg stepena, kao i srodnici po tazbini zaključno do drugog stepena;
- 3) usvojenik i usvojilac okrivljenog, odnosno hranilac i hranjenik okrivljenog.

(2) Oslobođanje od dužnosti svjedočenja iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na lica koja su pozvana da svjedoče u postupku za krivično djelo zapuštanje i zlostavljanje maloljetnog lica, nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici i rodoskrvnenje, kad je oštećeno maloljetno lice.

(3) Organ koji vodi postupak dužan je da lica iz stava 1 ovog člana, prije njihovog saslušanja ili čim sazna za njihov odnos sa okrivljenim, upozori da ne moraju svjedočiti. Lica iz stava 1 ovog člana će se upozoriti da će se njihov iskaz, ako odluče da svjedoče, bez obzira na njihovu kasniju odluku, moći koristiti kao dokaz. Upozorenje i odgovor se unose u zapisnik.

(4) Ako ima osnova da lice uskrati svjedočenje u odnosu na jednog od okrivljenih, to lice je oslobođeno dužnosti svjedočenja i u odnosu na druge okrivljene, ako se njegov iskaz, prema prirodi stvari, ne može ograničiti samo na druge okrivljene.

Svjedočenja na kojima ne može biti zasnovana sudska odluka

Član 110

Ako je kao svjedok saslušano lice koje se ne može saslušati kao svjedok u smislu člana 108 ovog zakonika ili lice koje ne mora svjedočiti saglasno članu 109 ovog zakonika, a nije na to upozoreno ili se nije izričito

odreklo tog prava, ili ako upozorenje i odricanje nije uneseno u zapisnik, ili ako je iskaz svjedoka dobijen mučenjem ili na način iz člana 154 stav 5 ovog zakonika, na takvom iskazu svjedoka ne može se zasnivati sudska odluka.

Uskraćivanje davanja odgovora na pojedina pitanja

Član 111

Ako ovim zakonikom nije drukčije određeno, svjedok ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja kad je vjerovatno da bi time izložio sebe ili lica iz člana 109 stav 1 ovog zakonika teškoj sramoti ili krivičnom gonjenju, o čemu je sud dužan da ga upozna.

Pozivanje svjedoka

Član 112

(1) Pozivanje svjedoka vrši se dostavljanjem pisanog poziva, u kojem se navodi ime i prezime i zanimanje pozvanog, vrijeme i mjesto dolaska, krivični predmet u vezi kojeg se poziva, naznačenje da se poziva kao svjedok i upozorenje o posljedicama neopravdanog izostanka iz člana 119 ovog zakonika.

(2) Pozivanje kao svjedoka maloljetnog lica koje nije navršilo šesnaest godina vrši se preko njegovih roditelja, odnosno zakonskog zastupnika, osim ako to nije moguće zbog potrebe da se hitno postupa ili drugih okolnosti.

(3) Svjedoci koji se nalaze u drugoj državi i svjedoci koji se zbog starosti, bolesti ili invaliditeta ne mogu odazvati pozivu, mogu se saslušati u svom stanu, a izuzetno i putem tehničkih uređaja za prenos slike ili zvuka, tako da im stranke mogu postavljati pitanja iako nijesu prisutne u prostoriji gdje se svjedok nalazi. Za potrebe takvog saslušanja može se odrediti stručna pomoć lica iz člana 282 stav 8 ovog zakonika.

(4) Pozivanje svjedoka može se vršiti telefonom i drugim sredstvima elektronske komunikacije, ako svjedok pristaje da se na takav poziv odazove.

Način saslušanja svjedoka i upozorenja suda

Član 113

(1) Svjedoci se saslušavaju odvojeno i bez prisustva ostalih svjedoka. Svjedok je dužan da odgovore daje usmeno.

(2) Svjedok će se prethodno opomenuti da je dužan da govori istinu i da ne smije ništa prećutati i upozoriti da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo. Svjedok će se upoznati sa pravom iz člana 111 ovog zakonika, što će se unijeti u zapisnik.

(3) Nakon opomene i upozorenja iz stava 2 ovog člana, svjedok će se pitati za ime i prezime, ime oca ili majke, zanimanje, boravište, mjesto i godinu rođenja i njegov odnos sa okrivljenim i oštećenim. Svjedok će se upozoriti da je dužan da o promjeni adrese ili boravišta obavijesti sud.

(4) Prilikom saslušanja maloljetnog lica, naročito ako je ono oštećeno krivičnim djelom, postupiće se obazrivo da saslušanje ne bi štetno uticalo na psihičko stanje maloljetnog lica. Ako je to potrebno, saslušanje maloljetnog lica obaviće se uz pomoć psihologa ili drugog stručnog lica.

(5) Oštećeni koji je žrtva krivičnog djela protiv polne slobode, kao i dijete koje se saslušava kao svjedok ima pravo da svjedoči u odvojenoj prostoriji pred sudijom i zapisničarem, a tužilac, okrivljeni i branilac da gledaju prenos iz druge prostorije, uz mogućnost da postavljaju pitanja svjedoku, o čemu ih je sud dužan poučiti, što se zapisnički konstatuje.

(6) Sud može odlučiti da se odredba stava 5 ovog člana primijeni i na svjedočenje oštećenog koji je žrtva diskriminacije.

Saslušanje i suočenje svjedoka

Član 114

(1) Poslije opštih pitanja svjedok se poziva da iznese sve što mu je o predmetu krivičnog postupka poznato, nakon čega će mu se postavljati pitanja radi provjeravanja, dopune i razjašnjenja. Prilikom saslušanja svjedoka nije dozvoljeno služiti se obmanom niti postavljati takva pitanja u kojima je već sadržano kako bi trebalo odgovoriti.

(2) Svjedok će se uvijek pitati otkud mu je poznato ono o čemu svjedoči.

(3) Svjedoci se mogu suočiti, ako se njihovi iskazi ne slažu u pogledu važnih činjenica. Istovremeno se mogu suočiti samo dva svjedoka. Na suočenje svjedoka shodno se primjenjuju odredbe člana 102 st. 1 i 3 ovog zakonika.

(4) Oštećeni koji se saslušava kao svjedok pitaće se da li želi da u krivičnom postupku ostvaruje imovinskopравни zahtjev.

Prepoznavanje lica ili predmeta

Član 115

(1) Ako je potrebno da se utvrdi da li svjedok prepoznaje određeno lice ili predmet koje je opisao, pokazaće mu se to lice, zajedno sa drugim njemu nepoznatim licima čije su osnovne osobine slične onima kakve je opisao, odnosno taj predmet, zajedno sa predmetima iste ili slične vrste, nakon čega će se zatražiti da izjavi da li lice ili predmet prepoznaje sa sigurnošću i da, u slučaju potvrdnog odgovora, na prepoznato lice ili predmet ukaže.

(2) U izviđaju i istrazi prepoznavanje sprovodi državni tužilac koji će prethodno opomenuti i upozoriti svjedoka u skladu sa članom 113 stav 2 ovog zakonika.

(3) Radnja prepoznavanja će se obaviti tako da lice koje je predmet prepoznavanja ne može da vidi svjedoka, niti svjedok može da vidi to lice prije nego što se pristupi prepoznavanju.

(4) O toku prepoznavanja i izjavama svjedoka sastavlja se zapisnik i sačinjava zajednički foto snimak lica ili predmeta koji se prepoznaju, a po potrebi se može izvršiti i audio ili audiovizuelno snimanje.

Saslušanje svjedoka preko tumača

Član 116

Ako se saslušanje svjedoka obavlja preko tumača ili ako je svjedok lice sa oštećenjem sluha ili govora, njegovo saslušanje vrši se na način propisan članom 106 ovog zakonika.

Polaganje zakletve

Član 117

- (1) Od svjedoka se može zahtijevati da prije svjedočenja položi zakletvu.
- (2) Prije glavnog pretresa, svjedok može položiti zakletvu samo ako postoji bojazan da zbog bolesti ili zbog drugih razloga neće moći da dođe na glavni pretres. Razlog zbog koga je tada položena zakletva navede se u zapisniku.
- (3) Tekst zakletve glasi: "Zaklinjem se da ću o svemu što pred sudom budem pitan govoriti samo istinu i da ništa od onoga što mi je poznato neću prećutati".
- (4) Svjedok zakletvu polaže usmeno, čitanjem njenog teksta ili potvrdnim odgovorom nakon saslušanog sadržaja teksta zakletve koju je pročitao organ koji vodi krivični postupak. Svjedoci sa oštećenjem sluha ili govora koji znaju da čitaju i pišu potpisuju tekst zakletve, a svjedoci sa oštećenjem sluha ili govora koji ne znaju da čitaju ni da pišu zaklinju se uz pomoć tumača.
- (5) Odbijanje i razlozi odbijanja svjedoka da položi zakletvu unijeće se u zapisnik.

Lica koja se ne smiju zaklinjati

Član 118

Ne smiju se zaklinjati lica:

- 1) koja nijesu punoljetna u času saslušavanja;
- 2) za koja je dokazano ili za koja postoji osnovana sumnja da su izvršila ili učestvovala u krivičnom djelu zbog koga se saslušavaju;
- 3) koja zbog duševnog stanja ne mogu da shvate značaj zakletve.

Mjere za obezbjeđenje prisustva svjedoka i procesne kazne

Član 119

- (1) Ako svjedok koji je uredno pozvan ne dođe, a izostanak ne opravda ili se bez odobrenja ili opravdanog razloga udalji sa mjesta gdje treba da bude saslušan može se narediti da se prinudno dovede, a može se i kazniti novčano do 1.000 €.
- (2) Ako svjedok dođe i, nakon što bude opomenut i upozoren u skladu sa članom 113 stav 2 ovog zakonika, odbije bez zakonskog razloga da svjedoči, može se kazniti novčano do 1.000 €, a ako i poslije toga odbije da svjedoči, može se zatvoriti. Zatvor traje dok svjedok pristane da svjedoči ili dok njegovo saslušanje postane nepotrebno ili dok se krivični postupak završi, ali najduže dva mjeseca.
- (3) Ako svjedok vrijeđa sud i druge učesnike postupka ili im prijeti, sud će ga opomenuti, a može ga i novčano kazniti do 1.000 €.
- (4) U izviđaju i istrazi kazne iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, na predlog državnog tužioca, izriče sud.
- (5) O žalbi protiv rješenja kojim je izrečena novčana kazna ili zatvor odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika. Žalba protiv rješenja o zatvoru ne zadržava izvršenje.

Zaštita svjedoka od zastrašivanja

Član 120

(1) Ako postoji osnovana bojazan da bi svjedok davanjem iskaza ili odgovorom na pojedina pitanja sebe, svog bračnog druga, bliskog srodnika ili njemu blisko lice izložio ozbiljnoj opasnosti po život, zdravlje, fizički integritet, slobodu ili imovinu većeg obima, svjedok može uskratiti iznošenje podataka iz člana 113 stav 3 ovog zakonika, davanje odgovora na pojedina pitanja ili davanje iskaza u cjelini, dok se ne obezbijedi njegova zaštita. Ako uskraćivanje davanja iskaza smatra očigledno neosnovanim, organ koji vodi postupak će upozoriti svjedoka na mogućnost izricanja kazni iz člana 119 ovog zakonika.

(2) Zaštita svjedoka sastoji se u posebnom načinu učestvovanja i saslušanja svjedoka u krivičnom postupku.

(3) Na način iz stava 2 ovog člana zaštita se može obezbijediti i zviždaču kad se saslušava kao svjedok, na njegov zahtjev.

(4) Zaštita svjedoka i drugih lica iz stava 1 ovog člana može se obezbijediti i van krivičnog postupka, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita svjedoka.

(5) Sud je dužan da upozna svjedoka sa pravima iz st. 1 do 4 ovog člana.

Posebni načini učestvovanja i saslušanja zaštićenog svjedoka

Član 121

(1) Posebni način učestvovanja i saslušanja svjedoka u krivičnom postupku je: saslušanje svjedoka pod pseudonimom, saslušanje uz pomoć tehničkih uređaja (zaštitni zid, uređaji za promjenu glasa, uređaji za prenos slike i zvuka) i slično.

(2) Ako se posebni način saslušanja svjedoka u postupku odnosi samo na prikrivanje podataka iz člana 113 stav 3 ovog zakonika, saslušanje će se sprovesti pod pseudonimom, a u ostalom dijelu saslušanje će se sprovesti prema opštim odredbama ovog zakonika o saslušanju svjedoka.

(3) Ako se posebni način učestvovanja i saslušanje svjedoka u postupku odnosi na prikrivanje podataka iz člana 113 stav 3 ovog zakonika i na prikrivanje lika svjedoka, saslušanje će se sprovesti posredstvom tehničkih uređaja za prenos slike i zvuka. Tehničkim uređajem rukuje stručno lice iz člana 282 stav 8 ovog zakonika. Lik i glas svjedoka tokom saslušanja će se izmijeniti. Tokom saslušanja svjedok će se nalaziti u prostoriji koja je odvojena od prostorije u kojoj se nalazi sudija za istragu i druga lica koja su prisutna saslušanju. Sudija za istragu će zabraniti svako pitanje čiji bi odgovor mogao da otkrije identitet svjedoka.

(4) Nakon završenog saslušanja svjedok će potpisati zapisnik pseudonimom samo u prisustvu sudije za istragu i zapisničara.

(5) Lica koja u bilo kom svojstvu saznaju podatke o svjedoku iz st. 2 i 3 ovog člana dužna su da ih čuvaju kao tajnu.

Odlučivanje o posebnom načinu učestvovanja i saslušanja svjedoka i zaštita podataka

Član 122

(1) Rješenje o posebnom načinu učestvovanja i saslušanja zaštićenog svjedoka u istrazi donosi sudija za istragu, na predlog svjedoka, okrivljenog, branioca ili državnog tužioca, a na glavnom pretresu vijeće. Predlog mora da bude obrazložen.

(2) Prije donošenja rješenja sudija za istragu će ocijeniti da li je iskaz svjedoka od takvog značaja da mu se odredi status zaštićenog svjedoka. Radi utvrđivanja tih činjenica sudija za istragu može da odredi ročište na koje će pozvati državnog tužioca i svjedoka.

(3) Podaci o svjedoku koji će na poseban način učestvovati u postupku zapečatiće se u poseban omot i čuvati kod sudije za istragu. Na omot će se staviti naznaka "zaštićeni svjedok - tajna". Omot može otvoriti samo vijeće koje sudi na glavnom pretresu i drugostepeni sud u postupku po žalbi, ali će zabilježiti da je otvaran uz navođenje članova vijeća koji su upoznati sa njegovom sadržinom. Nakon toga omot će se ponovo zapečatiti i vratiti sudiji za istragu.

Dokazna vrijednost iskaza zaštićenog svjedoka

Član 123

(1) Odredbe čl. 120, 121 i 122 ovog zakonika primjenjuju se i na saslušanje zaštićenog svjedoka na glavnom pretresu.

(2) Presuda se ne može zasnivati isključivo na iskazu svjedoka koji je pribavljen na način propisan u čl. 120, 121 i 122 ovog zakonika.

Zaštita oštećenog prilikom davanja iskaza

Član 124

Odredbe čl. 120 do 123 ovog zakonika shodno se primjenjuju i na učestvovanje i saslušanje oštećenog u krivičnom postupku.

Svjedok saradnik

Član 125

(1) Državni tužilac može sudu dati predlog da se kao svjedok sasluša pripadnik kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe koji na to pristane (u daljem tekstu: svjedok saradnik) protiv koga je podnijeta krivična prijava ili se vodi krivični postupak za djelo organizovanog kriminala iz člana 22 tačka 8 ovog zakonika, ako je izvjesno:

- da će njegov iskaz i dokazi koje pruži sudu znatno doprinijeti dokazivanju tog krivičnog djela i krivice učinilaca ili pomoći otkrivanju, dokazivanju i sprječavanju drugih krivičnih djela kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe i

- da je značaj njegovog iskaza za dokazivanje tih krivičnih djela i krivice ostalih učinilaca pretežniji od štetnih posljedica krivičnog djela koje mu se stavlja na teret.

(2) Predlog iz stava 1 ovog člana državni tužilac može da podnese do završetka glavnog pretresa, a mora da sadrži činjenice i podatke na osnovu kojih će sud donijeti rješenje o određivanju statusa svjedoka saradnika.

(3) Svjedok saradnik ne može biti lice za koje postoji osnovana sumnja da je organizator ili vođa kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe.

Upozorenje svjedoku saradniku

Član 126

(1) Prije podnošenja predloga iz člana 125 stav 1 ovog zakonika, državni tužilac će opomenuti i upozoriti lice koje se predlaže za svjedoka saradnika na dužnosti iz člana 113 stav 2 ovog zakonika. Na oslobađanje od dužnosti svjedočenja iz člana 109 ovog zakonika i pravo da ne odgovara na pojedina pitanja iz člana 111 ovog zakonika, svjedok saradnik se ne može pozvati.

(2) Opomena i upozorenje iz člana 113 stav 2 ovog zakonika, odgovori lica koje se predlaže za svjedoka saradnika i njegova izjava da će dati iskaz o svemu što mu je poznato i da neće ništa prećutati, državni tužilac će unijeti u zapisnik koji potpisuje to lice. Ako lice koje se predlaže za svjedoka saradnika ne govori crnogorski jezik, obezbijediće se prevod zapisnika na njegov jezik, nakon čega to lice potpisuje zapisnik. Zapisnik se prilaže uz predlog iz člana 125 stav 1 ovog zakonika.

(3) Ako državni tužilac ocijeni da postoje uslovi da se okrivljeni koji se nalazi u pritvoru predloži kao svjedok saradnik, sud će omogućiti državnom tužiocu da radi izvođenja radnji iz st. 1 i 2 ovog člana ostvari kontakt sa okrivljenim.

Odlučivanje o predlogu državnog tužioca

Član 127

(1) O predlogu državnog tužioca iz člana 125 ovog zakonika, u istrazi i do početka glavnog pretresa, odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, a na glavnom pretresu vijeće pred kojim se održava glavni pretres.

(2) Na sjednicu vijeća će se pozvati državni tužilac, lice predloženo za svjedoka saradnika i njegov branilac da bi se utvrdilo da li su ispunjeni uslovi iz člana 125 ovog zakonika. Sjednica se održava bez prisustva javnosti. Izjave date na ovoj sjednici ne mogu se koristiti u krivičnom postupku protiv lica koje je predloženo za svjedoka saradnika kao dokaz za oglašavanje tog lica krivim.

(3) Protiv rješenja vijeća iz stava 1 ovog člana kojim se predlog državnog tužioca odbija žalbu može izjaviti državni tužilac u roku od 48 sati od prijema rješenja. Odluku o žalbi donosi viši sud u roku od tri dana od prijema žalbe i spisa prvostepenog suda.

(4) Ako usvoji predlog državnog tužioca, vijeće će odrediti da se iz spisa izdvoje zapisnici i službene zabilješke o ranijim iskazima svjedoka saradnika koje je dao kao osumnjičeni ili okrivljeni i oni se ne mogu upotrijebiti kao dokaz u krivičnom postupku, osim u slučaju iz člana 130 ovog zakonika.

(5) Ako se okrivljeni nalazi u pritvoru, a vijeće donese odluku iz stava 4 ovog člana, istovremeno će donijeti rješenje o ukidanju pritvora.

Rješenje o određivanju statusa svjedoka saradnika

Član 128

(1) Ako nakon održane rasprave iz člana 127 ovog zakonika utvrdi da su ispunjeni uslovi iz člana 125 stav 1 ovog zakonika, vijeće donosi rješenje kojim se osumnjičeni, odnosno okrivljeni određuje kao svjedok saradnik.

(2) Ako vijeće odlučuje o predlogu za određivanje svjedoka saradnika protiv koga je podnijeta krivična prijava, odnosno pokrenuta istraga, vijeće će prije utvrđivanja uslova iz stava 1 ovog člana utvrditi postojanje uslova iz člana 22 tačka 8 ovog zakonika.

(3) U rješenju se navodi: da se protiv svjedoka saradnika neće pokrenuti, odnosno nastaviti krivični postupak, opis djela iz kojeg proizilaze zakonska obilježja krivičnog djela i zakonski naziv krivičnog djela na koji se odnosi zabrana pokretanja ili nastavljanja krivičnog postupka, priroda i sadržaj saradnje koju će pružiti svjedok saradnik i uslovi pod kojima se rješenje može ukinuti.

(4) Rješenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se državnom tužiocu, svjedoku saradniku i njegovom braniocu.

Nemogućnost krivičnog gonjenja

Član 129

(1) Svjedok saradnik koji je sudu dao iskaz u skladu sa odredbama člana 126 st. 1 i 2 ovog zakonika ne može biti gonjen za krivično djelo organizovanog kriminala za koje se vodi postupak.

(2) Kad sud utvrdi rješenjem na zapisniku o glavnom pretresu da je svjedok saradnik dao iskaz u smislu stava 1 ovog člana, državni tužilac će odbaciti krivičnu prijavu, odnosno odustati od krivičnog gonjenja svjedoka saradnika najkasnije do završetka glavnog pretresa koji se vodi protiv drugih pripadnika kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe, a sud će izreći presudu kojom se optužba odbija protiv svjedoka saradnika.

(3) U slučaju iz stava 2 ovog člana, odredbe člana 59 ovog zakonika neće se primjenjivati.

Ukidanje rješenja

Član 130

(1) Ako svjedok saradnik ne da iskaz u skladu sa članom 126 st. 1 i 2 ovog zakonika ili ako prije pravosnažno okončanog postupka izvrši novo krivično djelo organizovanog kriminala, državni tužilac će predložiti ukidanje rješenja iz člana 128 stav 1 ovog zakonika i nastaviti krivično gonjenje, odnosno pokrenuti krivični postupak za to i novo krivično djelo.

(2) Ako se u toku postupka otkrije neko ranije izvršeno krivično djelo organizovanog kriminala svjedoka saradnika, državni tužilac će postupiti u skladu sa odredbama člana 125 ovog zakonika, nakon čega može predložiti ukidanje rješenja iz člana 128 stav 1 ovog zakonika i nastaviti krivično gonjenje, odnosno pokrenuti krivični postupak za to i ranije izvršeno krivično djelo.

(3) Ako se u toku postupka otkrije neko ranije izvršeno krivično djelo svjedoka saradnika koje ne predstavlja djelo organizovanog kriminala, državni tužilac će postupiti u skladu sa opštim pravilima ovog zakonika.

Zaštita svjedoka saradnika

Član 131

(1) Prilikom saslušanja svjedoka saradnika javnost je isključena, osim ako vijeće, na predlog državnog tužioca i uz saglasnost svjedoka saradnika, ne donese drukčiju odluku.

(2) Prije donošenja odluke iz stava 1 ovog člana, predsjednik vijeća će, uz prisustvo branioca, upoznati svjedoka saradnika sa predlogom državnog tužioca i obavijestiti ga o njegovom pravu da bude saslušan bez prisustva javnosti. Kad svjedok saradnik da izjavu da je saglasan da bude saslušan uz prisustvo javnosti, ta izjava će se unijeti u zapisnik.

(3) Državni tužilac može predložiti da se svjedoku saradniku, njegovom bračnom drugu, bliskom srodniku ili njemu bliskom licu obezbijedi posebna zaštita shodno članu 120 ovog zakona.

Dokazni značaj iskaza svjedoka saradnika

Član 132

Sud ne može neko lice oglasiti krivim samo na osnovu dokaza dobijenog svjedočenjem svjedoka saradnika.

6. UVIĐAJ I REKONSTRUKCIJA

Preduzimanje uviđaja

Član 133

Uviđaj se preduzima kad je za utvrđivanje ili razjašnjenje neke važne činjenice u postupku potrebno neposredno opažanje.

Rekonstrukcija događaja

Član 134

(1) Radi provjeravanja izvedenih dokaza ili utvrđivanja činjenica koji su od značaja za razrješenje stvari, organ koji vodi postupak može odrediti rekonstrukciju događaja, koja se obavlja tako što će se ponoviti radnje ili situacije u uslovima pod kojima se prema izvedenim dokazima događaj odigrao. Ako su u iskazima pojedinih svjedoka ili okrivljenih radnje ili situacije različito prikazane, rekonstrukcija događaja će se, po pravilu, posebno izvršiti sa svakim od njih.

(2) Radnja iz stava 1 ovog člana može se sprovesti u potpunosti ili djelimično korišćenjem odgovarajućih tehničkih sredstava.

(3) Rekonstrukcija se ne smije obaviti na način kojim se remeti javni red i vrijeđa moral ili se dovodi u opasnost život ili zdravlje ljudi.

(4) Prilikom rekonstrukcije mogu se, po potrebi, ponovo izvesti pojedini dokazi.

Pomoć stručnog lica i vještaka

Član 135

(1) Organ koji obavlja uviđaj ili rekonstrukciju može zatražiti pomoć stručnog lica kriminalističko-tehničke, saobraćajne ili druge struke, koje će, po potrebi, preduzeti i pronalaženje, obezbjeđivanje ili opisivanje tragova, izvršiti potrebna mjerenja i snimanja, sačiniti skice ili prikupiti druge podatke.

(2) Na uviđaj ili rekonstrukciju može se pozvati i vještak, ako bi njegovo prisustvo bilo od koristi za davanje nalaza i mišljenja.

7. VJEŠTAČENJE

Određivanje vještačenja

Član 136

Vještačenje se određuje kad za utvrđivanje ili ocjenu neke važne činjenice treba pribaviti nalaz i mišljenje od lica koje raspolaže potrebnim stručnim znanjem.

Naredba o vještačenju

Član 137

(1) Vještačenje određuje organ koji vodi postupak pisanom naredbom koja mora da sadrži: zadatak i obim vještačenja, rok za podnošenje pisanog nalaza i mišljenja i određivanje lica koje će izvršiti vještačenje a koje je upisano u Registar sudskih vještaka ili Registar pravnih lica za vršenje vještačenja (u daljem tekstu: Registar). Naredba se dostavlja i strankama.

(2) Ako za određenu vrstu vještačenja postoji stručna ustanova ili se vještačenje može obaviti u okviru državnog organa, takva vještačenja, a naročito složenija, povjeriće se, po pravilu, takvoj ustanovi, odnosno organu. Ustanova, odnosno organ određuje jednog ili više stručnjaka odgovarajuće specijalnosti koji će izvršiti vještačenje.

(3) Kad vještaka određuje organ koji vodi postupak, taj organ će, po pravilu, odrediti jednog vještaka, a ako je vještačenje složeno - dva ili više vještaka.

(4) Ako za neku vrstu vještačenja nema postavljenih sudskih vještaka ili su svi sudski vještaci za određenu oblast vještačenja spriječeni da izvrše vještačenje u primjerenom roku, vještačenje može izvršiti lice sa prebivalištem, odnosno sjedištem u drugoj državi ili lice koje nije upisano u Registar.

Dužnost vještaka i procesne kazne

Član 138

(1) Vještak je dužan da se odazove pozivu i da dâ svoj pisani nalaz i mišljenje u roku određenom u naredbi. Rok određen naredbom, iz opravdanih razloga, na zahtjev vještaka, može se produžiti.

(2) Ako vještak koji je uredno pozvan ne dođe, a izostanak ne opravda, ili ako odbije da vještači, ili vrijeđa organ koji vodi postupak ili druge učesnike postupka, ili ako ne da nalaz i mišljenje u roku iz naredbe, može da se kazni novčano do 1.000 €, a stručna ustanova ili drugo pravno lice do 5.000 €. U slučaju neopravdanog izostanka, vještak može i prinudno da se dovede.

(3) U izviđaju i istrazi kazne iz stava 2 ovog člana, na predlog državnog tužioca, izriče sud.

(4) O žalbi protiv rješenja kojim je izrečena novčana kazna odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

Lica koja ne mogu biti određena za vještaka

Član 139

(1) Za vještaka se ne može odrediti lice koje ne može biti saslušano kao svjedok u skladu sa članom 108 ovog zakonika ili lice koje je oslobođeno od dužnosti svjedočenja u smislu člana 109 ovog zakonika, kao ni lice prema kome je krivično djelo učinjeno, a ako je određeno, na njegovom nalazu i mišljenju ne može se zasnivati sudska odluka.

(2) Za vještaka se ne može odrediti lice koje je zaposleno kod oštećenog ili okrivljenog ili su oštećeni ili okrivljeni zaposleni kod vještaka ili je vještak zajedno sa njima ili nekim od njih zaposlen kod drugog poslodavca.

(3) Za vještaka se, po pravilu, neće odrediti lice koje je saslušano kao svjedok.

(4) Kad je dozvoljena posebna žalba protiv rješenja kojim se odbija zahtjev za izuzeće vještaka, u smislu člana 41 stav 4 ovog zakonika, žalba odlaže izvršenje vještačenja, ukoliko ne postoji opasnost od odlaganja.

Postupak vještačenja

Član 140

(1) Prije početka vještačenja vještak će se pozvati da predmet vještačenja brižljivo razmotri, da tačno navede sve što zapazi i nađe i da svoje mišljenje iznese nepristrasno i u skladu sa pravilima nauke ili vještine. On će se posebno upozoriti da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.

(2) Od vještaka se može zahtijevati da prije vještačenja položi zakletvu. Vještak upisan u Registar može biti prije vještačenja samo opomenut na već položenu zakletvu.

(3) Tekst zakletve glasi: "Zaklinjem se da ću vještačiti savjesno i nepristrasno, po svom najboljem znanju i da ću tačno i potpuno iznijeti svoj nalaz i mišljenje".

(4) Organ pred kojim se vodi postupak stara se da se vještačenjem utvrde i razjasne sve važne činjenice i u tu svrhu pokazuje vještaku predmete koje će razmotriti, postavlja mu pitanja i, po potrebi, traži objašnjenja u pogledu datog nalaza i mišljenja.

(5) Vještaku se mogu davati razjašnjenja, a može mu se dozvoliti i da razmatra spise. Vještak može predložiti da se izvedu dokazi ili pribave predmeti i podaci koji su od važnosti za davanje nalaza i mišljenja. Ako prisustvuje uviđaju, rekonstrukciji ili drugoj istražnoj radnji, vještak može predložiti da se razjasne pojedine okolnosti ili da se licu koje se sasluša postave pojedina pitanja.

Pregledanje predmeta vještačenja

Član 141

(1) Vještak pregleda predmete vještačenja u prisustvu organa koji vodi postupak i zapisničara, osim ako su za vještačenje potrebna dugotrajna ispitivanja ili ako se ispitivanja obavljaju u stručnoj ustanovi, odnosno u državnom organu ili ako je to u interesu morala.

(2) Ako je za svrhe vještačenja potrebno da se analizira neka materija, vještaku će se, ako je to moguće, staviti na raspolaganje samo dio te materije, a ostatak će se u potrebnoj količini obezbijediti za slučaj naknadnih analiza.

Unošenje nalaza i mišljenja u zapisnik

Član 142

Nalaz i mišljenje vještaka odmah se unosi u zapisnik.

Vještačenje od strane stručne ustanove ili državnog organa

Član 143

(1) Ako se vještačenje povjerava stručnoj ustanovi ili državnom organu, organ koji vodi postupak upozoriće da u davanju nalaza i mišljenja ne može učestvovati lice koje nema odgovarajuću specijalnost niti lice za koje postoje razlozi za izuzeće od vještačenja iz čl. 139 i 148 ovog zakonika ili u smislu člana 43 ovog zakonika, kao i na posljedice davanja lažnog nalaza i mišljenja.

(2) Stručnoj ustanovi, odnosno državnom organu staviće se na raspolaganje materijal potreban za vještačenje, a ako je potrebno postupiće se u skladu sa odredbom člana 140 stav 5 ovog zakonika.

(3) Stručna ustanova, odnosno državni organ dostavlja pisani nalaz i mišljenje potpisan od lica koja su izvršila vještačenje.

(4) Stranke mogu od starješine stručne ustanove, odnosno državnog organa zahtijevati da im saopšti imena stručnjaka koji će izvršiti vještačenje.

(5) Odredbe člana 140 st. 1 do 4 ovog zakonika ne primjenjuju se kad je vještačenje povjereno stručnoj ustanovi ili državnom organu. Organ pred kojim se vodi postupak može tražiti od stručne ustanove ili državnog organa objašnjenja u pogledu datog nalaza i mišljenja.

Zapisnik o vještačenju i pravo njegovog razgledanja

Član 144

(1) U zapisniku o vještačenju ili u pisanom nalazu i mišljenju naznačiće se ko je izvršio vještačenje, kao i zanimanje, stručna sprema i specijalnost vještaka.

(2) Po završenom vještačenju, kojem nijesu prisustvovala, stranke će se obavijestiti da je vještačenje obavljeno i da zapisnik o vještačenju, odnosno pisani nalaz i mišljenje mogu razgledati.

Ponovno vještačenje

Član 145

Kad je za vještačenje određeno više vještaka, a podaci u njihovom nalazu se bitno razilaze ili ako je njihov nalaz nejasan, nepotpun ili u protivrječnosti sam sa sobom ili sa izviđenim okolnostima, a ti se

nedostaci ne mogu otkloniti ponovnim saslušanjem vještaka, vještačenje će se obnoviti sa drugim vještacima.

Dopunsko vještačenje

Član 146

Ako u mišljenju vještaka ima protivrječnosti ili nedostataka ili se pojavi osnovana sumnja u tačnost datog mišljenja, a ti se nedostaci ili sumnja ne mogu otkloniti ponovnim saslušanjem vještaka, zatražiće se mišljenje drugih vještaka ili će se preduzeti novo vještačenje sa drugim vještacima.

Pregled, obdukcija i ekshumacija leša

Član 147

(1) Pregled i obdukcija leša preduzeće se uvijek kad o nekom smrtnom slučaju postoji sumnja ili je očigledno da je smrt prouzrokovana krivičnim djelom ili je u vezi sa izvršenjem krivičnog djela. Ako je leš već zakopan, odrediće se ekshumacija u cilju njegovog pregleda i obdukcije.

(2) Prilikom obdukcije leša preduzeće se potrebne mjere da se utvrdi identitet leša i u tom cilju posebno će se opisati podaci o spolnim i unutrašnjim tjelesnim osobinama leša.

(3) Kad je to neophodno, primijeniće se identifikacione stručne i naučne metode: uzimanje i upoređivanje otisaka prstiju leša, analiza DNK uzorka i poređenje dobijenog DNK profila sa DNK profilom nestalog lica ili drugog lica, krvnih srodnika lica za koje se pretpostavlja da bi mogao biti identifikovan, a po potrebi i preduzimanje drugih analiza i primjena drugih stručnih i naučnih metoda u cilju utvrđivanja identiteta leša.

(4) Uzimanje uzoraka biološkog materijala za potrebe DNK analize u krivičnom postupku, pakovanje biološkog materijala, čuvanje, obrada, čuvanje uzoraka i dobijenih rezultata DNK analize vrši se na način propisan posebnim zakonom.

Vještačenje leša van ustanove

Član 148

(1) Kad se vještačenje obavlja van stručne ustanove, pregled i obdukciju leša će izvršiti jedan, a po potrebi dva ili više doktora medicine koji, po pravilu, treba da budu sudsko-medicinske struke. Državni tužilac u izviđaju i istrazi, odnosno predsjednik vijeća nakon podizanja optužnice, naređuje i rukovodi tim vještačenjem i u zapisnik unosi nalaz i mišljenje vještaka.

(2) Za vještaka se ne može odrediti doktor medicine koji je liječio umrlog. Prilikom obdukcije leša, a radi davanja razjašnjenja o toku i okolnostima bolesti, doktor medicine koji je liječio umrlog može se saslušati kao svjedok.

Sadržaj mišljenja vještaka i dužnosti vještaka prilikom pregleda i obdukcije leša

Član 149

(1) U svom mišljenju vještaci će naročito navesti koji je neposredni uzrok smrti, šta je taj uzrok izazvalo i kad je smrt nastupila.

(2) Ako je na lešu nađena povreda, utvrdiće se da li je tu povredu nanio neko drugi i, ako jeste, onda čime, na koji način, koliko vremena prije nego što je smrt nastupila i da li je ona prouzrokovala smrt. Ako je na lešu nađeno više povreda, utvrdiće se da li je svaka povreda nanijeta istim sredstvom i koja je povreda prouzrokovala smrt, a ako je više povreda smrtonosnih, koja je od njih ili koje su svojim zajedničkim djelovanjem bile uzrok smrti.

(3) U slučaju iz stava 2 ovog člana naročito će se utvrditi da li je smrt prouzrokovana samom vrstom i opštom prirodom povrede ili zbog ličnog svojstva ili naročitog stanja organizma povrijeđenog ili zbog slučajnih okolnosti ili okolnosti pod kojima je povreda nanijeta. Pored toga, utvrdiće se da li bi blagovremeno pružena pomoć mogla otkloniti smrt.

(4) Vještak je dužan da obrati pažnju na nađeni biološki materijal (krv, pljuvačka, sperma, urin i dr.) i da ga opiše i sačuva za biološko vještačenje, ako ono bude određeno.

Pregled i obdukcija začetka i novorođenčeta

Član 150

(1) Prilikom pregleda i obdukcije začetka treba posebno utvrditi njegovu starost, sposobnost za vanmaterični život i uzrok izumiranja.

(2) Prilikom pregleda i obdukcije leša novorođenčeta utvrdiće se posebno da li je rođeno živo ili mrtvo, da li je bilo sposobno za život, koliko je dugo živjelo, kao i vrijeme i uzrok smrti.

Toksikološko vještačenje

Član 151

(1) Ako postoji sumnja da je smrt nastupila trovanjem, uputiće se sumnjive materije koje su nađene u lešu ili na drugom mjestu na vještačenje stručnoj ustanovi koja vrši toksikološka ispitivanja.

(2) Prilikom pregleda sumnjivih materijala vještak će posebno utvrditi vrstu, količinu i dejstvo nađenog otrova, a ako se radi o pregledu materija uzetih iz leša, po mogućnosti i količinu upotrijebljenog otrova.

Vještačenje tjelesnih povreda

Član 152

(1) Tjelesne povrede vještače se, po pravilu, pregledom povrijeđenog, a ako to nije moguće ili nije potrebno - na osnovu medicinske dokumentacije ili drugih podataka u spisima.

(2) Nakon što tačno opiše povrede, vještak će dati mišljenje, naročito o vrsti i težini svake pojedine povrede i njihovom ukupnom dejstvu, s obzirom na njihovu prirodu ili posebne okolnosti slučaja, kakvo dejstvo te povrede obično proizvode, a kakvo su u konkretnom slučaju proizvele, čime su povrede nanijete i na koji način.

(3) Prilikom vještačenja, vještak je dužan da postupi u skladu sa odredbom člana 149 stav 4 ovog zakonika.

Psihijatrijsko vještačenje

Član 153

(1) Ako se pojavi sumnja da je isključena ili smanjena uračunljivost okrivljenog usljed duševne bolesti, privremene duševne poremećenosti, zaostalog duševnog razvoja ili druge teže duševne poremećenosti, odrediće se psihijatrijski pregled.

(2) Ako je prema mišljenju vještaka potrebno duže posmatranje, okrivljeni će se poslati na posmatranje u psihijatrijsku ustanovu. Rješenje o tome donosi sudija za istragu ili vijeće. Posmatranje se može produžiti preko dva mjeseca samo na obrazloženi predlog rukovodioca psihijatrijske ustanove, po prethodno pribavljenom mišljenju vještaka, ali ne može ni u kom slučaju trajati duže od šest mjeseci.

(3) Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana okrivljeni i njegov branilac mogu izjaviti žalbu u roku od 24 časa od časa kad je rješenje uručeno okrivljenom, odnosno braniocu. O žalbi rješava vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, u roku od 48 časova, a ako je to vijeće donijelo rješenje koje se pobija žalbom ili vijeće na glavnom pretresu, o žalbi odlučuje vijeće neposredno višeg suda. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(4) Ako vještaci ustanove da je duševno stanje okrivljenog poremećeno, odrediće prirodu, vrstu, stepen i trajnost poremećenosti i dati svoje mišljenje o tome kakav je uticaj takvo duševno stanje imalo i kakav još ima na shvatanje i postupke okrivljenog, kao i da li je i u kojoj mjeri poremećaj duševnog stanja postojao u vrijeme izvršenja krivičnog djela.

(5) Ako se u psihijatrijsku ustanovu upućuje okrivljeni koji se nalazi u pritvoru, sudija za istragu ili predsjednik vijeća će obavijestiti tu ustanovu o razlozima zbog kojih je određen pritvor, da bi se preduzele mjere potrebne za obezbjeđenje svrhe pritvora.

(6) Vrijeme provedeno u psihijatrijskoj ustanovi uračunaće se okrivljenom u pritvor, odnosno u kaznu zatvora ako bude izrečena.

Tjelesni pregled i druge radnje

Član 154

(1) Tjelesni pregled osumnjičenog ili okrivljenog preduzeće se i bez njegovog pristanka, ako je potrebno da se utvrde činjenice važne za krivični postupak. Tjelesni pregled drugih lica može se, bez njihovog pristanka, preduzeti samo onda ako se mora utvrditi da li se na njihovom tijelu nalazi određen trag ili posljedica krivičnog djela.

(2) Uzimanju uzorka krvi i preduzimanju drugih medicinskih radnji koje su po pravilu medicinske nauke neophodne radi analize i utvrđivanja drugih činjenica važnih za krivični postupak može se pristupiti i bez pristanka lica koje se pregleda, izuzev ako bi zbog toga nastupila šteta po njegovo zdravlje.

(3) Uzorci pljuvačke radi sprovođenja DNK analize mogu se uzimati kad je to potrebno u cilju identifikacije lica ili u cilju poređenja sa drugim biološkim tragovima i drugim DNK profilima, i za to nije potreban pristanak lica niti se ta radnja može smatrati opasnom po zdravlje.

(4) Ako se lica iz stava 1 ovog člana protive sprovođenju radnji iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, one se mogu preduzeti samo po naredbi nadležnog suda.

(5) Zabranjeno je prema osumnjičenom, okrivljenom ili svjedoku primjenjivati medicinske intervencije ili im davati sredstva kojima bi se uticalo na njihovu svijest i volju prilikom davanja iskaza.

Vještačenje poslovnih knjiga

Član 155

(1) Kad je potrebno vještačenje poslovnih knjiga, organ pred kojim se vodi postupak dužan je vještacima naznačiti u kom pravcu i u kom obimu treba obaviti vještačenje i koje činjenice i okolnosti treba utvrditi.

(2) Ako je za vještačenje poslovnih knjiga privrednog društva, drugog pravnog lica ili preduzetnika nužno da se prethodno sredi njihovo knjigovodstvo, troškovi sređivanja knjigovodstva padaju na teret imaoca poslovnih knjiga.

(3) Rješenje o sređivanju knjigovodstva donosi organ koji vodi postupak, na osnovu obrazloženog pisanog izvještaja vještaka kome je naloženo vještačenje poslovnih knjiga. U rješenju će se naznačiti i iznos koji je privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik dužno da položi sudu kao predujam za troškove sređivanja njegovog knjigovodstva. Protiv ovog rješenja nije dozvoljena žalba.

(4) Nakon sređivanja knjigovodstva organ koji vodi krivični postupak donosi, na osnovu izvještaja vještaka, rješenje kojim utvrđuje visinu troškova nastalih usljed sređivanja knjigovodstva i određuje da te troškove snosi privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik čije je knjigovodstvo bilo predmet sređivanja. Na to rješenje može se izjaviti žalba u pogledu osnovanosti odluke o naknadi troškova i visine troškova. O žalbi rješava vijeće prvostepenog suda iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(5) Ukoliko troškovi i nagrada nijesu bili predujmljeni, oni će biti naplaćeni u korist organa koji ih je unaprijed isplatio vještacima.

(6) Prije sprovođenja vještačenja iz stava 1 ovog člana obaviće se popis poslovnih knjiga i druge poslovne dokumentacije povezane sa poslovnim knjigama u prisustvu državnog tužioca ili ovlašćenog policijskog službenika.

8. FOTOGRAFIJE I AUDIOVIZUELNI SNIMCI

Uvid u fotografije, slušanje audio snimaka i uvid u audiovizuelne snimke

Član 156

(1) Fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci sprovedenih dokaznih radnji u skladu sa ovim zakonikom mogu se koristiti kao dokaz i na njima se može zasnivati sudska odluka.

(2) Fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci koji ne spadaju u fotografije ili audio, odnosno audiovizuelne snimke iz stava 1 ovog člana, mogu se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku ako je utvrđena njihova autentičnost i isključena mogućnost fotomontaže ili video montaže i drugih oblika falsifikovanja fotografija i snimaka i ako su fotografija, odnosno snimak napravljeni uz prećutnu ili izričitu saglasnost osumnjičenog, odnosno okrivljenog kad se on ili njegov glas nalaze na fotografiji, odnosno snimku.

(3) Fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci iz stava 2 ovog člana, sa čijim se pravljenjem nije saglasio osumnjičeni, odnosno okrivljeni, a on ili njegov glas se nalaze na fotografiji, odnosno snimku, mogu da se koriste kao dokaz u krivičnom postupku ako se na fotografiji, audio, odnosno audiovizuelnom snimku istovremeno nalazi i neko drugo lice, odnosno njegov glas koje se prećutno ili izričito saglasilo sa pravljenjem fotografije ili audio, odnosno audiovizuelnog snimka.

(4) Fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci koji su napravljeni bez prećutne ili izričite saglasnosti osumnjičenog ili okrivljenog koji se na njima nalaze ili čiji je glas snimljen, mogu da se koriste kao dokaz u krivičnom postupku ako su fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci nastali kao vid opštih bezbjednosnih mjera:

- koje se preduzimaju na javnim površinama - ulicama, trgovima, parkiralištima, dvorištima škola i ustanova i drugim sličnim javnim površinama, odnosno u javnim objektima i prostorijama, zgradama državnih organa, ustanovama, bolnicama, školama, aerodromima, autobuskim i željezničkim stanicama, sportskim stadionima i halama i drugim takvim prostorijama i sa njima povezanim otvorenim površinama, kao i u radnjama, prodavnicama, bankama, objektima za poslovne namjene i drugim sličnim objektima u kojima se snimanje redovno obavlja iz bezbjednosnih razloga ili

- preduzetih od strane držaoca stana i drugih prostorija, odnosno od strane drugog lica po nalogu držaoca stana i drugih prostorija, što se odnosi i na dvorišne i druge slične otvorene prostore.

(5) Ako se na fotografiji ili audio, odnosno audiovizuelnom snimku nalaze samo određeni predmeti ili događaji ili lica koja nemaju svojstvo osumnjičenog ili okrivljenog, fotografija ili audio, odnosno audiovizuelni snimak se mogu koristiti kao dokaz u krivičnom postupku ukoliko nijesu nastali izvršenjem krivičnog djela.

(6) Kad su fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci nastali u skladu sa st. 1 do 5 ovog člana, kao dokaz u krivičnom postupku može da se koristi i određeni dio fotografije ili snimka izdvojen primjenom odgovarajućih tehničkih sredstava, kao i fotografija napravljena kao izvod iz video snimka.

(7) Kad su fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci nastali u skladu sa st. 1 do 5 ovog člana, kao dokaz u krivičnom postupku može da se koristi i crtež ili skica napravljeni na osnovu fotografije ili video snimka, pod uslovom da su napravljeni radi pojašnjenja detalja fotografije ili snimka i da su fotografija, odnosno snimak sadržani u dokaznom materijalu.

(8) Audio snimci koji se koriste kao dokaz u krivičnom postupku moraju biti prepisani i uneseni u spise krivičnog predmeta.

9. MJERE TAJNOG NADZORA

Vrste mjera tajnog nadzora i uslovi za njihovu primjenu

Član 157

(1) Ako postoje osnovi sumnje da je neko lice samo ili u saučesništvu sa drugim izvršilo, vrši ili se priprema za vršenje krivičnih djela iz člana 158 ovog zakonika, a na drugi način se ne mogu prikupiti dokazi ili bi njihovo prikupljanje zahtijevalo nesrazmjerni rizik ili ugrožavanje života ljudi, prema tim licima mogu se odrediti mjere tajnog nadzora:

- 1) tajni nadzor i snimanje telefonskih razgovora i drugih komunikacija na daljinu;
- 2) presijetanje, prikupljanje i snimanje računarskih podataka;
- 3) ulazak u prostorije radi tajnog fotografisanja i video i audio snimanja u prostorijama;
- 4) tajno praćenje i video i audio snimanje lica i predmeta.

(2) Ako postoje osnovi sumnje da je neko lice samo ili u saučesništvu sa drugim izvršilo, vrši ili se priprema za vršenje krivičnih djela iz člana 158 ovog zakonika, a okolnosti slučaja ukazuju da će se sa najmanje povreda prava na privatnost prikupiti dokazi, prema tim licima mogu se odrediti mjere tajnog nadzora:

- 1) simulirana kupovina predmeta ili lica i simulirano davanje i primanje mita;
- 2) pružanje simuliranih poslovnih usluga ili sklapanje simuliranih pravnih poslova;
- 3) osnivanje fiktivnog privrednog društva;
- 4) praćenje prevoza i isporuke predmeta krivičnog djela;
- 5) snimanje razgovora uz prethodno informisanje i saglasnost jednog od učesnika razgovora;
- 6) angažovanje prikrivenog isljednika i saradnika.

(3) Mjere iz stava 1 tačka 1 ovog člana, mogu se narediti i prema licu za koje postoje osnovi sumnje da izvršiocu ili od izvršioca krivičnih djela iz člana 158 ovog zakonika prenosi poruke u vezi sa krivičnim djelom, odnosno da se izvršilac služi njihovim priključcima na telefon ili drugim sredstvima za elektronsku komunikaciju.

(4) U slučaju kad se ne raspolaže saznanjima o identitetu učinioca krivičnog djela, mjera iz stava 1 tačka 4 ovog člana, može se odrediti prema predmetu krivičnog djela.

(5) Protiv lica koja izvršavaju mjere iz stava 2 tač. 1, 2, 5 i 6 ovog člana, neće se preduzeti krivično gonjenje za radnje koje predstavljaju pomaganje u vršenju krivičnog djela, ako se to čini radi obezbjeđivanja podataka i dokaza za uspješno vođenje krivičnog postupka.

(6) Izvršenje mjera iz stava 2 tač. 1, 2, 5 i 6 ovog člana, ne smije da predstavlja podstrekavanje na izvršenje krivičnog djela.

(7) Mjere iz stava 1 tač. 1 do 4 ovog člana i mjere iz stava 2 tač. 5 i 6 ovog člana mogu se narediti i prema licu za kojim je raspisana međunarodna potjernica ili prema trećem licu za koje postoji osnov sumnje daje u direktnom kontaktu sa licem za kojim je raspisana međunarodna potjernica.

Krivična djela za koja mogu biti naređene mjere tajnog nadzora

Član 158

Mjere iz člana 157 ovog zakonika mogu se narediti za krivična djela:

- 1) za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju od deset godina ili teža kazna;
- 2) sa elementima organizovanog kriminala;
- 3) prouzrokovanje lažnog stečaja, zloupotreba procjene, primanje mita, davanje mita, protivzakoniti uticaj, zloupotreba službenog položaja, kao i zloupotreba ovlaštenja u privredi i pre- vara u službi za koja je propisana kazna zatvora od osam godina ili teža kazna;
- 4) otmica, iznuda, ucjena, posredovanje u vršenju prostitucije, prikazivanje pornografskog materijala, zelenaštvo, utaja poreza i doprinosa, krijumčarenje, nedozvoljeno prerađivanje, odlaganje i skladištenje

opasnih materija, napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti, sprječavanje dokazivanja, kriminalno udruživanje, odavanje tajnih podataka, povreda tajnosti postupka, pranje novca, falsifikovanje novca, falsifikovanje isprave, falsifikovanje službene isprave, pravljenje, nabavljanje i davanje drugom sredstava i materijala za falsifikovanje, učestvovanje u stranim oružanim formacijama, dogovaranje ishoda takmičenja, nedozvoljeno držanje oružja i eksplozivnih materija, nedozvoljen prelaz državne granice i krijumčarenje ljudi;

5) protiv bezbjednosti računarskih podataka.

Nadležnost za određivanje i trajanje mjera tajnog nadzora

Član 159****

(1) Mjere iz člana 157 stav 1 ovog zakonika, na obrazloženi predlog državnog tužioca, pisanom naredbom određuje sudija za istragu.

(2) Predlog i naredba iz stava 1 ovog člana sadrže: vrstu mjere, podatke o licu prema kome se mjera sprovodi, ako je to lice poznato, razloge za osnove sumnje, način izvršenja mjere, njen cilj, obim i trajanje. Ako se radi o mjeri angažovanja prikrivenog isljednika i saradnika, predlog i naredba sadrže i upotrebu lažnih isprava i tehničkih uređaja za prenos i snimanje zvuka, slike i video zapisa, učešće u zaključivanju pravnih poslova, kao i razloge koji opravdavaju da se za isljednika i saradnika angažuje lica koje nije ovlašćeni policijski službenik.

(3) Predlog i naredba za određivanje mjera postaju sastavni dio krivičnog spisa i treba da sadrže raspoložive podatke o licu prema kome se određuju, krivično djelo zbog kojeg se određuju, činjenice iz kojih proističe potreba njihovog preduzimanja, rok trajanja koji mora biti primjeren ostvarenju cilja mjere, način, obim i mjesto sprovođenja mjera.

(4) Izuzetno, ako se pisana naredba ne može izdati na vrijeme, a postoji opasnost od odlaganja, preduzimanje mjere iz člana 157 ovog zakonika može započeti na osnovu usmene naredbe sudije za istragu, odnosno državnog tužioca. U tom slučaju pisana naredba mora da bude pribavljena u roku od 12 sati od izdavanja usmene naredbe.

(5) Na osnovu naredbe sudije za istragu odnosno državnog tužioca mjere iz člana 157 stav 1 i stav 2 tač. 3 do 6 ovog zakonika, mogu trajati do četiri mjeseca. Iz opravdanih razloga, navedene mjere se mogu produžavati prema istom licu i za isto krivično djelo najduže do 18 mjeseci od donošenja prve naredbe za određivanje mjera tajnog nadzora. Izvršenje mjera će se naredbom prekinuti kad prestanu razlozi za njihovu primjenu. Mjere čije je izvršenje prekinuto mogu se iz opravdanih razloga nastaviti prema istom licu i za isto krivično djelo na osnovu naredbe. U maksimalni rok trajanja mjere računa se i vrijeme prekida izvršenja mjere. Nakon proteka rokova iz ovog stava, ne može se nastaviti izvršenje, niti nova mjera odrediti za isto krivično djelo i prema istom izvršiocu. Predlog za preduzimanje mjere iz člana 157 stav 2 tač. 1 i 2 ovog zakonika može se odnositi samo na jedan simulirani akt, a svaki naredni predlog za preduzimanje ove mjere protiv istog lica mora sadržati razloge koji opravdavaju ponovno preduzimanje ove mjere.

(6) Ako se u toku izvršenja mjere pokaže da se tom mjerom ne može postići svrha, ona se može zamijeniti drugom mjerom. U maksimalni rok trajanja novoodređene mjere računa se i vrijeme trajanja prethodno određene mjere.

(7) Određivanje mjera tajnog nadzora iz člana 157 st. 1 i 2 ovog zakonika prema istom licu i za isto krivično djelo ne utiče na određivanje mjere tajnog nadzora prema licu za kojim je raspisana međunarodna potjernica ili prema trećem licu za koje postoji osnov sumnje da je u direktnom kontaktu sa licem za kojim je raspisana međunarodna potjernica.

(8) Uz naredbu za izvršenje mjere iz člana 157 stav 1 tačka 1 ovog zakonika, sudija za istragu će izdati poseban nalog u kojem će navesti samo telefonski broj ili e-mail adresu ili internacionalni identifikacioni broj korisnika (IMSI broj), internacionalni identifikacioni broj mobilnog uređaja (IMEI broj) i adresu internet protokola (IP adresa) i trajanje mjere, a nalog će ovlašćeni policijski službenik predati privrednim subjektima iz stava 7 ovog člana u postupku izvršenja mjere.

(9) Poštanska, druga privredna društva i pravna lica registrovana za prenošenje informacija dužna su da ovlašćenom policijskom službeniku omoguće izvršenje mjere iz člana 157 stav 1 ovog zakonika. Službena i odgovorna lica koja učestvuju u postupku donošenja naredbe i izvršenju mjere iz člana 157 ovog zakonika dužna su da kao tajne podatke čuvaju sve podatke koje su saznali u ovom postupku.

(10) Ako se prilikom primjene mjera tajnog nadzora zabilježe podaci i obavještenja koji upućuju i na neko drugo lice za koje postoje osnovi sumnje da je izvršilo krivično djelo za koje je određena mjera tajnog nadzora ili neko drugo krivično djelo, taj dio materijala će se izdvojiti i dostaviti državnom tužiocu i može se koristiti kao dokaz samo za krivična djela iz člana 158 ovog zakonika.

(11) Državni tužilac i sudija za istragu će, na odgovarajući način (prepisom zapisnika ili službenih zabilješki bez ličnih podataka, izdvajanjem službene zabilješke iz spisa i sl.), spriječiti da neovlašćeno lice, osumnjičeni ili njegov branilac utvrde identitet lica koja su izvršila mjere iz člana 157 ovog zakonika kao i prikrivenog isljednika i saradnika. Ako se ova lica saslušavaju kao svjedoci sud će postupiti na način propisan čl. 120 do 123 ovog zakonika.

Izvršenje mjera tajnog nadzora

Član 160

(1) Mjere iz člana 157 ovog zakonika izvršava ovlašćeni policijski službenik, vodeći računa da se u što manjoj mjeri narušava privatnost lica na koja se mjera ne odnosi.

(2) Prikriveni isljednik i saradnik može biti ovlašćeni policijski službenik, zaposleni u drugom državnom organu, ovlašćeni policijski službenik druge države ili, izuzetno, ako se mjera ne može sprovesti na drugi način, neko drugo lice. Prikrivenog isljednika određuje starješina organa koji je nadležan za izvršenje mjera tajnog nadzora ili lice koje on ovlasti.

(3) Prikriveni isljednik i saradnik ne može biti lice za koje postoji osnovana sumnja da je bio ili je sada pripadnik kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe ili lice koje je osuđivano za krivična djela organizovanog kriminala.

(4) Prikriveni isljednik i saradnik mogu da učestvuju u pravnom saobraćaju koristeći isprave za prikrivanje identiteta, a prilikom prikupljanja obavještenja mogu da koriste tehnička sredstva za prenos i snimanje zvuka, slike i video zapisa. Organ nadležan za izdavanje isprava na osnovu kojih se može utvrditi identitet lica, na zahtjev starješine organa nadležnog za izvršenje mjera tajnog nadzora, izdaće isprave za prikrivanje identiteta policijskog službenika ili drugog lica i u bazu podataka unijeti podatke iz tih isprava.

(5) Ovlašćeni policijski službenik koji izvršava mjeru vodi evidenciju o svakoj preduzetoj mjeri, o čemu državnom tužiocu, odnosno sudiji za istragu dostavlja periodične izvještaje o izvršenju mjere. Ako državni tužilac, odnosno sudija za istragu ocijeni da više ne postoji potreba za preduzimanjem naređenih mjera donosi naredbu o njihovom obustavljanju.

(6) Po izvršenju mjera iz člana 157 ovog zakonika, ovlašćeni policijski službenik će dostaviti državnom tužiocu konačan izvještaj i ostali materijal pribavljen preduzimanjem mjera.

(7) Ako državni tužilac odluči da ne pokrene krivični postupak odnosno ako podaci i informacije prikupljeni primjenom mjera tajnog nadzora nijesu potrebni za krivični postupak, dostaviće materijal dobijen primjenom člana 157 ovog zakonika u zatvorenom omotu sa posebnom oznakom MTN sudiji za istragu, koji će narediti da se materijal uništi u prisustvu državnog tužioca i sudije za istragu, o čemu će sudija za istragu sačiniti zapisnik.

(8) Sudija za istragu će postupiti u skladu sa stavom 7 ovog člana i ako državni tužilac donese naredbu o sprovođenju istrage protiv osumnjičenog prema kome su preduzete mjere tajnog nadzora, ali dobijeni rezultati ili dio njih nijesu potrebni za vođenje krivičnog postupka ili kad je lice za kojim je raspisana međunarodna potjernica pronađeno.

(9) U slučaju iz st. 7 i 8 ovog člana, podaci se smatraju tajnim podacima u smislu propisa kojim se uređuje tajnost podataka.

(10) Način izrade, upotrebe, čuvanja i uništavanja isprava za utvrđivanje identiteta uređuje se aktom ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove.

Pravno nevaljani dokazi

Član 161

(1) Ako je prilikom preduzimanja mjera iz člana 157 ovog zakonika postupljeno suprotno odredbama ovog zakonika ili naredbi sudije za istragu, odnosno državnog tužioca, sudska odluka se ne može zasnivati na prikupljenim podacima.

(2) Odredbe člana 211 stav 1, člana 293 stav 6, člana 356 stav 4 i člana 392 stav 4 ovog zakonika, shodno će se primjenjivati i na snimke sačinjene suprotno odredbama ovog člana i člana 157 ovog zakonika.

Obavješćavanje lica prema kome je preduzeta mjera tajnog nadzora u slučaju kad ne dođe do pokretanja krivičnog postupka

Član 162

(1) Prije nego što se uništi materijal dobijen izvršenjem mjera tajnog nadzora u slučajevima iz člana 160 st. 7 i 8 ovog zakonika, sudija za istragu će obavijestiti lice prema kome je mjera preduzeta, a to lice ima pravo uvida u prikupljeni materijal.

(2) Ako postoji osnovana bojazan da bi obavješćavanje lica iz stava 1 ovog člana ili uvid u dobijeni materijal moglo da predstavlja ozbiljnu opasnost po život i zdravlje ljudi ili bi moglo ugroziti neku od istraga koje su u toku ili iz drugih opravdanih razloga, sudija za istragu, po pribavljenom mišljenju državnog tužioca, može odlučiti da ne obavješćava lice prema kome je preduzeta mjera i da mu ne dozvoli uvid u dobijeni materijal.

Glava VIII

MJERE ZA OBEZBJEĐENJE PRISUSTVA OKRIVLJENOG I ZA NESMETANO VOĐENJE KRIVIČNOG POSTUPKA

1. ZAJEDNIČKE ODREDBE

Vrste mjera i opšta pravila o njihovoj primjeni

Član 163

- (1) Mjere koje se mogu preduzeti prema okrivljenom za obezbjeđenje njegovog prisustva i za nesmetano vođenje krivičnog postupka su: poziv, dovođenje, mjere nadzora, jemstvo i pritvor.
- (2) Nadležni sud će se pridržavati uslova određenih za primjenu pojedinih mjera, vodeći računa da se ne primjenjuje teža mjera, ako se ista svrha može postići blažom mjerom.
- (3) Mjere iz stava 1 ovog člana ukinuće se po službenoj dužnosti kad prestanu razlozi zbog kojih su preduzete ili po žalbi, odnosno zamijenice se drugom blažom mjerom kad za to nastupe uslovi.
- (4) Odredbe čl. 164 i 165 i člana 166 stav 2 tačka 6 ovog zakonika primjenjuju se i na osumnjičenog.

2. POZIV

Pozivanje, sadržaj i dostavljanje poziva

Član 164

- (1) Prisustvo okrivljenog u krivičnom postupku obezbjeđuje se njegovim pozivanjem. Poziv okrivljenom upućuje organ koji vodi krivični postupak.
- (2) Okrivljeni se poziva dostavljanjem zatvorenog pisanog poziva koji sadrži: naziv i adresu organa koji ga poziva, ime i prezime okrivljenog, zakonski naziv krivičnog djela koje mu se stavlja na teret, mjesto gdje okrivljeni ima da dođe, dan i čas kad treba da dođe, naznačenje da se poziva u svojstvu okrivljenog i upozorenje da će u slučaju nedolaska biti prinudno doveden, službeni pečat i ime i prezime državnog tužioca, odnosno sudije koji poziva.
- (3) Pozivanje okrivljenog može se vršiti telefonom i drugim sredstvom elektronske komunikacije, ako on pristaje da se na takav poziv odazove.
- (4) Kad se okrivljeni prvi put poziva, poučice se u pozivu o pravu da uzme branioca i da branilac može prisustvovati njegovom saslušanju.
- (5) Okrivljeni je dužan da odmah obavijesti sud o promjeni adrese i o namjeri da promijeni boravište. O tome će se okrivljeni poučiti prilikom prvog saslušanja, odnosno dostavljanja optužnog predloga ili privatne tužbe, uz predočavanje posljedica određenih ovim zakonikom.
- (6) Ako okrivljeni nije u stanju da se odazove pozivu usljed bolesti ili druge neotklonjive smetnje, saslušaće se u mjestu gdje se nalazi ili će se obezbijediti njegov prevoz do sudske zgrade ili drugog mjesta gdje se radnja preduzima.

3. DOVOĐENJE

Naredba za dovođenje

Član 165

(1) Naredbu da se okrivljeni dovede može izdati sud ili državni tužilac, ako uredno pozvani okrivljeni ne dođe, a svoj izostanak ne opravda, ili ako se nije moglo izvršiti uredno dostavljanje poziva, a iz okolnosti očigledno proizilazi da okrivljeni izbjegava prijem poziva, ili ako je donijeto rješenje o pritvoru.

(2) Naredbu za dovođenje izvršava policija.

(3) Naredba za dovođenje izdaje se u pisanoj formi. Naredba treba da sadrži: ime i prezime okrivljenog koji se ima dovesti, mjesto i godinu rođenja, zakonski naziv krivičnog djela koje mu se stavlja na teret uz navođenje odredbe Krivičnog zakonika kojom je to djelo propisano, razlog zbog kojega se naređuje dovođenje, službeni pečat i potpis sudije, odnosno državnog tužioca koji naređuje dovođenje.

(4) Lice kome je povjereno izvršenje naredbe predaje naredbu okrivljenom i poziva ga da sa njim pođe. Ako okrivljeni to odbije, dovešće ga prinudno.

(5) Naredbu za dovođenje vojnih lica, pripadnika policije ili straže ustanove u kojoj su smještena lica lišena slobode izvršava njihova komanda, odnosno ustanova.

4. MJERE NADZORA

Vrste mjera

Član 166

(1) Ako postoje okolnosti koje ukazuju da bi okrivljeni mogao pobjeći, sakriti se, otići u nepoznato mjesto ili u drugu državu ili ometati vođenje krivičnog postupka, sud može, po službenoj dužnosti, po predlogu tužioca ili oštećenog, obrazloženim rješenjem okrivljenom izreći jednu ili više mjera nadzora.

(2) Mjere nadzora su:

- 1) zabrana napuštanja stana;
- 2) zabrana napuštanja boravišta;
- 3) zabrana posjećivanja određenog mjesta ili područja;
- 4) obaveza povremenog javljanja određenom državnom organu;
- 5) zabrana pristupa ili sastajanja sa određenim licima;
- 6) privremeno oduzimanje putne isprave;
- 7) privremeno oduzimanje vozačke dozvole.

(3) Sprovođenje mjera nadzora iz stava 2 tač. 1 do 5 ovog člana može se kontrolisati elektronskim nadzorom. Kontrola elektronskim nadzorom uređuje se posebnim propisom Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

(4) Mjerama nadzora ne može se ograničiti pravo okrivljenom da živi u svom stanu, da se nesmetano viđa sa članovima porodice i bliskim srodnicima, osim kad se postupak vodi zbog krivičnog djela učinjenog na štetu člana porodice ili bliskih srodnika, kao i da obavlja svoju profesionalnu djelatnost, osim ako se postupak vodi zbog krivičnog djela učinjenog u vezi sa obavljanjem te djelatnosti.

(5) Mjerama nadzora ne može se ograničiti pravo okrivljenog da nesmetano kontaktira sa svojim braniocem.

(6) Okrivljeni će se u rješenju o izricanju mjera iz stava 2 ovog člana upozoriti da se protiv njega može odrediti pritvor ako prekrši izrečenu mjeru.

(7) U toku istrage mjere iz stava 2 ovog člana određuje i ukida sudija za istragu, a poslije podignute optužnice predsjednik vijeća, u roku od 24 časa od podnošenja predloga iz stava 1 ovog člana. Ako mjeru nije predložio državni tužilac, a postupak se vodi za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, prije donošenja rješenja kojim se mjera izriče ili ukida, sud će zatražiti mišljenje državnog tužioca. Sud će na isti način postupiti i kad nađe da treba ukinuti mjeru predloženu od strane državnog tužioca.

(8) Mjere iz stava 2 ovog člana mogu trajati dok za to postoji potreba, a najduže do pravosnažnosti presude. Sudija za istragu ili predsjednik vijeća dužan je da svaka dva mjeseca ispita da li je primijenjena mjera potrebna.

(9) Protiv rješenja kojim se određuje, produžava ili ukida mjera iz stava 2 ovog člana stranke mogu izjaviti žalbu, a državni tužilac i protiv rješenja kojim je njegov predlog za primjenu mjere odbijen. O žalbi odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, u roku od tri dana od prijema žalbe. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Rješenje o izricanju mjere nadzora

Član 167

(1) Rješenjem kojim se izriče mjera zabrane napuštanja stana sud će odrediti da se okrivljeni ne smije udaljavati iz stana u kojem živi i prostorija koje su u funkcionalnoj vezi sa stanom, odnosno da se iz stana može udaljavati samo pod nadzorom određenog lica. Izuzetno, rješenjem se može odrediti da okrivljeni za određeno vrijeme može napustiti stan ako je to neophodno radi njegovog liječenja ili ako to nalažu posebne okolnosti zbog kojih bi mogle nastupiti teške posljedice po život, zdravlje ili imovinu.

(2) Rješenjem kojim izriče mjeru zabrane napuštanja boravišta sud će odrediti mjesto u kojem okrivljeni mora boraviti dok traje ova mjera, kao i granice van kojih se ne smije udaljavati.

(3) Rješenjem kojim izriče mjeru zabrane posjećivanja određenog mjesta ili područja sud će odrediti mjesto odnosno područje, kao i udaljenost ispod koje im se okrivljeni ne smije približiti.

(4) Rješenjem kojim izriče mjeru obaveze povremenog javljanja određenom državnom organu sud će odrediti službeno lice kome se okrivljeni mora javljati, rok u kojem se mora javljati i način vođenja evidencije o javljanju okrivljenog.

(5) Rješenjem kojim izriče mjeru zabrane pristupa ili sastajanja sa određenim licima sud će odrediti razdaljinu ispod koje se okrivljeni ne smije približiti određenom licu.

(6) U rješenju kojim se izriče mjera privremenog oduzimanja putne isprave navešće se lični podaci, organ koji je izdao ispravu, datum i broj isprave.

(7) U rješenju kojim se izriče mjera privremenog oduzimanja vozačke dozvole navešće se lični podaci, organ koji je izdao dozvolu, broj i datum izdavanja i kategorija.

Izvršenje mjera nadzora

Član 168

- (1) Rješenje kojim se izriče mjera nadzora dostavlja se i organu koji izvršava mjeru.
- (2) Mjeru zabrane napuštanja stana, zabrane napuštanja boravišta, zabrane posjećivanja određenog mjesta ili područja, zabrane pristupa ili sastajanja sa određenim licem, privremenog oduzimanja putne isprave i privremenog oduzimanja vozačke dozvole izvršava policija.
- (3) O izvršenju mjere obaveze povremenog javljanja određenom državnom organu stara se policija ili drugi državni organ kojem se okrivljeni mora javljati.

Provjera mjere nadzora i obaveza izvještavanja

Član 169

- (1) Sud može, u svako doba, naložiti provjeru mjere nadzora i zatražiti izvještaj od organa nadležnog za njeno izvršenje, a taj organ je dužan da izvještaj bez odlaganja dostavi sudu.
- (2) Ako okrivljeni ne ispunjava obaveze naložene izrečenom mjerom, organ koji izvršava mjeru o tome obavještava sud, a sud mu zbog toga može izreći dodatnu mjeru nadzora ili odrediti pritvor.

5. JEMSTVO

Razlozi za određivanje jemstva

Član 170

- (1) Okrivljeni koji treba da bude stavljen u pritvor i okrivljeni koji je već stavljen u pritvor samo zbog postojanja okolnosti koje ukazuju da će pobjeći ili iz razloga propisanih u članu 175 stav 1 tačka 5 ovog zakonika, može se ostaviti na slobodi, odnosno pustiti na slobodu, ako on lično ili neko drugi za njega pruži jemstvo da do kraja krivičnog postupka neće pobjeći, a sam okrivljeni obeća da se neće kriti i da bez odobrenja neće napustiti svoje boravište.
- (2) Jemstvo se može odrediti uz mjeru nadzora iz člana 166 stav 2 ovog zakonika, radi obezbjeđenja poštovanja te mjere.

Određivanje jemstva i njegov sadržaj

Član 171

- (1) Jemstvo uvijek glasi na novčani iznos koji se određuje s obzirom na težinu krivičnog djela, lične i porodične prilike okrivljenog i imovno stanje lica koje daje jemstvo.
- (2) Jemstvo se sastoji u polaganju gotovog novca, hartija od vrijednosti, dragocjenosti ili drugih pokretnih stvari veće vrijednosti koje se lako mogu unovčiti i čuvati ili u stavljanju hipoteke za iznos jemstva na nepokretna dobra lica koje daje jemstvo.
- (3) Lice koje daje jemstvo mora dostaviti dokaze o svom imovnom stanju i vlasništvu nad imovinom koja se daje kao jemstvo.
- (4) Ako okrivljeni pobjegne, rješenjem će se odrediti da se vrijednost data kao jemstvo unese u poseban razdjel budžeta za rad sudova.

Ukidanje jemstva i njegova zamjena pritvorom

Član 172

- (1) Okrivljeni za koga je položeno jemstvo zbog opasnosti od bjekstva staviće se u pritvor, ako na uredan poziv ne dođe, a izostanak ne opravda ili ako se protiv njega, nakon što je ostavljen na slobodi, pojavi neki drugi zakonski osnov za pritvor.
- (2) Okrivljeni za koga je položeno jemstvo zbog razloga za pritvor propisanih članom 175 stav 1 tačka 5 ovog zakonika staviće se u pritvor, ako na prvi naredni uredni poziv ne dođe na glavni pretres, a izostanak ne opravda.
- (3) U slučajevima iz st. 1 i 2 ovog člana jemstvo se ukida. Položeni novčani iznos, dragocjenosti, hartije od vrijednosti ili druge pokretne stvari vraćaju se, a hipoteka se skida. Na isti način će se postupiti i kad se krivični postupak pravosnažno okonča rješenjem o obustavi postupka ili presudom.
- (4) Ako je presudom izrečena kazna zatvora, jemstvo se ukida kad osuđeni počne da izdržava kaznu.

Nadležnost za određivanje jemstva

Član 173

- (1) Rješenje o određivanju jemstva, prije i u toku istrage, donosi sudija za istragu. Poslije podignute optužnice rješenje o određivanju jemstva donosi predsjednik vijeća, a na glavnom pretresu vijeće.
- (2) Rješenje o određivanju jemstva i rješenje kojim se jemstvo ukida donosi se po pribavljenom mišljenju državnog tužioca, ako se postupak vodi po njegovoj optužbi.

6. PRITVOR

Izuzetnost pritvora i hitnost postupanja u pritvorskim predmetima

Član 174

- (1) Pritvor se može odrediti samo u slučajevima propisanim ovim zakonikom i samo ako se ista svrha ne može ostvariti drugom mjerom, a neophodan je radi nesmetanog vođenja postupka.
- (2) Dužnost je svih organa koji učestvuju u krivičnom postupku i organa koji im pružaju pravnu pomoć da postupaju sa posebnom hitnošću ako se okrivljeni nalazi u pritvoru.
- (3) U toku cijelog postupka pritvor će se ukinuti čim prestanu razlozi na osnovu kojih je bio određen.

Razlozi za određivanje pritvora

Član 175**

- (1) Kad postoji osnovana sumnja da je određeno lice učinilo krivično djelo, pritvor protiv tog lica može se odrediti, ako:
 - 1) se krije ili ako se ne može utvrditi njegov identitet ili ako postoje druge okolnosti koje ukazuju na opasnost od bjekstva;

2) postoje okolnosti koje ukazuju da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili falsifikovati dokaze ili tragove krivičnog djela ili da će ometati postupak uticanjem na svjedoke, saučesnike ili prikrivače;

3) postoje okolnosti koje ukazuju da će ponoviti krivično djelo ili dovršiti pokušano krivično djelo ili da će učiniti krivično djelo kojim prijeti;

4) je pritvor nužan radi nesmetanog vođenja postupka, a u pitanju je krivično djelo za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od deset godina ili teža kazna i koje je posebno teško zbog načina izvršenja ili posljedica;

5) uredno pozvani optuženi izbjegava da dođe na glavni pretres.

(2) U slučaju iz stava 1 tačka 1 ovog člana, pritvor koji je određen samo zbog toga što se ne može utvrditi identitet lica traje dok se identitet utvrdi. U slučaju iz stava 1 tačka 2 ovog člana, pritvor će se ukinuti čim se obezbijede dokazi zbog kojih je pritvor određen. Pritvor koji je određen po stavu 1 tačka 5 ovog člana može trajati do objavljivanja presude.

Određivanje pritvora, sadržaj rješenja o pritvoru i pravo žalbe na rješenje

Član 176

(1) Pritvor se na predlog ovlašćenog tužioca određuje rješenjem nadležnog suda.

(2) Prije donošenja rješenja iz stava 1 ovog člana, sud će saslušati okrivljenog o razlozima za određivanje pritvora. Saslušanje mogu prisustvovati državni tužilac i branilac.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, rješenje o određivanju pritvora može se donijeti bez saslušanja okrivljenog ako se okrivljeni krije ili ako postoje okolnosti iz člana 175 stav 1 tačka 5 ovog zakonika.

(4) Ako je pritvor određen u skladu sa stavom 3 ovog člana, sud će u roku od 48 časova od časa lišenja slobode saslušati okrivljenog o razlozima za određivanje pritvora. Nakon saslušanja, sud će odlučiti da li će odluku o određivanju pritvora ostaviti na snazi ili ukinuti pritvor.

(5) Rješenje o određivanju pritvora sadrži: ime i prezime, godinu i mjesto rođenja lica koje se pritvara, krivično djelo za koje se okrivljuje, zakonski osnov za pritvor, vrijeme na koje je određen pritvor, vrijeme lišenja slobode, pouku o pravu na žalbu, obrazloženje osnova, kao i obrazloženje razloga za određivanje pritvora, službeni pečat i potpis sudije koji određuje pritvor.

(6) Rješenje o određivanju pritvora uručuje se licu na koje se odnosi, odmah po njegovom donošenju. U spisima predmeta se mora naznačiti dan i čas prijema rješenja. Prijem rješenja pritvoreno lice potvrđuje svojim potpisom.

(7) Protiv rješenja o određivanju pritvora državni tužilac, pritvoreno lice i njegov branilac mogu, u roku od 24 časa od časa prijema rješenja, izjaviti žalbu vijeću iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, kojem se odmah dostavljaju žalba, rješenje o pritvoru i ostali spisi predmeta. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(8) Kad odlučuje o žalbi na rješenje u slučaju iz stava 7 ovog člana, vijeće može žalbu odbiti kao neosnovanu ili preinačiti pobijano rješenje.

(9) Protiv rješenja kojim je odbijen predlog državnog tužioca da se okrivljenom odredi pritvor, državni tužilac može izjaviti žalbu vijeću iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, u roku od 24 časa od časa prijema rješenja.

(10) Kad odlučuje o žalbi na rješenje u slučaju iz stava 9 ovog člana, vijeće može žalbu odbiti kao neosnovanu ili preinačiti rješenje i odrediti pritvor. Protiv rješenja o određivanju pritvora, državni tužilac, pritvoreno lice i njegov branilac mogu izjaviti žalbu koja ne zadržava izvršenje rješenja. Na uručenje rješenja kojim se određuje pritvor i izjavljivanje žalbe primjenjuju se odredbe st. 6 i 7 ovog člana.

(11) U slučajevima iz st. 7, 8 i 10 ovog člana, vijeće je dužno da donese odluku u roku od 48 časova.

Određivanje i trajanje pritvora u istrazi

Član 177

(1) Na osnovu rješenja sudije za istragu okrivljeni se može zadržati u pritvoru najduže mjesec dana od dana lišenja slobode. Poslije tog roka okrivljeni se može zadržati u pritvoru samo na osnovu rješenja o produženju pritvora.

(2) Pritvor se po odluci vijeća iz člana 24 stav 7 ovog zakonika može, na obrazloženi predlog državnog tužioca, produžiti najduže za dva mjeseca. Protiv rješenja vijeća dozvoljena je žalba koja ne zadržava izvršenje rješenja.

(3) Ako se postupak vodi za krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora preko pet godina, vijeće Vrhovnog suda može, na obrazloženi predlog državnog tužioca, iz važnih razloga, produžiti pritvor najduže za još tri mjeseca.

(4) Ako se do isteka rokova iz st. 2 i 3 ovog člana ne podigne optužnica okrivljeni će se pustiti na slobodu.

Ukidanje pritvora

Član 178

(1) U toku istrage, sudija za istragu će na predlog državnog tužioca ukinuti pritvor. Predlog za ukidanje pritvora mogu da podnesu okrivljeni i njegov branilac.

(2) Prije donošenja odluke o predlogu okrivljenog, odnosno branioca za ukidanje pritvora, sudija za istragu će zatražiti mišljenje državnog tužioca.

Određivanje i kontrola pritvora nakon podizanja optužnice

Član 179

(1) Nakon predaje optužnice sudu, do završetka glavnog pretresa, pritvor se može, po pribavljenom mišljenju državnog tužioca, kad se postupak vodi po njegovoj optužbi, odrediti ili ukinuti samo rješenjem vijeća. Od podizanja optužnice do donošenja prvostepene presude pritvor može trajati najduže tri godine.

(2) Vijeće je dužno, po predlogu stranaka ili po službenoj dužnosti, da ispita da li još postoje razlozi za pritvor i da donese rješenje o produženju ili ukidanju pritvora, po isteku svakih trideset dana do stupanja optužnice na pravnu snagu, a svaka dva mjeseca nakon stupanja optužnice na pravnu snagu.

(3) Žalba na rješenje iz st. 1 i 2 ovog člana ne zadržava izvršenje rješenja i o njoj sud odlučuje u roku od tri dana.

(4) Protiv rješenja vijeća iz stava 1 ovog člana, kojim se odbija predlog za određivanje ili ukidanje pritvora, žalba nije dozvoljena.

Obaveza obavještanja o lišenju slobode

Član 180

(1) Policija, državni tužilac, odnosno sud dužni su da o lišenju slobode odmah obavijeste porodicu lica lišenog slobode, ili lice sa kojim ono živi u vanbračnoj zajednici, osim ako se lice lišeno slobode tome izričito protivi.

(2) O lišenju slobode obavijestit će se nadležni organ socijalnog staranja, ako je potrebno da se preduzmu mjere za zbrinjavanje djece i drugih članova porodice o kojima se lice lišeno slobode stara.

7. POSTUPANJE SA PRITVORENIM LICEM

Poštovanje ličnosti i dostojanstva pritvorenog lica i njegov smještaj

Član 181

(1) U toku pritvora ne smije se vrijeđati ličnost i dostojanstvo pritvorenog lica.

(2) Prema pritvorenom licu mogu se primjenjivati samo ona ograničenja koja su potrebna da se spriječi bjekstvo, podstrekavanje trećih lica da unište, sakriju, izmijene ili falsifikuju dokaze ili tragove krivičnog djela i neposredni ili posredni kontakti pritvorenog lica usmjereni na svjedoke, saučesnike i prikrivače.

(3) U istoj prostoriji ne mogu biti pritvorena lica različitog pola. Po pravilu, u istu prostoriju ne mogu se smještati lica za koja postoji osnovana sumnja da su učestvovala u izvršenju istog krivičnog djela, ni lica koja su na izdržavanju kazne sa licima u pritvoru. Lica za koja postoji osnovana sumnja da su izvršila krivično djelo u povratu neće se, ako je moguće, smještati u istu prostoriju sa drugim licima lišenim slobode na koja bi mogla štetno uticati.

Prava pritvorenog lica

Član 182

(1) Pritvoreno lice ima pravo na neprekidni noćni odmor svakog dana u trajanju od najmanje osam sati.

(2) Pritvorenom licu će se obezbijediti kretanje na otvorenom prostoru u krugu zatvora u trajanju od najmanje dva sata dnevno.

(3) Pritvoreno lice ima pravo da nosi svoje odijelo, da se služi svojom posteljinom ili da o svom trošku nabavlja i koristi hranu, knjige, stručne publikacije, štampu, pribor za pisanje i crtanje i druge stvari koje odgovaraju njegovim redovnim potrebama, osim predmeta podobnih za nanošenje povreda, narušavanje zdravlja ili pripremu bjekstva.

(4) Za vrijeme trajanja istrage sudija za istragu može, po službenoj dužnosti ili na predlog državnog tužioca, pritvorenom licu rješenjem privremeno uskratiti ili ograničiti nabavku i korišćenje štampe, ako bi

usljed toga mogla da nastane šteta za vođenje postupka. Protiv rješenja sudije za istragu dozvoljena je žalba vijeću iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(5) Pritvoreno lice se može obavezati da obavlja radove nužne za održavanje čistoće u prostoriji u kojoj boravi. Ako pritvoreno lice to zahtijeva, sudija za istragu, odnosno predsjednik vijeća, u sporazumu sa upravom zatvora, može dozvoliti da on radi u krugu zatvora na poslovima koji odgovaraju njegovim psihičkim i fizičkim svojstvima, pod uslovom da to nije štetno za vođenje postupka. Za taj rad pritvorenom licu pripada naknada koju određuje lice koje rukovodi zatvorom.

Primanje posjeta i dopisivanje pritvorenog lica

Član 183

(1) Po odobrenju sudije za istragu, a po potrebi i pod njegovim nadzorom ili nadzorom lica koje on odredi, u granicama kućnog reda, pritvoreno lice mogu posjećivati supružnik ili lica sa kojim živi u trajnoj vanbračnoj zajednici i njegovi bliski srodnici, a po njegovom zahtjevu - doktor medicine i druga lica. Pojedine posjete mogu se zabraniti, ako bi usljed toga mogla da nastane šteta za vođenje postupka.

(2) Diplomatski i konzularni predstavnik strane države ima pravo da, ukoliko to zahtijeva pritvoreno lice i sa znanjem sudije za istragu, obilazi i bez nadzora razgovara sa pritvorenim licem koje je državljanin njegove države. O obilasku diplomatskog ili konzularnog predstavnika sudija za istragu će obavijestiti rukovodioca ustanove u kojoj se okrivljeni nalazi u pritvoru.

(3) Pritvoreno lice mogu posjećivati predstavnici međunarodnih komiteta protiv torture, Međunarodnog komiteta Crvenog krsta, kao i predstavnici međunarodnih organizacija koje se bave zaštitom ljudskih prava kad je to predviđeno potvrđenim međunarodnim ugovorom. Po odobrenju predsjednika suda pritvoreno lice mogu posjećivati predstavnici domaćih organizacija koje se bave zaštitom ljudskih prava.

(4) Pritvoreno lice može se dopisivati sa licima van zatvora, sa znanjem i pod nadzorom sudije za istragu. Sudija za istragu može zabraniti slanje i primanje pisama i drugih pošiljki štetnih za vođenje postupka. Zabrana se ne odnosi na pisma koja pritvoreno lice šalje međunarodnim sudovima i domaćim organima zakonodavne, sudske i izvršne vlasti ili ih od njih prima. Slanje molbe, pritužbe ili žalbe ne može se nikad zabraniti.

(5) Poslije podignute optužnice, do pravosnažnosti presude, ovlašćenja iz st. 1, 2 i 4 ovog člana vrši predsjednik vijeća.

Disciplinski prestupi i disciplinske kazne

Član 184

(1) Za disciplinske prestupe pritvorenog lica, lice koje rukovodi zatvorom ili lice koje on ovlasti može izreći disciplinsku kaznu ograničenja posjeta ili upućivanja u samicu do 15 dana. Ovo ograničenje ne odnosi se na komunikaciju pritvorenog lica sa braniocem.

(2) Protiv rješenja o kazni iz stava 1 ovog člana dozvoljena je žalba sudiji za istragu u roku od 24 časa od časa prijema rješenja. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja. Sudija za istragu će odlučiti o žalbi u roku od tri dana od prijema žalbe.

Nadzor nad izvršenjem pritvora

Član 185

(1) Nadzor nad pritvorenim licima vrši predsjednik suda koji je za to ovlašten.

(2) Predsjednik suda ili sudija koga on odredi dužan je, najmanje dva puta godišnje da obiđe pritvorena lica i da se, ako nađe za potrebno, i bez prisustva nadzornika i stražara, obavijesti kako se pritvorena lica hrane, kako im se obezbjeđuju druge potrebe i kako se sa njima postupa. Predsjednik, odnosno sudija koga on odredi dužan je da preduzme potrebne mjere da se otklone nepravilnosti uočene prilikom obilaska zatvora i da o svom obilasku sačini izvještaj koji podnosi predsjedniku Vrhovnog suda i dostavlja ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa.

(3) Predsjednik suda i sudija za istragu mogu, u svako doba, da obilaze sva pritvorena lica, da sa njima razgovaraju i da od njih primaju pritužbe.

Propisi o kućnom redu prilikom izvršavanja pritvora

Član 186

Bliži način izvršavanja pritvora propisuje ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

Glava IX

DONOŠENJE I SAOPŠTAVANJE ODLUKA

Vrste odluka i organi odlučivanja

Član 187

(1) U krivičnom postupku odluke se donose u obliku presude, rješenja i naredbe.

(2) Presudu donosi samo sud, a rješenja i naredbe donose i drugi organi koji učestvuju u krivičnom postupku.

Odlučivanje na sjednici o vijećanju i glasanju

Član 188

(1) Odluke vijeća donose se poslije usmenog vijećanja i glasanja. Odluka je donesena kad je za nju glasala većina članova vijeća.

(2) Predsjednik vijeća rukovodi vijećanjem i glasanjem, stara se da se sva pitanja svestrano i potpuno razmotre i glasa posljednji.

(3) Ako se u pogledu pojedinih pitanja o kojima se glasa glasovi podijele na više različitih mišljenja, tako da nijedno od njih nema većinu, pitanja će se razdvojiti i glasanje će se ponavljati dok se ne postigne većina. Ako se na taj način ne postigne većina, odluka će se donijeti tako što će se glasovi koji su najnepovoljniji za okrivljenog pripojiti glasovima koji su od ovih manje nepovoljni, sve dok se ne postigne potrebna većina.

(4) Članovi vijeća ne mogu odbiti da glasaju o pitanjima koja postavi predsjednik vijeća, ali član vijeća koji je glasao da se optuženi oslobodi ili da se presuda ukine i ostao u manjini nije dužan da glasa o sankciji. Ako ne glasa, uzeće se kao da je pristao na glas koji je za okrivljenog najpovoljniji.

Redosljed pitanja o kojima se glasa

Član 189

(1) Prilikom odlučivanja prvo se glasa da li je sud nadležan, da li je potrebno dopuniti postupak, kao i o drugim prethodnim pitanjima. Kad se donese odluka o prethodnim pitanjima prelazi se na rješavanje o glavnoj stvari.

(2) Prilikom odlučivanju o glavnoj stvari prvo će se glasati da li je optuženi učinio krivično djelo i da li je kriv, a zatim će se glasati o kazni, drugim krivičnim sankcijama, troškovima krivičnog postupka, imovinskopравnom zahtjevu i ostalim pitanjima o kojima treba donijeti odluku.

(3) Ako je isto lice optuženo za više krivičnih djela, glasaće se o krivici i kazni za svako od tih djela, a zatim o jedinstvenoj kazni za sva djela.

Tajnost zasijedanja

Član 190

(1) Vijeća se i glasa u tajnom zasijedanju.

(2) U prostoriji u kojoj se vijeća i glasa mogu da budu prisutni samo članovi vijeća i zapisničar.

Saopštavanje odluka

Član 191

(1) Ako ovim zakonikom nije drukčije određeno, odluke se saopštavaju usmenim objavljivanjem licima koja za to imaju pravni interes, ako su prisutna, a dostavljanjem ovjerenog prepisa, ako su odsutna.

(2) Ako je odluka usmeno saopštena, to će se naznačiti u zapisniku ili u spisu, a lice koje ima pravo na žalbu potvrdiće to svojim potpisom. Ako to lice izjavi da se neće žaliti, ovjereni prepis usmeno saopštene odluke neće mu se dostaviti, ako ovim zakonikom nije drukčije određeno.

(3) Prepisi odluka protiv kojih je dozvoljena žalba dostavljaju se sa poukom o pravu na žalbu. Žalba izjavljena u korist okrivljenog smatraće se blagovremenom, ako je izjavljena u roku naznačenom u pouci o pravu na žalbu, ako je u pouci naznačen rok duži od zakonskog roka.

Glava X

DOSTAVLJANJE PISMENA I RAZMATRANJE SPISA

Način dostavljanja

Član 192

(1) Pismena se dostavljaju, po pravilu, posredstvom službenog lica organa koji je odluku donio ili neposredno kod tog organa, a mogu se dostavljati i preko pošte, odnosno ovlašćenog pravnog lica registrovanog za obavljanje poslova dostavljanja, organa lokalne samouprave ili zamolnim putem preko drugog organa.

(2) Poziv za glavni pretres ili druge pozive sud može i usmeno saopštiti licu koje se nalazi pred sudom, uz pouku o posljedicama nedolaska. Ovakvo pozivanje unijeće se u zapisnik koji će pozvano lice potpisati,

osim ako je to pozivanje uneseno u zapisnik o glavnom pretresu. Smatra se da je time izvršeno punovažno dostavljanje.

Lično dostavljanje

Član 193

Pismeno za koje je u ovom zakoniku određeno da se ima lično dostaviti predaje se neposredno licu kome je upućeno. Ako se lice kome se pismo mora lično dostaviti ne zatekne tamo gdje se dostavljanje ima izvršiti, dostavljač će se obavijestiti kad i na kojem mjestu može to lice da zatekne i ostaviće mu kod jednog od lica iz člana 194 stav 1 ovog zakonika pisano obavještenje da, radi primanja pismena, bude u određeni dan i čas u svom stanu ili na svom radnom mjestu. Ako i poslije toga dostavljač ne zatekne lice kome se dostavljanje ima izvršiti, postupiće u skladu sa članom 194 stav 1 ovog zakonika i smatra se da je time dostavljanje izvršeno.

Posredno dostavljanje

Član 194

(1) Pismena za koja u ovom zakoniku nije određeno da se moraju lično dostaviti, ako se ne mogu neposredno predati licu kome su upućena, odnosno ako se primalac ne zatekne u stanu, mogu se predati nekome od njegovih odraslih članova domaćinstva, koji je dužan da primi pismo. Ako se oni ne zateknu u stanu, pismo će se predati upravniku stambene zgrade, odnosno ulaza ili susjedu, ako na to pristane. Ako se dostavljanje vrši na radnom mjestu lica kome se pismo ima dostaviti, a to lice se tu ne zatekne, dostavljanje se može izvršiti licu ovlašćenom za prijem pošte koje je dužno da primi pismo ili licu koje je zaposleno na istom mjestu, ako ono pristane da primi pismo.

(2) Ako se utvrdi da je lice kome se pismo ima dostaviti odsutno i da mu lica iz stava 1 ovog člana zbog toga ne mogu pismo na vrijeme predati, pismo će se vratiti uz naznačenje gdje se odsutni nalazi.

Pozivanje okrivljenog i dostavljanje pismena okrivljenom

Član 195

(1) Okrivljenom će se lično dostaviti poziv za prvo saslušanje u prethodnom postupku i poziv za glavni pretres.

(2) Okrivljenom koji nema branioca lično će se dostaviti optužnica, optužni predlog ili privatna tužba, presuda i druge odluke od čijeg dostavljanja teče rok za žalbu, a i žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora. Ako okrivljeni zahtijeva da se pozivi iz stava 1 ovog člana i pismena iz ovog stava dostave licu koje on odredi, dostavljanje se vrši tom licu i smatraće se da je izvršeno okrivljenom.

(3) Ako okrivljenom koji nema branioca treba dostaviti presudu kojom mu je izrečena безусловna kazna zatvora, a dostavljanje se ne može izvršiti na njegovu do tada poznatu adresu, sud će okrivljenom postaviti branioca po službenoj dužnosti, koji će vršiti ovu dužnost dok se ne sazna nova adresa okrivljenog. Postavljenom braniocu će se odrediti potreban rok za upoznavanje sa spisima, a poslije toga će se presuda dostaviti postavljenom braniocu i postupak nastaviti. Ako je u pitanju druga odluka od čijeg dostavljanja teče rok za žalbu ili žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora, a dostavljač nije mogao saznati novu adresu okrivljenog, odluka, odnosno žalba će se istaći na oglasnoj tabli suda i protekom osam dana od dana isticanja smatra se da je izvršeno punovažno dostavljanje.

(4) Ako okrivljeni ima branioca, optužnica, optužni predlog, privatna tužba, presuda i sve odluke od čijeg dostavljanja teče rok za žalbu ili prigovor, kao i žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora, dostaviće se i braniocu i okrivljenom u skladu sa članom 194 ovog zakonika. U tom slučaju rok teče od dana dostavljanja pismena okrivljenom, odnosno braniocu. Ako se okrivljenom ne može dostaviti odluka, odnosno žalba na njegovu do tada poznatu adresu ili zato što nije prijavio promjenu adrese, to pismeno istaći će se na oglasnoj tabli suda, a može se objaviti na internet stranici suda i protekom osam dana od dana isticanja smatra se da je izvršeno punovažno dostavljanje.

(5) Ako se pismeno ima dostaviti braniocu okrivljenog, a on ima više branilaca, dovoljno je da se dostavi jednom od njih.

Dostavljanje pismena privatnom tužiocu i oštećenom kao tužiocu

Član 196

(1) Obavještenje za podnošenje privatne tužbe ili optužnice, kao i poziv za glavni pretres dostavlja se privatnom tužiocu i oštećenom kao tužiocu, odnosno njihovom zakonskom zastupniku lično u skladu sa članom 193 ovog zakonika, a njihovim punomoćnicima u skladu sa članom 194 ovog zakonika. Na isti način dostavljaju im se i odluke za koje od dana dostavljanja teče rok za žalbu, kao i žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora.

(2) Ako se licima iz stava 1 ovog člana ili oštećenom dostavljanje ne može izvršiti na do tada poznatu adresu, sud će obavještenje, odnosno odluku ili žalbu istaći na oglasnoj tabli suda i protekom osam dana od dana isticanja smatra se da je izvršeno punovažno dostavljanje.

(3) Ako oštećeni, oštećeni kao tužilac ili privatni tužilac ima zakonskog zastupnika ili punomoćnika, dostavljanje će se izvršiti tom licu, a ako ih ima više, samo jednom od njih.

Dostavnica

Član 197

(1) Pismena se dostavljaju u zatvorenom omotu.

(2) Potvrdu o izvršenom dostavljanju (dostavnicu ili povratnicu) potpisuju primalac i dostavljač. Primalac će na dostavnici ili povratnici sam naznačiti dan i čas prijema.

(3) Ako je primalac nepismen ili nije u stanju da se potpiše, dostavljač će ga potpisati, naznačiti dan i čas prijema i staviti napomenu zašto je potpisao primaoca.

(4) Ako primalac odbije da potpiše dostavnicu ili povratnicu, dostavljač će to zabilježiti na dostavnici ili povratnici i naznačiti dan i čas predaje i time je dostavljanje izvršeno.

Odbijanje prijema pismena

Član 198

Kad primalac ili odrasli član njegovog domaćinstva odbije da primi pismeno, dostavljač će zabilježiti na dostavnici dan, čas i razlog odbijanja prijema, a pismeno će ostaviti u stanu primaoca ili u prostoriji gdje je on zaposlen i time je dostavljanje izvršeno.

Posebni slučajevi dostavljanja

Član 199

- (1) Vojnim licima, pripadnicima straže u organu uprave nadležnom za izvršenje krivičnih sankcija i u ustanovama u kojima su smještena lica lišena slobode i zaposlenim u suvozemnom, rječnom, pomorskom i vazduhoplovnom saobraćaju, poziv se dostavlja preko njihove komande, odnosno neposrednog starješine, a po potrebi mogu im se na taj način dostavljati i ostala pismena.
- (2) Licima lišenim slobode pismena se dostavljaju u sudu ili posredstvom organa uprave nadležnog za izvršenje krivičnih sankcija ili ustanove u kojoj su smještena.
- (3) Licima koja uživaju pravo imuniteta u Crnoj Gori, ako međunarodnim ugovorima nije drukčije predviđeno, pismena se dostavljaju posredstvom ministarstva nadležnog za inostrane poslove.
- (4) Državljanima Crne Gore u drugoj državi, ako se ne radi o zamolnicama domaćih sudova za međunarodnu pravnu pomoć u krivičnim predmetima, pismena se dostavljaju posredstvom diplomatskog ili konzularnog predstavništva Crne Gore, pod uslovom da se druga država ne protivi takvom načinu dostavljanja i da lice kome se dostavlja dobrovoljno pristane da primi pismo. Ovlašćeni radnik diplomatskog ili konzularnog predstavništva potpisuje dostavnicu kao dostavljač ako je pismo uručeno u samom predstavništvu, a ako je pismo dostavljeno poštom, potvrđuje to na dostavnici.

Dostavljanje pismena državnom tužiocu

Član 200

- (1) Državnom tužiocu odluke i druga pismena dostavljaju se predajom pisarnici državnog tužilaštva.
- (2) Kad se dostavljaju odluke kod kojih od dana dostavljanja teče rok, kao dan dostavljanja smatra se dan predaje pismena pisarnici državnog tužilaštva.
- (3) Sud će državnom tužiocu, na njegov zahtjev, dostaviti krivični spis radi razmatranja. Ako je u toku rok za izjavu redovnog pravnog lijeka ili ako to zahtijevaju drugi interesi postupka, sud može odrediti u kojem roku državni tužilac treba da vrati spise.

Primjena odredaba drugih zakona

Član 201

U slučajevima koji nijesu uređeni ovim zakonikom, dostavljanje se vrši shodno odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak.

Obavješćavanje telefonom i telegramom

Član 202

- (1) Pozivi i odluke koji se donose do završetka glavnog pretresa za lica koja učestvuju u postupku, osim za okrivljenog, mogu se predati učesniku u postupku koji pristaje da ih uruči licu kome su upućeni, ako organ smatra da je na taj način obezbijeđen njihov prijem.
- (2) O pozivu za glavni pretres ili drugom pozivu, kao i o odluci o odlaganju glavnog pretresa ili drugih zakazanih radnji, lica iz stava 1 ovog člana mogu se obavijestiti telegramom, telefonom ili drugim

sredstvima elektronske komunikacije, ako se prema okolnostima može pretpostaviti da će obavještenje na taj način primiti lice kome je upućeno.

(3) O pozivanju i predaji odluke koji su izvršeni na način propisan u st. 1 i 2 ovog člana staviće se službena zabilješka na spisu.

(4) Prema licu koje je obaviješteno u skladu sa stavom 1 ili stavom 2 ovog člana, odnosno kome je odluka upućena ne mogu nastupiti štetne posljedice propisane ovim zakonikom.

Uvid u spise predmeta

Član 203

(1) Pravo na uvid u spise predmeta obuhvata pravo razgledanja, prepisivanja, preslikavanja i snimanja dokaza koji služe za utvrđivanje činjenica u postupku.

(2) Pravo na uvid u spise predmeta u kojima je postupanje tajno ili je isključena javnost imaju samo lica koja mogu učestvovati u tom postupku skladu sa ovim zakonikom i zakonom kojim se uređuje tajnost podataka.

(3) Uvid u spise predmeta dozvoljava organ pred kojim se vodi postupak, a kad je postupak završen organ pred kojim je postupak završen, ako ovim zakonikom nije drukčije propisano.

Pravo na uvid u spise predmeta

Član 203a

(1) Oštećeni i njegov punomoćnik imaju pravo na uvid u spise predmeta. Ako bi uvid u spise predmeta prije saslušanja uticao na iskaz oštećenog, pravo na uvid oštećeni i njegov punomoćnik stižu nakon što oštećeni bude saslušan.

(2) Oštećeni kao tužilac ima pravo na uvid u spise predmeta nakon prijema obavještenja iz člana 59 stav 1 ovog zakonika.

(3) Osumnjičeni, odnosno okrivljeni i branilac imaju pravo na uvid u spise predmeta:

1) nakon saslušanja osumnjičenog, odnosno okrivljenog;

2) nakon podnošenja privatne tužbe.

Ograničenje prava na uvid u spise predmeta

Član 203b

(1) Izuzetno, licima iz člana 203a ovog zakonika u izviđaju i istrazi može se uskratiti pravo na uvid u dio spisa predmeta, ako bi time bila ugrožena svrha istrage, nacionalna bezbjednost i zaštita svjedoka, što u daljem postupku ne smije ugroziti pravo na odbranu.

(2) O uskraćivanju prava na uvid u dio spisa predmeta u izviđaju i istrazi odlučuje državni tužilac rješenjem u kojem navodi razloge iz stava 1 ovog člana. Lica iz člana 203a ovog zakonika imaju pravo na prigovor protiv rješenja, u roku od tri dana. Prigovor se podnosi državnom tužiocu koji će ga odmah, uz navođenje razloga uskraćivanja prava na uvid u dio spisa predmeta, dostaviti sudiji za istragu. Lica iz

člana 203a ovog zakonika nemaju pravo na uvid u razloge državnog tužioca kojim odbija zahtjev za uvid u spise predmeta. O prigovoru lica iz člana 203a ovog zakonika odlučuje sudija za istragu, u roku od tri dana.

(3) Nakon potvrđivanja optužnice okrivljeni i branilac imaju pravo na uvid u spise predmeta u cjelini.

Glava XI

PODNESCI I ZAPISNICI

Podnošenje i ispravka podnesaka

Član 204

(1) Privatne tužbe, optužnice i optužni predlozi oštećenog kao tužioca, predlozi, pravni lijekovi i druge izjave i saopštenja podnose se pisano ili se daju usmeno na zapisnik.

(2) Podnesci iz stava 1 ovog člana moraju biti razumljivi i sadržati sve što je potrebno da bi se po njima moglo postupati.

(3) Ako u ovom zakoniku nije drukčije određeno, sud će podnosioca podneska koji je nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupati pozvati da podnesak ispravi, odnosno dopuni, a ako on to ne učini u određenom roku, sud će podnesak odbaciti.

(4) U pozivu za ispravku, odnosno dopunu podneska podnosilac će se upozoriti na posljedice propuštanja.

Dostavljanje podnesaka protivnoj stranci

Član 205

Podnesci koji se po ovom zakoniku dostavljaju protivnoj stranci predaju se sudu u dovoljnom broju primjeraka za sud i drugu stranku. Ako ovakvi podnesci nijesu predati sudu u dovoljnom broju primjeraka, sud će potrebne primjerke prepisati o trošku podnosioca.

Zaštita ugleda suda, stranaka i drugih učesnika postupka

Član 206

(1) Sud je dužan da svoj ugled, ugled stranaka i drugih učesnika postupka zaštititi od uvrede, prijetnje ili napada.

(2) Dužnost iz stava 1 ovog člana ima i državni tužilac u izviđaju i u istrazi.

(3) Sud će kazniti novčanom kaznom do 1.000 € branioca, punomoćnika, zakonskog zastupnika, oštećenog, privatnog tužioca ili oštećenog kao tužioca koji u podnesku ili u usmenoj riječi vrijeđa sud ili lice koje učestvuje u postupku. Rješenje o kažnjavanju donosi sudija za istragu, odnosno vijeće pred kojim je data izjava, a ako je ona učinjena u podnesku, sud koji o podnesku treba da odluči. Ako državni tužilac ili lice koje ga zastupa vrijeđa drugoga, o tome će se obavijestiti nadležni državni tužilac. O kažnjavanju advokata, obavijestit će se Advokatska komora.

(4) Kad državni tužilac u toku izviđaja ili istrage ocijeni da branilac, punomoćnik ili zakonski zastupnik oštećenog u podnesku ili u usmenoj riječi vrijeđa sud, državnog tužioca ili drugo lice koje učestvuje u krivičnom postupku, kopiju podneska ili zapisnik o usmenoj riječi dostaviće sudiji za istragu koji može donijeti rješenje o kažnjavanju iz stava 3 ovog člana.

(5) Protiv rješenja iz st. 3 i 4 ovog člana dozvoljena je žalba.

(6) Kažnjavanje iz st. 3 i 4 ovog člana ne utiče na gonjenje i izricanje kazne za krivično djelo izvršeno vrijeđanjem.

Obaveza sastavljanja zapisnika

Član 207

(1) O svakoj radnji preduzetoj u toku krivičnog postupka sastaviće se zapisnik istovremeno sa preduzimanjem radnje, a ako to nije moguće, neposredno poslije preduzimanja radnje.

(2) Zapisnik piše zapisničar.

(3) Kad se vrši pretresanje stana ili lica ili se radnja preduzima van službenih prostorija organa, a zapisničar se ne može obezbijediti, zapisnik može pisati lice koje preduzima radnju.

(4) Kad zapisnik piše zapisničar, zapisnik se sastavlja na način što lice koje preduzima radnju kazuje glasno zapisničaru šta će unijeti u zapisnik.

(5) Licu koje se saslušava može se dozvoliti da samo kazuje odgovore u zapisnik. U slučaju zloupotrebe ovo pravo mu se može uskratiti.

Sadržaj zapisnika

Član 208

(1) U zapisnik se unosi naziv državnog organa pred kojim se preduzima radnja, ime i prezime službenog lica koje radnju preduzima, mjesto gdje se preduzima radnja, dan i čas kad je radnja započeta i završena, imena i prezimena prisutnih lica i u kom svojstvu prisustvuju, kao i naznačenje krivičnog predmeta po kojem se preduzima radnja.

(2) Zapisnik treba da sadrži bitne podatke o toku i sadržini preduzete radnje. U zapisnik se, u obliku pripovijedanja, unosi samo bitna sadržina datih iskaza i izjava. Pitanja se unose u zapisnik samo ako je potrebno da se razumije odgovor. Kad sud ocijeni da je potrebno ili na zahtjev stranaka ili branioca, u zapisnik će se doslovno unijeti pitanje koje je postavljeno i odgovor koji je dat. U slučaju zloupotrebe, ovo pravo im se može uskratiti. Ako su prilikom preduzimanja radnje oduzeti predmeti ili spisi, to će se navesti u zapisnik, a oduzete stvari će se priključiti zapisniku ili će se navesti gdje se nalaze na čuvanju.

(3) Tok glavnog pretresa može se bilježiti i stenografski. Stenografske zabilješke će se, u roku od 48 časova, prevesti, pregledati, potpisati od strane stenografa i priključiti spisima.

(4) Prilikom preduzimanja radnji kao što je uviđaj, pretresanje stana ili lica ili prepoznavanje lica ili predmeta iz člana 115 ovog zakonika, u zapisnik će se unijeti i podaci koji su važni s obzirom na prirodu takve radnje ili za utvrđivanje istovjetnosti pojedinih predmeta (opis, mjere i veličina predmeta ili

tragova, stavljanje oznake na predmetima i dr.), a ako su napravljene skice, crteži, planovi, fotografije, filmski snimci i slično, to će se navesti u zapisnik i priključiti zapisniku.

Uredno vođenje zapisnika, preinačenja, ispravke i dodaci u zapisniku

Član 209

(1) Zapisnik se mora voditi uredno. U njemu se ne smije ništa izbrisati, dodati ili mijenjati. Precrtana mjesta moraju ostati čitka.

(2) Sva preinačenja, ispravke i dodaci unose se na kraju zapisnika i moraju biti ovjereni od strane lica koja potpisuju zapisnik.

Čitanje, odnosno uvid u zapisnik i potpisivanje zapisnika

Član 210

(1) Saslušano lice, lica koja obavezno prisustvuju radnjama u postupku, kao i stranke, branilac i oštećeni, ako su prisutni, imaju pravo da pročitaju zapisnik ili da zahtijevaju da im se pročita. Na to je dužno da ih upozori lice koje preduzima radnju, a u zapisnik će se naznačiti da li je upozorenje dato i da li je zapisnik pročitao. Zapisnik će se uvijek pročitati ako nije bilo zapisničara i to će se naznačiti u zapisniku.

(2) Zapisnik potpisuje saslušano lice. Ako se zapisnik sastoji od više listova, saslušano lice potpisuje svaki list. Ako saslušano lice odbije da potpiše zapisnik ili da stavi otisak prsta, to će se zabilježiti u zapisnik i navešće se razlog odbijanja.

(3) Na kraju zapisnika potpisuće se tumač, ako ga je bilo, svjedoci čije je prisustvo obavezno prilikom preduzimanja dokaznih radnji, a prilikom pretresanja i lica koje se pretresa ili čiji se stan pretresa. Ako zapisnik piše lice iz člana 207 stav 3 ovog zakonika, zapisnik potpisuju lica koja prisustvuju radnji. Ako takvih lica nema ili nijesu u stanju da shvate sadržinu zapisnika, zapisnik potpisuju dva svjedoka, osim ako nije moguće da se obezbijedi njihovo prisustvo.

(4) Nepismeno lice, umjesto potpisa, stavlja otisak kažiprsta desne ruke, a zapisničar će ispod otiska upisati njegovo ime i prezime. Ako se, usljed nemogućnosti da se stavi otisak desnog kažiprsta, stavlja otisak nekog drugog prsta ili otisak prsta lijeve ruke, u zapisniku će se naznačiti od kojeg je prsta i sa koje ruke uzet otisak.

(5) Ako saslušano lice nema obje ruke, pročitauće zapisnik, a ako je nepismeno, zapisnik će mu se pročitati i to će se zabilježiti u zapisnik.

(6) Ako se radnja nije mogla obaviti bez prekida, u zapisniku će se naznačiti dan i čas kad je nastao prekid, kao i dan i čas kad se radnja nastavlja.

(7) Ako je bilo prigovora u pogledu sadržine zapisnika, navešće se u zapisnik i ti prigovori.

(8) Zapisnik na kraju potpisuje lice koje je preduzelo radnju i zapisničar.

Izdvajanje zapisnika

Član 211

(1) Kad je ovim zakonikom određeno da se na iskazu okrivljenog, svjedoka ili vještaka ili zapisniku o pretresanju stana ili podacima iz člana 161 ovog zakonika ne može zasnovati sudska odluka, sudija za istragu će, po službenoj dužnosti ili na predlog stranaka, donijeti rješenje o njihovom izdvajanju iz spisa odmah, a najkasnije do završetka istrage, odnosno podnošenja neposredne optužnice iz člana 288 ovog zakonika. Protiv ovog rješenja dozvoljena je posebna žalba.

(2) Po pravosnažnosti rješenja izdvojeni zapisnici se zatvaraju u poseban omot i čuvaju kod sudije za istragu odvojeno od ostalih spisa i ne mogu se razgledati, niti se mogu koristiti u postupku.

(3) Poslije završene istrage, odnosno podnošenja neposredne optužnice iz člana 288 ovog zakonika, sudija za istragu će postupiti po odredbama st. 1 i 2 ovog člana i sa svim obavještenjima koja su, u smislu člana 259 stav 1 i člana 271 stav 3 ovog zakonika, državnom tužiocu i policiji dali građani. Kad državni tužilac podigne optužnicu bez sprovođenja istrage, dostaviće spise u kojima se nalaze ovakva obavještenja sudiji za istragu, koji će postupiti po odredbama ovog člana.

Audio i audiovizuelno snimanje

Član 212

(1) Sve preduzete radnje u toku krivičnog postupka se, po pravilu, audio ili audiovizuelno snimaju. O tome će se prethodno obavijestiti lice koje se sasluša i poučiti da ima pravo da zatraži reprodukovanje snimka radi provjeravanja date izjave.

(2) Vijeće može, iz opravdanih razloga, da odluči da se pojedini dijelovi glavnog pretresa ne snimaju.

(3) Snimak mora da sadrži podatke iz člana 208 stav 1 ovog zakonika, podatke potrebne za identifikaciju lica čija se izjava snima i podatak u kom svojstvu se sasluša. Kad se snimaju izjave više lica mora se obezbijediti da se iz snimka može jasno razaznati ko je dao izjavu.

(4) Na zahtjev saslušanog lica snimak će se odmah reprodukovati, a ispravke ili objašnjenja tog lica će se snimiti.

(5) U zapisnik o dokaznoj radnji unijeće se da je izvršeno snimanje, ko je snimanje izvršio, da je lice koje se sasluša prethodno obaviješteno o snimanju, da je snimak reprodukovan i gdje se snimak čuva, ako nije priložen spisima predmeta.

(6) Državni tužilac, sudija za istragu ili predsjednik vijeća može odrediti da se snimak u cjelini ili djelimično prepíše. U tom slučaju on će prepis pregledati, ovjeriti i priključiti zapisniku o preduzimanju dokazne radnje.

(7) Snimak se čuva u sudu do vremena do kojeg se čuva i krivični spis.

(8) Državni tužilac, sudija za istragu ili predsjednik vijeća može dozvoliti da učesnici postupka koji imaju opravdani interes, pomoću magnetofona, snime izvođenje dokazne radnje.

(9) Snimci iz st. 1 do 8 ovog člana ne mogu se javno prikazivati bez prethodno pribavljene pisane saglasnosti stranaka i učesnika snimljene radnje.

Druge odredbe ovog zakonika koje važe za zapisnik o glavnom pretresu

Član 213

Za zapisnik o glavnom pretresu važe i odredbe čl. 331 do 334 ovog zakonika.

Zapisnik o vijećanju i glasanju

Član 214

- (1) O vijećanju i glasanju sastaviće se poseban zapisnik.
- (2) Zapisnik o vijećanju i glasanju sadrži tok glasanja i odluku koja je donesena.
- (3) Ovaj zapisnik potpisuju svi članovi vijeća i zapisničar. Odvojena mišljenja priključiće se zapisniku o vijećanju i glasanju, ako nijesu unesena u zapisnik.
- (4) Zapisnik o vijećanju i glasanju zatvoriće se u poseban omot. Ovaj zapisnik može razgledati samo viši sud kad rješava o pravnom lijeku i u tom slučaju dužan je da zapisnik ponovo zatvori u poseban omot i da na omotu naznači da je razgledao zapisnik.

Glava XII

ROKOVI

Rokovi za predaju podnesaka

Član 215

- (1) Rokovi propisani ovim zakonikom ne mogu se produžiti, osim kad to zakonik izričito dozvoljava. Ako je u pitanju rok koji je ovim zakonikom određen radi zaštite prava odbrane i drugih procesnih prava okrivljenog, taj rok se može skratiti ako to zahtijeva okrivljeni pisano ili usmeno na zapisnik pred sudom.
- (2) Kad je izjava vezana za rok smatra se da je data u roku, ako je prije nego što rok istekne predata onom ko je ovlašćen da je primi.
- (3) Kad je izjava upućena preko pošte preporučenom pošiljkom, dan predaje pošti smatra se kao dan predaje onome kome je upućena. Predaja vojnoj pošti u mjestima gdje ne postoji redovna pošta smatra se kao predaja pošti preporučenom pošiljkom.
- (4) Okrivljeni koji se nalazi u pritvoru može izjavu koja je vezana za rok dati i na zapisnik kod suda koji vodi postupak ili je predati upravi zatvora, a lice koje se nalazi na izdržavanju kazne ili se nalazi u ustanovi radi primjene mjere bezbjednosti ili vaspitne mjere može takvu izjavu predati organu uprave nadležnom za izvršenje krivičnih sankcija ili ustanove u kojoj je smješteno. Dan kad je sastavljen takav zapisnik, odnosno kad je izjava predata organu uprave nadležnom za izvršenje krivičnih sankcija ili ustanove, smatra se kao dan predaje organu koji je nadležan da je primi. Organ uprave nadležan za izvršenje krivičnih sankcija ili ustanova izdaće pritvorenom licu potvrdu o predaji izjave.
- (5) Ako je podnesak koji je vezan za rok, zbog neznanja ili očigledne omaške podnosioca, predat ili upućen nenadležnom sudu prije isteka roka, a nadležnom sudu stigne poslije isteka roka, smatraće se da je podnesen u roku.

Računanje rokova

Član 216

(1) Rokovi se računaju na časove, dane, mjesece i godine.

(2) Čas ili dan kad je dostavljanje ili saopštenje izvršeno, odnosno u koji pada događaj od kad treba računati trajanje roka ne uračunava se u rok, već se za početak roka uzima prvi naredni čas, odnosno dan. U jedan dan računa se 24 časa, a mjesec se računa po kalendarskom vremenu.

(3) Rokovi određeni po mjesecima, odnosno godinama završavaju se protekom onog dana posljednjeg mjeseca, odnosno godine koji po svom broju odgovara danu kad je rok otpočeo. Ako nema tog dana u posljednjem mjesecu, rok se završava posljednjeg dana tog mjeseca.

(4) Ako posljednji dan roka pada na državni praznik ili u subotu ili u nedjelju ili u neki drugi dan kad državni organ nije radio, rok ističe protekom prvog narednog radnog dana.

Povraćaj u pređašnje stanje

Član 217

(1) Okrivljenom koji iz opravdanih razloga propusti rok za izjavu žalbe na presudu ili na rješenje o primjeni mjere bezbjednosti ili vaspitne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi ili prigovor protiv rješenja o kažnjavanju, sud će dozvoliti povraćaj u pređašnje stanje radi izjavljivanja žalbe, odnosno prigovora, ako u roku od osam dana poslije prestanka uzroka zbog kojeg je propustio rok podnese molbu za povraćaj u pređašnje stanje i ako istovremeno s molbom preda žalbu odnosno prigovor.

(2) Poslije proteka tri mjeseca od dana propuštanja ne može se tražiti povraćaj u pređašnje stanje.

Odlučivanje o povraćaju u pređašnje stanje

Član 218

(1) O povraćaju u pređašnje stanje odlučuje predsjednik vijeća koje je donijelo presudu ili rješenje koje se pobija žalbom, odnosno prigovorom.

(2) Protiv rješenja kojim se dozvoljava povraćaj u pređašnje stanje nije dozvoljena žalba.

(3) Kad je okrivljeni izjavio žalbu na rješenje kojim se ne dozvoljava povraćaj u pređašnje stanje sud je dužan da ovu žalbu, zajedno sa žalbom na presudu ili na rješenje o primjeni mjere bezbjednosti ili vaspitne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi ili prigovorom na rješenje o kažnjavanju, kao i sa odgovorom na žalbu i svim spisima, dostavi višem sudu na rješavanje.

Dejstvo molbe za povraćaj u pređašnje stanje

Član 219

Molba za povraćaj u pređašnje stanje, po pravilu, ne zadržava izvršenje presude, odnosno rješenja o primjeni mjere bezbjednosti ili vaspitne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi i rješenja o kažnjavanju, ali sud nadležan za rješavanje molbe može odlučiti da se sa izvršenjem zastane do donošenja odluke po molbi.

Glava XIII

IZVRŠENJE ODLUKA

Pravosnažnost i izvršnost presude

Član 220

- (1) Presuda postaje pravosnažna kad se više ne može pobijati žalbom ili kad žalba nije dozvoljena.
- (2) Pravosnažna presuda postaje izvršna od dana dostavljanja, ako za izvršenje ne postoje zakonske smetnje. Ako nije izjavljena žalba ili su se stranke odrekle ili odustale od žalbe, presuda je izvršna istekom roka za žalbu, odnosno od dana odricanja ili odustanka od izjavljene žalbe.
- (3) Ako sud koji je donio presudu u prvom stepenu nije nadležan za njeno izvršenje, dostaviće ovjereni prepis presude sa potvrdom o izvršnosti sudu koji je nadležan za izvršenje.
- (4) Ako je lice koje je na službi u Vojsci Crne Gore osuđeno na kaznu, sud će ovjereni prepis pravosnažne presude dostaviti organu državne uprave nadležnom za poslove odbrane.

Izvršenje odluke u pogledu troškova krivičnog postupka, imovinskopravnih zahtjeva, oduzimanja predmeta i imovinske koristi

Član 221

- (1) Izvršenje presude u pogledu troškova krivičnog postupka, oduzimanja imovinske koristi i imovinskopravnih zahtjeva vrši nadležni sud po odredbama zakona kojim je uređen izvršni postupak.
- (2) Troškovi krivičnog postupka prinudno se naplaćuju po službenoj dužnosti i unose u poseban razdjel budžeta za rad sudova. Troškovi prinudne naplate prethodno se isplaćuju iz posebnog razdjela budžeta za rad sudova.
- (3) Ako je u presudi izrečena mjera bezbjednosti oduzimanja predmeta, sud koji je izrekao presudu u prvom stepenu odlučuje da li će se takvi predmeti prodati po odredbama zakona kojim je uređen izvršni postupak ili će se predati kriminalističkom muzeju ili drugoj ustanovi ili će se uništiti. Novac dobijen prodajom predmeta unosi se u poseban razdjel budžeta za rad sudova.
- (4) Odredba stava 3 ovog člana shodno će se primijeniti i kad se donese odluka o oduzimanju predmeta na osnovu člana 477 ovog zakonika.
- (5) Pravosnažna odluka o oduzimanju predmeta može se, mimo slučaja ponavljanja krivičnog postupka, odnosno zahtjeva za zaštitu zakonitosti, izmijeniti u parničnom postupku ako se pojavi spor o svojini oduzetih predmeta.

Pravosnažnost i izvršnost drugih odluka

Član 222

- (1) Ako ovim zakonikom nije drukčije određeno, rješenja se izvršavaju kad postanu pravosnažna. Naredbe se izvršavaju odmah, ako organ koji je naredbu donio ne naredi drukčije.
- (2) Pravosnažnost rješenja nastupa kad se ono ne može pobijati žalbom ili kad žalba nije dozvoljena.
- (3) Rješenja i naredbe, ako nije drukčije određeno, izvršavaju organi koji su te odluke donijeli. Ako je sud rješenjem odlučio o troškovima krivičnog postupka, ti troškovi se naplaćuju u skladu sa odredbama člana 221 st. 1 i 2 ovog zakonika.

Sumnja u dozvoljenost izvršenja ili sumnja u odnosu na druga pitanja u pravosnažnoj presudi

Član 223

(1) Ako se pojavi sumnja u vezi dozvoljenosti izvršenja sudske odluke ili računanja kazne ili ako u pravosnažnoj presudi nije odlučeno o uračunavanju pritvora ili ranije izdržane kazne ili uračunavanje nije pravilno izvršeno, o tome će odlučiti posebnim rješenjem predsjednik vijeća suda koji je sudio u prvom stepenu. Žalba zadržava izvršenje rješenja, osim ako sud nije drukčije odredio.

(2) Ako se u toku izvršenja pojavi sumnja u pogledu tumačenja sudske odluke, o tome odlučuje predsjednik vijeća koje je donijelo pravosnažnu odluku.

(3) Ako izvršenje nije dozvoljeno zbog nastupanja zastare izvršenja, o tome će rješenjem odlučiti predsjednik suda nadležnog za izvršenje. O žalbi na rješenje predsjednika suda odlučuje predsjednik višeg suda.

Izdavanje oštećenom potvrde o izvršnosti presude

Član 224

Kad je odluka kojom je odlučeno o imovinskopравnom zahtjevu postala pravosnažna, oštećeni može zahtijevati od suda koji je odlučio u prvom stepenu da mu izda ovjereni prepis odluke, sa naznačenjem da je odluka izvršna.

Kaznena evidencija

Član 225

(1) Kaznenu evidenciju o licima osuđenim za krivična djela izvršena na teritoriji Crne Gore, kao i licima osuđenim za krivična djela od stranih sudova, vodi ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

(2) Način vođenja kaznene evidencije propisuje Vlada.

Glava XIV

TROŠKOVI KRIVIČNOG POSTUPKA

Vrste troškova

Član 226

(1) Troškovi krivičnog postupka su izdaci učinjeni povodom krivičnog postupka od njegovog pokretanja do njegovog završetka i izdaci za preduzete dokazne radnje prije istrage.

(2) Troškovi krivičnog postupka obuhvataju:

1) troškove za svjedoke, vještake, tumače, stručna lica, troškove uviđaja, rekonstrukcije, ekshumacije i troškove stenodaktilografskog i tehničkog snimanja i kopiranja zapisnika;

2) troškove prevoza okrivljenog;

3) izdatke za dovođenje osumnjičenog, okrivljenog, svjedoka i vještaka;

4) putne troškove službenih lica;

5) troškove liječenja okrivljenog za vrijeme dok se nalazi u pritvoru, kao i troškove porođaja, osim troškova koji se naplaćuju iz Fonda za zdravstveno osiguranje;

6) troškove tehničkog pregleda vozila, analize krvi, analize DNK, analize urina, odnosno druge medicinske analize, kao i troškove prevoza leša do mjesta obdukcije;

7) nagradu i nužne izdatke branioca, nužne izdatke privatnog tužioca i oštećenog kao tužioca i njihovih zakonskih zastupnika, kao i nagradu i nužne izdatke njihovih punomoćnika;

8) nužne izdatke oštećenog i njegovog zakonskog zastupnika, kao i nagradu i nužne izdatke njegovog punomoćnika;

9) paušalni iznos za troškove koji nijesu obuhvaćeni prethodnim tačkama ovog stava.

(3) Paušalni iznos se određuje prema trajanju i složenosti postupka i imovnom stanju lica obaveznog da plati taj iznos.

(4) Troškovi iz stava 2 tač. 1 do 6 ovog člana, kao i nagrada i nužni izdaci postavljenog branioca, postavljenog punomoćnika oštećenog kao tužioca iz člana 64 stav 3, člana 69 stav 9 i člana 70 ovog zakonika i postavljenog punomoćnika oštećenog iz člana 58 stav 6 ovog zakonika, u postupku zbog krivičnih djela za koja se goni po službenoj dužnosti, isplaćuju se iz sredstava organa koji vodi krivični postupak po podnošenju zahtjeva za naknadu troškova, a nagrada postavljenom braniocu i punomoćniku nakon njihovog razrješenja.

(5) Ako ne dođe do pokretanja krivičnog postupka, troškove preduzetih dokaznih radnji u izviđaju snosi organ po čijem se nalogu radnje izvode.

(6) Troškovi prevođenja koji nastaju primjenom odredaba ovog zakonika o pravu stranaka, svjedoka i drugih lica koja učestvuju u postupku na upotrebu svog jezika, neće se naplaćivati od lica koja su po odredbama ovog zakonika dužna da naknade troškove krivičnog postupka.

Odluka o troškovima

Član 227

(1) U presudi, kao i u odluci kojom se obustavlja krivični postupak, odnosno odbacuje optužnica, odlučuje se ko će snositi troškove postupka i koliko oni iznose.

(2) Ako nedostaju podaci o visini troškova, posebno rješenje o visini tih troškova donijeće državni tužilac ili predsjednik vijeća kad se ti podaci pribave. Podaci o visini troškova koji nedostaju i zahtjev za njihovu naknadu mogu se podnijeti najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema pravosnažne presude ili odluke iz stava 1 ovog člana.

(3) Kad je o troškovima krivičnog postupka iz stava 2 ovog člana odlučeno posebnim rješenjem, o žalbi protiv tog rješenja odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(4) Kad se krivični postupak ne pokrene ili se obustavi u istrazi, o troškovima odlučuje državni tužilac.

Skrivljeni troškovi

Član 228

(1) Okrivljeni, oštećeni, oštećeni kao tužilac, privatni tužilac, branilac, zakonski zastupnik, punomoćnik, svjedok, vještak, tumač i stručno lice iz člana 282 stav 8 ovog zakonika, bez obzira na ishod krivičnog postupka, snose troškove svog dovođenja, odlaganja dokazne radnje ili glavnog pretresa i druge troškove postupka koje su prouzrokovali svojom krivicom, kao i odgovarajući dio paušalnog iznosa.

(2) O troškovima iz stava 1 ovog člana donosi se posebno rješenje, osim ako se o troškovima koje snose privatni tužilac i okrivljeni rješava u odluci o glavnoj stvari.

(3) O žalbi protiv posebnog rješenja iz stava 2 ovog člana odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

Troškovi postupka kad je okrivljeni oglašen krivim

Član 229

(1) Kad sud okrivljenog ogласи krivim izreći će u presudi da je dužan da naknadi troškove krivičnog postupka, koji su unaprijed isplaćeni, kao i troškove privatnog tužioca, oštećenog kao tužioca, oštećenog i njihovih zakonskih zastupnika i nagradu i nužne izdatke njihovih punomoćnika.

(2) Lice koje je okrivljeno za više krivičnih djela neće se osuditi na naknadu troškova u pogledu djela za koja je oslobođeno od optužbe, ukoliko se ti troškovi mogu izdvojiti iz ukupnih troškova.

(3) U presudi kojom je više okrivljenih oglašeno krivim sud će odrediti koliki će dio troškova snositi svaki od njih, a ako to nije moguće, osudiće sve okrivljene da solidarno snose troškove. Plaćanje paušalnog iznosa odrediće se za svakog okrivljenog posebno.

(4) U odluci kojom rješava o troškovima sud može osloboditi okrivljenog od dužnosti da naknadi u cjelini ili djelimično troškove krivičnog postupka iz člana 226 stav 2 tač. 1 do 6 i tačka 9 ovog zakonika, ako bi njihovim plaćanjem bilo dovedeno u pitanje izdržavanje okrivljenog ili lica koja je on dužan da izdržava. Ako se ove okolnosti utvrde poslije donošenja odluke o troškovima, predsjednik vijeća može, posebnim rješenjem, osloboditi okrivljenog od dužnosti naknade troškova krivičnog postupka.

Troškovi postupka u slučaju obustave postupka, donošenja oslobađajuće ili odbijajuće presude

Član 230

(1) Kad se krivični postupak obustavi ili kad se donese presuda kojom se okrivljeni oslobađa od optužbe ili kojom se optužba odbija, u odluci o obustavi postupka, odnosno u presudi izreći će se da se troškovi krivičnog postupka iz člana 226 stav 2 tač. 1 do 6 ovog zakonika, kao i nužni izdaci okrivljenog i nužni izdaci i nagrada branioca isplaćuju iz posebnog razdjela budžeta za rad sudova, osim u slučajevima iz st. 2 i 3 ovog člana.

(2) Lice koje je oglašeno krivim za krivično djelo lažnog prijavljivanja obavezaće se da snosi troškove krivičnog postupka koje je prouzrokovalo lažnim prijavljivanjem.

(3) Privatni tužilac je dužan da naknadi troškove krivičnog postupka iz člana 226 stav 2 tač. 1 do 6 i tačka 8 ovog zakonika, nužne izdatke okrivljenog, kao i nužne izdatke i nagradu njegovog branioca, ako je postupak okončan presudom kojom se okrivljeni oslobađa od optužbe ili presudom kojom se optužba odbija ili rješenjem o obustavi postupka, osim ako je postupak obustavljen, odnosno ako je donesena presuda kojom se optužba odbija zbog smrti okrivljenog ili zbog toga što je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja usljed odugovlačenja postupka koje se ne može pripisati u krivicu privatnog tužioca.

Ako je postupak obustavljen usljed odustanka od tužbe, okrivljeni i privatni tužilac mogu se poravnati u pogledu njihovih međusobnih troškova. Ako ima više privatnih tužilaca, svi će snositi troškove solidarno.

(4) Kad sud odbaci optužbu zbog nenadležnosti, odluku o troškovima donijeće nadležni sud.

(5) O visini nužnih izdataka okrivljenog i nužnih izdataka i nagrade branioca odlučuje predsjednik vijeća posebnim rješenjem. O žalbi protiv tog rješenja odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(6) Zahtjev za naknadu troškova iz stava 5 ovog člana podnosi se u roku od petnaest dana od dana prijema pravosnažne odluke iz stava 1 ovog člana.

Nagrada i nužni izdaci branioca

Član 231

(1) Nagradu i nužne izdatke branioca i punomoćnika privatnog tužioca ili oštećenog dužno je da plati zastupano lice, bez obzira ko je po odluci suda dužan da snosi troškove krivičnog postupka, osim ako se po odredbama ovog zakonika nagrada i nužni izdaci branioca isplaćuju iz posebnog razdjela budžeta za rad sudova. Ako je okrivljenom bio postavljen branilac, a plaćanjem nagrade i nužnih izdataka bi bilo dovedeno u pitanje izdržavanje okrivljenog ili izdržavanje lica koje je on obavezan da izdržava, nagrada i nužni izdaci branioca isplatiće se iz posebnog razdjela budžeta za rad sudova. Na isti način će se postupiti i kad je oštećenom kao tužiocu bio postavljen punomoćnik.

(2) Punomoćnik koji nije advokat ili advokatski pripravnik nema pravo na nagradu, već samo na naknadu nužnih izdataka.

Troškovi koji nastanu kod višeg suda

Član 232

O dužnosti plaćanja troškova koji nastanu kod višeg suda odlučuje taj sud shodno odredbama čl. 226 do 231 ovog zakonika.

Posebni propisi o naknadi troškova

Član 233

Visinu naknade troškova krivičnog postupka i paušalnog iznosa, kao i način isplate uređuje Vlada.

Glava XV

IMOVINSKOPRAVNI ZAHTJEVI

Predmet imovinskopravnog zahtjeva

Član 234

(1) Imovinskopravni zahtjev koji je nastao usljed izvršenja krivičnog djela raspraviće se na predlog lica iz člana 235 ovog zakonika, ako se time ne bi znatno odugovlačio postupak.

(2) Imovinskopravni zahtjev može se odnositi na naknadu štete, povraćaj stvari ili poništaj određenog pravnog posla.

Lica ovlaštena za podnošenje predloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva

Član 235

(1) Predlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku može podnijeti lice koje je ovlašteno da takav zahtjev ostvaruje u parničnom postupku.

(2) Ako su usljed krivičnog djela oštećena sredstva u državnoj svojini, organ koji je zakonom ovlašten da se stara o zaštiti tih sredstava može u krivičnom postupku učestvovati u skladu sa ovlaštenjima koja ima na osnovu tog zakona.

Postupak za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva

Član 236

(1) Predlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva podnosi se državnom tužiocu, odnosno sudu pred kojim se vodi krivični postupak.

(2) Predlog se može podnijeti najkasnije do završetka glavnog pretresa pred prvostepenim sudom.

(3) Lice ovlašteno za podnošenje predloga dužno je da određeno označi svoj zahtjev i da podnese dokaze.

(4) Ako ovlašteno lice nije podnijelo predlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku do podizanja optužbe, obavijestit će se da može taj predlog podnijeti do završetka glavnog pretresa. Ako su usljed krivičnog djela oštećena sredstva u državnoj svojini, a predlog nije podnesen, sud će o tome obavijestiti organ iz člana 235 stav 2 ovog zakonika.

Odustanak od predloga

Član 237

(1) Ovlaštena lica iz člana 235 ovog zakonika mogu, do završetka glavnog pretresa, odustati od predloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku i ostvarivati ga u parničnom postupku. U slučaju odustanka od predloga, takav predlog se ne može ponovo podnijeti.

(2) Ako je pravo sadržano u imovinskopravnom zahtjevu poslije podnesenog predloga, a prije završetka glavnog pretresa prešlo na drugo lice po pravilima imovinskog prava, to lice će se pozvati da se izjasni da li ostaje kod predloga. Ako se uredno pozvano lice ne odazove, smatraće se da je odustalo od podnesenog predloga.

Utvrđivanje imovinskopravnog zahtjeva i prikupljanje dokaza

Član 238

(1) Sud pred kojim se vodi postupak saslušat će okrivljenog o činjenicama navedenim u predlogu i ispitaće okolnosti koje su od važnosti za utvrđivanje imovinskopravnog zahtjeva. Sud je dužan da prikupi dokaze i utvrdi šta je potrebno za odlučivanje o zahtjevu i prije nego što je podnesen takav predlog.

(2) Ako bi se utvrđivanjem imovinskopravnog zahtjeva znatno odugovlačio krivični postupak, sud će se ograničiti na prikupljanje onih podataka čije utvrđivanje kasnije ne bi bilo moguće ili bi bilo znatno otežano.

Odluke o imovinskopравnom zahtjevu

Član 239

(1) O imovinskopравnom zahtjevu odlučuje sud.

(2) U presudi kojom okrivljenog oglašava krivim sud može ovlašćenom licu dosuditi imovinskopравni zahtjev u cjelini ili djelimično, a za preostali dio uputiti na parnični postupak. Ako činjenice utvrđene u krivičnom postupku ne pružaju pouzdan osnov ni za potpuno ni za djelimično presuđenje, a njihovo utvrđivanje bi vodilo znatnom odugovlačenju postupka, sud će ovlašćeno lice uputiti da imovinskopравni zahtjev u cjelini može da ostvaruje u parničnom postupku.

(3) Kad sud donese presudu kojom se okrivljeni oslobađa od optužbe ili kojom se optužba odbija ili kad rješenjem obustavi krivični postupak, uputiće ovlašćeno lice da imovinskopравni zahtjev može ostvarivati u parničnom postupku.

(4) Kad se sud oglasi nenadležnim za krivični postupak, uputiće ovlašćeno lice da imovinskopравni zahtjev može podnijeti u krivičnom postupku koji će otpočeti ili produžiti nadležni sud.

(5) Sud može u toku krivičnog postupka ili po njegovom okončanju, bez obzira na vrstu odluke koju je donio, uputiti oštećenog, odnosno lice koje je podnijelo imovinskopравni zahtjev i okrivljenog da pokušaju da svoj sporni odnos koji je predmet tog zahtjeva riješe u postupku posredovanja u skladu sa zakonom kojim se uređuju pravila postupka posredovanja.

Odluka o predaji stvari oštećenom

Član 240

Ako se imovinskopравni zahtjev odnosi na povraćaj stvari, a sud ustanovi da stvar pripada oštećenom i da se nalazi kod okrivljenog ili kod nekog od učesnika u krivičnom djelu ili kod lica kome su je oni dali na čuvanje, u presudi će odrediti da se stvar preda oštećenom.

Poništaj pravnog posla

Član 241

Ako se imovinskopравni zahtjev odnosi na poništaj određenog pravnog posla, a sud nađe da je zahtjev osnovan, izreći će u presudi potpun ili djelimični poništaj tog pravnog posla, sa posljedicama koje otuda proističu, ne dirajući u prava trećih lica.

Izmjena odluke o imovinskopравnom zahtjevu

Član 242

(1) Pravosnažnu presudu kojom je odlučeno o imovinskopравnom zahtjevu sud može u krivičnom postupku izmijeniti samo povodom ponavljanja krivičnog postupka ili zahtjeva za zaštitu zakonitosti.

(2) Osim u slučaju iz stava 1 ovog člana, osuđeni, odnosno njegovi nasljednici mogu samo u parničnom postupku zahtijevati da se pravosnažna presuda krivičnog suda kojom je odlučeno o imovinskopравnom zahtjevu izmijeniti, i to ako postoje uslovi za ponavljanje postupka po odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak.

Određivanje privremenih mjera

Član 243

- (1) Na predlog ovlaštenih lica iz člana 235 ovog zakonika u krivičnom postupku se mogu, po odredbama zakona kojim je uređen izvršni postupak, odrediti privremene mjere obezbjeđenja imovinskopravnog zahtjeva nastalog usljed izvršenja krivičnog djela.
- (2) Rješenje iz stava 1 ovog člana u istrazi donosi sudija za istragu. Poslije podignute optužnice rješenje donosi, van glavnog pretresa, predsjednik vijeća, a na glavnom pretresu vijeće.
- (3) Žalba protiv rješenja vijeća o privremenim mjerama obezbjeđenja nije dozvoljena. U ostalim slučajevima o žalbi rješava vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Vraćanje stvari u toku postupka

Član 244

- (1) Ako se radi o stvarima koje nesumnjivo pripadaju oštećenom, a ne služe kao dokaz u krivičnom postupku, predaće se oštećenom i prije završetka postupka.
- (2) Ako se više oštećenih spore o pravu svojine, uputiće se na parnični postupak, a sud će u krivičnom postupku odrediti samo čuvanje stvari kao privremenu mjeru obezbjeđenja.
- (3) Stvari koje služe kao dokaz oduzeće se privremeno i po okončanju postupka vratiti vlasniku. Ako je ovakva stvar neophodno potrebna vlasniku, ona mu se može vratiti i prije okončanja postupka, uz obavezu da je na zahtjev donese.

Mjere obezbjeđenja prema trećem licu

Član 245

- (1) Ako oštećeni ima zahtjev prema trećem licu zbog toga što se kod njega nalaze stvari pribavljene krivičnim djelom ili zbog toga što je ono usljed krivičnog djela došlo do imovinske koristi, sud može u krivičnom postupku, na predlog lica iz člana 235 ovog zakonika i po odredbama zakona kojim je uređen izvršni postupak, odrediti privremene mjere obezbjeđenja i prema tom trećem licu. Odredbe člana 243 st. 2 i 3 ovog zakonika važe i u ovom slučaju.
- (2) U presudi kojom se okrivljeni oglašava krivim sud će ukinuti mjere iz stava 1 ovog člana ako već ranije nijesu ukinute ili će oštećenog uputiti na parnični postupak i ove mjere ukinuti ako parnični postupak ne bude pokrenut u roku koji odredi sud.

Glava XVI

PREJUDICIJALNA PITANJA I OSTALE ODREDBE

Rješavanje prethodnih pitanja

Član 246

- (1) Ako primjena Krivičnog zakonika zavisi od prethodnog rješenja nekog pravnog pitanja za čije rješavanje je nadležan sud u drugom postupku ili neki drugi državni organ, sud koji sudi u krivičnom

predmetu može sam riješiti i to pitanje po odredbama koje važe za dokazivanje u krivičnom postupku. Rješavanje ovog pravnog pitanja od strane krivičnog suda ima dejstvo samo za krivični predmet koji ovaj sud raspravlja.

(2) Ako je o prethodnom pitanju iz stava 1 ovog člana već donio odluku sud u nekom drugom postupku ili drugi državni organ, takva odluka ne veže krivični sud u pogledu ocjene da li je učinjeno određeno krivično djelo.

Odobrenje za krivično gonjenje

Član 247

(1) Kad je zakonom određeno da je za gonjenje pojedinih lica i krivičnih djela potrebno prethodno odobrenje nadležnog državnog organa, državni tužilac ne može donijeti naredbu o sprovođenju istrage niti podići neposrednu optužnicu, odnosno optužni predlog, ako ne podnese dokaz da je odobrenje dato, osim ako je potvrđenim međunarodnim ugovorima drukčije određeno.

(2) Kad se za krivično djelo goni po privatnoj tužbi, odnosno po zahtjevu oštećenog kao tužioca, odobrenje pribavlja sud.

(3) Lice koje uživa pravo imuniteta može se na njega pozvati do početka glavnog pretresa. Ako optuženi stekne pravo imuniteta poslije početka glavnog pretresa, na imunitet se može pozvati odmah, a najkasnije do završetka glavnog pretresa.

(4) Organi iz st. 1 i 2 ovog člana mogu od nadležnog državnog organa zatražiti odobrenje za krivično gonjenje i prije nego što se lice koje uživa pravo imuniteta na njega pozvalo.

Obavještenje o pritvoru, stupanju optužnice na pravnu snagu i osuđujućoj presudi

Član 248

O stavljanju u pritvor, stupanju optužnice na pravnu snagu, odnosno o osuđujućoj presudi zbog krivičnog djela za koje se goni na osnovu optužnog predloga, sud će, u roku od tri dana, obavijestiti organ ili poslodavca kod koga je okrivljeni u radnom odnosu.

Obustava postupka usljed smrti okrivljenog

Član 249

Kad se u toku krivičnog postupka utvrdi da je okrivljeni umro, rješenjem sudije za istragu ili predsjednika vijeća obustaviće se krivični postupak.

Postupanje u slučaju utvrđivanja neuračunljivosti okrivljenog

Član 250

Ako sud u toku postupka, a na osnovu izvedenih dokaza utvrdi da je okrivljeni učinio krivično djelo i da je u vrijeme izvršenja krivičnog djela bio neuračunljiv, donijeće odluku u skladu sa članom 470 ovog zakonika.

Kažnjavanje zbog odugovlačenja postupka

Član 251

(1) Sud može u toku postupka kazniti novčanom kaznom do 1.000 € branioca, punomoćnika ili zakonskog zastupnika, oštećenog, oštećenog kao tužioca ili privatnog tužioca, ako su njegovi postupci očigledno upravljani na odugovlačenje krivičnog postupka.

(2) O kažnjavanju advokata obavijestiće se Advokatska komora.

(3) Ako državni tužilac ne podnosi sudu predloge blagovremeno ili druge radnje u postupku preduzima s velikim zakašnjenjem i time prouzrokuje odugovlačenje postupka, obavijestiće se o tome viši državni tužilac.

Primjena pravila međunarodnog prava

Član 252

(1) Na isključenje krivičnog gonjenja stranaca koji uživaju pravo imuniteta u Crnoj Gori primjenjuju se pravila međunarodnog prava.

(2) U slučaju sumnje da li se radi o licima iz stava 1 ovog člana, sud će se za objašnjenje obratiti organu državne uprave nadležnom za inostrane poslove.

Obaveza državnih organa, sudova i drugih organa u otkrivanju krivičnog djela i učinioca

Član 253

Svi državni organi dužni su da sudovima i drugim organima koji učestvuju u krivičnom postupku pruže potrebnu pomoć, naročito ako se radi o otkrivanju krivičnih djela i pronalaženju učinilaca.

Dio drugi

TOK POSTUPKA

A. IZVIĐAJ

Glava XVII

KRIVIČNA PRIJAVA

Obaveza prijavljivanja krivičnog djela

Član 254

(1) Službena i odgovorna lica u državnim organima, organima lokalne samouprave, javnim preduzećima i ustanovama dužni su da prijave krivična djela za koja se goni po službenoj dužnosti, o kojima su obaviještena ili za koja saznaju u vršenju svoje dužnosti.

(2) Dužnost iz stava 1 ovog člana imaju i sva fizička i pravna lica koja na osnovu zakona imaju određena javna ovlašćenja ili se profesionalno bave zaštitom i obezbjeđenjem ljudi i imovine, zdravstvenom zaštitom ljudi, odnosno poslovima čuvanja, vaspitanja ili obrazovanja maloljetnih lica, ako su za krivično djelo saznala u vezi sa svojom djelatnošću.

(3) Podnosioci krivične prijave iz stava 1 ovog člana navešće dokaze koji su im poznati i preduzeće mjere da bi se sačuvali tragovi krivičnog djela, predmeti na kojima je ili pomoću kojih je učinjeno krivično djelo, predmeti nastali izvršenjem krivičnog djela i drugi dokazi.

Prijavljivanje krivičnih djela od strane građana

Član 255

(1) Svako treba da prijavi krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, a dužan je da prijavi krivično djelo čijim izvršenjem je oštećeno maloljetno lice.

(2) Kad sud u toku krivičnog postupka ocijeni da postoji osnovana sumnja da je određeno lice propustilo da izvrši dužnost iz stava 1 ovog člana i da iz tog propuštanja proizilazi osnovana sumnja da je time učinjeno krivično djelo zapuštanje i zlostavljanje maloljetnog lica obavijestiće o tome nadležnog državnog tužioca.

Podnošenje prijave

Član 256

(1) Prijava se podnosi nadležnom državnom tužiocu, pisano ili usmeno.

(2) Ako se prijava podnosi usmeno, podnosilac prijave će se upozoriti na posljedice lažnog prijavljivanja. O usmenoj prijavi sastaviće se zapisnik, a ako je prijava saopštena telefonom ili drugim sredstvom elektronske komunikacije, sačiniće se službena zabilješka.

(3) Ako je prijava podnesena sudu, policiji ili nenadležnom državnom tužiocu, oni će prijavu primiti i odmah dostaviti nadležnom državnom tužiocu.

Rok za postupanje po prijavi

Član 256a

(1) Rukovodilac državnog tužilaštva ili državni tužilac kome je predmet dodijeljen u rad dužan je da donese odluku, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana prijema predmeta.

(2) Izuzetno, u složenim predmetima zbog obima, činjeničnih ili pravnih pitanja, odluka se mora donijeti najkasnije u roku od šest mjeseci, sa izuzetkom predmeta u kojima se primjenjuju mjere tajnog nadzora kad odluka treba biti donijeta u roku od tri mjeseca od završetka mjere tajnog nadzora. U predmetima u kojima su pribavljani dokazi po zamolnicama za međunarodnu pravnu pomoć, odluka se mora donijeti u roku od mjesec dana od dana pribavljanja dokaza po zamolnicama.

(3) U skraćenom postupku odluka o krivičnoj prijavi se mora donijeti najkasnije u roku od mjesec dana.

(4) Rukovodilac državnog tužilaštva može uz pisano obrazloženje tražiti odobrenje za produženje roka najduže mjesec dana od rukovodioca neposredno višeg državnog tužilaštva, a državni tužilac kojem je predmet dodijeljen u rad može uz pisano obrazloženje tražiti odobrenje za produženje roka od rukovodioca državnog tužilaštva najduže mjesec dana.

Ovlašćenja i radnje policije u izviđaju

Član 257*

(1) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, policija je dužna da obavijesti državnog tužioca i samoinicijativno ili po zahtjevu državnog tužioca preduzme potrebne mjere da se pronađe učinilac krivičnog djela, da se učinilac ili saučesnik ne sakrije ili ne pobjegne, da se otkriju i obezbijede tragovi krivičnog djela i predmeti koji mogu poslužiti kao dokaz, kao i da prikupi sva obavještenja koja bi mogla biti od koristi za uspješno vođenje krivičnog postupka.

(2) U cilju ispunjenja dužnosti iz stava 1 ovog člana, policija može da traži obavještenja od građana, primijeni poligrafsko testiranje, izvrši analiziranje glasa, izvrši antiteroristički pregled, ograniči kretanje odnosno pristup određenih lica na određenom prostoru za potrebno vrijeme, javno raspiše nagradu u cilju prikupljanja obavještenja, izvrši potreban pregled prevoznih sredstava, putnika i prtljaga, preduzme potrebne mjere u cilju pronalaženja lica, preduzme potrebne mjere u vezi sa utvrđivanjem identiteta lica i istovjetnosti predmeta, uzme uzorak za DNK analizu, raspiše potragu za licima i stvarima za kojima se traga, pregleda određene objekte i prostorije državnih organa, privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika u prisustvu odgovornog lica, ostvari uvid u njihovu dokumentaciju i po potrebi je oduzme, kao i da preduzme i druge potrebne radnje i mjere u skladu sa ovim zakonikom. O činjenicama i okolnostima koje su utvrđene prilikom preduzimanja pojedinih radnji, a mogu biti od interesa za krivični postupak, kao i o predmetima koji su pronađeni ili oduzeti sastaviće se zapisnik ili službena zabilješka. Izvršenje pojedinih radnji iz ovog stava policija može da zabilježi i uređajem za audio ili audiovizuelno snimanje i ovi snimci se prilažu zapisniku, odnosno službenoj zabilješci.

(3) Prilikom uviđaja za krivično djelo protiv bezbjednosti javnog saobraćaja za koje postoje osnovi sumnje da je prouzrokovalo teške posljedice ili da je izvršeno sa umišljajem, policija može od osumnjičenog privremeno, a najduže do tri dana, oduzeti vozačku dozvolu.

(4) Lice prema kojem je primijenjena neka od radnji ili mjera iz st. 2 i 3 ovog člana ima pravo da podnese pritužbu nadležnom državnom tužiocu.

Dostavljanje podataka o elektronskom komunikacijskom saobraćaju

Član 257a

(1) Ako postoje osnovi sumnje daje registrovani vlasnik ili korisnik telekomunikacijskog sredstva izvršio, vrši ili se priprema za vršenje krivičnih djela za koja se goni po službenoj dužnosti, na osnovu naredbe sudije za istragu, a radi otkrivanja učinioaca i prikupljanja dokaza ili radi lociranja ili identifikacije lica i traganja za licem koje se nalazi u bjekstvu ili lica za kojim je raspisana međunarodna potjernica, policija može:

1) od operatera komunikacijskih usluga zatražiti provjeru istovjetnosti, trajanja i učestalosti komunikacije sa određenim elektronskim komunikacijskim adresama, utvrđivanje mjesta na kojima se nalaze lica koja uspostavljaju elektronsku komunikaciju, kao i identifikacijske oznake uređaja;

2) tehničkim uređajem izvršiti identifikaciju internacionalnog identifikacionog broja korisnika (IMSI broj) i internacionalnog identifikacionog broja mobilnog uređaja (IMEI broj) i lociranje telefona i drugih sredstava za elektronsku komunikaciju.

(2) Policija može na osnovu naredbe sudije za istragu:

1) zatražiti od operatera komunikacijskih usluga provjeru iz stava 1 tačka 1 ovog člana i za lica koja su povezana sa vlasnikom ili korisnikom telekomunikacijskog sredstva;

2) izvršiti identifikaciju i lociranje iz stava 1 tačka 2 ovog člana i za lica koja su povezana sa vlasnikom ili korisnikom telekomunikacijskog sredstva.

(3) Uz naredbu iz stava 1 tačka 1 i stava 2 tačka 1 ovog člana, sudija za istragu će izdati poseban nalog u kojem će navesti samo telefonski broj, e-mail adresu ili internacionalni identifikacioni broj korisnika (IMSI broj), internacionalni identifikacioni broj mobilnog uređaja (IMEI broj) i adresu internet protokola (IP adresa) lica u odnosu na koje se prikupljaju podaci o elektronskom komunikacijskom saobraćaju.

(4) Naredbu iz st. 1 i 2 ovog člana, sudija za istragu donosi na predlog državnog tužioca, u roku od četiri časa.

(5) Izuzetno, ako se pisana naredba ne može izdati na vrijeme, a postoji opasnost od odlaganja, preduzimanje mjere iz st. 1 i 2 ovog člana može započeti na osnovu usmene naredbe sudije za istragu. U tom slučaju pisana naredba mora da bude pribavljena u roku od 24 časa od izdavanja usmene naredbe.

(6) Predlog državnog tužioca za donošenje naredbe iz st. 1, 2 i 4 ovog člana sadrži lične podatke lica iz st. 1 i 2 ovog člana, ako je lice poznato i razloge za izdavanje naredbe.

(7) Ako državni tužilac odluči da ne pokrene krivični postupak, odnosno kad se lice za kojim se traga pronađe, prikupljeni materijal će se u zatvorenom omotu dostaviti sudiji za istragu, koji će narediti da se materijal uništi u prisustvu državnog tužioca i sudije za istragu, o čemu će sudija za istragu sačiniti zapisnik.

(8) Sudija za istragu će postupiti u skladu sa stavom 7 ovog člana i kad državni tužilac donese naredbu o sprovođenju istrage protiv osumnjičenog, a prikupljeni materijal ili dio materijala nije potreban za vođenje krivičnog postupka. .

(9) Ako su podaci iz st. 1 i 2 ovog člana pribavljeni protivno odredbama ovog člana, ne mogu se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

Pribavljanje podataka o bankovnim računima i bankarskim transakcijama

Član 257b

(1) Ako postoje osnovi sumnje da je određeno lice izvršilo, vrši ili se priprema za vršenje krivičnih djela za koja se goni po službenoj dužnosti, na predlog državnog tužioca, sudija za istragu može rješenjem obavezati banku da, u određenom roku, dostavi podatke o bankovnim računima i bankarskim transakcijama tog lica, a radi otkrivanja učinioca i prikupljanja dokaza ili radi lociranja, identifikacije lica i traganja za licem koje se nalazi u bjekstvu ili lica za kojim je raspisana međunarodna potjernica.

(2) Za neizvršavanje rješenja iz stava 1 ovog člana, sudija za istragu može odgovorno lice u banci kazniti novčanom kaznom u iznosu do 5.000 eura, a banku novčanom kaznom u iznosu do 50.000 eura.

(3) Ako i nakon izricanja novčane kazne iz stava 2 ovog člana banka ne izvrši rješenje sudije za istragu, odgovornom licu u banci može se odrediti zatvor do izvršenja rješenja, a najduže dva mjeseca.

(4) Protiv rješenja iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, može se izjaviti žalba u roku od 48 časova od časa prijema rješenja.

(5) O žalbi iz stava 4 ovog člana odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, u roku od tri dana od dana dostavljanja odluke suda.

(6) Žalba protiv rješenja o zatvoru ne zadržava izvršenje rješenja.

Zadržavanje na mjestu izvršenja krivičnog djela i druge radnje

Član 258

(1) Ovlašćeni policijski službenik ima pravo da lice zatečeno na mjestu izvršenja krivičnog djela uputi državnom tužiocu ili da ga zadrži na mjestu izvršenja krivičnog djela do njegovog dolaska, ako bi to lice moglo dati podatke važne za krivični postupak i ako je vjerovatno da se njegovo saslušanje kasnije ne bi moglo izvršiti ili bi bilo skopčano sa znatnim odugovlačenjem ili drugim teškoćama. Zadržavanje ovog lica na mjestu izvršenja krivičnog djela ne može trajati duže od šest sati.

(2) Kad je to neophodno radi utvrđivanja identiteta ili u drugim slučajevima od interesa za uspješno vođenje postupka, policija može fotografisati osumnjičenog i uzeti otiske njegovih prstiju, kao i preduzeti druge radnje potrebne za utvrđivanje identiteta, a uz prethodno odobrenje državnog tužioca i javno objaviti fotografiju osumnjičenog.

(3) Ako je potrebno da se utvrdi od koga potiču otisci prstiju na pojedinim predmetima, policija može uzimati otiske prstiju od lica za koja postoji vjerovatnoća da su mogla doći u dodir s tim predmetima.

(4) Lice prema kome je preduzeta neka od radnji iz ovog člana ima pravo da podnese pritužbu nadležnom državnom tužiocu ili neposredno višem organu policije.

Prikupljanje obavještenja od građana

Član 259

(1) Policija može pozivati građane radi prikupljanja obavještenja o krivičnom djelu i učiniocu. U pozivu se mora naznačiti razlog pozivanja i da građanin ima pravo da u prostorije policije dođe zajedno sa advokatom. Prinudno se može dovesti lice koje se nije odazvalo pozivu samo ako je u pozivu bilo na to upozoreno.

(2) Prikupljanje obavještenja od strane policije od istog lica može trajati onoliko koliko je neophodno da se dobije potrebno obavještenje, a najduže šest sati.

(3) Obavještenja od građana ne smiju se prikupljati prinudno niti uz obmanu ili iscrpljivanje, a policija mora da poštuje ličnost i dostojanstvo građana. Ako građanin odbije da pruži obavještenja on se ne može dalje zadržavati i u tom slučaju se ne primijenjuje pravilo o roku iz stava 2 ovog člana.

(4) Ako pozvani građanin dođe u prostorije policije zajedno sa advokatom, policija će dopustiti da advokat prisustvuje prikupljanju obavještenja od građanina.

(5) Službena zabilješka ili zapisnik o datom obavještenju pročit će se licu koje je obavještenje dalo. To lice može staviti primjedbe koje je policija dužna da unese u službenu zabilješku ili zapisnik. Kopija službene zabilješke ili zapisnika o datom obavještenju izdaće se građaninu, ako to zahtijeva.

(6) Građanin se može ponovo pozivati radi prikupljanja obavještenja o okolnostima drugog krivičnog djela ili učinioca, a radi prikupljanja obavještenja o istom krivičnom djelu može se ponovo pozvati uz saglasnost državnog tužioca.

(7) Prilikom postupanja u skladu sa st. 1 do 6 ovog člana policija ne može građane saslušavati u svojstvu okrivljenog, svjedoka ili vještaka.

Prikupljanje obavještenja od lica u pritvoru

Član 260

(1) Po odobrenju sudije za istragu, odnosno predsjednika vijeća, državni tužilac, a izuzetno i policija kad joj to povjeri državni tužilac, mogu prikupljati obavještenja od lica koja se nalaze u pritvoru ako je to potrebno radi otkrivanja ili razjašnjavanja drugih krivičnih djela i učinilaca.

(2) Obavještenja iz stava 1 ovog člana će se prikupljati u zatvoru u kojem se okrivljeni nalazi u pritvoru, u vrijeme koje odredi sudija za istragu ili predsjednik vijeća i u njegovom prisustvu, ili u prisustvu sudije koga on odredi. Prikupljanju ovih obavještenja ima pravo da prisustvuje branilac okrivljenog ako to pritvoreno lice zahtijeva.

(3) Prikupljanje obavještenja će se odložiti do dolaska branioca okrivljenog, ali ne duže od četiri časa, a ako u tom roku branilac ne dođe obavještenja se mogu prikupiti i bez prisustva branioca.

Saslušanje osumnjičenog u izviđaju

Član 261

(1) Ako policija u toku prikupljanja obavještenja ocijeni da pozvani građanin može biti osumnjičeni, dužna je da o tome odmah obavijesti državnog tužioca koji će zatražiti od policije da mu dovede osumnjičenog ukoliko ocijeni da je njegovo saslušanje prije donošenja naredbe o sprovođenju istrage neophodno.

(2) Osumnjičeni se obavještava o djelu koje mu se stavlja na teret i o osnovama sumnje, da ne mora da daje nikakve izjave niti da odgovara na postavljena pitanja, kao i da se sve njegove izjave mogu upotrijebiti kao dokaz protiv njega u krivičnom postupku, kao i o pravu da uzme branioca koji će prisustvovati njegovom saslušanju.

(3) Osumnjičenom će se omogućiti da upotrebom telefona ili drugog sredstva elektronske komunikacije neposredno ili posredstvom članova porodice ili trećeg lica čiji identitet mora biti poznat uspostavi kontakt sa braniocem, a državni tužilac može osumnjičenom pomoći da nađe branioca.

(4) Ako u slučaju obavezne odbrane iz člana 69 stav 1 ovog zakonika osumnjičeni sam ne uzme branioca ili branilac ne dođe u roku od četiri časa nakon što je osumnjičeni u smislu stava 3 ovog člana sa njim uspostavio kontakt, državni tužilac će po službenoj dužnosti osumnjičenom postaviti branioca po redosljedu sa spiska Advokatske komore i bez odlaganja ga saslušati.

(5) Po odobrenju državnog tužioca, a uz prisustvo branioca, policija i službenici organa državne uprave nadležnog za poslove carina mogu da saslušaju osumnjičenog. Ako osumnjičeni sam ne uzme branioca, nadležni državni tužilac će mu po službenoj dužnosti postaviti branioca po redosljedu sa spiska Advokatske komore i bez odlaganja ga saslušati.

(6) Branilac postavljen po službenoj dužnosti u smislu st. 4 i 5 ovog člana ostaje u postupku dok postoje uslovi za obaveznu odbranu, odnosno dok okrivljeni sam ne izabere branioca.

(7) Na saslušanje osumnjičenog od strane državnog tužioca, odnosno policije primjenjuju se odredbe ovog zakonika o saslušanju okrivljenog.

(8) O saslušanju osumnjičenog sastavlja se zapisnik koji se osumnjičenom čita i koji on potpisuje i u zapisnik se unose sve primjedbe koje je osumnjičeni dao. Tok saslušanja može se snimiti i uređajem za audio, odnosno audiovizuelno snimanje. Zapisnik o saslušanju osumnjičenog ne izdvaja se iz spisa i može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

(9) Ako nakon saslušanja osumnjičenog državni tužilac ocijeni da postoji osnovana sumnja da je osumnjičeni učinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret, naredbom će odrediti sprovođenje istrage.

(10) Kad donese naredbu iz stava 9 ovog člana, državni tužilac može, ako ocijeni da su ispunjeni uslovi iz člana 267 stav 1 ovog zakonika, donijeti rješenje o zadržavanju osumnjičenog, a u tom slučaju državni tužilac će sudiji za istragu predložiti određivanje pritvora. Sudija za istragu postupa u skladu sa članom 268 ovog zakonika.

Saslušanje svjedoka u izviđaju

Član 262

(1) Ako u toku izviđaja državni tužilac ocijeni da je radi donošenja naredbe o sprovođenju istrage potrebno neko lice saslušati u svojstvu svjedoka, saslušanje će obaviti u skladu sa članom 113 ovog zakonika.

(2) Prilikom preduzimanja radnje iz stava 1 ovog člana, osumnjičenom ako je poznat i njegovom braniocu će se omogućiti da prisustvuju saslušanju, osim kad postoji opasnost od odlaganja ili to nije moguće iz drugih važnih razloga, pri čemu oni mogu postavljati pitanja svjedoku i iznositi svoje primjedbe.

(3) O saslušanju svjedoka sastavlja se zapisnik koji potpisuje svjedok. U zapisniku će se navesti razlog zbog kojeg je saslušanje svjedoka izvršeno bez prisustva osumnjičenog i njegovog branioca. Tok saslušanja može se snimiti uređajem za audio, odnosno audiovizuelno snimanje. Zapisnik o saslušanju svjedoka se ne izdvaja iz spisa i može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

Privremeno oduzimanje predmeta, uviđaj i vještačenje

Član 263

(1) Policija može, i prije pokretanja istrage, privremeno oduzeti predmete u skladu sa članom 85 stav 9 ovog zakonika, ako postoji opasnost od odlaganja i pretresti stan i lica pod uslovima iz člana 83 ovog zakonika.

(2) Policija je dužna da privremeno oduzete predmete odmah vrati vlasniku ili držaocu, ako krivični postupak ne bude pokrenut, odnosno ako u roku od tri mjeseca ne podnese krivičnu prijavu državnom tužiocu.

(3) Ako državni tužilac nije u mogućnosti da odmah izađe na lice mjesta, policija može sama izvršiti uviđaj i odrediti potrebna vještačenja koja ne trpe odlaganje, osim obdukcije i ekshumacije leša. Ako državni tužilac stigne na lice mjesta u toku vršenja uviđaja, on može preduzeti vršenje ovih radnji.

(4) O radnjama iz st. 1 do 3 ovog člana policija, odnosno sudija za istragu će bez odlaganja obavijestiti državnog tužioca.

Lišenje slobode od strane policije

Član 264

(1) Ovlašćeni policijski službenici mogu neko lice lišiti slobode, ako postoji neki od razloga za određivanje pritvora iz člana 175 ovog zakonika, ali su dužni da o tome odmah obavijeste državnog tužioca, sačine službenu zabilješku koja obavezno sadrži vrijeme i mjesto lišenja slobode i da to lice, bez odlaganja sprovedu državnom tužiocu. Prilikom dovođenja ovlašćeni policijski službenik će državnom tužiocu predati službenu zabilješku, a državni tužilac će u zapisnik unijeti i izjavu lica lišenog slobode o vremenu i mjestu lišenja slobode.

(2) Lice lišeno slobode mora biti upoznato sa pravima iz člana 5 ovog zakonika.

(3) U slučaju da lice lišeno slobode ne bude sprovedeno državnom tužiocu u roku od 24 časa od časa lišenja slobode, policija je dužna da to lice pusti na slobodu odmah.

(4) Lice lišeno slobode u skladu sa stavom 1 ovog člana ne može biti ponovo lišeno slobode za isto krivično djelo.

(5) Ovlašćeni policijski službenici mogu lišiti slobode lice za kojim je raspisana međunarodna potjernica. Lice lišeno slobode će se bez odlaganja sprovesti sudiji za istragu, a najkasnije u roku od 24 časa od časa lišenja slobode.

Lišenje slobode lica zatečenog u izvršenju krivičnog djela

Član 265

Lice zatečeno u izvršenju krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti može svako lišiti slobode. Lice lišeno slobode se mora odmah predati državnom tužiocu ili policiji, a ako se to ne može učiniti, mora se odmah obavijestiti jedan od tih organa. Policija će postupiti u skladu sa članom 264 ovog zakonika.

Postupanje državnog tužioca nakon dovođenja lica lišenog slobode

Član 266

(1) Državni tužilac je dužan da licu lišenom slobode odmah saopšti da može uzeti branioca i omogućiti mu da u njegovom prisustvu, uz korišćenje telefona ili drugog sredstva elektronske komunikacije, obavijesti branioca neposredno ili posredstvom članova porodice ili trećeg lica, čiji identitet državnom tužiocu mora biti otkriven, a ako je potrebno i pomogne mu da nađe branioca.

(2) Ako lice iz stava 1 ovog člana ne obezbijedi prisustvo branioca u roku od 12 časova od kad mu je to, u smislu stava 1 ovog člana, omogućeno ili izjavi da ne želi da uzme branioca, državni tužilac je dužan da ga bez odlaganja sasluša, a najkasnije u roku od narednih 12 časova.

(3) Ako u slučaju obavezne odbrane iz člana 69 stav 1 ovog zakonika lice iz stava 1 ovog člana ne uzme branioca u roku od 12 časova od časa kad je poučeno o ovom pravu ili izjavi da neće uzeti branioca, postaviće mu se branilac po službenoj dužnosti po redosljedu sa spiska Advokatske komore i bez odlaganja će se saslušati.

(4) Odmah poslije saslušanja državni tužilac će lice iz stava 1 ovog člana pustiti na slobodu, osim ako ocijeni da postoje razlozi za zadržavanje.

Zadržavanje od strane državnog tužioca

Član 267

(1) Osumnjičenog lišenog slobode državni tužilac može izuzetno, a najduže 72 časa od časa lišenja slobode, zadržati ako ocijeni da postoji neki od razloga iz člana 175 stav 1 ovog zakonika.

(2) Zadržanom licu i braniocu državni tužilac će odmah, a najkasnije u roku od dva časa donijeti i uručiti rješenje o zadržavanju. U rješenju mora biti navedeno djelo za koje se osumnjičeni tereti, osnovanost sumnje, razlog zadržavanja, dan i čas lišenja slobode, kao i vrijeme početka zadržavanja.

(3) Protiv rješenja o zadržavanju osumnjičeni i branilac mogu izjaviti žalbu, u roku od osam časova od časa prijema rješenja iz stava 2 ovog člana, koja se sa spisima predmeta odmah dostavlja sudiji za istragu. Sudija za istragu je dužan da o žalbi odluči u roku od četiri časa od kad je primio žalbu. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(4) *(brisano)*

Određivanje pritvora u izviđaju

Član 268

(1) Kad državni tužilac donese rješenje o zadržavanju, a ocijeni da i dalje postoje razlozi za određivanje pritvora, predložiće sudiji za istragu da osumnjičenom odredi pritvor.

(2) Predlog iz stava 1 ovog člana dostaviće se sudiji za istragu prije isteka roka zadržavanja. U ovom roku sudiji za istragu mora biti dovedeno zadržano lice.

(3) Sudija za istragu će, u prisustvu državnog tužioca, saslušati lice iz stava 1 ovog člana o svim okolnostima od značaja za donošenje odluke o određivanju pritvora i odmah poslije saslušanja, a najkasnije u roku od 24 časa od kad mu je to lice dovedeno, odlučiti da li će odrediti pritvor ili odbiti predlog za određivanje pritvora.

(4) Lice iz stava 1 ovog člana ima pravo da njegovom saslušanju pred sudijom za istragu prisustvuje branilac. U pogledu ostvarivanja ovog prava primjenjivaće se odredbe člana 266 st. 2 i 3 ovog zakonika.

(5) Ako državni tužilac u toku zadržavanja nije donio i sudu predao naredbu o sprovođenju istrage, niti to učini u roku od 48 časova od časa određivanja pritvora, sudija za istragu će pritvoreno lice pustiti na slobodu.

(6) Kad je lice lišeno slobode dovedeno državnom tužiocu, to lice ima pravo na zdravstveni pregled od strane doktora medicine kad to zatraži ili kada to zatraže njegov branilac, član njegove porodice ili lice sa kojim živi u vanbračnoj zajednici. Izvještaj o obavljenom zdravstvenom pregledu prilaže se spisima predmeta.

Sudsko obezbjeđenje dokaza

Član 269

(1) Ukoliko postoji opasnost da se lice usljed starosti, bolesti ili drugih važnih razloga neće moći saslušati na glavnom pretresu, državni tužilac će predložiti sudiji za istragu da sasluša to lice kao svjedoka u skladu sa članom 113 ovog zakonika.

(2) Ako se sudija za istragu ne saglasi sa predlogom iz stava 1 ovog člana, odluku o tome donijeće vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

Podnošenje krivične prijave od strane policije

Član 270

(1) Na osnovu prikupljenih obavještenja policija sastavlja i podnosi državnom tužiocu krivičnu prijavu, obavještava ga o preduzetim radnjama u izviđaju i navodi dokaze za koje je saznala prilikom prikupljanja obavještenja. Uz prijavu dostavljaju se i predmeti, skice, fotografije, audio i audiovizuelni snimci, pribavljeni izvještaji, spisi o preduzetim mjerama i radnjama, zapisnici, službene zabilješke, izjave i drugi materijali koji mogu biti korisni za uspješno vođenje krivičnog postupka.

(2) Ako policija poslije podnošenja krivične prijave sazna za nove činjenice, dokaze ili tragove krivičnog djela, dužna je da prikupi potrebna obavještenja i da izvještaj o tome kao dopunu krivične prijave dostavi državnom tužiocu.

Odbacivanje i dopuna krivične prijave

Član 271

(1) Državni tužilac će obrazloženim rješenjem odbaciti prijavu ako iz same prijave proističe da prijavljeno djelo nije krivično djelo, ili nije krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, ako je nastupila zastarjelost ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju gonjenje.

(2) O odbacivanju krivične prijave obavijestiće se podnosilac krivične prijave, oštećeni u skladu sa članom 59 ovog zakonika, kao i lice protiv koga je podnijeta krivična prijava, ako ono to zahtijeva. Oštećeni i podnosilac krivične prijave u obavještenju će se poučiti o pravu na podnošenje pritužbe na rješenje o odbacivanju krivične prijave.

(3) Ako državni tužilac iz same prijave ne može ocijeniti da li su vjerovatni navodi prijave ili ako podaci u prijavi ne pružaju dovoljno osnova ni za donošenje naredbe o sprovođenju istrage niti rješenja o odbacivanju prijave, a naročito ako je izvršilac nepoznat, državni tužilac će, sam ili posredstvom drugih organa, prikupiti potrebna obavještenja. U tu svrhu državni tužilac može pozvati podnosioca prijave, prijavljeno lice i druga lica za koja ocijeni da mogu pružiti relevantne podatke od značaja za donošenje odluke po prijavi. Ako nije u mogućnosti da to preduzme sam, državni tužilac će zahtijevati od policije da prikupi potrebna obavještenja i preduzme druge mjere radi otkrivanja krivičnog djela i učinioca u skladu sa čl. 257, 258 i 259 ovog zakonika.

(4) Radi razjašnjenja određenih stručnih pitanja koja se postavljaju kod odlučivanja o krivičnoj prijavi, državni tužilac može zatražiti od lica odgovarajuće struke da mu o tim pitanjima da potrebna objašnjenja.

(5) Državni tužilac može uvijek tražiti da ga policija obavijesti o mjerama koje su preduzete. Policija je dužna da mu bez odlaganja odgovori.

(6) Ako i poslije preduzetih radnji iz st. 3, 4 i 5 ovog člana postoje neke od okolnosti iz stava 1 ovog člana ili ako ne postoji osnovana sumnja da je osumnjičeni izvršio krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, državni tužilac će odbaciti prijavu.

(7) Državni tužilac i drugi državni organ, privredna društva i druga pravna lica dužni su da prilikom prikupljanja obavještenja, odnosno davanja podataka, postupaju obazrivo, vodeći računa da se ne naškodi časti i ugledu lica na koje se ovi podaci odnose.

Pritužba na rješenje o odbacivanju krivične prijave

Član 271a

(1) Oštećeni ili podnosilac krivične prijave kad nema oštećenog ili je oštećeni nepoznat imaju pravo da, u roku od osam dana od dana prijema obavještenja iz člana 271 stav 2 ovog zakonika, neposredno višem državnom tužilaštvu podnesu pritužbu kojom zahtijevaju preispitivanje rješenja o odbacivanju krivične prijave.

(2) Neposredno više državno tužilaštvo će o svom postupanju po pritužbi iz stava 1 ovog člana obavijestiti oštećenog, odnosno podnosioca krivične prijave u roku od 30 dana od dana podnošenja pritužbe.

Odlaganje krivičnog gonjenja

Član 272

(1) Državni tužilac može odložiti krivično gonjenje za krivična djela za koja je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina kad nađe da ne bi bilo cjelishodno da se vodi krivični postupak, s obzirom na prirodu krivičnog djela i okolnosti pod kojima je učinjeno, raniji život učinioca i njegova lična svojstva, ako osumnjičeni prihvati ispunjenje jedne ili više od sljedećih obaveza:

- 1) da otkloni štetnu posljedicu nastalu izvršenjem krivičnog djela ili da naknadi pričinjenu štetu;
- 2) da ispuni dospjele obaveze izdržavanja, odnosno druge obaveze utvrđene pravosnažnom sudskom odlukom;
- 3) da plati određeni novčani iznos u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove;
- 4) da obavi određeni društveno korisni ili humanitarni rad.

(2) Osumnjičeni je dužan da prihvaćenu obavezu izvrši u roku koji ne može biti duži od šest mjeseci.

(3) Obaveze iz stava 1 ovog člana državni tužilac utvrđuje rješenjem. Rješenje se dostavlja osumnjičenom, oštećenom ako ga ima, odnosno humanitarnoj organizaciji ili javnoj ustanovi u čiju se korist nalaže izvršenje.

(4) Prije donošenja rješenja iz stava 3 ovog člana, državni tužilac može, uz pomoć posebno obučених lica - posrednika, sprovesti postupak posredovanja između oštećenog i osumnjičenog na koji se shodno primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju pravila postupka posredovanja za obaveze iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana, odnosno pribaviće saglasnost oštećenog za mjere iz stava 1 tač. 3 i 4 ovog člana.

(5) Bliži način ispunjenja obaveza iz stava 1 tač. 1 do 4 ovog člana, sadržaj rješenja iz stava 3 ovog člana, kao i bliži način sprovođenja radnji u primjeni odredaba ovog člana propisuje ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

(6) Ako osumnjičeni izvrši obavezu iz stava 1 ovog člana, u roku iz stava 2 ovog člana državni tužilac će odbaciti krivičnu prijavu. U ovom slučaju odredbe člana 59 ovog zakonika neće se primjenjivati, sa čime će državni tužilac upoznati oštećenog prije pribavljanja saglasnosti iz stava 4 ovog člana.

(7) Troškovi krivičnog postupka iz člana 226 stav 1 ovog zakonika padaju na teret državnog tužilaštva.

Odbacivanje krivične prijave iz razloga pravičnosti

Član 273

Za krivična djela za koja je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine državni tužilac može odbaciti krivičnu prijavu, ako je osumnjičeni usljed stvarnog kajanja spriječio nastupanje štete ili je štetu u potpunosti već naknadio, a državni tužilac, prema okolnostima slučaja, ocijeni da izricanje krivične sankcije ne bi bilo pravično. U ovom slučaju odredbe člana 59 ovog zakonika neće se primjenjivati.

B. PRETHODNI POSTUPAK

Glava XVIII

ISTRAGA

Svrha istrage

Član 274

(1) Istraga se sprovodi na osnovu naredbe o sprovođenju istrage protiv određenog lica kad postoji osnovana sumnja da je učinilo krivično djelo.

(2) U istrazi će se prikupiti dokazi i podaci koji su potrebni državnom tužiocu za donošenje odluke o podizanju optužnice ili o obustavi istrage i dokazi za koje postoji opasnost da se neće moći ponoviti na glavnom pretresu ili bi njihovo izvođenje bilo otežano, kao i drugi dokazi koji mogu biti od koristi za postupak, a čije se izvođenje, s obzirom na okolnosti slučaja, pokazuje cjelishodnim.

Naredba o sprovođenju istrage

Član 275

(1) Naredbu o sprovođenju istrage donosi državni tužilac kad ocijeni da navodi u krivičnoj prijavi i prilozi uz krivičnu prijavu ukazuju da postoji osnovana sumnja da je osumnjičeni učinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret.

(2) Prije donošenja naredbe iz stava 1 ovog člana, državni tužilac će saslušati osumnjičenog, osim ako ga već u izviđaju nije saslušao u skladu sa članom 261 ovog zakonika ili ako postoji opasnost od odlaganja. Ako to nalažu posebne okolnosti slučaja ili ako je ponovno saslušanje osumnjičenog neophodno radi prikupljanja dokaza u prilog njegovoj odbrani, državni tužilac može, prije donošenja naredbe o sprovođenju istrage, ponovo saslušati osumnjičenog koga je već saslušao u izviđaju.

(3) U naredbi o sprovođenju istrage će se naznačiti lični podaci okrivljenog, opis djela iz kojeg proizilaze njegova zakonska obilježja, zakonski naziv krivičnog djela i dokazi iz kojih proizilazi osnovana sumnja.

(4) U naredbi za sprovođenje istrage državni tužilac može predložiti sudiji za istragu da se okrivljenom izrekne jedna ili više mjera iz člana 166 stav 2 ovog zakonika ili da se okrivljenom koji je zadržan, odnosno lišen slobode odredi pritvor.

(5) Naredba o sprovođenju istrage dostavlja se okrivljenom i njegovom braniocu.

Nadležnost za sprovođenje istrage

Član 276

(1) Istragu sprovodi državni tužilac.

(2) Na zahtjev državnog tužioca, odnosno okrivljenog određene dokazne radnje u istrazi može, u skladu sa pravilima ovog zakonika, sprovesti sudija za istragu ako posebne okolnosti očigledno ukazuju da takve radnje neće moći da se ponove na glavnom pretresu ili bi izvođenje dokaza na glavnom pretresu bilo nemoguće, odnosno znatno otežano.

(3) Ako se sudija za istragu ne saglasi sa zahtjevom iz stava 2 ovog člana, odluku o tome, u roku od 24 časa, donosi vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(4) Istragu može sprovoditi jedno državno tužilaštvo za područje više tužilaštava (istražni centar), u skladu sa zakonom.

Povjeravanje izvođenja dokaznih radnji

Član 277

(1) Državni tužilac može povjeriti izvršenje pojedinih dokaznih radnji državnom tužiocu na čijem području treba preduzeti te radnje, a ako je za područja više državnih tužilaštava određeno jedno državno tužilaštvo za sprovođenje istrage, onda tom državnom tužilaštvu.

(2) Na zahtjev ili po odobrenju državnog tužioca policija će fotografisati okrivljenog, uzeti mu otiske prstiju ili uzorak pljuvačke radi obavljanja DNK analize ako je to potrebno za svrhe krivičnog postupka u skladu sa članom 154 st. 3 i 4 ovog zakonika.

(3) Državni tužilac kome je povjereno izvršenje pojedinih dokaznih radnji preduzeće po potrebi i druge dokazne radnje koje sa dokaznim radnjama koje su mu povjerene stoje u vezi ili iz njih proističu.

(4) Ako državni tužilac kome je povjereno preduzimanje pojedinih dokaznih radnji nije nadležan za njihovo sprovođenje, dostaviće predmet nadležnom državnom tužiocu i o tome će obavijestiti državnog tužioca koji mu je predmet dostavio.

Dokazne radnje za čije je naređivanje isključivo nadležan sudija za istragu

Član 278

(1) Naredbu za pretresanje stana, drugih prostorija i lica, kao i naredbu za privremeno oduzimanje predmeta, na predlog državnog tužioca, donosi sudija za istragu.

(2) Na zahtjev državnog tužioca sudija za istragu donosi naredbu za sprovođenje ekshumacije leša.

(3) Ako se sudija za istragu ne saglasi sa predlogom iz stava 1 ovog člana, odnosno sa zahtjevom iz stava 2 ovog člana, odluku o tome, u roku od 24 časa, donosi vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

Određivanje pritvora u istrazi

Član 279

(1) Kad je u skladu sa članom 275 stav 4 ovog zakonika predložio određivanje pritvora okrivljenom, jer je našao da se drugim mjerama iz člana 163 stav 1 ovog zakonika ne može obezbijediti prisustvo okrivljenog, odnosno stvoriti uslovi za nesmetano vođenje krivičnog postupka, državni tužilac donosi rješenje o zadržavanju okrivljenog u skladu sa članom 267 ovog zakonika, ako prije donošenja naredbe o sprovođenju istrage nije odredio zadržavanje.

(2) Sudija za istragu će u toku roka zadržavanja saslušati okrivljenog i odlučiti da li će odrediti pritvor ili odbiti predlog za određivanje pritvora.

(3) Ako sudija za istragu, u slučaju iz stava 2 ovog člana, ne donese rješenje o određivanju pritvora prije isteka roka zadržavanja, okrivljeni se bez odlaganja pušta na slobodu.

Obim istrage

Član 280

(1) Istraga se vodi samo u vezi onog krivičnog djela i protiv onog okrivljenog na koje se odnosi naredba o sprovođenju istrage.

(2) Ako se u toku istrage pokaže da je treba proširiti na drugo krivično djelo ili protiv drugog lica, državni tužilac će donijeti naredbu o proširenju istrage za koju važe odredbe člana 275 ovog zakonika.

Dokazni predlozi okrivljenog, branioca, oštećenog i punomoćnika oštećenog u istrazi

Član 281

(1) Okrivljeni, branilac, oštećeni i punomoćnik oštećenog mogu u toku istrage davati državnom tužiocu predloge da se preduzmu pojedine radnje.

(2) Okrivljeni, branilac, oštećeni i punomoćnik oštećenog mogu predloge iz stava 1 ovog člana davati i državnom tužiocu kome je povjereno preduzimanje pojedinih dokaznih radnji. Ako se državni tužilac ne saglasi sa predlogom, obavijestiće o tome predlagača, koji može predlog ponovo dati državnom tužiocu iz stava 1 ovog člana.

Otvorenost istrage

Član 282

(1) Oštećeni, punomoćnik oštećenog i branilac mogu prisustvovati saslušanju okrivljenog.

(2) Oštećeni, punomoćnik oštećenog, okrivljeni i branilac mogu prisustvovati uviđaju, rekonstrukciji i saslušanju vještaka.

(3) Oštećeni i punomoćnik oštećenog i branilac mogu prisustvovati pretresanju stana.

(4) Saslušanju svjedoka mogu da prisustvuju okrivljeni, branilac, oštećeni i punomoćnik oštećenog.

(5) Državni tužilac je dužan da na pogodan način obavijesti branioca, oštećenog, punomoćnika oštećenog i okrivljenog o vremenu i mjestu sprovođenja dokaznih radnji kojima oni mogu prisustvovati, osim kad postoji opasnost od odlaganja. Ako okrivljeni ima branioca, državni tužilac će, po pravilu, obavještavati samo branioca. Ako je okrivljeni u pritvoru, a dokazna radnja se preduzima van sjedišta suda, državni tužilac će odlučiti da li je potrebno prisustvo okrivljenog.

(6) Ako lice kome je upućeno obavještenje o dokaznoj radnji nije prisutno, radnja se može preduzeti i u njegovom odsustvu.

(7) Lica koja prisustvuju dokaznim radnjama mogu predložiti državnom tužiocu da, radi razjašnjenja stvari, postavi određena pitanja okrivljenom, svjedoku ili vještaku, a po dozvoli državnog tužioca mogu postavljati pitanja i neposredno. Ova lica imaju pravo da zahtijevaju da se u zapisnik unesu i njihove primjedbe u pogledu preduzimanja pojedinih radnji, a mogu i predlagati izvođenje pojedinih dokaza.

(8) Radi razjašnjenja pojedinih tehničkih ili drugih stručnih pitanja koja se postavljaju u vezi s pribavljenim dokazima ili prilikom saslušanja okrivljenog ili preduzimanja drugih dokaznih radnji, državni tužilac može zatražiti od lica odgovarajuće struke da mu o tim pitanjima da potrebna objašnjenja. Ako su prilikom davanja objašnjenja prisutne stranke, one mogu tražiti da to lice pruži bliža objašnjenja. U slučaju potrebe, državni tužilac može tražiti objašnjenje i od odgovarajuće stručne ustanove.

(9) Odredbe st. 1 do 8 ovog člana primjenjuju se i ako se dokazna radnja preduzima prije donošenja naredbe o sprovođenju istrage.

Obaveza pružanja pomoći u istrazi

Član 283

Ako je državnom tužiocu ili sudiji za istragu potrebna pomoć policije (kriminalističko-tehnička i dr.) ili drugih državnih organa u vezi sa sprovođenjem istrage, oni su dužni da mu na njegov zahtjev tu pomoć pruže. Kad se ocijeni da izvršenje dokazne radnje ne trpi odlaganje može se zatražiti pomoć privrednog društva ili drugog pravnog lica.

Obaveza čuvanja tajne u istrazi

Član 284

Ako to zahtijevaju interesi krivičnog postupka, interesi čuvanja tajni, interesi javnog reda, morala ili zaštite ličnog ili porodičnog života oštećenog ili okrivljenog, službeno lice koje preduzima dokaznu radnju narediće licima koja saslušava ili koja prisustvuju dokaznim radnjama ili razgledaju spise istrage da čuvaju kao tajnu određene činjenice ili podatke koje su tom prilikom saznala i ukazaće im da odavanje tajne predstavlja krivično djelo. Ova naredba unijeće se u zapisnik o dokaznoj radnji, odnosno zabilježiće se na spisima koji se razgledaju, uz potpis lica koje je upozoreno.

Održavanje reda tokom istrage

Član 285

(1) Državni tužilac odnosno sudija za istragu je dužan da za vrijeme preduzimanja dokaznih radnji održava red, da učesnike postupka zaštititi od uvrede, prijetnje i svakog drugog napada.

(2) Učesnika postupka ili drugo lice koje za vrijeme preduzimanja dokaznih radnji i poslije opomene narušava red, vrijeđa učesnike postupka, prijeti im ili ugrožava njihovu bezbjednost, sudija za istragu može sam ili na predlog državnog tužioca kazniti novčanom kaznom do 1.000 €. Ako učešće takvog lica nije neophodno, ono može biti udaljeno sa mjesta gdje se preduzima dokazna radnja.

(3) Okrivljeni ne može biti kažnjen novčanom kaznom, ali može da bude udaljen sa mjesta preduzimanja dokazne radnje.

(4) Ako državni tužilac narušava red, sudija za istragu će postupiti shodno odredbi člana 321 stav 5 ovog zakonika.

Prekid istrage

Član 286

(1) Državni tužilac će naredbom prekinuti istragu:

1) ako je kod okrivljenog nastupila privremena duševna poremećenost;

2) ako se ne zna boravište okrivljenog;

3) ako je okrivljeni u bjekstvu ili inače nije dostižan državnim organima.

(2) Prije prekida istrage iz stava 1 ovog člana prikupiće se svi dokazi o krivičnom djelu i krivici okrivljenog do kojih se može doći.

(3) Kad prestanu smetnje koje su prouzrokovale prekid državni tužilac će nastaviti istragu.

Optužnica oštećenog kao tužioca

Član 287

(1) Kad oštećeni, u skladu sa članom 59 ovog zakonika, preuzima gonjenje može podići neposrednu optužnicu.

(2) Ako oštećeni ocijeni da je, prije podizanja neposredne optužnice, neophodno sprovesti određene dokazne radnje može podnijeti predlog sudiji za istragu da on te radnje i preduzme.

(3) Ako sudija za istragu prihvati predlog iz stava 2 ovog člana, bez odlaganja će preduzeti potrebne dokazne radnje i o tome obavijestiti oštećenog.

(4) Ako sudija za istragu ne prihvati predlog iz stava 2 ovog člana zatražiće da o tome odluči vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, koje je dužno da odluku o tome donese u roku od tri dana.

(5) Protiv odluke vijeća iz stava 4 ovog člana žalba nije dozvoljena.

Podizanje neposredne optužnice

Član 288

Državni tužilac neće sprovoditi istragu ako prikupljeni podaci koji se odnose na krivično djelo i okrivljenog, koji je prethodno saslušan, pružaju dovoljno osnova za podizanje neposredne optužnice.

Pribavljanje podataka o okrivljenom

Član 289

(1) Državni tužilac će prije završene istrage pribaviti podatke o okrivljenom iz člana 100 stav 1 ovog zakonika, ako nedostaju ili ih treba provjeriti, kao i podatke o ranijim osudama okrivljenog, a ako okrivljeni još izdržava kaznu ili drugu sankciju koja je vezana za lišenje slobode i podatke o njegovom ponašanju za vrijeme izdržavanja kazne ili druge sankcije. Po potrebi, državni tužilac će pribaviti podatke o ranijem životu okrivljenog i o prilikama u kojima živi, kao i o drugim okolnostima koje se tiču njegove ličnosti. Državni tužilac može odrediti zdravstvene preglede ili psihološka ispitivanja okrivljenog kad je potrebno da se dopune podaci o ličnosti okrivljenog.

(2) Ako dolazi u obzir izricanje jedinstvene kazne kojom će se obuhvatiti i kazne iz ranijih presuda, državni tužilac će zatražiti ovjerene prepise pravosnažnih presuda.

Okončanje istrage

Član 290

(1) Državni tužilac završava istragu kad nađe da je stanje stvari u istrazi dovoljno razjašnjeno i o tome sačinjava službenu zabilješku.

(2) Državni tužilac će nakon završene istrage u roku od 15 dana podići optužnicu ili obustaviti istragu.

(3) Ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci, državni tužilac je dužan da odmah obavijesti neposredno višeg državnog tužioca o razlozima zbog kojih istraga nije okončana. Neposredno viši državni tužilac će preduzeti potrebne mjere da se istraga okonča.

(4) Državni tužilac će naredbom obustaviti istragu, ako u toku istrage ili po njenom okončanju nađe da:

1) djelo koje se stavlja na teret okrivljenom nije krivično djelo ili krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti;

2) je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem;

3) postoje druge okolnosti koje trajno isključuju krivično gonjenje;

4) ne postoje dokazi iz kojih proizilazi osnovana sumnja da je okrivljeni učinio krivično djelo.

(5) Naredba iz stava 4 ovog člana će se u roku od osam dana dostaviti oštećenom, zajedno sa uputstvom da u roku od 30 dana od dana kad mu je naredba dostavljena može preuzeti krivično gonjenje podizanjem neposredne optužnice. Naredba se dostavlja i okrivljenom i njegovom braniocu.

Glava XIX

OPTUŽNICA I PREISPITIVANJE OPTUŽNICE

Optužnica

Član 291

Kad je završena istraga, kao i kad se po ovom zakoniku optužba može podići bez sprovođenja istrage u skladu sa članom 288 ovog zakonika, postupak pred sudom može da se vodi samo na osnovu optužnice državnog tužioca, odnosno oštećenog kao tužioca.

Sadržaj optužnice

Član 292

(1) Optužnica sadrži:

1) ime i prezime okrivljenog sa ličnim podacima iz člana 100 stav 1 ovog zakonika i podacima o tome da li se i od kad nalazi u pritvoru ili se nalazi na slobodi, a ako je prije podizanja optužnice pušten iz pritvora, koliko je vremena proveo u pritvoru;

2) opis djela iz kojeg proizilaze zakonska obilježja krivičnog djela, vrijeme i mjesto izvršenja krivičnog djela, predmet na kojem je i sredstvo kojim je izvršeno krivično djelo, kao i druge okolnosti potrebne da se krivično djelo što tačnije odredi;

3) zakonski naziv krivičnog djela, sa navođenjem odredaba zakona koje se po predlogu tužioca imaju primijeniti;

4) označenje suda pred kojim će se održati glavni pretres;

5) predlog o dokazima koje treba izvesti na glavnom pretresu, uz naznačenje imena i adrese svjedoka i vještaka, spisa koje treba pročitati i predmeta koji služe kao dokaz;

6) obrazloženje u kojem će se prema rezultatu istrage opisati stanje stvari, navesti dokazi kojima se odlučne činjenice utvrđuju, iznijeti odbrana okrivljenog i stanovište tužioca o navodima odbrane.

(2) Ako se okrivljeni nalazi na slobodi, u optužnici se može predložiti da se odredi pritvor ili mjere iz člana 166 stav 2 ovog zakonika, a ako se nalazi u pritvoru može se predložiti da se pusti iz pritvora, a može se predložiti određivanje drugih mjera iz člana 166 stav 2 ovog zakonika. U optužnici se može predložiti produženje pritvora okrivljenom pri čemu tužilac mora učiniti izvjesnim da se drugim mjerama ne mogu postići ciljevi zbog kojih se predlaže produženje pritvora.

(3) Jednom optužnicom može se obuhvatiti više krivičnih djela ili više okrivljenih samo ako se po odredbama člana 31 ovog zakonika može sprovesti jedinstveni postupak i donijeti jedna presuda.

Kontrola optužnice

Član 293

(1) Optužnica se dostavlja sudu radi kontrole i potvrđivanja.

(2) Kontrolu i potvrđivanje optužnice za krivična djela za koja u prvom stepenu sudi sudija pojedinac vrši predsjednik vijeća iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, a za krivična djela za koja sudi vijeće kontrolu i potvrđivanje optužnice vrši vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(3) Po prijemu optužnice predsjednik vijeća iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, u roku od 15 dana, zakazuje ročište radi ispitivanja i ocjene zakonitosti i opravdanosti optužnice. Na ročište se poziva tužilac, okrivljeni i branilac i u pozivu se upozoravaju da će se ročište održati i u njihovom odsustvu ukoliko se na uredan poziv ne odazovu.

(4) Predsjednik vijeća, nakon što provjeri da li su se svi pozvani odazvali na poziv i da li su im pozivi uredno uručeni, otvara ročište i upoznaje prisutne sa optužnicom koja je sudu dostavljena radi kontrole i

potvrđivanja. Tužilac iznosi dokaze na kojima se optužnica zasniva, a okrivljeni i branilac mogu da ukazu na propuste u istrazi ili na nezakonite dokaze ili da nema dovoljno dokaza za osnovanu sumnju da je okrivljeni izvršio krivično djelo koje je predmet optužbe, kao i da ukažu na dokaze koji idu u korist okrivljenom.

(5) Ročište će se održati i kad se poziv okrivljenom nije mogao uručiti na njegovu do tada poznatu adresu.

(6) Kad sud utvrdi da postoje greške ili nedostaci u optužnici iz člana 292 ovog zakonika ili u samom postupku ili je potrebno bolje razjašnjenje stanja stvari da bi se ispitala opravdanost optužnice vratiće optužnicu da se zapaženi nedostaci otklone ili da se istraga dopuni, odnosno sprovede. Tužilac je dužan da, u roku od tri dana od dana kad mu je saopštena odluka suda, podnese ispravljenu optužnicu ili da u roku od dva mjeseca dopuni istragu ili je sprovede. Iz opravdanih razloga, na zahtjev tužioca, ovaj rok se može produžiti. Ako državni tužilac propusti rok, dužan je da o razlozima propuštanja obavijesti neposredno više državno tužilaštvo. Ako oštećeni kao tužilac propusti pomenuti rok, smatraće se da je odustao od gonjenja i postupak će se obustaviti.

(7) Ako je potrebno bolje razjašnjenje stvari da bi se ispitala opravdanost optužnice oštećenog kao tužioca, sud će optužnicu dostaviti sudiji za istragu da u roku od dva mjeseca preduzme određene dokazne radnje.

(8) Ako sud utvrdi da je za krivično djelo koje je predmet optužbe nadležan drugi sud, ogласиće nenadležnim sud kojem je podnesena optužnica i po pravosnažnosti rješenja uputiće predmet nadležnom sudu.

(9) Ako sud utvrdi da se u spisima nalaze zapisnici ili obavještenja iz člana 211 ovog zakonika, donijeće rješenje o njihovom izdvajanju iz spisa. Protiv ovog rješenja dozvoljena je posebna žalba o kojoj odlučuje vijeće neposredno višeg suda. Po pravosnažnosti rješenja, predsjednik vijeća iz člana 24 stav 7 ovog zakonika obezbijediće da se izdvojeni zapisnici i obavještenja zatvore u poseban omot i predaju sudiji za istragu radi čuvanja odvojeno od ostalih spisa. Izdvojeni zapisnici i obavještenja se ne mogu razgledati niti se mogu koristiti u krivičnom postupku.

Obustava postupka po osnovu kontrole optužnice

Član 294

(1) Postupajući u smislu člana 293 stav 1 ovog zakonika sud će odlučiti da nema mjesta optužbi i da se krivični postupak obustavlja, ako ustanovi:

- 1) da djelo koje je predmet optužbe nije krivično djelo;
- 2) da je krivično gonjenje zastarjelo ili da je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili da postoje druge okolnosti koje trajno isključuju krivično gonjenje;
- 3) da nema dovoljno dokaza da je okrivljeni osnovano sumnjiv za djelo koje je predmet optužbe.

(2) Ako sud ustanovi da nema optužbe ovlašćenog tužioca ili odobrenja za krivično gonjenje ili da postoje druge okolnosti koje privremeno sprječavaju gonjenje, rješenjem će optužnicu odbaciti.

Nevezanost za pravnu ocjenu djela

Član 295

Prilikom donošenja rješenja iz člana 293 stav 8 i člana 294 ovog zakonika sud nije vezan za pravnu ocjenu djela koju je tužilac naveo u optužnici.

Potvrđivanje optužnice

Član 296

(1) Ako ne donese rješenje iz člana 293 stav 8 i člana 294 ovog zakonika, sud će u roku od osam dana, a u složenim predmetima u roku od 15 dana od dana održavanja ročišta iz člana 293 stav 3 ovog zakonika, donijeti rješenje kojim se optužnica potvrđuje.

(2) Donošenjem rješenja o potvrđivanju optužnica stupa na pravnu snagu.

(3) U istom rješenju sud će odlučiti i o predlozima za spajanje ili razdvajanje postupka.

Žalba na odluku

Član 297

(1) Protiv odluke suda iz člana 293 stav 8 ovog zakonika žalba je dozvoljena, a protiv odluka iz člana 294 ovog zakonika žalbu može izjaviti tužilac i oštećeni. Protiv ostalih odluka suda donesenih povodom kontrole optužnice žalba nije dozvoljena.

(2) Ako je protiv odluke suda žalbu izjavio samo oštećeni, a žalba bude usvojena smatraće se da je izjavljivanjem žalbe oštećeni preuzeo gonjenje.

Podizanje optužnice i pritvor

Član 298

(1) Ako je u optužnici predloženo da se protiv okrivljenog odredi pritvor ili da se pusti na slobodu, o tome rješava vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika odmah, a najkasnije u roku od 48 časova.

(2) Ako se okrivljeni nalazi u pritvoru, a u optužnici nije predloženo da se pusti na slobodu, vijeće iz stava 1 ovog člana će po službenoj dužnosti, u roku od tri dana od dana prijema optužnice, ispitati da li još postoje razlozi za pritvor i donijeti rješenje o produženju ili ukidanju pritvora. Žalba protiv ovog rješenja ne zadržava izvršenje rješenja.

Dostavljanje optužnice okrivljenom

Član 299

(1) Sud dostavlja optužnicu okrivljenom koji je na slobodi bez odlaganja, a ako se nalazi u pritvoru, u roku od 24 časa od potvrđivanja optužnice.

(2) Ako je protiv okrivljenog određen pritvor rješenjem suda iz člana 298 ovog zakonika, optužnica se predaje okrivljenom prilikom njegovog lišavanja slobode, zajedno sa rješenjem kojim se određuje pritvor.

SPORAZUM O PRIZNANJU KRIVICE

Zaključivanje sporazuma o priznanju krivice

Član 300

(1) Za krivična djela za koja se goni po službenoj dužnosti, osim krivičnih djela terorizma i ratnih zločina, osumnjičenom, okrivljenom i braniocu može se dati predlog za zaključenje sporazuma o priznanju krivice, odnosno osumnjičeni, okrivljeni i branilac mogu državnom tužiocu predložiti zaključenje takvog sporazuma.

(2) Kad se uputi predlog iz stava 1 ovog člana, stranke i branilac mogu pregovarati o uslovima priznanja krivice za krivično djelo, odnosno krivična djela koja se osumnjičenom, odnosno okrivljenom stavljaju na teret.

(3) Sporazum o priznanju krivice mora biti zaključen u pisanom obliku i potpisan od stranaka i branioca, a može se podnijeti najkasnije na prvom ročištu za održavanje glavnog pretresa pred prvostepenim sudom.

(4) Sporazum o priznanju krivice podnosi se, ako optužnica još nije podignuta, odnosno nije podniet optužni predlog ili privatna tužba predsjedniku vijeća iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, a nakon podizanja optužnice, odnosno podnošenja optužnog predloga ili privatne tužbe predsjedniku vijeća.

(5) Ako je sporazum o priznanju krivice zaključen prije podizanja optužnice, odnosno podnošenja optužnog predloga ili privatne tužbe, državni tužilac će zajedno sa sporazumom dostaviti sudu i optužnicu, odnosno optužni predlog koji čini sastavni dio ovog sporazuma.

(6) Na optužnicu, odnosno optužni predlog iz stava 5 ovog člana, ne primjenjuju se odredbe o kontroli optužnice, odnosno odredbe o prethodnom ispitivanju optužnog predloga.

Predmet sporazuma o priznanju krivice

Član 301

(1) Sporazumom o priznanju krivice okrivljeni u potpunosti priznaje krivično djelo za koje se tereti, odnosno priznaje jedno ili više krivičnih djela učinjenih u sticaju koja su predmet optužbe, a okrivljeni i državni tužilac se saglašavaju o:

1) visini kazne i drugim krivičnim sankcijama koje će okrivljenom biti izrečene u skladu sa odredbama Krivičnog zakonika;

2) troškovima krivičnog postupka i imovinskopравnom zahtjevu;

3) odricanju stranaka i branioca od prava na žalbu protiv odluke suda donesene na osnovu sporazuma o priznanju krivice kad je sud u potpunosti prihvatio sporazum.

(2) Sporazum o priznanju krivice sadrži i obavezu okrivljenog da u određenom roku vrati imovinsku korist stečenu izvršenjem krivičnog djela, kao i predmete koji se po Krivičnom zakoniku imaju oduzeti.

(3) Okrivljeni se sporazumom o priznanju krivice može obavezati na ispunjenje obaveza iz člana 272 stav 1 ovog zakonika pod uslovom da je, s obzirom na prirodu obaveza, moguće da ih okrivljeni do podnošenja sporazuma o priznanju krivice sudu ispuni, odnosno započne sa ispunjavanjem obaveza.

Odlučivanje o sporazumu o priznanju krivice

Član 302

(1) O sporazumu o priznanju krivice odlučuje sud koji sporazum rješenjem može odbaciti, odbiti ili usvojiti.

(2) Kad je sporazum o priznanju krivice podnesen prije podizanja optužnice, odnosno podnošenja optužnog predloga ili privatne tužbe, o njemu odlučuje predsjednik vijeća iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(3) Kad je sporazum o priznanju krivice podnesen nakon podizanja optužnice, odnosno podnošenja optužnog predloga ili privatne tužbe, o njemu odlučuje predsjednik vijeća.

(4) Predsjednik vijeća će sporazum o priznanju krivice odbaciti ako je podnesen po isteku roka iz člana 300 stav 3 ovog zakonika. Protiv rješenja o odbacivanju sporazuma o priznanju krivice žalba nije dozvoljena.

(5) Sud o sporazumu o priznanju krivice odlučuje, bez odlaganja, na ročištu kojem prisustvuju državni tužilac, okrivljeni i branilac, a o ročištu se obavještavaju oštećeni i njegov punomoćnik.

(6) Na održavanje ročišta iz stava 5 ovog člana primjenjivaće se odredbe čl. 313 do 316 ovog zakonika.

(7) Sud će rješenjem odbaciti sporazum o priznanju krivice ako na ročište nije došao uredno pozvani okrivljeni. Protiv rješenja o odbacivanju sporazuma o priznanju krivice žalba nije dozvoljena.

(8) Sud će rješenjem usvojiti sporazum o priznanju krivice i donijeti odluku koja odgovara sadržini sporazuma, ako utvrdi:

1) da je okrivljeni svjesno i dobrovoljno priznao krivično djelo, odnosno krivična djela koja su predmet optužbe, da je priznanje u skladu sa dokazima sadržanim u spisima predmeta i da je isključena mogućnost priznanja okrivljenog u zabludi;

2) da je sporazum zaključen u skladu sa članom 301 ovog zakonika;

3) da okrivljeni potpuno razumije posljedice zaključenog sporazuma, a naročito da se odriče prava na suđenje i prava na žalbu protiv odluke suda donesene na osnovu sporazuma;

4) da sporazumom nijesu povrijeđena prava oštećenog i

5) da je sporazum u skladu sa interesima pravičnosti, a sankcija odgovara svrsi izricanja krivičnih sankcija.

(9) Kad nije ispunjen jedan ili više uslova iz stava 8 ovog člana, sud će donijeti rješenje kojim se sporazum o priznanju krivice odbija, a priznanje okrivljenog dato u sporazumu ne može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku. Sporazum i sve spise predmeta koji čine sastavni dio sporazuma uništava predsjednik vijeća, o čemu sačinjava zapisnik.

(10) Rješenje kojim se sporazum o priznanju krivice usvaja, odbacuje ili odbija sud unosi u zapisnik. Protiv rješenja kojim se sporazum o priznanju krivice usvaja žalbu može izjaviti oštećeni, a protiv rješenja kojim se sporazum odbija državni tužilac i okrivljeni.

(11) O žalbi iz stava 10 ovog člana odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, u čijem sastavu ne može biti sudija koji je donio rješenje iz stava 10 ovog člana.

Presuda donesena na osnovu sporazuma o priznanju krivice

Član 303

(1) Kad rješenje o usvajanju sporazuma o priznanju krivice postane pravosnažno sud, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana, donosi presudu kojom se optuženi oglašava krivim u skladu sa usvojenim sporazumom.

(2) Protiv presude iz stava 1 ovog člana dozvoljena je žalba samo u slučaju kad presuda nije u skladu sa zaključenim sporazumom.

V. GLAVNI PRETRES I PRESUDA

Glava XXI

PRIPREME ZA GLAVNI PRETRES

Određivanje vremena glavnog pretresa

Član 304

(1) Predsjednik vijeća naredbom određuje dan, čas i mjesto glavnog pretresa.

(2) Predsjednik vijeća će odrediti glavni pretres najkasnije u roku od dva mjeseca nakon potvrđivanja optužnice. Ako u ovom roku ne odredi glavni pretres, predsjednik vijeća će obavijestiti predsjednika suda o razlozima zbog kojih glavni pretres nije određen. Predsjednik suda će, po potrebi, preduzeti mjere da se glavni pretres odredi.

(3) Ako predsjednik vijeća utvrdi da se u spisima nalaze zapisnici ili obavještenja iz člana 211 ovog zakonika, donijeće rješenje o njihovom izdvajanju prije određivanja glavnog pretresa i po pravosnažnosti rješenja izdvojiće ih u poseban omot i predati sudiji za istragu radi čuvanja odvojeno od ostalih spisa.

Pripremno ročište za glavni pretres

Član 305

(1) Ako smatra da je potrebno radi utvrđivanja budućeg toka glavnog pretresa i planiranja koji će se dokazi, na koji način i u kojem vremenu izvesti na glavnom pretresu, predsjednik vijeća će u roku iz člana 304 stav 2 ovog zakonika pozvati na pripremno ročište stranke, branioca, oštećenog, punomoćnika oštećenog, a po potrebi vještaka i druga lica.

(2) Na ročištu iz stava 1 ovog člana, koje se održava bez prisustva javnosti i o čijem se održavanju sastavlja zapisnik koji potpisuju stranke i ostala prisutna lica, predsjednik vijeća će prisutne upoznati sa planiranim tokom glavnog pretresa i od njih zatražiti da se izjasne o tome, kao i da iznesu svoje dokazne predloge, a naročito da se izjasne o tome da li su u mogućnosti da se u određenim danima i u

određenom vremenu, planiranom od strane predsjednika vijeća, odazovu pozivu suda i prisustvuju glavnom pretresu.

(3) Stranke se na ročištu iz stava 1 ovog člana posebno upozoravaju da sve dokazne predloge, po pravilu, moraju iznijeti na pripremnom ročištu, a da će biti dužne da, ako na glavnom pretresu iznesu nove dokazne predloge, detaljno obrazlože zašto ih nijesu iznijeli na pripremnom ročištu, kao i da će sud odbiti te predloge ako stranke ne učine izvjesnim da u vrijeme održavanja pripremnog ročišta nijesu znale ili nijesu mogle znati za određene dokaze ili činjenice koje je potrebno dokazivati.

(4) Lica iz stava 1 ovog člana se na pripremnom ročištu mogu usmeno obavijestiti o vremenu održavanja jednog ili više planiranih ročišta održavanja glavnog pretresa, što se unosi u zapisnik i smatra se da su na taj način ta lica uredno pozvana na glavni pretres.

(5) Ako je održano pripremno ročište, rok iz člana 304 stav 2 ovog zakonika počinje da teče nakon što je pripremno ročište završeno.

Mjesto održavanja glavnog pretresa

Član 306

(1) Glavni pretres se održava u sjedištu suda i u sudskoj zgradi.

(2) Ako su u pojedinim slučajevima prostorije u sudskoj zgradi nepodesne za održavanje glavnog pretresa, predsjednik suda može odrediti da se pretres održi u drugoj zgradi.

(3) Glavni pretres može se održati i u drugom mjestu na području nadležnog suda, ako to, na obrazloženi predlog predsjednika suda, dozvoli predsjednik višeg suda.

Pozivanje na glavni pretres

Član 307

(1) Na glavni pretres pozvaće se optuženi i njegov branilac, tužilac i oštećeni i njihovi zakonski zastupnici i punomoćnici, kao i tumač. Na glavni pretres pozvaće se predloženi svjedoci i vještaci osim onih za koje predsjednik vijeća smatra da njihovo saslušavanje na glavnom pretresu nije potrebno.

(2) U pogledu sadržine poziva za optuženog i svjedoke primijeniće se odredbe člana 112 stav 1 i člana 164 stav 2 ovog zakonika. Kad odbrana nije obavezna, optuženi će se u pozivu poučiti da ima pravo da uzme branioca, ali da glavni pretres neće morati da se odloži zbog toga što branilac nije došao na glavni pretres ili što je optuženi uzeo branioca tek na glavnom pretresu.

(3) Poziv optuženom mora se dostaviti tako da između dostavljanja poziva i dana glavnog pretresa ostane dovoljno vremena za pripremanje odbrane, a najmanje osam dana. Na predlog optuženog, odnosno tužioca, a po pristanku optuženog, ovaj rok se može skratiti.

(4) Oštećenog koji se ne poziva kao svjedok sud će u pozivu obavijestiti da će se glavni pretres održati i bez njega, a da će se njegova izjava o imovinskopравnom zahtjevu pročitati. Oštećeni će se upozoriti na to da će se, ako ne dođe, smatrati da nije voljan da nastavi gonjenje, ako državni tužilac odustane od optužbe.

(5) Oštećeni kao tužilac i privatni tužilac upozoriće se u pozivu da će se, ako na glavni pretres ne dođu, niti pošalju punomoćnika, smatrati da su odustali od optužbe.

(6) Optuženi, svjedok i vještak upozoriće se u pozivu na posljedice nedolaska na glavni pretres iz čl. 324 i 327 ovog zakonika.

Pribavljanje novih dokaza

Član 308

(1) Stranke i oštećeni mogu i poslije zakazivanja glavnog pretresa zahtijevati da se na glavni pretres pozovu novi svjedoci ili vještaci ili pribave drugi novi dokazi. U svom obrazloženom zahtjevu stranke moraju označiti koje bi se činjenice imale dokazati i kojim od predloženih dokaza.

(2) Predsjednik vijeća može, i bez predloga stranaka, narediti pribavljanje novih dokaza za glavni pretres.

(3) O odluci kojom se naređuje pribavljanje novih dokaza obavijestiće se stranke prije početka glavnog pretresa.

Određivanje dopunskih sudija

Član 309

Ako je u izgledu da će glavni pretres duže trajati, predsjednik vijeća može zatražiti od predsjednika suda da odredi jednog ili dvoje sudija da prisustvuju glavnom pretresu, kako bi zamijenili članove vijeća u slučaju njihove spriječenosti.

Saslušanje svjedoka i vještaka van glavnog pretresa

Član 310

(1) Ako se sazna da neki svjedok ili vještak koji je pozvan na glavni pretres, a još nije saslušan, neće moći da dođe na glavni pretres zbog dugotrajne bolesti ili zbog drugih smetnji, može se saslušati u mjestu gdje se nalazi.

(2) Svjedoka, odnosno vještaka saslušaće i po potrebi uzeti zakletvu predsjednik vijeća ili sudija-član vijeća ili će se njegovo saslušanje obaviti preko sudije za istragu suda na čijem se području svjedok, odnosno vještak nalazi.

(3) O vremenu i mjestu saslušanja obavijestiće se stranke i oštećeni, ako je s obzirom na hitnost postupka to moguće. Ako je optuženi u pritvoru, o potrebi njegovog prisustvovanja saslušanju odlučuje predsjednik vijeća. Kad stranke i oštećeni prisustvuju saslušanju imaju prava iz člana 282 stav 7 ovog zakonika.

Odlaganje glavnog pretresa

Član 311

Predsjednik vijeća može naredbom, iz važnih razloga, na predlog stranaka i branioca ili po službenoj dužnosti, odložiti dan glavnog pretresa, najduže do 15 dana. O odlaganju će se odmah obavijestiti sva pozvana lica.

Odustanak od optužnice prije početka glavnog pretresa

Član 312

- (1) Ako državni tužilac odustane od optužnice prije nego što glavni pretres počne, predsjednik vijeća će o tome obavijestiti sva lica koja su bila pozvana na glavni pretres. Oštećeni će se posebno upozoriti na njegovo pravo da može nastaviti gonjenje u skladu sa čl. 59 i 61 ovog zakonika.
- (2) Ako oštećeni ne nastavi gonjenje, predsjednik vijeća će rješenjem obustaviti krivični postupak i rješenje dostaviti strankama i oštećenom.
- (3) Ako je od optužnice prije započinjanja glavnog pretresa odustao oštećeni kao tužilac, predsjednik vijeća će rješenjem obustaviti krivični postupak i rješenje dostaviti strankama i braniocu.

Glava XXII

GLAVNI PRETRES

1. JAVNOST GLAVNOG PRETRESA

Opšta javnost

Član 313

- (1) Glavni pretres je javan.
- (2) Glavnom pretresu mogu prisustvovati punoljetna lica.
- (3) Lica koja prisustvuju glavnom pretresu ne smiju nositi oružje ili opasno oruđe, osim čuvara okrivljenog koji može biti naoružan.

Isključenje javnosti

Član 314

Od otvaranja zasjedanja do završetka glavnog pretresa vijeće može, u svako doba, po službenoj dužnosti ili po predlogu stranaka, ali uvijek po njihovom saslušanju, isključiti javnost za cio glavni pretres ili jedan njegov dio, ako je to potrebno radi čuvanja tajne, čuvanja javnog reda, zaštite morala, zaštite interesa maloljetnog lica ili zaštite ličnog ili porodičnog života okrivljenog ili oštećenog.

Ograničena javnost

Član 315

- (1) Isključenje javnosti ne odnosi se na stranke, oštećenog, njihove zastupnike, punomoćnike i branioca.
- (2) Vijeće može dozvoliti da glavnom pretresu na kojem je javnost isključena prisustvuju pojedina službena lica i naučni radnici, a na zahtjev optuženog, može to dozvoliti i njegovom bračnom drugu i njegovim bliskim srodnicima i licu sa kojim živi u vanbračnoj zajednici.
- (3) Predsjednik vijeća će upozoriti lica koja prisustvuju glavnom pretresu na kojem je javnost isključena da su dužna da kao tajnu čuvaju sve što su na pretresu saznala i ukazaće im da odavanje tajne predstavlja krivično djelo.

Rješenje o isključenju javnosti

Član 316

- (1) Odluku o isključenju javnosti donosi vijeće rješenjem, koje mora biti obrazloženo i javno objavljeno.
- (2) Rješenje o isključenju javnosti može se pobijati samo u žalbi na presudu.

2. RUKOVOĐENJE GLAVNIM PRETRESOM

Obaveznost prisustva na glavnom pretresu

Član 317

- (1) Predsjednik, članovi vijeća, zapisničar i sudije određene u skladu sa članom 309 ovog zakonika moraju neprekidno biti na glavnom pretresu.
- (2) Dužnost je predsjednika vijeća da utvrdi da li je vijeće sastavljeno u skladu sa ovim zakonikom i da li postoje razlozi zbog kojih se članovi vijeća i zapisničar moraju izuzeti u smislu člana 38 tač. 1 do 5 i člana 43 stav 1 ovog zakonika.

Rukovođenje glavnim pretresom

Član 318

- (1) Predsjednik vijeća rukovodi glavnim pretresom, saslušava optuženog, svjedoke i vještake i daje riječ članovima vijeća, strankama, oštećenom, zakonskim zastupnicima, punomoćnicima, braniocu i vještacima.
- (2) Stranke imaju pravo prigovora u toku izvođenja dokaza.
- (3) Predsjednik vijeća odlučuje o predlozima i prigovorima stranaka, ako o njima ne odlučuje vijeće.
- (4) O predlogu o kojem ne postoji saglasnost stranaka i o saglasnim predlozima stranaka koje predsjednik ne usvoji odlučuje vijeće. Vijeće, takođe, odlučuje o prigovoru protiv mjera predsjednika vijeća koje se odnose na rukovođenje glavnim pretresom.
- (5) Rješenje vijeća se objavljuje i sa kratkim obrazloženjem unosi u zapisnik o glavnom pretresu.
- (6) Dužnost je predsjednika vijeća da se stara za svestrano pretresanje predmeta, utvrđivanje istine i otklanjanje svega što odugovlači postupak, a ne služi razjašnjenju stvari.

Određivanje redoslijeda kojim se izvode radnje glavnog pretresa

Član 319

Glavni pretres teče redom koji je određen u ovom zakoniku, ali vijeće može odrediti da se odstupi od redovnog toka raspravljanja zbog posebnih okolnosti, a naročito zbog broja optuženih, broja krivičnih djela i obima dokaznog materijala.

Čuvanje ugleda suda i učesnika u postupku

Član 320

(1) Sud je dužan da svoj ugled, ugled stranaka i drugih učesnika postupka zaštititi od uvrede, prijetnje i svakog drugog napada.

(2) Dužnost je predsjednika vijeća da se stara o održavanju reda u sudnici. On može odrediti pretresanje lica koja prisustvuju glavnom pretresu, a odmah poslije otvaranja zasijedanja upozoriti prisutna lica da se pristojno ponašaju i ne ometaju rad suda.

(3) Vijeće može narediti da se sa zasijedanja udalje sva lica koja kao slušaoci prisustvuju glavnom pretresu, ako se mjerama za održavanje reda predviđenim u ovom zakoniku ne bi moglo obezbijediti neometano održavanje glavnog pretresa.

(4) Audio i audiovizuelna sredstva ne mogu se unositi u sudnicu, osim kad za pojedini glavni pretres to odobri predsjednik Vrhovnog suda. Ako je snimanje na glavnom pretresu odobreno, vijeće može iz opravdanih razloga odlučiti da se pojedini dijelovi glavnog pretresa ne snimaju.

Održavanje reda i kažnjavanje zbog nepoštovanja reda i procesne discipline

Član 321

(1) Ako optuženi, branilac, oštećeni, zakonski zastupnik, punomoćnik, svjedok, vještak, tumač ili drugo lice koje prisustvuje glavnom pretresu ometa red, vrijeđa sud, stranke ili druge učesnike u postupku ili ne poštuje naređenja predsjednika vijeća za održavanje reda, predsjednik vijeća će ga opomenuti. Ako opomena bude bezuspješna, vijeće može narediti da se optuženi udalji iz sudnice, a ostala lica može udaljiti i kazniti novčanom kaznom do 1.000 €.

(2) Po odluci vijeća, optuženi može biti udaljen iz sudnice za određeno vrijeme, a ako je već saslušan na glavnom pretresu, onda i za vrijeme dok traje dokazni postupak. Prije završetka dokaznog postupka predsjednik vijeća će pozvati optuženog i obavijestiti ga o toku glavnog pretresa. Ako bi optuženi nastavio da narušava red i da vrijeđa dostojanstvo suda, vijeće ga može ponovo udaljiti sa zasijedanja. U tom slučaju, glavni pretres će se završiti bez prisustva optuženog, a presudu će mu saopštiti predsjednik ili sudija-član vijeća, u prisustvu zapisničara.

(3) Braniocu ili punomoćniku koji poslije kazne nastavi da narušava red, vijeće može uskratiti dalju odbranu, odnosno zastupanje na glavnom pretresu i u tom slučaju stranka će se pozvati da uzme drugog branioca, odnosno punomoćnika. Ako optuženi koji nije saslušan to nije u mogućnosti da učini, odnosno ako u slučaju obavezne odbrane sud nije u mogućnosti da bez štete za odbranu postavi novog branioca, glavni pretres će se prekinuti ili odložiti, a braniocu će se naložiti plaćanje troškova koji su nastali zbog prekida ili odlaganja glavnog pretresa. Ako privatni tužilac ili oštećeni kao tužilac ne uzmu drugog punomoćnika, vijeće može odlučiti da glavni pretres nastavi bez punomoćnika, ako nađe da njegovo odsustvo ne bi bilo štetno za interese zastupanog. Rješenje o tome, sa obrazloženjem, unosi se u zapisnik o glavnom pretresu. Protiv ovog rješenja posebna žalba nije dozvoljena.

(4) Ako sud udalji iz sudnice oštećenog kao tužioca ili privatnog tužioca ili njihovog zakonskog zastupnika, glavni pretres će se nastaviti i u njihovoj odsutnosti, ali će ih sud upozoriti da mogu uzeti punomoćnika.

(5) Ako državni tužilac ili lice koje ga zamjenjuje narušava red, o tome će predsjednik vijeća obavijestiti nadležnog državnog tužioca, a može i prekinuti glavni pretres i od nadležnog državnog tužioca zatražiti da odredi drugo lice da zastupa optužnicu.

(6) Kad advokata koji narušava red sud kazni, obavijestiće o tome Advokatsku komoru.

(7) Protiv rješenja o kazni dozvoljena je žalba. Vijeće može ovo rješenje da opozove.

(8) Protiv drugih odluka koje se odnose na održavanje reda i upravljanje glavnim pretresom žalba nije dozvoljena.

3. PRETPOSTAVKE ZA ODRŽAVANJE GLAVNOG PRETRESA

Otvaranje zasjedanja

Član 322

Predsjednik vijeća otvara zasjedanje i objavljuje predmet glavnog pretresa i sastav vijeća, nakon čega utvrđuje da li su došla sva pozvana lica, a ako nijesu došla provjerava da li su im pozivi uručeni i da li su svoj izostanak opravdala.

Nedolazak tužioca na glavni pretres

Član 323

(1) Ako na glavni pretres, koji je zakazan na osnovu optužnice državnog tužioca, ne dođe državni tužilac ili lice koje ga zamjenjuje, održavanje glavnog pretresa će se odložiti. Predsjednik vijeća će o tome obavijestiti državnog tužioca.

(2) Ako na glavni pretres ne dođe oštećeni kao tužilac ili privatni tužilac, odnosno njihov punomoćnik iako su uredno pozvani, vijeće će rješenjem obustaviti postupak.

Nedolazak optuženog na glavni pretres i suđenje u odsustvu

Član 324

(1) Ako je optuženi uredno pozvan, a ne dođe na glavni pretres niti svoj izostanak opravda, vijeće će narediti da se prinudno dovede. Ako se dovođenje ne bi moglo odmah izvršiti, sud će odlučiti da se održavanje glavnog pretresa odloži i narediti da se optuženi na naredni pretres prinudno dovede. Ako do privođenja optuženi opravda izostanak, predsjednik vijeća će opozvati naredbu o prinudnom dovođenju.

(2) Optuženom se može suditi u odsustvu samo ako je u bjekstvu ili na drugi način nije dostižan državnim organima, a postoje naročito važni razlozi da mu se sudi iako je odsutan.

(3) Rješenje o suđenju u odsustvu optuženog donosi vijeće na predlog državnog tužioca. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Nedolazak branioca

Član 325

(1) Ako na glavni pretres ne dođe branilac koji je uredno pozvan, a ne obavijesti sud o razlogu spriječenosti čim je za ovaj razlog saznao ili ako branilac, bez odobrenja, napusti glavni pretres, optuženi će se pozvati da odmah uzme drugog branioca. Ako optuženi to ne učini, vijeće može odlučiti da se glavni pretres održi i bez prisustva branioca, ako se optuženi sa tim saglasi. Ako u slučaju obavezne

odbrane ne postoji mogućnost da optuženi odmah uzme drugog branioca, odnosno da ga sud postavi bez štete za odbranu, glavni pretres će se odložiti.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, branilac je dužan da bez odlaganja dostavi sudu dokaz o spriječenosti da dođe na glavni pretres.

(3) Pod opravdanom spriječenošću branioca da dođe na glavni pretres u smislu stava 1 ovog člana, ne može se smatrati spriječenost koja traje duže vrijeme niti zauzetost branioca u drugom sudskom predmetu. U tim slučajevima branilac je dužan da obezbijedi zamjenu iz reda advokata.

(4) Uredno pozvanog branioca čiji je neopravdani nedolazak doveo do odlaganja glavnog pretresa vijeće će kazniti novčanom kaznom do 1.000 € i obavezati da plati troškove odlaganja glavnog pretresa. Rješenje o tome sa kratkim obrazloženjem unosi se u zapisnik o glavnom pretresu.

Održavanje glavnog pretresa u očekivanju donošenja presude kojom se optužba odbija

Član 326

Ako postoje uslovi za odlaganje glavnog pretresa zbog nedolaska optuženog, odnosno branioca iz člana 324 stav 1 i člana 325 stav 1 ovog zakonika, vijeće može odlučiti da se glavni pretres održi, ako bi se prema dokazima koji se nalaze u spisima očigledno morala donijeti presuda kojom se optužba odbija ili rješenje iz člana 367 ovog zakonika.

Nedolazak svjedoka i vještaka

Član 327

(1) Ako svjedok ili vještak, i pored urednog poziva, neopravdano izostane, vijeće može narediti da se odmah prinudno dovede.

(2) Glavni pretres može početi i bez prisustva pozvanog svjedoka ili vještaka i u tom slučaju vijeće će u toku glavnog pretresa odlučiti da li usljed odsustva svjedoka ili vještaka glavni pretres treba prekinuti ili odložiti.

(3) Svjedoka ili vještaka koji je uredno pozvan, a izostanak nije opravdao, vijeće može kazniti novčanom kaznom do 1.000 €, a može narediti da se na novi glavni pretres prinudno dovede. Vijeće može, u opravdanom slučaju, opozvati odluku o kazni.

4. ODLAGANJE I PREKIDANJE GLAVNOG PRETRESA

Odlaganje

Član 328

(1) Pored slučajeva iz čl. 311, člana 324 stav 1 i člana 325 stav 1 ovog zakonika, glavni pretres će se odložiti rješenjem vijeća ako treba pribaviti nove dokaze ili ako se u toku glavnog pretresa utvrdi da je kod optuženog poslije učinjenog krivičnog djela nastupila privremena duševna poremećenost ili ako postoje druge smetnje da se glavni pretres uspješno sprovede.

(2) Rješenjem kojim se odlaže glavni pretres odrediće se, po pravilu, dan i čas kad će se glavni pretres nastaviti.

(3) Rješenjem iz stava 2 ovog člana vijeće može odrediti da se prikupe dokazi koji bi u međuvremenu mogli da se izgube.

(4) Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana nije dozvoljena žalba.

Održavanje odloženog glavnog pretresa

Član 329

(1) Glavni pretres koji je odložen mora iznova početi, ako se izmijenio sastav vijeća.

(2) Nakon saslušanja stranaka u slučaju iz stava 1 ovog člana, vijeće može odlučiti da se svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne preduzima novi uviđaj. U tom slučaju, pročit će se iskazi svjedoka i vještaka dati na ranijem glavnom pretresu kao i zapisnik o uviđaju.

(3) Ako se glavni pretres koji je bio odložen drži pred istim vijećem, on će se nastaviti, a predsjednik vijeća će ukratko iznijeti tok ranijeg glavnog pretresa, ali i u ovom slučaju vijeće može odrediti da glavni pretres počne iznova.

(4) Ako se glavni pretres održava pred drugim predsjednikom vijeća, glavni pretres mora iznova početi i svi dokazi se moraju ponovo izvesti.

Prekid glavnog pretresa

Član 330

(1) Osim slučajeva posebno propisanih ovim zakonikom, predsjednik vijeća može prekinuti glavni pretres zbog odmora ili isteka radnog vremena, pribavljanja određenih dokaza u kratkom vremenu ili pripremanja optužbe ili odbrane.

(2) Prekinuti glavni pretres nastavlja se pred istim vijećem.

(3) Ako se glavni pretres ne može nastaviti pred istim vijećem ili ako je prekid glavnog pretresa trajao duže od osam dana, postupiće se po odredbama člana 329 ovog zakonika.

5. ZAPISNIK O GLAVNOM PRETRESU

Način vođenja zapisnika

Član 331

(1) O glavnom pretresu vodi se zapisnik u koji se, u bitnom, unosi sadržaj rada i cio tok glavnog pretresa.

(2) Predsjednik vijeća može narediti da se cio tok glavnog pretresa ili pojedini njegovi djelovi bilježe stenografski. Stenografske zabilješke će se u roku od 48 časova prepisati, pregledati i priključiti zapisniku.

(3) Na audio ili audiovizuelno snimanje toka glavnog pretresa primjenjuju se odredbe člana 212 ovog zakonika.

(4) Predsjednik vijeća može, po predlogu stranke ili po službenoj dužnosti, narediti da se u zapisnik doslovno unesu izjave koje smatra naročito važnim.

(5) Ako je potrebno, a naročito ako se u zapisnik doslovno unose izjave nekog lica, predsjednik vijeća može narediti da se taj dio zapisnika odmah pročita, a pročitace se i u slučaju kad to zahtijeva stranka, branilac ili lice čija se izjava unosi u zapisnik.

Ispravke zapisnika i uvid u zapisnik

Član 332

(1) Zapisnik mora biti završen sa zaključenjem zasijedanja. Zapisnik potpisuju predsjednik vijeća i zapisničar.

(2) Stranke, branilac i saslušana lica imaju pravo da pregledaju završeni zapisnik i njegove priloge, da stave primjedbe u pogledu sadržine i da traže ispravku zapisnika. Stranke i branilac imaju pravo da poslije završenog zasijedanja u štampanom ili elektronskom obliku dobiju kopiju zapisnika, ako to zahtijevaju.

(3) Ispravke pogrešno upisanih imena, brojeva i drugih očiglednih grešaka u pisanju može narediti predsjednik vijeća po predlogu stranaka ili saslušanog lica ili po službenoj dužnosti. Druge ispravke i dopune zapisnika može narediti samo vijeće.

(4) Primjedbe i predlozi stranaka u vezi zapisnika, kao i ispravke i dopune zapisnika, moraju se unijeti u nastavku završenog zapisnika. U nastavku zapisnika unijeće se i razlozi zbog kojih pojedini predlozi i primjedbe nijesu usvojeni. Predsjednik vijeća i zapisničar potpisuju i nastavak zapisnika.

Sadržaj zapisnika

Član 333

(1) U uvodu zapisnika mora se naznačiti sud pred kojim se održava glavni pretres, mjesto i vrijeme zasijedanja, ime i prezime predsjednika vijeća, članova vijeća i zapisničara, tužioca, optuženog i branioca, oštećenog i njegovog zakonskog zastupnika ili punomoćnika, tumača, krivično djelo koje je predmet pretresanja, kao i da li je glavni pretres javan ili je javnost isključena.

(2) Zapisnik mora naročito da sadrži podatke o tome koja je optužnica na glavnom pretresu pročitana, odnosno usmeno izložena i da li je tužilac izmijenio optužbu, koje su predloge podnijele stranke i koje je odluke donio predsjednik vijeća ili vijeće, koji su dokazi izvedeni, da li su pročitani drugi zapisnici i druga pismena, da li su reprodukovani zvučni ili drugi snimci i koje su primjedbe iznijele stranke u pogledu pročitanih zapisnika, pismena ili reprodukovanih snimaka. Ako je na glavnom pretresu isključena javnost, u zapisnik se mora naznačiti da je predsjednik vijeća upozorio prisutne na posljedice neovlašćenog otkrivanja tajne ili drugog podatka za koji su saznali na glavnom pretresu, a zbog kojih je isključena javnost sa glavnog pretresa.

(3) Iskazi optuženog, svjedoka i vještaka unose se u zapisnik tako da se prikaže njihova bitna sadržina. Ovi iskazi unose se u zapisnik samo ukoliko sadrže odstupanje ili dopunu njihovih ranijih iskaza. Na zahtjev stranke, a nakon saslušanja ovih lica, predsjednik vijeća narediće da se djelimično ili u cjelini pročita zapisnik o njihovom ranijem iskazu.

(4) Na zahtjev stranke, u zapisnik će se unijeti i pitanje, odnosno odgovor koji je vijeće odbilo kao nedozvoljen.

Izreka presude

Član 334

- (1) U zapisnik o glavnom pretresu unosi se potpuna izreka presude iz člana 379 st. 3, 4 i 5 ovog zakonika, uz naznačenje da li je presuda javno objavljena. Izreka presude sadržana u zapisniku o glavnom pretresu predstavlja izvornik.
- (2) Ako je doneseno rješenje o pritvoru iz člana 376 ovog zakonika i to rješenje se mora unijeti u zapisnik o glavnom pretresu.

6. POČETAK GLAVNOG PRETRESA I SASLUŠANJE OPTUŽENOG

Ulazak sudije, odnosno vijeća u sudnicu

Član 335

- (1) Prilikom ulaska sudije ili vijeća u sudnicu i prilikom njihovog izlaska iz sudnice, svi prisutni, na poziv ovlaštenog lica, treba da ustanu.
- (2) Stranke i drugi učesnici u postupku dužni su da ustanu kad se obraćaju sudu, osim ako za to postoje opravdane prepreke ili ako je saslušanje uređeno na drugi način.

Utvrđivanje identiteta optuženog i davanje uputstava

Član 336

- (1) Kad predsjednik vijeća utvrdi da su na glavni pretres došla sva pozvana lica ili kad vijeće odluči da se glavni pretres održi u odsustvu nekog od pozvanih lica ili ostavi da o tim pitanjima kasnije odluči, pozvaće optuženog i od njega uzeti podatke iz člana 100 stav 1 ovog zakonika da bi utvrdio njegov identitet.
- (2) Nakon što identitet optuženog bude utvrđen, predsjednik vijeća uputiće svjedoke i vještake na mjesto koje je za njih određeno, gdje će sačekati da budu pozvani radi saslušanja. U slučaju potrebe, predsjednik vijeća može zadržati vještake da prate tok glavnog pretresa.
- (3) Ako je oštećeni prisutan, a još nije podnio imovinskopравни zahtjev, predsjednik vijeća će ga uputiti da predlog za ostvarivanje tog zahtjeva može podnijeti u krivičnom postupku i poučiti ga o pravima iz člana 58 ovog zakonika.
- (4) Ako oštećeni kao tužilac ili privatni tužilac treba da bude saslušan kao svjedok, neće se udaljiti sa zasijedanja, a biće saslušan odmah nakon saslušanja optuženog.
- (5) Predsjednik vijeća može preduzeti potrebne mjere da spriječi dogovaranje između svjedoka, vještaka, okrivljenog, oštećenog kao tužioca i privatnog tužioca.

Pouke o dokaznim predlozima na glavnom pretresu

Član 337

(1) Optuženog će predsjednik vijeća upozoriti da pažljivo prati tok glavnog pretresa i uputiće ga da može iznositi činjenice i predlagati dokaze u svoju odbranu, postavljati pitanja saoptuženim, svjedocima i vještacima, iznositi primjedbe i davati objašnjenja u pogledu njihovih iskaza.

(2) Predsjednik vijeća će upozoriti stranke, oštećenog, punomoćnika oštećenog i branioca da su dužni da sve svoje predloge o izvođenju pojedinih dokaza saopšte odmah, a najkasnije do završetka glavnog pretresa, a posebno će ih upozoriti na odredbu člana 399 ovog zakonika.

Početak glavnog pretresa i čitanje optužnice

Član 338

(1) Glavni pretres počinje čitanjem optužnice iz člana 292 stav 1 tač. 1, 2 i 3 ovog zakonika ili privatne tužbe.

(2) Optužnicu i privatnu tužbu čita, po pravilu, tužilac, ali predsjednik vijeća može, umjesto toga, ako se radi o optužnici oštećenog kao tužioca ili o privatnoj tužbi, usmeno izložiti njihov sadržaj. Tužiocu će se dozvoliti da dopuni izlaganje predsjednika vijeća.

(3) Ako je oštećeni prisutan, može obrazložiti imovinskopravni zahtjev, a ako nije prisutan, njegov zahtjev će pročitati predsjednik vijeća.

Pojašnjenje optužnice i izjašnjavanje o krivici

Član 339

(1) Nakon što je optužnica ili privatna tužba pročitana ili je usmeno izložen njihov sadržaj, predsjednik vijeća upitaće optuženog da li je razumio optužbu. Ako se predsjednik vijeća uvjeri da optuženi nije razumio optužbu, ponovo će mu izložiti njenu sadržinu na način koji je za optuženog najlakši za razumijevanje.

(2) Nakon pojašnjenja optužnice, predsjednik vijeća će pozvati optuženog da se, ako to želi, izjasni povodom svake tačke optužbe, da li priznaje da je učinio djelo za koje je optužen i da li priznaje svoju krivicu kao i da, u slučaju priznanja, pruži potrebna objašnjenja, a u slučaju poricanja, iznese svoju odbranu.

(3) Optuženi nije dužan da se izjasni o optužbi niti da iznosi svoju odbranu.

(4) Saslušanju optuženog ne mogu prisustvovati saoptuženi koji još nijesu saslušani.

Priznanje optuženog

Član 340

Ako je optuženi priznao sve tačke optužbe, vijeće, po saslušanju optuženog, a nakon što se o tome izjasne tužilac i branilac, može odlučiti da ne izvodi dokaze koji se odnose na djelo koje je predmet optužbe i krivicu optuženog, već samo one od kojih zavisi odluka o krivičnoj sankciji, ako nađe da je priznanje:

1) jasno i potpuno i da je optuženi nedvosmisleno objasnio sve odlučne činjenice koje se odnose na djelo i krivicu;

2) dato svjesno i dobrovoljno, a da je optuženi u potpunosti razumio sve moguće posljedice svog priznanja, uključujući i one posljedice koje se odnose na odluku o imovinskopравnom zahtjevu i troškovima krivičnog postupka;

3) u skladu sa dokazima sadržanim u optužbi i da nema dokaza koji bi govorili u prilog lažnom priznanju.

Saslušanje optuženog i čitanje ranije datog iskaza

Član 341

(1) Prilikom saslušanja optuženog na glavnom pretresu shodno će se primjenjivati odredbe o saslušanju okrivljenog iz čl. 100 do 106 ovog zakonika.

(2) Ako optuženi uopšte neće da odgovara na postavljena pitanja ili neće da odgovara na pojedina pitanja, pročit će se njegov raniji iskaz ili dio tog iskaza.

(3) Ako optuženi odstupi od svog ranijeg iskaza, predložiće mu se raniji iskaz, odnosno ukazaće mu se na odstupanja i upitaće se zašto na glavnom pretresu daje drukčiji iskaz, a po potrebi pročit će se zapisnik o njegovom ranijem iskazu.

(4) Po završenom saslušanju predsjednik vijeća je dužan da upita optuženog da li ima još nešto da navede u svoju odbranu.

Postavljanje pitanja optuženom

Član 342

(1) Nakon što optuženi iznese odbranu mogu mu se postavljati pitanja. Pitanja prvi postavlja tužilac, a nakon njega branilac. Poslije njih predsjednik vijeća i članovi vijeća mogu postavljati pitanja optuženom radi otklanjanja praznina, protivrječnosti i nejasnoća u iskazu. Oštećeni, njegov zakonski zastupnik ili punomoćnik, saoptuženi i vještak mogu neposredno postavljati pitanja optuženom uz odobrenje predsjednika vijeća. Pitanja optuženom, po istom redoslijedu iz ovog stava, mogu se postavljati i više puta.

(2) Predsjednik vijeća će zabraniti pitanja ili odgovor na već postavljeno pitanje, ako je ono nedozvoljeno u smislu člana 101 stav 1 ovog zakonika ili se ne odnosi na predmet krivičnog postupka. Ako predsjednik vijeća zabrani postavljanje određenog pitanja ili davanje odgovora, stranke mogu zahtijevati da o tome odluči vijeće.

Saslušanje saoptuženih i njihovo suočenje

Član 343

(1) Kad se završi saslušanje prvog optuženog pristupiće se redom saslušanju saoptuženih, ako ih ima. Poslije svakog saslušanja predsjednik vijeća će upoznati saslušanog sa iskazima ranije saslušanih saoptuženih i upitaće ga da li ima šta da primijeti. Ranije saslušanog saoptuženog predsjednik vijeća će upitati da li ima šta da primijeti na iskaz kasnije saslušanog saoptuženog. Svaki od saoptuženih ima pravo da postavlja pitanja drugim saslušanim saoptuženim.

(2) Ako se iskazi pojedinih saoptuženih o istoj okolnosti razlikuju, predsjednik vijeća može suočiti saoptužene.

Privremeno udaljavanje optuženog zbog odbijanja saoptuženog ili svjedoka da daju iskaz

Član 344

Vijeće može, izuzetno, odlučiti da se optuženi privremeno udalji iz sudnice, ako saoptuženi ili svjedok odbija da daje iskaz u njegovom prisustvu ili ako okolnosti ukazuju da u njegovom prisustvu neće govoriti istinu. Po povratku optuženog na zasjedanje pročit će mu se iskaz saoptuženog, odnosno svjedoka. Optuženi ima pravo da postavlja pitanja saoptuženom, odnosno svjedoku, a predsjednik vijeća će ga upitati da li ima šta da primijeti na njihov iskaz.

Dogovaranje optuženog sa braniocem

Član 345

Optuženi se može u toku glavnog pretresa dogovarati sa svojim braniocem po odobrenju predsjednika vijeća.

7. DOKAZNI POSTUPAK

Izvođenje dokaza

Član 346

- (1) Nakon što se optuženi sasluša postupak se nastavlja izvođenjem dokaza.
- (2) Dokazivanje obuhvata sve činjenice za koje sud smatra da su važne za pravilno presuđenje.
- (3) Dokazi se izvedu onim redom koji utvrdi predsjednik vijeća. Po pravilu, prvo se izvedu dokazi koje predloži tužilac, nakon toga dokazi koje predloži odbrana, a na kraju dokazi čije izvođenje sud odredi po službenoj dužnosti. Ako oštećeni koji je prisutan treba da se sasluša kao svjedok, njegovo saslušanje će se obaviti odmah poslije saslušanja optuženog.
- (4) Stranke i oštećeni mogu, do završetka glavnog pretresa, predlagati da se razjasne nove činjenice i pribave novi dokazi, a mogu ponoviti i one predloge koje je predsjednik vijeća ili vijeće ranije odbilo.
- (5) Vijeće može odlučiti da se izvedu dokazi koji nijesu predloženi ili od kojih je predlagač odustao.
- (6) Ako je održano pripremno ročište za glavni pretres, stranke i druga lica koja podnose predloge iz stava 3 ovog člana moraju postupiti u skladu sa članom 305 stav 3 ovog zakonika, a ako uslovi iz tog člana nijesu ispunjeni, predsjednik vijeća će odbiti izvođenje predloženih dokaza.

Saslušanje svjedoka i vještaka

Član 347

- (1) Prilikom saslušanja svjedoka i vještaka na glavnom pretresu shodno će se primjenjivati odredbe ovog zakonika koje važe za njihovo saslušanje.
- (2) Svjedok koji nije saslušan neće, po pravilu, prisustvovati izvođenju dokaza.
- (3) Ako se kao svjedok sasluša maloljetno lice, vijeće može odlučiti da se za vrijeme njegovog saslušanja isključi javnost.

(4) Ako maloljetno lice prisustvuje glavnom pretresu kao svjedok ili oštećeni, udaljiće se iz sudnice čim njegovo prisustvo nije više potrebno.

Dužnost svjedoka

Član 348

(1) Prije saslušanja svjedoka, predsjednik vijeća će ga opomenuti na dužnost da iznese sudu sve što mu je o predmetu poznato, a lice starije od 14 godina će upozoriti da lažno svjedočenje predstavlja krivično djelo.

(2) Predsjednik vijeća može pozvati svjedoka koji nije zaklet u istrazi da prije saslušanja položi zakletvu, a ako je zakletvu položio u istrazi, može ga opomenuti na već položenu zakletvu.

Predočavanje nalaza i mišljenja vještaka i dužnosti vještaka

Član 349

(1) Prije saslušanja vještaka predsjednik vijeća će ga opomenuti na dužnost da nalaz i mišljenje dâ po najboljem znanju i upozoriće ga da davanje lažnog nalaza i mišljenja predstavlja krivično djelo.

(2) Predsjednik vijeća može pozvati vještaka da prije vještačenja položi zakletvu u skladu sa članom 140 stav 2 ovog zakonika.

(3) Vještak izlaže usmeno na glavnom pretresu svoj nalaz i mišljenje. Ako je vještak prije glavnog pretresa pripremio pisani nalaz i mišljenje, može mu se dozvoliti da ga pročita, nakon čega će se njegov nalaz i mišljenje priložiti zapisniku.

(4) Vijeće može odlučiti da se, umjesto pozivanja stručnjaka ustanove ili državnog organa kojima je povjereno vještačenje, samo pročita nalaz i mišljenje, ako se zbog prirode vještačenja ne može očekivati potpunije objašnjenje njihovog pisanog nalaza i mišljenja. Ako ocijeni da je to potrebno, s obzirom na ostale izvedene dokaze i primjedbe stranaka u smislu člana 358 ovog zakonika, vijeće može odlučiti da se i neposredno saslušaju stručnjaci koji su vještačili.

Postavljanje pitanja svjedoku i vještaku

Član 350

(1) Nakon što se svjedok, odnosno vještak sasluša pitanja mu mogu neposredno postavljati stranke, predsjednik i članovi vijeća, redosljedom iz člana 342 stav 1 ovog zakonika. Oštećeni, zakonski zastupnik, punomoćnik i vještaci mogu neposredno postavljati pitanja uz odobrenje predsjednika vijeća.

(2) Predsjednik vijeća će zabraniti pitanje i odbiti odgovor na već postavljeno pitanje ako je ono nedozvoljeno u smislu člana 101 ovog zakonika ili se ne odnosi na predmet postupka. Ako predsjednik vijeća zabrani postavljanje određenog pitanja ili davanje odgovora, stranke mogu zahtijevati da o tome odluči vijeće.

Izmjena iskaza svjedoka i vještaka i predočavanje ranijih iskaza

Član 351

Ako je svjedok ili vještak prilikom ranijeg saslušanja naveo činjenice kojih se više ne sjeća ili ako odstupa od svog ranijeg iskaza, predočiće mu se raniji iskaz, odnosno ukazaće mu se na odstupanje i upitaće se zašto na glavnom pretresu daje drukčiji iskaz, a po potrebi, pročit će se njegov raniji iskaz ili dio tog iskaza.

Otpuštanje, privremeno udaljavanje i pozivanje svjedoka i vještaka

Član 352

(1) Saslušani svjedoci i vještaci ostaju u sudnici ako ih predsjednik vijeća po saslušanju stranaka sasvim ne otpusti ili ne naredi da se privremeno udalje iz sudnice.

(2) Po predlogu stranaka ili po službenoj dužnosti predsjednik vijeća može narediti da se saslušani svjedoci i vještaci udalje iz sudnice i da se kasnije ponovo pozovu i još jednom saslušaju u prisustvu ili odsustvu drugih svjedoka i vještaka.

Saslušavanje svjedoka ili vještaka van sudnice

Član 353

(1) Ako se na glavnom pretresu sazna da svjedok ili vještak ne može doći pred sud ili mu je dolazak znatno otežan, vijeće može, ako smatra da je njegov iskaz važan, narediti da ga van glavnog pretresa sasluša predsjednik vijeća ili sudija-član vijeća ili da saslušanje obavi sudija za istragu suda na čijem se području svjedok, odnosno vještak nalazi.

(2) Ako je potrebno da se izvrši uviđaj ili rekonstrukcija van glavnog pretresa, to će učiniti predsjednik vijeća ili sudija-član vijeća.

(3) Stranke, branilac i oštećeni obavijestit će se uvijek kad će se i na kojem mjestu saslušati svjedok, odnosno izvršiti uviđaj ili rekonstrukcija, sa upozorenjem da mogu prisustvovati tim radnjama. Ako je optuženi u pritvoru, o potrebi njegovog prisustva tim radnjama odlučuje vijeće. Kad stranke i oštećeni prisustvuju izvođenju tih radnji, imaju prava propisana u članu 282 stav 7 ovog zakonika.

Dokazne radnje koje van glavnog pretresa preduzima sudija za istragu

Član 354

(1) Vijeće može, u toku glavnog pretresa, po saslušanju stranaka, odlučiti da zatraži od sudije za istragu da preduzme određene radnje radi razjašnjenja određenih činjenica, ako bi preduzimanje tih radnji na glavnom pretresu bilo povezano sa znatnim odugovlačenjem postupka ili sa drugim znatnim teškoćama.

(2) Kad sudija za istragu postupa po zahtjevu iz stava 1 ovog člana, primjenjuju se odredbe koje se odnose na preduzimanje dokaznih radnji.

Čitanje zapisnika o dokaznim radnjama preduzetim van glavnog pretresa i uvid u isprave i predmete koji služe kao dokaz

Član 355

(1) Zapisnici o uviđaju van glavnog pretresa, pretresanju stana i lica i oduzimanju stvari, kao i isprave, knjige, spisi i druga pismena koja služe kao dokaz pročit će se na glavnom pretresu radi utvrđivanja

njihove sadržine, a po ocjeni vijeća, može se njihova sadržina ukratko usmeno iznijeti. Pismena koja imaju značaj dokaza, ukoliko je to moguće, podnose se u izvorniku.

(2) Predmeti koji mogu služiti razjašnjenju stvari u toku glavnog pretresa pokazaće se optuženom, a po potrebi svjedocima i vještacima. Ako na glavnom pretresu treba izvršiti prepoznavanje predmeta postupiće se u skladu sa članom 115 ovog zakonika.

Izuzeci od neposrednog izvođenja dokaza

Član 356

(1) Osim u slučajevima koji su posebno propisani ovim zakonikom, zapisnici o iskazima svjedoka, saoptuženih ili već osuđenih učesnika u krivičnom djelu, kao i zapisnici ili druga pismena o nalazu i mišljenju vještaka mogu se, po odluci vijeća, pročitati ako:

1) je saslušano lice umrlo, duševno oboljelo ili se ne može pronaći ili je njegov dolazak pred sud nemoguć ili znatno otežan zbog starosti, bolesti i drugih važnih razloga;

2) svjedoci ili vještaci, bez zakonskih razloga, odbiju da daju iskaz na glavnom pretresu;

3) se stranke saglase da se pročita zapisnik o iskazima već saslušanih svjedoka, odnosno zapisnik o nalazu i mišljenju vještaka;

4) se u toku glavnog pretresa okrivljeni koristi pravom da ne iznosi svoju odbranu ili da odgovara na postavljena pitanja, zapisnik o iskazu okrivljenog koji je dat u istrazi može se po odluci vijeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo ako je okrivljeni prilikom saslušanja u istrazi bio upozoren u skladu sa članom 100 stav 2 ovog zakonika, ali se presuda ne može zasnivati samo na ovom dokazu.

(2) Izuzetno, bez saglasnosti stranaka, ali po njihovom saslušanju, vijeće može odlučiti da se pročita zapisnik o saslušanju svjedoka ili vještaka na ranijem glavnom pretresu, koji je održan pred istim predsjednikom vijeća, ako je svjedok ili vještak na ranijem glavnom pretresu saslušan na sve okolnosti i ako bi njihovo ponovno pozivanje vodilo samo odugovlačenju krivičnog postupka.

(3) U slučajevima iz stava 1 ovog člana biće reprodukovan i audio, odnosno audiovizuelni snimak saslušanja ako je saslušanje zabilježeno u skladu sa članom 212 ovog zakonika.

(4) Zapisnici o ranijem saslušanju lica koja su oslobođena od dužnosti svjedočenja iz člana 109 stav 1 ovog zakonika ne smiju se pročitati, ako ta lica nijesu uopšte pozvana na glavni pretres ili su na glavnom pretresu, prije prvog saslušanja, izjavila da neće da svjedoče. Po završenom dokaznom postupku vijeće će odlučiti da se ovi zapisnici izdvoje iz spisa i odvojeno čuvaju u skladu sa članom 211 ovog zakonika. Ovako će vijeće postupati i u pogledu drugih zapisnika i obavještenja navedenih iz člana 211 ovog zakonika, ako nije ranije donesena odluka o njihovom izdvajanju. Protiv rješenja o izdvajanju zapisnika i obavještenja dozvoljena je posebna žalba. Po pravosnažnosti rješenja, izdvojeni zapisnici i obavještenja zatvaraju se u poseban omot i predaju sudiji za istragu radi čuvanja odvojeno od ostalih spisa i ne mogu se razgledati ni koristiti u postupku. Zapisnici i obavještenja moraju biti izdvojeni prije nego što se spisi, povodom žalbe protiv presude, dostave višem sudu.

(5) Razlozi zbog kojih se čitaju zapisnik i druga pismena navešće se u zapisnik o glavnom pretresu, a prilikom čitanja će se saopštiti da li je svjedok ili vještak zaklet.

Čitanje zapisnika i reprodukovanje snimka saslušanja

Član 357

U slučajevima iz čl. 341 i 351 ovog zakonika, kao i u drugim slučajevima kad je to potrebno, vijeće može odlučiti da se na glavnom pretresu, pored čitanja zapisnika, reprodukuje i snimak saslušanja ako je saslušanje zabilježeno u skladu sa članom 212 ovog zakonika.

Primjedbe stranaka i oštećenog

Član 358

Poslije završenog saslušanja svakog svjedoka ili vještaka i poslije čitanja svakog zapisnika ili drugog pismena, odnosno reprodukovanja audio ili audiovizuelnog snimka, predsjednik vijeća će upitati stranke i oštećenog da li imaju nešto da primijete.

Predlozi za dopunu dokaza

Član 359

(1) Po završenom dokaznom postupku predsjednik vijeća će upitati stranke i oštećenog imaju li neke predloge za dopunu dokaznog postupka.

(2) Ako niko ne predloži dopunu dokaznog postupka ili predlog bude odbijen, a vijeće smatra da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno, predsjednik će objaviti da je dokazni postupak završen.

Izmjena optužbe

Član 360

(1) Ako dokazi izvedeni na glavnom pretresu ukazuju da se izmijenilo činjenično stanje izneseno u optužnici, tužilac može na glavnom pretresu usmeno izmijeniti optužnicu, a može predložiti da se glavni pretres prekine radi pripremanja nove optužnice.

(2) U slučaju podizanja nove optužbe, sud je dužan da okrivljenom i braniocu obezbijedi dovoljno vremena za pripremanje odbrane, a na njihov zahtjev, ako je to potrebno, i u slučaju izmijenjene optužbe.

(3) Ako vijeće dozvoli prekid glavnog pretresa radi pripremanja nove optužnice, odrediće rok u kojem tužilac mora podići optužnicu. Primjerak nove optužnice dostaviće se optuženom, ali se u ovom slučaju ne vrši potvrđivanje optužnice. Ako tužilac u ostavljenom roku ne podigne optužnicu, vijeće će nastaviti glavni pretres na osnovu ranije optužnice.

8. ZAVRŠNE RIJEČI

Redosljed završnih riječi

Član 361

Po završenom dokaznom postupku predsjednik vijeća daje riječ strankama, oštećenom i braniocu. Prvo govori tužilac, nakon njega oštećeni i njegov punomoćnik ako ga ima, branilac i na kraju optuženi.

Završna riječ tužioca

Član 362

(1) Tužilac će u završnoj riječi iznijeti ocjenu dokaza izvedenih na glavnom pretresu, nakon toga će izložiti zaključke o činjenicama važnim za odluku i iznijeti i obrazložiti predlog o krivici optuženog, odredbama Krivičnog zakonika i drugog zakona koje bi trebalo primijeniti, kao i o olakšavajućim i otežavajućim okolnostima koje bi trebalo uzeti u obzir prilikom odmjerenja kazne.

(2) Tužilac u završnoj riječi predlaže vrstu i visinu kazne, a može predložiti sudsku opomenu ili uslovnu osudu ili mjere bezbjednosti u skladu sa Krivičnim zakonikom.

Završna riječ oštećenog

Član 363

Oštećeni ili njegov punomoćnik može u završnoj riječi obrazložiti imovinskopравни zahtjev i ukazati na dokaze o krivici optuženog.

Završna riječ odbrane

Član 364

(1) Branilac ili sam optuženi izložiće u završnoj riječi odbranu i može se osvrnuti na navode tužioca, oštećenog i punomoćnika oštećenog.

(2) Poslije branioca optuženi ima pravo da sam govori, da se izjasni da li usvaja odbranu branioca i da je dopuni.

(3) Tužilac, oštećeni i punomoćnik oštećenog imaju pravo da odgovore na odbranu, a branilac, odnosno optuženi da se osvrne na te odgovore.

(4) Posljednja riječ uvijek pripada optuženom.

Završne riječi i procesna disciplina

Član 365

(1) Završna riječ stranaka, branioca, oštećenog i punomoćnika oštećenog ne može se ograničiti na određeno vrijeme.

(2) Predsjednik vijeća može, po prethodnoj opomeni, prekinuti lice koje u svojoj završnoj riječi vrijeđa javni red i moral ili vrijeđa drugog ili se upušta u ponavljanja ili izlaganja koja očigledno nemaju veze sa predmetom postupka. U zapisniku o glavnom pretresu mora se navesti da je riječ bila prekinuta i zašto je bila prekinuta.

(3) Kad optužbu zastupa više lica ili odbranu više branilaca, izlaganja se ne mogu ponavljati. Zastupnik optužbe, odnosno odbrane, po međusobnom sporazumu, odabira pitanja o kojima će govoriti.

(4) Poslije svih završnih riječi predsjednik vijeća je dužan da upita želi li još neko nešto da izjavi.

Završetak glavnog pretresa

Član 366

(1) Ako vijeće, po završenim izlaganjima stranaka, branioca, oštećenog i punomoćnika oštećenog ne odluči da izvede još neke dokaze, predsjednik vijeća će objaviti da je glavni pretres završen.

(2) Ako odluči da izvede još neke dokaze, vijeće će nastaviti dokazni postupak i nakon njegovog završetka ponovo postupiti po odredbi člana 361 ovog zakonika. Tužilac, oštećeni, punomoćnik oštećenog, branilac i optuženi mogu svoje završne riječi samo dopuniti u vezi sa naknadno izvedenim dokazima.

(3) Poslije objavljivanja da je glavni pretres završen vijeće će se povući na vijećanje i glasanje radi donošenja sudske odluke.

9. ODBACIVANJE OPTUŽNICE

Član 367

U toku ili po završetku glavnog pretresa vijeće će rješenjem odbaciti optužnicu, ako utvrdi da:

- 1) sud nije stvarno nadležan;
- 2) je postupak vođen bez optužbe ovlašćenog tužioca, bez odobrenja nadležnog državnog organa ili je nadležni državni organ odustao od datog odobrenja;
- 3) postoje druge okolnosti koje privremeno sprječavaju gonjenje.

Glava XXIII

PRESUDA

1. IZRICANJE PRESUDE

Izricanje i objavljivanje presude

Član 368

(1) Ako sud u toku vijećanja ne ocijeni da treba ponovo otvoriti glavni pretres radi dopune postupka ili razjašnjenja pojedinih pitanja, izreći će presudu.

(2) Presuda se izriče i objavljuje u ime Crne Gore.

Identitet presude i optužbe

Član 369

(1) Presuda se može odnositi samo na lice koje je optuženo i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u podignutoj, odnosno na glavnom pretresu izmijenjenoj optužnici.

(2) Sud nije vezan za predloge tužioca u pogledu pravne ocjene djela.

Dokazi na kojima se presuda zasniva

Član 370

(1) Sud zasniva presudu samo na činjenicama i dokazima koji su neposredno izvedeni na glavnom pretresu ili su sadržani u zapisnicima, odnosno drugim materijalima koji su u skladu sa ovim zakonikom na glavnom pretresu pročitani i na odgovarajući način izneseni.

(2) Presuda se ne može zasnivati isključivo na iskazu svjedoka koji je pribavljen na način propisan u članu 262 ovog zakonika i pročitana u skladu sa članom 356 stav 1 tačka 1 ovog zakonika.

(3) Sud je dužan da savjesno ocijeni svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima i da na osnovu takve ocjene izvede zaključak da li je neka činjenica utvrđena.

2. VRSTE PRESUDA

Meritorne i procesne presude

Član 371

(1) Presudom se optužba odbija ili se optuženi oslobađa od optužbe ili se oglašava krivim.

(2) Ako optužba obuhvata više krivičnih djela, u presudi će se izreći da li se i za koje djelo optužba odbija ili se optuženi oslobađa od optužbe ili se oglašava krivim.

Presuda kojom se optužba odbija

Član 372

Presudu kojom se optužba odbija sud će izreći, ako je:

- 1) tužilac od započinjanja do završetka glavnog pretresa odustao od optužbe;
- 2) optuženi za isto djelo već pravosnažno osuđen, oslobođen optužbe ili je optužba protiv njega pravosnažno odbijena ili je postupak protiv njega rješenjem pravosnažno obustavljen;
- 3) optuženi aktom amnestije ili pomilovanja oslobođen od gonjenja ili se krivično gonjenje ne može preduzeti zbog zastarjelosti ili neke druge okolnosti koja trajno isključuje krivično gonjenje.

Presuda kojom se optuženi oslobađa od optužbe

Član 373

Presudu kojom se optuženi oslobađa od optužbe sud će izreći, ako:

- 1) djelo za koje je optužen po zakonu nije krivično djelo;
- 2) nije dokazano da je optuženi učinio djelo za koje je optužen.

Presuda kojom se optuženi oglašava krivim

Član 374

(1) U presudi u kojoj se optuženi oglašava krivim sud će izreći:

- 1) za koje se djelo oglašava krivim, uz naznačenje činjenica i okolnosti koje čine obilježja krivičnog djela, kao i onih od kojih zavisi primjena određene odredbe Krivičnog zakonika;
- 2) zakonski naziv krivičnog djela i koje su odredbe Krivičnog zakonika primijenjene;
- 3) na koju se kaznu osuđuje optuženi ili se po odredbama Krivičnog zakonika oslobađa od kazne;
- 4) odluku o uslovnoj osudi;

- 5) odluku o mjerama bezbjednosti i oduzimanju imovinske koristi;
 - 6) odluku o uračunavanju pritvora ili već izdržane kazne, kao i svakog drugog lišenja slobode u vezi sa krivičnim djelom;
 - 7) odluku o troškovima krivičnog postupka i imovinskopравnom zahtjevu.
- (2) Ako je optuženi osuđen na novčanu kaznu, u presudi će se naznačiti rok u kojem će se novčana kazna platiti i način zamjene novčane kazne.

3. OBJAVLJIVANJE PRESUDE

Vrijeme, mjesto i način objavljivanja presude

Član 375

- (1) Nakon što sud izrekne presudu, predsjednik vijeća će je odmah objaviti. Ako sud nije u mogućnosti da istog dana po završetku glavnog pretresa izrekne presudu, odložiće objavljivanje presude najduže za tri dana i odrediće vrijeme i mjesto objavljivanja presude. Ako presuda ne bude objavljena u roku od tri dana od završetka glavnog pretresa, predsjednik vijeća je dužan da odmah po isteku roka o tome obavijesti predsjednika suda i saopšti mu razloge.
- (2) Predsjednik vijeća će u prisustvu stranaka, njihovih zakonskih zastupnika, punomoćnika i branioca javno pročitati izreku i saopštiti ukratko razloge presude.
- (3) Presuda će biti objavljena i kad stranka, zakonski zastupnik, punomoćnik ili branilac nije prisutan. Vijeće može narediti da optuženom koji je odsutan presudu usmeno saopšti predsjednik vijeća ili da mu se presuda samo dostavi.
- (4) Ako je javnost na glavnom pretresu bila isključena, izreka presude će se pročitati na javnom zasijedanju. Vijeće će odlučiti da li će isključiti javnost prilikom saopštavanja razloga presude.
- (5) Svi prisutni saslušaće čitanje izreke presude stojeći.

Pritvor nakon izricanja presude

Član 376

- (1) Kad izrekne presudu na kaznu zatvora ispod pet godina, vijeće će optuženom koji se brani sa slobode odrediti pritvor ako postoje razlozi iz člana 175 stav 1 tač. 1 i 3 ovog zakonika, a optuženom kome je presudom prvostepenog suda izrečena kazna zatvora od pet godina ili teža kazna i ako postoje razlozi iz člana 175 stav 1 tačka 4. Optuženom koji se nalazi u pritvoru vijeće će ukinuti pritvor, ako za pritvor više ne postoje razlozi zbog kojih je bio određen.
- (2) Vijeće će ukinuti pritvor i narediti da se optuženi pusti na slobodu, ako je oslobođen od optužbe ili je optužba odbijena ili ako je oglašen krivim, a oslobođen od kazne ili je osuđen samo na novčanu kaznu, odnosno na kaznu rada u javnom interesu ili mu je izrečena uslovna osuda ili sudska opomena ili je zbog uračunavanja pritvora ili drugog oblika lišenja slobode kaznu već izdržao ili je optužba odbačena u skladu sa članom 367 ovog zakonika, osim zbog stvarne nenadležnosti.

(3) Za određivanje ili ukidanje pritvora poslije objavljivanja presude, do njene pravosnažnosti, primjenjivaće se odredba stava 1 ovog člana. Odluku donosi vijeće prvostepenog suda iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(4) Prije donošenja rješenja kojim se određuje ili ukida pritvor u slučajevima iz st. 1 i 3 ovog člana, pribaviće se mišljenje državnog tužioca kad se postupak vodi po njegovoj optužbi.

(5) Ako se optuženi već nalazi u pritvoru, a vijeće nađe da još postoje razlozi zbog kojih je pritvor bio određen ili da postoje razlozi iz stava 1 ovog člana, donijeće posebno rješenje o produženju pritvora. Posebno rješenje vijeće donosi i kad treba odrediti ili ukinuti pritvor. Žalba protiv rješenja ne zadržava izvršenje rješenja, a o žalbi sud odlučuje u roku od tri dana.

(6) Pritvor koji je određen ili produžen u skladu sa st. 1 do 5 ovog člana može trajati do pravosnažnosti presude, a najduže dok ne istekne vrijeme trajanja kazne izrečene u prvostepenoj presudi.

(7) Na zahtjev optuženog koji se poslije izricanja kazne zatvora nalazi u pritvoru, predsjednik vijeća može optuženog uputiti na izdržavanje kazne i prije pravosnažnosti presude.

(8) Ako je presuda donesena na osnovu sporazuma o priznanju krivice, optuženi koji se nalazi u pritvoru upućuje se na izdržavanje kazne zatvora, ako je vrijeme provedeno u pritvoru kraće od dužine izrečene kazne zatvora.

Pouka o pravu na žalbu i druga upozorenja

Član 377

(1) Po objavljivanju presude predsjednik vijeća će poučiti stranke o pravu na žalbu, kao i o pravu na odgovor na žalbu.

(2) Ako je optuženom izvršenje izrečene kazne odloženo, predsjednik vijeća će ga upozoriti na značaj uslovne osude i na uslove kojih se mora pridržavati.

(3) Predsjednik vijeća će upozoriti stranke da do pravosnažnog okončanja postupka o svakoj promjeni adrese obavijeste sud.

4. PISMENA IZRADA I DOSTAVLJANJE PRESUDE

Rok za izradu presude i subjekti kojima se presuda dostavlja

Član 378

(1) Presuda koja je objavljena mora se pisano izraditi i otpremiti u roku od mjesec dana po objavljivanju, a u složenim stvarima, izuzetno u roku od dva mjeseca. Ako presuda nije izrađena u tim rokovima, predsjednik vijeća je dužan da pisano obavijesti predsjednika suda zbog čega to nije učinjeno. Predsjednik suda će preduzeti mjere da se presuda što prije izradi.

(2) Presudu potpisuju predsjednik vijeća i zapisničar.

(3) Ovjereni prepis presude dostaviće se tužiocu, kao i optuženom i braniocu saglasno članu 195 ovog zakonika. Ako se optuženi nalazi u pritvoru, ovjereni prepisi presude moraju biti poslani u rokovima predviđenim u stavu 1 ovog člana.

(4) Optuženom, privatnom tužiocu i oštećenom kao tužiocu daje se pouka o pravu na žalbu.

(5) Ovjereni prepis presude sa poukom o pravu na žalbu sud će dostaviti oštećenom, ako ima pravo na žalbu, licu kome je tom presudom izrečena mjera bezbjednosti oduzimanje predmeta, kao i pravnom licu prema kojem je izrečeno oduzimanje imovinske koristi. Oštećenom koji nema pravo na žalbu prepis presude će se dostaviti u slučaju iz člana 60 stav 2 ovog zakonika, sa poukom o pravu na traženje povraćaja u pređašnje stanje. Pravosnažna presuda će se dostaviti oštećenom, ako on to zahtijeva.

(6) Ako je sud, primjenom odredaba o odmjeravanju jedinstvene kazne za krivična djela u sticaju, izrekao kaznu, uzimajući u obzir i presude koje su donijeli i drugi sudovi, dostaviće ovjereni prepis pravosnažne presude tim sudovima.

Sadržaj presude

Član 379

(1) Pisano izrađena presuda mora potpuno da odgovara presudi koja je objavljena. Presuda mora imati uvod, izreku i obrazloženje.

(2) Uvod presude sadrži: grb Crne Gore, naziv suda, naznačenje da se presuda izriče u ime Crne Gore, ime i prezime predsjednika i članova vijeća i zapisničara, ime i prezime optuženog, krivično djelo za koje je optužen i da li je bio prisutan na glavnom pretresu, dan glavnog pretresa i da li je glavni pretres bio javan, ime i prezime tužioca, branioca, zakonskog zastupnika i punomoćnika koji su bili prisutni na glavnom pretresu i dan objavljivanja izrečene presude.

(3) Izreka presude sadrži podatke o optuženom iz člana 100 stav 1 ovog zakonika i odluku kojom se optuženi oglašava krivim za djelo za koje je optužen ili kojom se oslobađa od optužbe za to djelo ili kojom se optužba odbija.

(4) Ako je optuženi oglašen krivim, izreka presude mora obuhvatiti i podatke iz člana 374 ovog zakonika, a ako je oslobođen od optužbe ili je optužba odbijena, izreka presude mora obuhvatiti opis djela za koje je optužen i odluku o troškovima krivičnog postupka i imovinskopравnom zahtjevu, ako je bio podnesen.

(5) U slučaju sticaja krivičnih djela sud će u izreci presude unijeti kazne utvrđene za svako pojedino krivično djelo, a zatim kaznu koja je izrečena za sva djela u sticaju.

(6) U obrazloženju presude sud će iznijeti razloge za svaku tačku presude.

(7) Sud će određeno i potpuno iznijeti koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući pri tome naročito ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza, iz kojih razloga nije uvažio pojedine predloge stranaka, iz kojih razloga je odlučio da se ne sasluša neposredno svjedok ili vještak čiji je iskaz, odnosno pisani nalaz i mišljenje pročitao u skladu sa članom 356 ovog zakonika, kojim razlozima se rukovodio prilikom rješavanja pravnih pitanja, a naročito prilikom utvrđivanja da li postoji krivično djelo i krivica optuženog i o primjeni određenih odredaba zakona na optuženog i njegovo djelo kao i o razlozima upućivanja oštećenog na parnicu.

(8) Ako je optuženi osuđen na kaznu, u obrazloženju će se navesti koje je okolnosti sud uzeo u obzir prilikom odmjeravanja kazne. Sud će posebno obrazložiti kojim se razlozima rukovodio kad je našao da treba u slučaju višestrukog povrata u smislu Krivičnog zakonika izreći strožiju kaznu od propisane ili kad

je našao da kaznu treba ublažiti ili optuženog osloboditi od kazne ili uslovno osuditi ili da treba izreći mjeru bezbjednosti ili oduzimanje imovinske koristi ili opozvati uslovni otpust.

(9) Ako se optuženi oslobađa od optužbe, u obrazloženju će se naročito navesti razlog iz člana 373 ovog zakonika zbog kojeg se to čini.

(10) U obrazloženju presude kojom se optužba odbija i u obrazloženju rješenja kojim se optužba odbacuje sud će se ograničiti samo na razloge za odbijanje, odnosno odbacivanje optužbe, bez upuštanja u ocjenu glavne stvari.

Ispravke u presudi

Član 380

(1) Greške u imenima i brojevima, kao i druge očigledne greške u pisanju i računanju, nedostatke u obliku i nesaglasnosti pisano izrađene presude sa izvornikom, predsjednik vijeća će ispraviti posebnim rješenjem, na zahtjev stranaka ili po službenoj dužnosti.

(2) Ako postoji nesaglasnost između pisano izrađene presude i njenog izvornika u pogledu podataka iz člana 374 stav 1 tač. 1 do 5 i tačka 7 ovog zakonika, rješenje o ispravci dostaviće se licima iz člana 378 ovog zakonika. U tom slučaju rok za žalbu protiv presude teče od dana dostavljanja tog rješenja, protiv kojeg posebna žalba nije dozvoljena.

G. POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA

Glava XXIV

REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI

1. ŽALBA NA PRESUDU PRVOSTEPENOG SUDA

1) Pravo na izjavljivanje žalbe

Pravo na žalbu i žalbeni rok

Član 381

(1) Protiv presude donesene u prvom stepenu može se izjaviti žalba u roku od petnaest dana od dana dostavljanja prepisa presude.

(2) Blagovremeno izjavljena žalba odlaže izvršenje presude.

Subjekti žalbe

Član 382

(1) Žalbu mogu izjaviti stranke, branilac, zakonski zastupnik optuženog i oštećeni.

(2) U korist optuženog žalbu mogu izjaviti i njegov bračni drug, srodnik po krvi u pravoj liniji, usvojilac, usvojenik, brat, sestra, hranilac i lice sa kojim živi u vanbračnoj zajednici. Rok za žalbu i u tom slučaju teče od dana kad je optuženom, odnosno njegovom braniocu dostavljen prepis presude.

(3) Državni tužilac može izjaviti žalbu na štetu ili u korist optuženog.

(4) Oštećeni može pobijati presudu samo zbog odluke suda o troškovima krivičnog postupka, osim kad je državni tužilac preuzeo gonjenje od oštećenog kao tužioca u skladu sa članom 62 stav 2 ovog zakonika ili je donesena oslobađajuća presuda, kad oštećeni može izjaviti žalbu zbog svih osnova iz člana 385 ovog zakonika.

(5) Žalbu može izjaviti i lice kome je izrečena mjera bezbjednosti oduzimanje predmeta ili od koga je oduzeta imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

(6) Branilac i lica iz stava 2 ovog člana mogu izjaviti žalbu i bez posebnog ovlašćenja optuženog, ali ne i protiv njegove volje, osim kad je optuženom izrečena najduža kazna zatvora.

Odricanje od prava na žalbu i odustanak od žalbe

Član 383

(1) Optuženi se može odreći prava na žalbu samo nakon što mu je presuda dostavljena. Optuženi se i prije toga može odreći prava na žalbu kad ima pravo da izjavi žalbu zbog svih osnova iz člana 385 ovog zakonika, ako su se tužilac i oštećeni odrekli prava na žalbu, osim ako bi optuženi po presudi imao da izdržava kaznu zatvora. Do donošenja odluke drugostepenog suda optuženi može odustati od izjavljene žalbe. Optuženi može odustati i od žalbe koju su izjavili njegov branilac ili lica iz člana 382 stav 2 ovog zakonika.

(2) Tužilac i oštećeni mogu se odreći prava na žalbu od časa objavljivanja presude do isteka roka za izjavljivanje žalbe, a mogu do donošenja odluke drugostepenog suda odustati od izjavljene žalbe.

(3) Odricanje i odustajanje od žalbe ne može se opozvati.

(4) Optuženi se ne može odreći prava na žalbu niti odustati od izjavljene žalbe ako mu je izrečena najduža kazna zatvora.

(5) Ako se optuženi, tužilac ili oštećeni, kad ima pravo da izjavi žalbu i iz drugih osnova, a ne samo zbog troškova, odrekne prava na žalbu prije nego što je presuda pisano izrađena, u obrazloženju presude će se samo kratko navesti razlozi kojima se sud rukovodio u ocjeni da treba izreći određenu krivičnu sankciju, odnosno vrstu i mjeru kazne, bez navođenja svih podataka iz člana 379 st. 6, 7 i 8 ovog zakonika.

2) Sadržaj žalbe

Sadržaj žalbe i postupanje po nepotpunoj žalbi

Član 384

Žalba treba da sadrži:

- 1) označenje presude protiv koje se izjavljuje žalba;
- 2) osnov za pobijanje presude iz člana 385 ovog zakonika;
- 3) obrazloženje žalbe;
- 4) predlog da se pobijana presuda potpuno ili djelimično ukine ili preinači;

5) potpis lica koje izjavljuje žalbu.

(2) Ako je žalbu izjavio optuženi ili drugo lice iz člana 382 stav 2 ovog zakonika, a optuženi nema branioca ili ako je žalbu izjavio oštećeni, oštećeni kao tužilac ili privatni tužilac koji nema punomoćnika ili punomoćnik nije advokat, a žalba nije sastavljena u skladu sa odredbama stava 1 ovog člana, prvostepeni sud će pozvati žalioca da u određenom roku dopuni žalbu pisanim podneskom ili na zapisniku kod toga suda. Ako se žalilac ovom pozivu ne odazove, sud će odbaciti žalbu ako ne sadrži potpis lica koje izjavljuje žalbu, a žalbu koja ne sadrži označenje presude protiv koje se izjavljuje žalba, odbaciće samo pod uslovom da se ne može utvrditi na koju se presudu odnosi.

(3) Ako je žalbu izjavio državni tužilac, branilac ili oštećeni, oštećeni kao tužilac ili privatni tužilac koji ima za punomoćnika advokata, a žalba ne sadrži podatke iz stava 1 ovog člana, sud će žalbu odbaciti.

(4) U žalbi se mogu iznositi nove činjenice i novi dokazi, ali je žalilac dužan da navede razloge zašto ih ranije nije iznio. Optuženi koji je u cjelosti priznao osnovanost optužbe u skladu sa članom 340 ovog zakonika može u žalbi iznijeti samo one nove činjenice i dokaze koji su važni za odluku o kazni. Pozivajući se na nove činjenice, žalilac je dužan da navede dokaze kojima bi se te činjenice imale dokazati, a pozivajući se na nove dokaze, dužan je da navede činjenice koje pomoću tih dokaza želi da dokaže.

3) Osnovi zbog kojih se presuda može pobijati

Član 385

Presuda se može pobijati zbog:

- 1) bitne povrede odredaba krivičnog postupka;
- 2) povrede Krivičnog zakonika;
- 3) pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja;
- 4) odluke o krivičnim sankcijama, oduzimanju imovinske koristi, troškovima krivičnog postupka, imovinskoopravnim zahtjevima.

Bitne povrede krivičnog postupka

Član 386

(1) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji, ako je:

- 1) sud bio nepropisno sastavljen ili je u izricanju presude učestvovao sudija koji nije učestvovao na glavnom pretresu ili koji je pravosnažnom odlukom izuzet od suđenja;
- 2) glavni pretres održan bez lica čije je prisustvo na glavnom pretresu po ovom zakoniku obavezno;
- 3) sud povrijedio propise krivičnog postupka u pogledu postojanja optužbe ovlašćenog tužioca ili odobrenja nadležnog organa;
- 4) presudu donio sud koji zbog stvarne nenadležnosti nije mogao suditi u toj stvari;
- 5) optužba prekoračena u smislu člana 369 stav 1 ovog zakonika;
- 6) presudom povrijeđena odredba člana 400 ovog zakonika;

7) presuda zasnovana na dokazu na kojem se po odredbama ovog zakonika ne može zasnivati presuda, osim ako nije, s obzirom na druge dokaze, očigledno da bi i bez tog dokaza bila donesena ista presuda;

8) izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude;

9) presuda nema uopšte razloga ili u njoj nijesu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri protivrječni ili ako o odlučnim činjenicama postoji znatna protivrječnost između onog što se navodi u razlozima presude o sadržini isprava ili zapisnika o iskazima datim u postupku i samih tih isprava.

(2) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji i kad sud za vrijeme pripremanja glavnog pretresa ili u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja odluke nije primijenio ili je nepravilno primijenio neku odredbu ovog zakonika, a to je bilo od uticaja na zakonito i pravilno donošenje odluke.

Povrede Krivičnog zakonika

Član 387

Povreda Krivičnog zakonika postoji ako je Krivični zakonik povrijeđen u odnosu na to da li:

1) je djelo za koje se optuženi goni krivično djelo;

2) ima okolnosti koje isključuju krivično gonjenje, a naročito da li je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja ili je gonjenje isključeno usljed amnestije ili pomilovanja ili je stvar pravosnažno presuđena;

3) je u pogledu krivičnog djela koje je predmet optužbe primijenjen zakon koji se ne može primijeniti;

4) je odlukom o krivičnoj sankciji, oduzimanju imovinske koristi ili opozivanju uslovnog otpusta prekoračeno ovlašćenje koje sud ima po zakonu;

5) su povrijeđene odredbe o uračunavanju pritvora, izdržane kazne zatvora i svakog drugog oblika lišenja slobode u vezi sa krivičnim djelom.

Pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje

Član 388

(1) Presuda se može pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja kad je sud neku odlučnu činjenicu pogrešno utvrdio ili je nije utvrdio.

(2) Nepotpuno utvrđeno činjenično stanje postoji i kad na to ukazuju nove činjenice ili novi dokazi.

Pobijanje presude zbog odluke o krivičnim sankcijama, oduzimanju imovinske koristi, troškovima krivičnog postupka i imovinskopравnom zahtjevu

Član 389

(1) Presuda, odnosno rješenje o sudskoj opomeni može se pobijati zbog odluke o kazni, uslovnoj osudi i sudskoj opomeni kad tom odlukom nije prekoračeno zakonsko ovlašćenje iz člana 387 tačka 4 ovog zakonika, ali sud nije pravilno odmjerio kaznu, s obzirom na okolnosti koje utiču da kazna bude veća ili manja i zbog toga što je sud primijenio ili nije primijenio odredbe o ublažavanju kazne, oslobođenju od

kazne, uslovnoj osudi, opozivanju uslovnog otpusta ili sudskoj opomeni, iako su za to postojali zakonski uslovi.

(2) Odluka o mjeri bezbjednosti ili oduzimanju imovinske koristi može se pobijati ako ne postoji povreda zakona iz člana 387 tačka 4 ovog zakonika, ali je sud nepravilno donio ovu odluku ili nije izrekao mjeru bezbjednosti, odnosno oduzimanje imovinske koristi, iako su za to postojali zakonski uslovi.

(3) Odluka o troškovima postupka može se pobijati ako je nepravilna ili suprotna zakonu.

(4) Odluka o imovinskopравnim zahtjevima može se pobijati ako je donesena suprotno zakonu.

4) Postupak po žalbi

Podnošenje žalbe

Član 390

(1) Žalba se podnosi sudu koji je izrekao prvostepenu presudu u dovoljnom broju primjeraka za sud, kao i za protivnu stranku i branioca.

(2) Neblagovremenu i nedozvoljenu žalbu u smislu čl. 404 i 405 ovog zakonika odbaciće rješenjem predsjednik vijeća prvostepenog suda.

Odgovor na žalbu

Član 391

Ako žalba ne bude odbačena primjerak žalbe dostaviće prvostepeni sud protivnoj stranci u skladu sa čl. 195 i 196 ovog zakonika, koja može u roku od osam dana od dana prijema podnijeti sudu odgovor na žalbu. Žalbu i odgovor na žalbu, sa svim spisima, prvostepeni sud će dostaviti drugostepenom sudu.

Postupanje pred drugostepenim sudom

Član 392

(1) Kad spisi sa žalbom stignu drugostepenom sudu odmah se, na propisan način, određuje sudija izvjestilac.

(2) Ako sudija izvjestilac utvrdi da postoje greške u imenima i brojevima, kao i druge očigledne greške u pisanju i računanju, nedostaci u obliku i nesaglasnosti pisano izrađene presude sa izvornikom u pogledu podataka iz člana 374 stav 1 tač. 1 do 5 i tačka 7 ovog zakonika, dostaviće spise prvostepenom sudu prije održavanja sjednice drugostepenog vijeća, da predsjednik prvostepenog vijeća donese posebno rješenje o ispravci prvostepene presude, u skladu sa članom 380 ovog zakonika.

(3) Sudija izvjestilac može, po potrebi, od prvostepenog suda pribaviti izvještaj o povredama odredaba krivičnog postupka, a može preko tog suda ili sudije za istragu suda na čijem se području radnja ima izvršiti ili na drugi način provjeriti navode žalbe u pogledu novih dokaza i novih činjenica ili od drugih organa ili organizacija pribaviti potrebne izvještaje ili spise.

(4) Ako sudija izvjestilac utvrdi da se u spisima nalaze zapisnici i obavještenja iz člana 211 ovog zakonika, dostaviće spise prvostepenom sudu, prije održavanja sjednice drugostepenog vijeća, da predsjednik

prvostepenog vijeća donese rješenje o njihovom izdvajanju iz spisa i da ih, po pravosnažnosti rješenja, u zatvorenom omotu preda sudiji za istragu radi čuvanja odvojeno od ostalih spisa.

(5) Ako se radi o krivičnom djelu za koje se goni po optužbi državnog tužioca, sudija izvjestilac će spise dostaviti državnom tužiocu, koji je dužan da ih razmotri i podnese svoj predlog ili izjavi da će predlog podnijeti na sjednici vijeća i da ih bez odlaganja vrati sudu.

Sjednica vijeća

Član 393

(1) O sjednici vijeća obavijestiće se ovlašćeni tužilac, optuženi ili njegov branilac koji je u roku predviđenom za žalbu ili za odgovor na žalbu zahtijevao da bude obaviješten o sjednici ili je predložio održavanje pretresa pred drugostepenim sudom u skladu sa članom 395 ovog zakonika. Predsjednik vijeća ili vijeće može odlučiti da se o sjednici vijeća obavijeste stranke i kad nijesu to zahtijevale ili da se o sjednici obavijesti i stranka koja to nije zahtijevala, ako bi njihovo prisustvo bilo korisno za razjašnjenje stvari.

(2) Ako se o sjednici vijeća obavještava optuženi koji je u pritvoru ili na izdržavanju kazne zatvora, predsjednik vijeća narediće da se obezbijedi njegovo prisustvo.

(3) Sjednica vijeća počinje izvještajem sudije izvjestioca o stanju stvari. Vijeće može od stranaka koje prisustvuju sjednici zatražiti potrebna objašnjenja u vezi sa žalbenim navodima. Stranke mogu predložiti da se radi dopune izvještaja pročitaju pojedini spisi i mogu, po dozvoli predsjednika vijeća, dati potrebna objašnjenja za svoje stavove iz žalbe, odnosno odgovora na žalbu, ne ponavljajući ono što je sadržano u izvještaju.

(4) Nedolazak stranaka koje su uredno obaviještene ne sprječava održavanje sjednice vijeća. Ako optuženi nije obavijestio sud o promjeni boravišta ili adrese stana, može se održati sjednica vijeća, iako optuženi o sjednici nije bio obaviješten.

(5) Na sjednici vijeća kojoj prisustvuju stranke javnost se može isključiti, odnosno ograničiti pod uslovima iz čl. 314 i 315 ovog zakonika.

(6) Zapisnik o sjednici vijeća priključuje se spisima prvostepenog i drugostepenog suda.

(7) Rješenja iz čl. 404 i 405 ovog zakonika mogu se donijeti i bez obavještavanja stranaka o sjednici vijeća.

Odlučivanje na sjednici vijeća ili na pretresu

Član 394

(1) Drugostepeni sud donosi odluku na sjednici vijeća ili na osnovu održanog pretresa.

(2) Vijeće drugostepenog suda odlučuje da li će održati pretres, osim ako je drukčije određeno ovim zakonikom.

Pretres pred drugostepenim sudom i pozivanje određenih lica

Član 395

(1) Pretres pred drugostepenim sudom održaće se samo ako je potrebno da se, zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, izvedu novi dokazi ili ponove ranije izvedeni dokazi i ako postoje opravdani razlozi da se predmet ne vrati prvostepenom sudu na ponovni glavni pretres.

(2) Na pretres pred drugostepenim sudom pozivaju se optuženi i njegov branilac, tužilac, oštećeni, zakonski zastupnici i punomoćnici oštećenog, oštećenog kao tužioca i privatnog tužioca, kao i svjedoci i vještaci za koje sud odluči da se saslušaju.

(3) Ako je optuženi u pritvoru, predsjednik vijeća drugostepenog suda preduzeće potrebne mjere da se optuženi dovede na pretres.

(4) Ako oštećeni kao tužilac ili privatni tužilac ne dođe na pretres pred drugostepenim sudom, neće se primijeniti odredba člana 323 stav 2 ovog zakonika.

Redosljed radnji na pretresu pred drugostepenim sudom

Član 396

(1) Pretres pred drugostepenim sudom počinje izvještajem sudije izvjestioca, koji izlaže stanje stvari, ne dajući svoje mišljenje o osnovanosti žalbe.

(2) Po predlogu ili po službenoj dužnosti pročitaje se presuda ili dio presude na koji se odnosi žalba, a po potrebi i zapisnik o glavnom pretresu.

(3) Poslije toga pozvaće se žalilac da obrazloži žalbu, a onda protivna stranka da mu odgovori. Optuženi i njegov branilac imaju posljednju riječ.

(4) Stranke mogu na pretresu iznositi nove dokaze i činjenice.

(5) Tužilac može, s obzirom na rezultat pretresa, u cjelini ili djelimično, odustati od optužnice ili izmijeniti optužnicu u korist optuženog. Ako je državni tužilac odustao od optužnice u cjelini, oštećeni ima prava iz člana 60 ovog zakonika.

Shodna primjena odredaba o glavnom pretresu na pretres pred drugostepenim sudom

Član 397

Odredbe o glavnom pretresu pred prvostepenim sudom shodno će se primjenjivati i na pretres pred drugostepenim sudom, ukoliko odredbama čl. 395 i 396 ovog zakonika nije drukčije propisano.

5) Granice ispitivanja prvostepene presude

Granice ispitivanja

Član 398

(1) Drugostepeni sud ispituje presudu u onom dijelu koji se pobija žalbom, a po službenoj dužnosti mora ispitati da li:

1) postoji povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 386 stav 1 ovog zakonika;

2) je na štetu optuženog povrijeđen Krivični zakonik u smislu člana 387 ovog zakonika.

(2) Ako žalba izjavljena u korist optuženog ne sadrži osnov za pobijanje presude iz člana 385 ovog zakonika i obrazloženje žalbe, drugostepeni sud će se ograničiti na ispitivanje povreda iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana, kao i na ispitivanje odluke o kazni, mjerama bezbjednosti i oduzimanju imovinske koristi iz člana 389 ovog zakonika.

Ograničenje pozivanja na žalbeni razlog

Član 399

Žalbu iz razloga propisanog u članu 388 stav 2 ovog zakonika žalilac može izjaviti samo ako u žalbi učini izvjesnim da za dokaze na kojima zasniva žalbu nije znao u vrijeme održavanja glavnog pretresa ili da je na glavnom pretresu, odmah čim je saznao za određeni dokaz, predložio njegovo izvođenje, a predsjednik vijeća je to odbio.

Zabrana preinačenja na štetu optuženog

Član 400

Ako je izjavljena žalba samo u korist optuženog, presuda se ne smije izmijeniti na njegovu štetu u pogledu pravne kvalifikacije krivičnog djela i krivične sankcije.

Prošireno dejstvo žalbe

Član 401

Žalba zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ili zbog povrede Krivičnog zakonika izjavljena u korist optuženog obuhvata i žalbu zbog odluke o krivičnoj sankciji i oduzimanju imovinske koristi iz člana 389 ovog zakonika.

Povlastica povezanosti (Beneficium cohaesionis)

Član 402

Ako drugostepeni sud povodom žalbe utvrdi da su razlozi zbog kojih je donio odluku u korist optuženog od koristi i za nekog od saoptuženih koji nije izjavio žalbu ili je nije izjavio u tom pravcu, postupiće po službenoj dužnosti kao da takva žalba postoji.

6) Odluke drugostepenog suda po žalbi

Drugostepene odluke

Član 403

(1) Drugostepeni sud može, na sjednici vijeća ili na osnovu održanog pretresa:

- 1) odbaciti žalbu kao neblagovremenu ili kao nedozvoljenu;
- 2) odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi presudu prvostepenog suda;
- 3) ukinuti presudu prvostepenog suda i uputiti predmet prvostepenom sudu na ponovno suđenje;
- 4) preinačiti prvostepenu presudu.

(2) O svim žalbama protiv iste presude drugostepeni sud odlučuje jednom odlukom.

Odbacivanje žalbe kao neblagovremene

Član 404

Žalba će se odbaciti rješenjem kao neblagovremena ako se utvrdi da je podnijeta poslije zakonskog roka.

Odbacivanje žalbe kao nedozvoljene

Član 405

Žalba će se odbaciti rješenjem kao nedozvoljena ako se utvrdi da je žalbu izjavilo lice koje nije ovlašćeno za podnošenje žalbe ili lice koje se odreklo prava na žalbu ili ako se utvrdi odustanak od žalbe ili da je poslije odustanka ponovo izjavljena žalba ili ako žalba po zakonu nije dozvoljena.

Odbijanje žalbe

Član 406

Drugostepeni sud će presudom odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi presudu prvostepenog suda kad utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih se presuda pobija niti povrede zakona iz člana 398 stav 1 ovog zakonika.

Ukidanje prvostepene presude i vraćanje predmeta na ponovno suđenje

Član 407

(1) Drugostepeni sud će, uvažavajući žalbu ili po službenoj dužnosti, rješenjem ukinuti prvostepenu presudu i vratiti predmet na ponovno suđenje, ako utvrdi da postoji bitna povreda odredaba krivičnog postupka, osim slučajeva iz člana 409 stav 1 ovog zakonika ili ako smatra da zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja treba narediti novi glavni pretres pred prvostepenim sudom.

(2) Drugostepeni sud će, uvažavajući žalbu ili po službenoj dužnosti, rješenjem ukinuti prvostepenu presudu, ako utvrdi da postoji bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 386 stav 1 tačka 9 ovog zakonika i naložiti prvostepenom sudu da, bez otvaranja glavnog pretresa, otkloni navedenu povredu izradom novog pismenog opravka presude.

(3) Drugostepeni sud može narediti da se novi glavni pretres pred prvostepenim sudom održi pred potpuno izmijenjenim vijećem.

(4) Drugostepeni sud može i djelimično ukinuti prvostepenu presudu ako se pojedini dijelovi presude mogu izdvojiti bez štete za pravilno presuđenje.

(5) Ako se optuženi nalazi u pritvoru, drugostepeni sud će ispitati da li još postoje razlozi za pritvor i donijeti rješenje o produženju ili ukidanju pritvora. Protiv ovog rješenja nije dozvoljena žalba.

(6) Kad je prvostepena presuda jednom ukinuta, drugostepeni sud će u sjednici vijeća ili nakon održanog pretresa sam donijeti presudu.

Ostale odluke drugostepenog suda

Član 408

(1) Ako drugostepeni sud utvrdi da postoji neki od razloga iz člana 367 ovog zakonika, rješenjem će ukinuti presudu prvostepenog suda i odbaciti optužnicu.

(2) Ako drugostepeni sud, prilikom razmatranja žalbe, utvrdi da je za suđenje u prvom stepenu stvarno nadležan, ukinuće prvostepenu presudu, predmet uputiti vijeću tog suda i o tome obavijestiti prvostepeni sud.

(3) Ako je žalba izjavljena samo u korist optuženog, a utvrdi se da je za suđenje u prvom stepenu nadležan viši sud, ne može se samo iz tog razloga ukinuti prvostepena presuda.

Preinačenje prvostepene presude

Član 409

(1) Drugostepeni sud će, uvažavajući žalbu ili po službenoj dužnosti, presudom preinačiti prvostepenu presudu, ako utvrdi da su odlučne činjenice u prvostepenoj presudi pravilno utvrđene i da se, s obzirom na utvrđeno činjenično stanje, po pravilnoj primjeni zakona ima donijeti drukčija presuda, a prema stanju stvari i u slučaju povrede iz člana 386 stav 1 tač. 3, 5 i 6 ovog zakonika.

(2) Ako drugostepeni sud nađe da postoje zakonski uslovi za izricanje sudske opomene, preinačiće rješenjem prvostepenu presudu i izreći sudsku opomenu.

(3) Ako su se zbog preinačenja prvostepene presude stekli uslovi da se odredi, odnosno ukine pritvor na osnovu člana 175 stav 1 tačka 4 i člana 376 stav 2 ovog zakonika, drugostepeni sud će o tome donijeti posebno rješenje, protiv kojeg nije dozvoljena žalba.

Obrazloženje odluke drugostepenog suda

Član 410

(1) U obrazloženju presude, odnosno rješenja drugostepeni sud treba da ocijeni žalbene navode i da iznese povrede zakonika koje je uzeo u obzir.

(2) Kad se prvostepena presuda ukida zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, u obrazloženju treba navesti koje su odredbe povrijeđene i u čemu se sastoje povrede iz člana 386 ovog zakonika.

(3) Kad se prvostepena presuda ukida zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, navešće se u čemu se sastoje nedostaci u utvrđivanju činjeničnog stanja, odnosno zašto su novi dokazi i činjenice važni i od uticaja za donošenje pravilne odluke, a može se ukazati i na propuste stranaka koji su uticali na odluku prvostepenog suda.

Vraćanje spisa prvostepenom sudu

Član 411

(1) Drugostepeni sud vratiće sve spise prvostepenom sudu, sa dovoljnim brojem ovjerenih prepisa svoje odluke, radi dostavljanja strankama i drugim zainteresovanim licima.

(2) Drugostepeni sud je dužan da svoju odluku sa spisima dostavi prvostepenom sudu najkasnije u roku od četiri mjeseca, a ako je optuženi u pritvoru, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana kad je primio spise od tog suda.

Ponovno održavanje glavnog pretresa pred prvostepenim sudom

Član 412

- (1) Prvostepeni sud kojem je predmet upućen na suđenje uzeće za osnovu raniju optužnicu. Ako je presuda prvostepenog suda djelimično ukinuta, prvostepeni sud će za osnovu uzeti samo onaj dio optužbe koji se odnosi na ukinuti dio presude.
- (2) Na novom glavnom pretresu stranke mogu isticati nove činjenice i iznositi nove dokaze.
- (3) Prvostepeni sud je dužan da izvede sve procesne radnje i raspravi sva sporna pitanja na koja je ukazao drugostepeni sud u svojoj odluci.
- (4) Prilikom izricanja nove presude prvostepeni sud je vezan zabranom iz člana 400 ovog zakonika.
- (5) Ako je optuženi u pritvoru, vijeće prvostepenog suda dužno je da postupi u skladu sa članom 179 stav 2 ovog zakonika.

2. ŽALBA NA PRESUDU DRUGOSTEPENOG SUDA

Žalba sudu trećeg stepena

Član 413

- (1) Protiv presude drugostepenog suda dozvoljena je žalba sudu koji odlučuje u trećem stepenu, ako je:
 - 1) drugostepeni sud izrekao najdužu kaznu zatvora ili ako je potvrdio presudu prvostepenog suda kojom je izrečena takva kazna;
 - 2) drugostepeni sud na osnovu održanog pretresa utvrdio činjenično stanje drukčije nego prvostepeni sud i na tako utvrđenom činjeničnom stanju zasnovao svoju presudu;
 - 3) drugostepeni sud preinačio presudu prvostepenog suda kojom je optuženi oslobođen od optužbe i izrekao presudu kojom se optuženi oglašava krivim.
- (2) O žalbi protiv drugostepene presude rješava sud trećeg stepena shodno odredbama ovog zakonika koje važe za postupak u drugom stepenu.
- (3) Na saoptuženog koji nije imao pravo da izjavi žalbu ili nije izjavio žalbu protiv drugostepene presude primjenjuju se odredbe člana 402 ovog zakonika.

3. ŽALBA NA RJEŠENJE

Dopuštenost žalbe na rješenje

Član 414

- (1) Protiv rješenja sudije za istragu i protiv drugih rješenja suda donesenih u prvom stepenu stranke i lica čija su prava povrijeđena mogu izjaviti žalbu ako ovim zakonikom nije određeno da žalba nije dozvoljena.
- (2) Protiv rješenja vijeća donesenog prije i u toku istrage nije dozvoljena žalba, ako ovim zakonikom nije drukčije određeno.

(3) Protiv rješenja državnog tužioca odlučuje sudija za istragu, osim kad je ovim zakonikom drukčije određeno.

(4) Rješenja koja se donose radi pripremanja glavnog pretresa i presude mogu se pobijati samo u žalbi na presudu.

(5) Protiv rješenja Vrhovnog suda žalba nije dozvoljena.

Opšti rok za izjavljivanje žalbe

Član 415

(1) Žalba se podnosi sudu koji je donio rješenje.

(2) Ako ovim zakonikom nije drukčije određeno, žalba na rješenje podnosi se u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja.

Odlaganje izvršenja rješenja

Član 416

Ako ovim zakonikom nije drukčije određeno, podnošenjem žalbe na rješenje odlaže se izvršenje rješenja protiv kojeg je izjavljena žalba.

Odlučivanje o žalbi na rješenje

Član 417

(1) O žalbi na rješenje prvostepenog suda odlučuje drugostepeni sud u sjednici vijeća, ako ovim zakonikom nije drukčije određeno.

(2) O žalbi na rješenje sudije za istragu odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, ako ovim zakonikom nije drukčije određeno.

(3) Rješavajući o žalbi sud može rješenjem odbaciti žalbu kao neblagovremenu ili kao nedozvoljenu, odbiti žalbu kao neosnovanu ili uvažiti žalbu i rješenje preinačiti ili ukinuti i, po potrebi, predmet uputiti na ponovno odlučivanje.

(4) Ispitujući žalbu sud će, po službenoj dužnosti, paziti da li postoje povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 386 stav 1 ovog zakonika.

Shodna primjena drugih odredaba

Član 418

(1) Na postupak po žalbi na rješenje shodno će se primjenjivati odredbe čl. 382, 384, 390, člana 392 st. 1, 3 i 4, čl. 400 i 402 ovog zakonika.

(2) Ako je žalba izjavljena na rješenje iz člana 471 ovog zakonika, o sjednici vijeća obavještava se državni tužilac, a druga lica pod uslovima iz člana 393 ovog zakonika.

(3) Ako ovim zakonikom nije drukčije određeno, sud je dužan da odluku o žalbi sa spisima dostavi sudu koji je donio rješenje, najkasnije u roku od mjesec dana od dana prijema spisa od tog suda.

Primjena odredaba ovog zakonika

Član 419

Ako ovim zakonikom nije drukčije određeno, odredbe čl. 414 i 418 ovog zakonika primijenit će se i na sva ostala rješenja koja se donose po ovom zakoniku.

Glava XXV

VANREDNI PRAVNI LIJEKOVI

1. PONAVLJANJE KRIVIČNOG POSTUPKA

Opšta odredba

Član 420

Krivični postupak koji je okončan pravosnažnim rješenjem ili pravosnažnom presudom može se, na zahtjev ovlaštenog lica, ponoviti samo u slučajevima i pod uslovima propisanim ovim zakonikom.

Preinačenje presude bez ponavljanja postupka (nepravo ponavljanje krivičnog postupka)

Član 421

(1) Pravosnažna presuda može se preinačiti i bez ponavljanja krivičnog postupka ako:

1) je u dvije ili više presuda protiv istog osuđenog pravosnažno izrečeno više kazni, a nijesu primijenjene odredbe o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u sticaju;

2) je prilikom izricanja jedinstvene kazne, primjenom odredaba o sticaju krivičnih djela iz Krivičnog zakonika, uzeta kao utvrđena i kazna koja je već obuhvaćena u kazni izrečenoj po odredbama o sticaju u ranijoj presudi;

3) se pravosnažna presuda kojom je za više krivičnih djela izrečena jedinstvena kazna ne bi mogla u jednom dijelu izvršiti zbog amnestije, pomilovanja ili iz drugih razloga.

4) u presudi nije uračunato vrijeme provedeno u ekstradicionom pritvoru.

(2) U slučaju iz stava 1 tačka 1 ovog člana, sud će novom presudom preinačiti ranije presude u dijelu odluke o kazni i izreći jedinstvenu kaznu. Za donošenje nove presude nadležan je prvostepeni sud koji je sudio u predmetu u kojem je izrečena najstrožija vrsta kazne, kod istovrsnih kazni sud koji je izrekao najveću kaznu, a ako su kazne jednake sud koji je posljednji izrekao kaznu.

(3) U slučaju iz stava 1 tačka 2 ovog člana sud koji je, prilikom izricanja jedinstvene kazne pogrešno uzeo u obzir kaznu, koja je već obuhvaćena u ranijoj presudi će preinačiti svoju presudu.

(4) U slučaju iz stava 1 tačka 3 ovog člana sud koji je sudio u prvom stepenu preinačiće raniju presudu u dijelu odluke o kazni i izreći novu kaznu ili će utvrditi koliko se od kazne izrečene ranijom presudom ima izvršiti.

(5) U slučaju iz stava 1 tačka 4 ovog člana, sud koji je sudio u prvom stepenu će preinačiti presudu u dijelu odluke o kazni, na način što će u izrečenu kaznu uračunati vrijeme provedeno u ekstradicionom pritvoru.

(6) Novu presudu donosi sud na sjednici vijeća, na predlog državnog tužioca ili osuđenog, a po saslušanju protivne stranke.

(7) Ako su u slučaju iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana, prilikom izricanja kazne uzete u obzir i presude drugih sudova, ovjereni prepis nove pravosnažne presude dostaviće se i tim sudovima.

Nastavljanje postupka

Član 422

(1) Ako je optužnica odbačena zato što nije bilo optužbe ovlašćenog tužioca ili potrebnog odobrenja državnog organa ili su postojale druge okolnosti koje privremeno sprječavaju gonjenje, krivični postupak će se nastaviti čim prestanu razlozi zbog kojih je donesena navedena odluka.

(2) Ako je pravosnažnim rješenjem optužnica odbačena u skladu sa članom 367 stav 1 tačka 1 ovog zakonika zbog stvarne nenadležnosti suda, postupak će se, po optužbi ovlašćenog tužioca, nastaviti pred stvarno nadležnim sudom.

Ponavljanje postupka okončanog rješenjem

Član 423

(1) Ako je mimo slučajeva iz člana 422 ovog zakonika krivični postupak pravosnažno obustavljen u istrazi ili prije početka glavnog pretresa, po optužbi ovlašćenog tužioca, ponavljanje krivičnog postupka može se dozvoliti u skladu sa članom 428 stav 3 ovog zakonika, kad se podnesu novi dokazi na osnovu kojih se sud može uvjeriti da su se stekli uslovi za ponovno pokretanje krivičnog postupka.

(2) Krivični postupak pravosnažno obustavljen do početka glavnog pretresa može se ponoviti kad je državni tužilac odustao od gonjenja, a oštećeni gonjenje nije preduzeo, ako se dokaže da je do odustanka došlo usljed krivičnog djela zloupotrebe službenog položaja državnog tužioca. Na dokazivanje da je državni tužilac učinio krivično djelo zloupotreba službenog položaja primjenjuje se odredba člana 424 stav 2 ovog zakonika.

(3) Ako je postupak obustavljen zbog toga što je oštećeni kao tužilac odustao od gonjenja ili što se po zakonu smatra da je odustao, oštećeni kao tužilac ne može tražiti ponavljanje postupka.

Ponavljanje krivičnog postupka u korist okrivljenog

Član 424

(1) Krivični postupak okončan pravosnažnom presudom može se ponoviti u korist okrivljenog, ako:

1) je presuda zasnovana na lažnoj ispravi ili na lažnom iskazu svjedoka, vještaka ili tumača;

2) je do presude došlo usljed krivičnog djela sudije ili lica koje je vršilo dokazne radnje;

3) se iznesu nove činjenice ili se podnesu novi dokazi koji sami za sebe ili u vezi sa ranijim dokazima mogu da dovedu do oslobođenja lica koje je bilo osuđeno ili do njegove osude po blažem krivičnom zakonu;

4) je nekom za isto krivično djelo više puta suđeno ili ako je više lica osuđeno za krivično djelo koje je moglo učiniti samo jedno lice ili neka od njih;

5) se u slučaju osude za produženo krivično djelo ili za drugo krivično djelo koje po zakonu obuhvata više istovrsnih ili više raznovrsnih radnji iznesu nove činjenice ili podnesu novi dokazi koji ukazuju da osuđeni nije učinio radnju koja je obuhvaćena djelom iz osude, a postojanje ovih činjenica bi dovelo do primjene blažeg zakona ili bi bilo od bitnog uticaja na odmjerenje kazne;

5a) je odlukom Ustavnog suda Crne Gore utvrđeno da su u toku krivičnog postupka povrijeđena ljudska prava i osnovne slobode i da je presuda zasnovana na takvoj povredi, a da je ponavljanjem postupka moguće ispraviti učinjenu povredu;

6) je odlukom Evropskog suda za ljudska prava ili drugog suda osnovanog potvrđenim međunarodnim ugovorom utvrđeno da su u toku krivičnog postupka povrijeđena ljudska prava i osnovne slobode i da je presuda zasnovana na takvoj povredi, a da je ponavljanjem postupka moguće ispraviti učinjenu povredu.

(2) U slučajevima iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana mora se pravosnažnom presudom dokazati da su pomenuta lica oglašena krivim za krivična djela u vezi navedenih radnji. Ako se postupak protiv tih lica ne može sprovesti zbog toga što su umrli ili što postoje okolnosti koje isključuju njihovo gonjenje, činjenice iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana se mogu utvrđivati i drugim dokazima.

Ponavljanje krivičnog postupka na štetu okrivljenog

Član 425

(1) Krivični postupak okončan pravosnažnom presudom može se ponoviti na štetu okrivljenog, ako:

1) se dokaže da je do presude došlo usljed krivičnog djela sudije ili lica koje je vršilo dokazne radnje;

2) je presuda kojom se optužba odbija donesena zbog odustanka državnog tužioca od optužbe, a dokaže se da je do ovog odustanka došlo usljed krivičnog djela zloupotrebe službenog položaja državnog tužioca;

3) se iznesu nove činjenice ili podnesu novi dokazi koji su sami za sebe ili u vezi sa ranijim dokazima podobni da prouzrokuju osudu lica koje je bilo oslobođeno ili njegovu osudu po strožijem krivičnom zakonu.

(2) Ponavljanje krivičnog postupka na štetu oslobođenog ili osuđenog lica nije dozvoljeno, ako je proteklo više od šest mjeseci od dana kad je tužilac saznao za nove činjenice ili nove dokaze.

Lica ovlašćena za podnošenje zahtjeva za ponavljanje krivičnog postupka

Član 426

(1) Zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka mogu podnijeti stranke i branilac, a poslije smrti osuđenog zahtjev u njegovu korist mogu podnijeti državni tužilac i lica iz člana 382 stav 2 ovog zakonika.

(2) Zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka u korist okrivljenog može se podnijeti i nakon što je osuđeni izdržao kaznu zatvora i bez obzira na zastarjelost, amnestiju ili pomilovanje.

(3) Ako sud koji bi bio nadležan za odlučivanje o ponavljanju krivičnog postupka iz člana 427 stav 1 ovog zakonika sazna da postoji razlog za ponavljanje krivičnog postupka obavijestice o tome osuđenog, odnosno lica koje je ovlašćeno da u korist osuđenog podnese zahtjev.

Sadržaj zahtjeva i sud nadležan za odlučivanje o zahtjevu

Član 427

(1) O zahtjevu za ponavljanje krivičnog postupka odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika suda koji je u ranijem postupku sudio u prvom stepenu.

(2) U zahtjevu se mora navesti po kojem se zakonskom osnovu traži ponavljanje i kojim se dokazima potkrepljuju činjenice na kojima se zahtjev zasniva. Ako zahtjev ne sadrži ove podatke, sud će pozvati podnosioca da u određenom roku zahtjev dopuni.

(3) Prilikom rješavanja o zahtjevu, u vijeću po mogućnosti neće učestvovati sudija koji je učestvovao u donošenju presude u ranijem postupku.

Odlučivanje o zahtjevu

Član 428

(1) Sud će rješenjem zahtjev odbaciti, ako na osnovu samog zahtjeva i spisa ranijeg postupka utvrdi da je zahtjev podnijelo neovlašćeno lice ili da nema zakonskih uslova za ponavljanje postupka ili da su činjenice i dokazi na kojima se zahtjev zasniva izneseni u ranijem zahtjevu za ponavljanje postupka koji je odbijen pravosnažnim rješenjem suda ili da činjenice i dokazi očigledno nijesu podobni da se na osnovu njih dozvoli ponavljanje ili da podnosilac zahtjeva nije postupio u skladu sa članom 427 stav 2 ovog zakonika.

(2) Ako sud ne odbaci zahtjev, prepis zahtjeva će se dostaviti protivnoj stranci koja ima pravo da, u roku od osam dana, odgovori na zahtjev. Kad sudu stigne odgovor na zahtjev ili kad protekne rok za davanje odgovora, predsjednik vijeća će odrediti da se razjasne činjenice i pribave dokazi na koje se poziva u zahtjevu i u odgovoru na zahtjev.

(3) Poslije razjašnjenja činjenica i pribavljanja dokaza iz stava 2 ovog člana, sud će rješenjem odmah odlučiti o zahtjevu za ponavljanje postupka u skladu sa članom 423 ovog zakonika. U ostalim slučajevima, kad su u pitanju krivična djela za koja se goni po službenoj dužnosti, predsjednik vijeća odrediće da se spisi dostave državnom tužiocu, koji će ih bez odlaganja, a najkasnije u roku od mjesec dana, vratiti sa svojim mišljenjem.

Dozvola za ponavljanje postupka

Član 429

(1) Kad državni tužilac vrati spise, sud će, ako ne odredi da se dopuni utvrđivanje činjenica i pribavljanje dokaza iz člana 428 stav 2 ovog zakonika, zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka uvažiti ili će zahtjev odbiti.

(2) Ako sud nađe da razlozi zbog kojih je dozvolio ponavljanje postupka postoje i za nekog od saoptuženih koji nije podnio zahtjev za ponavljanje postupka, postupiće po službenoj dužnosti kao da takav zahtjev postoji.

(3) U rješenju kojim se dozvoljava ponavljanje krivičnog postupka sud će odlučiti da se odmah odredi novi glavni pretres ili da se predmet vrati u postupak istrage, odnosno da se sprovede istraga ako je nije bilo.

(4) Ako je zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka podnesen u korist osuđenog, a sud smatra, s obzirom na podnesene dokaze, da osuđeni može u ponovljenom postupku biti osuđen na takvu kaznu da bi se uračunavanjem već izdržane kazne imao pustiti na slobodu ili da može biti oslobođen od optužbe ili da optužba može biti odbijena, odrediće da se izvršenje presude odloži, odnosno prekine.

(5) Kad rješenje kojim se dozvoljava ponavljanje krivičnog postupka postane pravosnažno, izvršenje kazne će se obustaviti, a sud će, po predlogu državnog tužioca, odrediti pritvor ako postoje uslovi iz člana 175 ovog zakonika.

Pravila ponovljenog postupka

Član 430

(1) Na novi postupak koji se vodi na osnovu rješenja kojim je dozvoljeno ponavljanje krivičnog postupka primjenjuju se odredbe zakona koje su primijenjene na ranije pravosnažno okončan postupak. U novom postupku sud nije vezan rješenjima donesenim u ranijem postupku.

(2) Ako se novi postupak obustavi do početka glavnog pretresa, sud će rješenjem o obustavljanju postupka ukinuti i raniju presudu.

(3) Kad sud u novom postupku donese presudu, odlučiće da se ranija presuda djelimično ili u cjelini stavlja van snage ili da se ostavlja na snazi. U kaznu koju odredi novom presudom sud će optuženom uračunati izdržanu kaznu, a ako je ponavljanje određeno samo za neko od djela za koje je optuženi bio osuđen, sud će izreći novu jedinstvenu kaznu po odredbama Krivičnog zakonika.

(4) Ako je zahtjev za ponavljanje postupka podnesen u korist osuđenog, sud je u novom postupku vezan zabranom iz člana 400 ovog zakonika.

Ponavljanje postupka kad je suđenje obavljeno u odsustvu okrivljenog

Član 431

(1) Krivični postupak u kojem je neko lice osuđeno u odsustvu u skladu sa članom 324 st. 2 i 3 ovog zakonika, ponoviće se i mimo uslova propisanih članom 424 ovog zakonika, ako:

1) osuđeni i njegov branilac podnesu zahtjev za ponavljanje postupka u roku od šest mjeseci od dana kad se steknu uslovi da se osuđenom sudi u njegovom prisustvu;

2) je njegovo izdavanje strana država odobrila pod uslovom da se postupak ponovi.

(2) Po isteku roka iz stava 1 tačka 1 ovog člana ponavljanje postupka je dozvoljeno samo pod uslovima iz čl. 424 i 426 ovog zakonika.

(3) U rješenju kojim se dozvoljava ponavljanje krivičnog postupka u slučajevima iz stava 1 ovog člana sud će odrediti da se osuđenom dostavi optužnica ako mu ranije nije dostavljena, a može odrediti da se predmet vrati u postupak istrage, odnosno da se sprovede istraga ako je nije bilo.

(4) Prilikom izricanja nove presude u slučajevima iz stava 1 ovog člana sud je vezan zabranom iz člana 400 ovog zakonika.

Shodna primjena

Član 432

Odredbe ovog zakonika koje se odnose na ponavljanje krivičnog postupka shodno se primjenjuju i kad je podnesen zahtjev za izmjenu pravosnažne sudske odluke zasnovane na zakonu ili drugom propisu koji je prestao da važi na osnovu odluke Ustavnog suda Crne Gore (u daljem tekstu: Ustavni sud).

2. VANREDNO UBLAŽAVANJE KAZNE

Dozvoljenost zahtjeva

Član 433

Ublažavanje pravosnažno izrečene kazne koja nije izvršena, odnosno izdržana, dozvoljeno je kad se po pravosnažnosti presude pojave okolnosti kojih nije bilo kad se izricala presuda ili sud za njih nije znao iako su postojale, a one bi očigledno dovele do blaže osude.

Lica ovlašćena za podnošenje zahtjeva

Član 434

(1) Zahtjev za vanredno ublažavanje kazne mogu podnijeti državni tužilac, osuđeni i njegov branilac, kao i lica iz člana 382 stav 2 ovog zakonika.

(2) Zahtjev za vanredno ublažavanje kazne ne zadržava izvršenje kazne.

Odlučivanje o zahtjevu

Član 435

(1) O zahtjevu za vanredno ublažavanje kazne odlučuje sud određen zakonom.

(2) Zahtjev za vanredno ublažavanje kazne podnosi se sudu koji je donio prvostepenu presudu.

(3) Predsjednik vijeća prvostepenog suda rješenjem će odbaciti zahtjev koji je podnesen od lica koje nije ovlašćeno na podnošenje zahtjeva.

(4) Prvostepeni sud će utvrditi da li postoje razlozi za ublažavanje i, po pribavljenom mišljenju državnog tužioca, ako se postupak vodio po njegovoj optužbi, spise sa svojim obrazloženim predlogom će dostaviti sudu nadležnom za odlučivanje o zahtjevu za vanredno ublažavanje kazne.

(5) Ako se radi o krivičnom djelu za koje se postupak vodio po optužbi državnog tužioca, sud koji odlučuje o zahtjevu za vanredno ublažavanje kazne će prije donošenja rješenja spise dostaviti državnom tužiocu koji postupa pred tim sudom. Državni tužilac može podnijeti pisani predlog sudu.

(6) Sud će rješenjem zahtjev odbiti, ako nađe da nijesu ispunjeni zakonski uslovi za vanredno ublažavanje kazne. Ako zahtjev usvoji, sud će presudom preinačiti pravosnažnu presudu u dijelu odluke o kazni.

Opozivanje presude

Član 436

Presudu kojom je usvojio zahtjev za vanredno ublažavanje kazne sud će opozvati ako se, u skladu sa članom 424 stav 2 ovog zakonika, dokaže da se zasniva na lažnoj ispravi ili na lažnom iskazu svjedoka ili vještaka.

3. ZAHTJEV ZA ZAŠTITU ZAKONITOSTI

Razlozi za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti

Član 437

(1) Protiv pravosnažnih sudskih odluka i protiv sudskog postupka koji je prethodio tim pravosnažnim odlukama Vrhovno državno tužilaštvo može podići zahtjev za zaštitu zakonitosti, ako je povrijeđen zakon.

(2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana Vrhovno državno tužilaštvo može podići i kad je odlukom Evropskog suda za ljudska prava ili drugog suda osnovanog potvrđenim međunarodnim ugovorom utvrđeno da su u toku krivičnog postupka povrijeđena ljudska prava i osnovne slobode i da je sudska odluka zasnovana na takvoj povredi, a nadležni sud nije dozvolio ponavljanje krivičnog postupka ili se povreda učinjena sudskom odlukom može otkloniti ukidanjem odluke ili njenim preinačenjem, a bez ponovnog vođenja postupka.

(3) Zahtjev iz stava 1 ovog člana Vrhovno državno tužilaštvo može podići i kad je sudska odluka zasnovana na zakonu ili drugom propisu koji je prestao da važi na osnovu odluke Ustavnog suda, ukoliko sud nije dozvolio ponavljanje krivičnog postupka ili se povreda učinjena u sudskoj odluci može otkloniti ukidanjem odluke ili njenim preinačenjem, a bez ponavljanja postupka.

Predlog okrivljenog za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti

Član 438

(1) Okrivljeni koji je osuđen na безусловnu kaznu zatvora od jedne godine ili težu kaznu ili kaznu maloljetničkog zatvora i njegov branilac mogu, u roku od 30 dana od dana kad je okrivljeni primio pravosnažnu presudu, pisanim i obrazloženim predlogom tražiti od Vrhovnog državnog tužilaštva da podigne zahtjev za zaštitu zakonitosti protiv pravosnažne presude, zbog:

1) povrede Krivičnog zakonika na štetu okrivljenog iz člana 387 ovog zakonika;

2) povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 386 stav 1 tač. 1, 3, 5, 6 i 7 ovog zakonika, ili zbog učestvovanja u rješavanju u drugom, odnosno trećem stepenu sudije koji se morao izuzeti (član 38 stav 1 tač. 1 do 5) ili zbog toga što je okrivljenom na glavnom pretresu ili pretresu pred drugostepenim sudom uskraćeno pravo da upotrebljava svoj jezik;

3) povrede prava okrivljenog na odbranu;

4) povrede odredaba krivičnog postupka u žalbenom postupku, ako je ta povreda bila od uticaja na donošenje pravilne presude.

(2) Predlog iz stava 1 ovog člana, ne može podnijeti okrivljeni koji nije podnio žalbu protiv presude, osim ako je presudom drugostepenog suda umjesto oslobađanja od kazne, sudske opomene, uslovne osude ili novčane kazne, izrečena безусловna kazna zatvora, odnosno kazna maloljetničkog zatvora umjesto vaspitne mjere.

(3) Vrhovno državno tužilaštvo će predlog iz stava 1 ovog člana rješenjem odbiti kao neosnovan ako ocijeni da nema razloga za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti, a odbaciti ako je predlog podnijet neblagovremeno ili od strane neovlašćenog lica.

(4) Protiv rješenja iz stava 3 ovog člana, okrivljeni i njegov branilac mogu, u roku od osam dana od dana prijema rješenja, podnijeti žalbu Vrhovnom sudu, preko Vrhovnog državnog tužilaštva.

(5) O žalbi iz stava 4 ovog člana rješava vijeće sastavljeno od troje sudija Vrhovnog suda, koje će žalbu odbaciti kao neblagovremenu ili nedozvoljenu, ako je izjavljena van zakonskog roka, odnosno od strane neovlašćenog lica, ili odbiti kao neosnovanu i potvrditi rješenje iz stava 3 ovog člana.

(6) Vijeće iz stava 5 ovog člana će žalbu uvažiti i ukinuti pobijano tješenje ako to rješenje nema razloga ili su dati razlozi nejasni, zbog čega je predlog neosnovan i predmet vratiti Vrhovnom državnom tužilaštvu na ponovni postupak i odlučivanje.

(7) Ako vijeće iz stava 5 ovog člana odbaci ili odbije žalbu, vratiće spise predmeta Vrhovnom državnom tužilaštvu, sa dovoljnim brojem ovjerenih prepisa svoje odluke.

(8) Vijeće iz stava 5 ovog člana uvažiće žalbu ako utvrdi da razlozi na koje se poziva okrivljeni ili branilac okrivljenog čine opravdanim postupanje suda po predlogu za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti. Ako vijeće uvaži žalbu, predlog okrivljenog i njegovog branioca za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti smatraće se zahtjevom za zaštitu zakonitosti.

(9) U slučaju iz stava 8 ovog člana, Vrhovno državno tužilaštvo nastaviće kao ovlašćeni tužilac da učestvuje u postupku kao da je podignut zahtjev za zaštitu zakonitosti.

Sud nadležan za odlučivanje

Član 439

(1) O zahtjevu za zaštitu zakonitosti odlučuje Vrhovni sud.

(2) Zahtjev za zaštitu zakonitosti nije dozvoljen protiv presude koju je povodom zahtjeva za zaštitu zakonitosti donio Vrhovni sud.

Odlučivanje o zahtjevu za zaštitu zakonitosti

Član 440

(1) O zahtjevu za zaštitu zakonitosti Vrhovni sud odlučuje na sjednici.

(2) Prije nego što predmet bude iznesen na odlučivanje, sudija određen za izvjestioca dostaviće primjerak zahtjeva za zaštitu zakonitosti okrivljenom i braniocu, a može, po potrebi, pribaviti dodatna obavještenja o povredama zakona istaknutim u zahtjevu.

(3) O sjednici će se obavijestiti državni tužilac.

(4) Vrhovni sud može, s obzirom na sadržaj zahtjeva za zaštitu zakonitosti, odrediti da se odloži, odnosno prekine izvršavanje pravosnažne sudske odluke.

(5) Vrhovni sud je dužan da svoju odluku o zahtjevu za zaštitu zakonitosti sa spisima dostavi prvostepenom ili drugostepenom sudu, najkasnije u roku od četiri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva.

Ograničenost odlučivanja, privilegija povezanosti i zabrana preinačenja na gore

Član 441

(1) Prilikom odlučivanja o zahtjevu za zaštitu zakonitosti Vrhovni sud će se ograničiti samo na ispitivanje povreda zakona na koje se državni tužilac poziva u svom zahtjevu.

(2) Ako Vrhovni sud nađe da razlozi zbog kojih je donio odluku u korist osuđenog postoje i za nekog od saoptuženih u odnosu na koga nije podignut zahtjev za zaštitu zakonitosti postupiće po službenoj dužnosti kao da takav zahtjev postoji.

(3) Sud je prilikom donošenja odluke vezan zabranom iz člana 400 ovog zakonika.

Odbijanje zahtjeva

Član 442

Vrhovni sud će presudom odbiti zahtjev za zaštitu zakonitosti kao neosnovan, ako utvrdi da ne postoji povreda zakona na koju se državni tužilac poziva u svom zahtjevu.

Usvajanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti

Član 443

(1) Kad Vrhovni sud utvrdi da je zahtjev za zaštitu zakonitosti osnovan donijeće presudu kojom će, prema prirodi povrede, preinačiti pravosnažnu odluku ili ukinuti u cjelini ili djelimično odluke prvostepenog i drugostepenog suda ili samo odluku drugostepenog suda i predmet vratiti na ponovno odlučivanje ili suđenje prvostepenom ili drugostepenom sudu ili će se ograničiti samo na to da utvrdi povredu zakona.

(2) Ako je zahtjev za zaštitu zakonitosti podignut na štetu okrivljenog, a Vrhovni sud nađe da je osnovan, utvrdiće samo da postoji povreda zakona, ne dirajući u pravosnažnu odluku.

(3) Ako drugostepeni sud po odredbama ovog zakonika nije bio ovlašten da otkloni povredu zakona koja je učinjena u prvostepenoj odluci ili u sudskom postupku koji joj je prethodio, a Vrhovni sud prilikom odlučivanja o zahtjevu za zaštitu zakonitosti podignutom u korist okrivljenog nađe da je zahtjev osnovan i da radi otklanjanja učinjene povrede zakona treba prvostepenu odluku ukinuti ili preinačiti, ukinuće ili će preinačiti i drugostepenu odluku iako tom odlukom nije povrijeđen zakon.

Ponavljanje krivičnog postupka po osnovu zahtjeva za zaštitu zakonitosti

Član 444

Ako se prilikom odlučivanja o zahtjevu za zaštitu zakonitosti koji je podignut u korist okrivljenog pojavi znatna sumnja o istinitosti odlučnih činjenica utvrđenih u odluci protiv koje je zahtjev podignut, zbog čega nije moguće odlučiti o zahtjevu za zaštitu zakonitosti, Vrhovni sud će presudom kojom odlučuje o zahtjevu za zaštitu zakonitosti ukinuti tu odluku i narediti da se održi novi glavni pretres pred istim ili drugim stvarno nadležnim prvostepenim sudom.

Ponovno suđenje

Član 445

- (1) Ako je pravosnažna presuda ukinuta i predmet vraćen na ponovno suđenje, za osnovu će se uzeti ranija optužnica ili njen dio koji se odnosi na ukinuti dio presude.
- (2) Sud je dužan da izvede sve procesne radnje i da raspravi pitanja na koja mu je ukazao Vrhovni sud u odluci po zahtjevu za zaštitu zakonitosti.
- (3) Pred prvostepenim, odnosno drugostepenim sudom stranke mogu isticati nove činjenice i podnositi nove dokaze.
- (4) Sud je prilikom donošenja nove odluke vezan zabranom propisanom iz člana 400 ovog zakonika.
- (5) Ako je pored odluke prvostepenog suda ukinuta i odluka drugostepenog suda, predmet se dostavlja prvostepenom sudu preko drugostepenog suda.

D. POSEBNE ODREDBE O SKRAĆENOM POSTUPKU, POSTUPKU ZA KAŽNJAVANJE BEZ GLAVNOG PRETRESA I IZRICANJU SUDSKE OPOMENE

Glava XXVI

SKRAĆENI POSTUPAK

Slučajevi kad se vodi skraćeni postupak

Član 446

U postupku za krivična djela za koja je kao glavna kazna propisana novčana kazna ili zatvor do pet godina primjenjivaće se odredbe čl. 447 do 460 ovog zakonika, a na pitanja postupka koja nijesu posebno uređena ovim odredbama, primjenjivaće se shodno ostale odredbe ovog zakonika.

Optužni akti u skraćenom postupku

Član 447

- (1) Krivični postupak pokreće se na osnovu optužnog predloga državnog tužioca, odnosno oštećenog kao tužioca ili na osnovu privatne tužbe.
- (2) Optužni predlog i privatna tužba podnose se u potrebnom broju primjeraka za sud i okrivljenog.

Pritvor u skraćenom postupku

Član 448

(1) Pritvor se može odrediti, u cilju nesmetanog vođenja krivičnog postupka, protiv lica za koje postoji osnovana sumnja da je učinilo krivično djelo, ako:

- 1) se krije ili se ne može utvrditi njegov identitet ili postoje druge okolnosti koje očigledno ukazuju na opasnost od bjekstva;
- 2) posebne okolnosti ukazuju da će okrivljeni dovršiti pokušano krivično djelo ili izvršiti krivično djelo kojim prijeti ili ponoviti krivično djelo;

3) postoje okolnosti koje ukazuju da će okrivljeni uništiti, sakriti, izmijeniti ili falsifikovati dokaze ili tragove krivičnog djela ili da će ometati postupak uticanjem na svjedoke, saučesnike ili prikrivače;

4) uredno pozvani okrivljeni izbjegava da dođe na glavni pretres.

(2) Prije podnošenja optužnog predloga pritvor može trajati samo onoliko koliko je potrebno da se sprovedu dokazne radnje, ali ne duže od 30 dana. O žalbi protiv rješenja o pritvoru rješava vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(3) Na određivanje, produženje i ukidanje pritvora od predaje optužnog predloga do izricanja prvostepene presude primjenjuju se shodno odredbe člana 179 ovog zakonika, pri čemu je vijeće dužno da svakih mjesec dana ispita da li postoje razlozi za pritvor.

(4) Kad se okrivljeni nalazi u pritvoru sud je dužan da postupa sa naročitom hitnošću.

Preuzimanje gonjenja

Član 449

(1) Ako je krivičnu prijavu podnio oštećeni, a državni tužilac u roku od mjesec dana po prijemu prijave ne podnese optužni predlog, niti obavijesti oštećenog da je odbacio prijavu, oštećeni ima pravo da kao tužilac preduzme gonjenje, podnošenjem optužnog predloga sudu.

(2) Ako u slučaju iz stava 1 ovog člana oštećeni odustane od gonjenja ili se po zakonu smatra da je od gonjenja odustao, državni tužilac može, bez obzira na uslove propisane za ponavljanje postupka, ponovo pokrenuti postupak, ako nije odbacio prijavu oštećenog.

Sadržaj optužnog akta

Član 450

(1) Optužni predlog, odnosno privatna tužba treba da sadrži: ime i prezime okrivljenog, nadimak, ako ga ima, ime i prezime roditelja, datum i mjesto rođenja, mjesto prebivališta i boravišta, državljanstvo ako ga ima, kratak opis krivičnog djela i zakonski naziv krivičnog djela, označenje suda pred kojim se ima održati glavni pretres, predlog koje dokaze treba izvesti na glavnom pretresu, predlog da se okrivljeni oglasi krivim i osudi u skladu sa zakonom i potpis tužioca.

(2) U optužnom predlogu može se predložiti da se okrivljenom odredi pritvor. Ako se okrivljeni nalazi u pritvoru ili se za vrijeme sprovođenja dokaznih radnji nalazio u pritvoru, naznačiće se u optužnom predlogu koliko je vremena u pritvoru.

(3) Kad državni tužilac ocijeni da održavanje glavnog pretresa nije neophodno može u optužnom predlogu predložiti da se donese rješenje o kažnjavanju, odnosno izricanju krivične sankcije u skladu sa čl. 461 i 462 ovog zakonika.

Prethodno ispitivanje optužnog predloga

Član 451

(1) Kad sud primi optužni predlog ili privatnu tužbu, sudija će prethodno ispitati da li je sud nadležan, da li je stanje stvari dovoljno razjašnjeno za odlučivanje po optužnom predlogu i da li postoje ušlo vi za odbacivanje optužnog predloga, odnosno privatne tužbe.

(2) Ako sudija utvrdi da postoje greške ili nedostaci u optužnom predlogu, odnosno privatnoj tužbi, vratiće ih tužiocu da te nedostatke u roku od tri dana otkloni. Ako oštećeni kao tužilac ili privatni tužilac ne otkloni nedostatke u propisanom roku smatraće se daje odustao od krivičnog gonjenja i postupak će se obustaviti.

(3) Ako sudija utvrdi da je potrebno bolje razjašnjenje stanja stvari da bi se ispitala osnovanost optužnog predloga, vratiće optužni predlog državnom tužiocu da u roku od 30 dana sprovede određene dokazne radnje. Na zahtjev državnog tužioca, iz opravdanih razloga, ovaj rok može se produžiti. Ako državni tužilac propusti rok, dužan je da o razlozima propuštanja obavijesti višeg državnog tužioca.

(4) Ako sudija ne donese rješenje iz st. 2 i 3 ovog člana, dostaviće optužni predlog odnosno privatnu tužbu okrivljenom i zakazaće, odmah, glavni pretres. Ako se glavni pretres ne zakaže u roku od 30 dana od dana prijema optužnog predloga ili privatne tužbe, sudija je dužan da o razlozima izvijesti predsjednika suda koji će preduzeti mjere da se glavni pretres što prije održi.

Ustupanje predmeta nadležnom sudu

Član 452

(1) Ako sudija utvrdi da je za suđenje nadležan drugi sud, oglasiće se nenadležnim i po pravosnažnosti rješenja ustupiti predmet tom sudu, a ako utvrdi da je za suđenje nadležan viši sud, ustupiće predmet na dalji postupak državnom tužiocu koji postupa pred višim sudom. Ako državni tužilac smatra da je za suđenje nadležan sud koji mu je dostavio predmet, zatražiće odluku vijeća suda pred kojim postupa.

(2) Poslije zakazivanja glavnog pretresa sud se ne može po službenoj dužnosti oglasiti mjesno nenadležnim.

Odbijanje ili odbacivanje optužnog akta

Član 453

(1) Sudija će rješenjem odbiti optužni predlog ili privatnu tužbu, ako nađe da postoje razlozi iz člana 294 stav 1 ovog zakonika.

(2) Sudija će rješenjem odbaciti optužni predlog ili privatnu tužbu, ako nađe da postoje razlozi iz člana 294 stav 2 ovog zakonika.

(3) Rješenje sa kratkim obrazloženjem dostavlja se državnom tužiocu, oštećenom kao tužiocu, privatnom tužiocu i okrivljenom.

Pozivanje na glavni pretres

Član 454

(1) Sudija poziva na glavni pretres okrivljenog i njegovog branioca, tužioca, oštećenog i njihove zakonske zastupnike i punomoćnike, svjedoke, vještake i tumača, a po potrebi pribavlja i predmete koji treba da služe kao dokaz na glavnom pretresu.

(2) Okrivljenom će se u pozivu naznačiti da na glavni pretres može doći sa dokazima za svoju odbranu ili da dokaze blagovremeno saopšti sudu kako bi se mogli pribaviti za glavni pretres. U pozivu će se okrivljeni upozoriti da će se glavni pretres održati i u njegovom odsustvu, ako za to postoje uslovi iz člana 457 ovog zakona. Okrivljenom će se uz poziv dostaviti i optužni predlog, odnosno privatna tužba i poučice se da ima pravo da uzme branioca, ali da se, u slučaju kad odbrana nije obavezna, zbog nedolaska branioca na glavni pretres ili uzimanja branioca tek na glavnom pretresu, glavni pretres ne mora odložiti.

(3) Okrivljenom se poziv mora dostaviti tako da od dana dostavljanja poziva do dana glavnog pretresa ostane dovoljno vremena za pripremanje odbrane, a najmanje osam dana. Po pristanku okrivljenog ovaj rok se može skratiti.

Mjesto održavanja glavnog pretresa

Član 455

Glavni pretres se održava u mjestu suda. U hitnim slučajevima, naročito kad treba izvršiti uviđaj ili kad je to u interesu lakšeg sprovođenja dokaznog postupka, može se, po odobrenju predsjednika suda, glavni pretres održati i u mjestu gdje je krivično djelo učinjeno ili gdje se ima sprovesti uviđaj, ako je to mjesto na području tog suda.

Prigovor mjesne nenadležnosti

Član 456

(1) Prigovor mjesne nenadležnosti može se podnijeti najkasnije do početka glavnog pretresa.

(2) Sudija koji je sprovodio dokazne radnje nije izuzet da postupa na glavnom pretresu.

Nedolazak okrivljenog

Član 457

Ako okrivljeni ne dođe na glavni pretres, iako je uredno pozvan ili mu se poziv nije mogao uručiti zbog neprijavljivanja sudu promjene adrese ili boravišta, sud može odlučiti da se glavni pretres održi i u njegovom odsustvu pod uslovom da njegovo prisustvo nije nužno i da je prije toga bio saslušan.

Tok pretresa

Član 458

(1) Glavni pretres počinje objavljivanjem glavne sadržine optužnog predloga ili privatne tužbe. Započeti glavni pretres završice se, po mogućnosti, bez prekidanja.

(2) U slučaju potpunog priznanja okrivljenog datog na glavnom pretresu sud će, uz saglasan predlog stranaka, prekinuti dokazni postupak i preći na izricanje krivične sankcije, osim ako posumnja u istinitost priznanja.

(3) Pod uslovima iz stava 2 ovog člana sud može izreći sudsku opomenu, uslovnu osudu, novčanu kaznu, kaznu rada u javnom interesu i kaznu zatvora do jedne godine, a uz njih jednu ili više sljedećih mjera bezbjednosti: oduzimanje predmeta, zabranu upotrebe motornog vozila i oduzimanje imovinske koristi.

(4) Ako u toku ili po završetku glavnog pretresa sudija nađe da je za suđenje nadležan viši sud, dostaviće spise nadležnom državnom tužiocu. Kad utvrdi da postoji neki od razloga iz člana 367 ovog zakonika sudija će rješenjem odbaciti optužbu.

(5) Po zaključenju glavnog pretresa sud će odmah izreći presudu i objaviti je sa bitnim razlozima. Presuda se mora izraditi pisano, u roku od osam dana od dana objavljivanja.

(6) Protiv presude žalba se može izjaviti u roku od osam dana od dana dostavljanja prepisa presude.

(7) Stranke i oštećeni se mogu odreći prava na žalbu odmah po objavljivanju presude. U tom slučaju prepis presude dostaviće se stranci i oštećenom samo ako to zahtijevaju. Ako su se obje stranke i oštećeni po objavljivanju presude odrekli prava na žalbu i ako niko od njih nije zahtijevao dostavljanje presude, pisano izrađena presuda ne mora da sadrži obrazloženje.

(8) Na ukidanje pritvora poslije izricanja presude shodno će se primjenjivati odredbe člana 376 ovog zakonika.

(9) Kad sud izrekne kaznu zatvora okrivljenom se može odrediti pritvor, odnosno produženje pritvora, ako postoje razlozi iz člana 448 stav 1 ovog zakonika. U tom slučaju pritvor može trajati do pravosnažnosti presude, ali najduže dok okrivljenom ne istekne kazna zatvora koju je izrekao prvostepeni sud.

Ročište radi mirenja

Član 459

(1) Prije zakazivanja glavnog pretresa za krivična djela za koja se goni po privatnoj tužbi sudija može pozvati samo privatnog tužioca i okrivljenog da određenog dana dođu u sud radi prethodnog razjašnjavanja stvari, ako smatra da bi to bilo cjelishodno za brže okončanje postupka. Okrivljenom se uz poziv dostavlja i prepis privatne tužbe.

(2) Ako ne dođe do izmirenja stranaka i povlačenja privatne tužbe, sudija će uzeti izjave od stranaka i pozvati ih da daju svoje predloge u vezi pribavljanja dokaza.

(3) Ako sudija ne nađe da postoje uslovi za odbacivanje tužbe, donijeće odluku o tome koji će se dokazi izvesti na glavnom pretresu i zakazaće, po pravilu, odmah glavni pretres i saopštiće to strankama.

(4) Ako privatni tužilac i okrivljeni prije dolaska u sud, a ni pred sudom ne predlože izvođenje dokaza, a sudija smatra da nije potrebno pribavljanje dokaza i ne postoje neki drugi razlozi za posebno zakazivanje glavnog pretresa, sudija može odmah otvoriti glavni pretres i po izvođenju dokaza koji se nalaze pred sudom donijeti odluku povodom privatne tužbe. Na ovo će se posebno upozoriti privatni tužilac i okrivljeni prilikom dostavljanja poziva.

(5) U slučaju neodazivanja privatnog tužioca na poziv iz stava 1 ovog člana primjenić se odredba člana 57 ovog zakonika.

(6) U slučaju nedolaska okrivljenog, ako je sudija odlučio da otvori glavni pretres primijenić se odredba člana 457 ovog zakonika.

Izuzetno prisustvo stranaka na sjednici žalbenog vijeća

Član 460

(1) Kad drugostepeni sud rješava o žalbi protiv presude prvostepenog suda donesene po skraćenom postupku obje stranke će se obavijestiti o sjednici vijeća drugostepenog suda samo ako predsjednik vijeća ili vijeće nađe da bi prisustvo stranaka ili jedne od njih bilo korisno za razjašnjenje stvari.

(2) Ako je riječ o krivičnom djelu za koje se postupak vodi po zahtjevu državnog tužioca, predsjednik vijeća će, prije sjednice vijeća, dostaviti spise državnom tužiocu, koji može podnijeti svoj pisani predlog.

Glava XXVII

POSTUPAK ZA IZRICANJE KRIVIČNE SANKCIJE BEZ GLAVNOG PRETRESA

Rješenje o kažnjavanju

Član 461

(1) Za krivična djela za koja je kao glavna kazna propisana novčana kazna ili zatvor do tri godine sudija može, na predlog državnog tužioca, a uz pristanak okrivljenog, donijeti rješenje o kažnjavanju bez održavanja glavnog pretresa.

(2) Predlog za donošenje rješenja iz stava 1 ovog člana državni tužilac daje u optužnom predlogu, kad ocijeni da održavanje glavnog pretresa nije potrebno.

(3) Ako je podnesen imovinskopravni zahtjev, ovlašćeno lice će biti upućeno na parnicu.

Izricanje sankcija, odnosno mjera

Član 462

(1) Rješenjem iz člana 461 stav 1 ovog zakonika sudija može izreći novčanu kaznu, rad u javnom interesu, uslovnu osudu ili sudsku opomenu i uz nju oduzimanje imovinske koristi i jednu ili više od sljedećih mjera bezbjednosti: oduzimanje predmeta i zabrana upravljanja motornim vozilom.

(2) Novčana kazna može biti izrečena u iznosu do 3.000 €, a zabrana upravljanja motornim vozilom u trajanju do dvije godine.

Pretpostavke za donošenje i sadržaj rješenja o kažnjavanju

Član 463

(1) Prije nego što utvrdi da li postoje pretpostavke za donošenje rješenja o kažnjavanju sudija će ispitati optužni predlog u skladu sa članom 451 stav 1 i utvrditi da li postoje razlozi za postupanje iz čl. 452 i 453 ovog zakonika. Ako utvrdi da pretpostavke za donošenje rješenja o kažnjavanju nijesu ispunjene, sudija će dostaviti optužbu okrivljenom i odmah će zakazati glavni pretres.

(2) Ako se sudija saglasi sa predlogom državnog tužioca pribaviće podatke o ranijim osudama, a po potrebi i o ličnosti okrivljenog, a nakon saslušanja okrivljenog i uz njegov pristanak donijeće rješenje o kažnjavanju.

(3) Rješenje o kažnjavanju sadrži: da je predlog državnog tužioca prihvaćen, lične podatke okrivljenog, djelo za koje se oglašava krivim, činjenice i okolnosti koje čine obilježja krivičnog djela i od kojih zavisi

primjena određene odredbe Krivičnog zakonika, zakonski naziv krivičnog djela i koje su odredbe Krivičnog zakonika i drugog zakona primijenjene, odluku o izrečenoj novčanoj kazni i mjeri, odluku o upućivanju ovlašćenog lica na ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u parničnom postupku i obrazloženje izrečene kazne i mjere.

Dostavljanje rješenja i pravo na žalbu

Član 464

- (1) Rješenje o kažnjavanju se dostavlja državnom tužiocu i okrivljenom.
- (2) Na rješenje o kažnjavanju dozvoljena je žalba u roku od osam dana. Žalba se može izjaviti samo zbog odluke o kazni i zbog povrede odredaba člana 461 ovog zakonika.

Glava XXVIII

POSEBNE ODREDBE O IZRICANJU SUDSKE OPOMENE

Izricanje sudske opomene

Član 465

- (1) Sudska opomena se izriče rješenjem.
- (2) Ukoliko u ovoj glavi nije drukčije propisano, odredbe ovog zakonika koje se odnose na presudu kojom se optuženi oglašava krivim primjenjuju se shodno i na rješenje o sudskoj opomeni.

Sadržaj rješenja o sudskoj opomeni

Član 466

- (1) Rješenje o sudskoj opomeni objavljuje se odmah po završetku glavnog pretresa, sa bitnim razlozima. Tom prilikom okrivljeni će se upozoriti da mu se za krivično djelo koje je učinio ne izriče kazna, jer se očekuje da će i sudska opomena na njega dovoljno uticati da više ne vrši krivična djela. Ako se rješenje o sudskoj opomeni objavljuje u odsustvu okrivljenog, sud će ovo upozorenje unijeti u obrazloženje rješenja. Na odricanje od prava na žalbu i pisanu izradu rješenja shodno se primjenjuje odredba člana 458 stav 7 ovog zakonika.
- (2) U dispozitivu rješenja o sudskoj opomeni, pored ličnih podataka o okrivljenom, navešće se samo da se okrivljenom izriče sudska opomena za djelo koje je predmet optužbe i zakonski naziv krivičnog djela. Dispozitiv rješenja o sudskoj opomeni obuhvata i podatke iz člana 374 stav 1 tač. 5 i 7 ovog zakonika.
- (3) U obrazloženju rješenja sud će iznijeti kojim se razlozima rukovodio prilikom izricanja sudske opomene.

Osnovi za pobijanje rješenja o sudskoj opomeni

Član 467

- (1) Rješenje o sudskoj opomeni može se pobijati zbog osnova iz člana 385 tač. 1, 2 i 3 ovog zakonika, kao i zbog toga što nijesu postojale okolnosti koje opravdavaju izricanje sudske opomene.

(2) Ako rješenje o sudskoj opomeni sadrži odluku o mjerama bezbjednosti, oduzimanju imovinske koristi, troškovima krivičnog postupka i imovinskopравnom zahtjevu, ova odluka može se pobijati iz razloga što sud nije pravilno primijenio mjeru bezbjednosti ili oduzimanje imovinske koristi, odnosno što je odluku o troškovima krivičnog postupka ili imovinskopравnom zahtjevu donio protivno zakonskim odredbama.

Povrede Krivičnog zakonika

Član 468

Povreda Krivičnog zakonika u slučaju izricanja sudske opomene postoji ako je Krivični zakonik povrijeđen po pitanjima iz člana 387 tač. 1 do 4 ovog zakonika.

Odluka drugostepenog suda o žalbi

Član 469

(1) Ako je žalbu protiv rješenja o sudskoj opomeni izjavio tužilac na štetu okrivljenog, drugostepeni sud može donijeti presudu kojom se okrivljeni oglašava krivim i izriče mu se kazna ili uslovna osuda, ako nađe da je prvostepeni sud pravilno utvrdio odlučne činjenice, a da se pravilnom primjenom zakona može izreći kazna ili uslovna osuda.

(2) Povodom žalbe protiv rješenja o sudskoj opomeni drugostepeni sud može donijeti rješenje kojim se optužba odbacuje ili presudu kojom se optužba odbija ili se okrivljeni oslobađa od optužbe, ako nađe da je prvostepeni sud pravilno utvrdio odlučne činjenice i da se pravilnom primjenom zakona može izreći jedna od ovih odluka.

(3) Kad postoje uslovi iz člana 406 ovog zakonika, drugostepeni sud će donijeti rješenje kojim se odbija žalba kao neosnovana i potvrđuje rješenje prvostepenog suda o sudskoj opomeni.

Dio treći

POSEBNI POSTUPCI

Glava XXIX

POSTUPAK ZA PRIMJENU MJERA BEZBJEDNOSTI, ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI, TRAJNO ODUZIMANJE IMOVINE ČIJE ZAKONITO PORIJEKLO NIJE DOKAZANO I OPOZIVANJE USLOVNE OSUDE

1. POSTUPAK ZA PRIMJENU MJERA BEZBJEDNOSTI

Opšte odredbe o izricanju mjere bezbjednosti obaveznog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, odnosno psihijatrijskog liječenja na slobodi

Član 470

(1) Ako je okrivljeni učinio djelo u stanju neuračunljivosti, državni tužilac će podnijeti sudu predlog da izrekne mjeru bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja tog učinioca u zdravstvenoj ustanovi, odnosno predlog za obavezno psihijatrijsko liječenje učinioca na slobodi, ako za izricanje takve mjere postoje uslovi propisani Krivičnim zakonikom.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana okrivljeni koji se nalazi u pritvoru će se do završetka postupka za primjenu mjera bezbjednosti privremeno smjestiti u odgovarajuću psihijatrijsku ustanovu ili u neku drugu odgovarajuću prostoriju.

(3) Poslije podnošenja predloga iz stava 1 ovog člana okrivljeni mora imati branioca.

Izricanje mjere bezbjednosti obaveznog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, odnosno obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi i obustava postupka za izricanje tih mjera

Član 471

(1) O izricanju mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi ili obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi odlučuje, poslije održanog glavnog pretresa, sud nadležan za suđenje u prvom stepenu.

(2) Pored lica koja se moraju pozvati na glavni pretres, pozvaće se kao vještaci i psihijatri iz psihijatrijske ustanove kojoj je bilo povjereno vještačenje o uračunljivosti okrivljenog. Okrivljeni će se pozvati ako je njegovo stanje takvo da može prisustvovati glavnom pretresu. O glavnom pretresu će se obavijestiti bračni drug okrivljenog i njegovi roditelji, odnosno staralac, a prema okolnostima i drugi bliski srodnici.

(3) Ako sud na osnovu sprovedenih dokaza utvrdi da je okrivljeni učinio određeno krivično djelo i da je u vrijeme izvršenja krivičnog djela bio neuračunljiv odlučiće, na osnovu saslušanja pozvanih lica i nalaza i mišljenja vještaka, da li će okrivljenom izreći mjeru bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, odnosno obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi. Prilikom odlučivanja koju će od tih mjera bezbjednosti izreći sud nije vezan za predlog državnog tužioca.

(4) Ako sud nađe da okrivljeni nije bio neuračunljiv, obustaviće postupak za izricanje mjera bezbjednosti.

(5) Protiv rješenja suda mogu, u roku od osam dana od dana prijema rješenja, izjaviti žalbu sva lica iz člana 382 ovog zakonika, osim oštećenog.

Izricanje mjera nakon izmjene optužnog akta na glavnom pretresu

Član 472

Mjere bezbjednosti iz člana 470 stav 1 ovog zakonika mogu se izreći i kad državni tužilac na glavnom pretresu izmijeni podignutu optužnicu, odnosno optužni predlog, podnošenjem predloga za izricanje tih mjera.

Izricanje kazne i mjere bezbjednosti

Član 473

Kad sud izrekne kaznu licu koje je izvršilo krivično djelo u stanju bitno smanjene uračunljivosti, tom presudom će izreći i mjeru bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi ako utvrdi da za to postoje zakonski uslovi propisani Krivičnim zakonikom.

Dostavljanje odluke sudu koji odlučuje o lišavanju poslovne sposobnosti

Član 474

Pravosnažna odluka kojom je izrečena mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, odnosno obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi iz čl. 471 i 473 ovog zakonika dostaviće se sudu koji je nadležan da odluči o lišenju poslovne sposobnosti. O odluci će se obavijestiti i organ starateljstva.

Ispitivanje opravdanosti izrečenih mjera

Član 475

(1) Sud koji je izrekao mjeru bezbjednosti ispitivaće, po službenoj dužnosti, svakih devet mjeseci, da li je prestala potreba za liječenjem i čuvanjem u psihijatrijskoj ustanovi. Psihijatrijska ustanova, organ starateljstva i lice kome je izrečena mjera bezbjednosti mogu tom sudu podnijeti predlog za obustavu mjere. Po saslušanju državnog tužioca sud će ovu mjeru obustaviti i odrediti otpuštanje učinioca iz psihijatrijske ustanove, ako na osnovu mišljenja psihijatra utvrdi da je prestala potreba za liječenjem i čuvanjem u toj ustanovi, a može odrediti i njegovo obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi. Ako predlog za obustavu mjere bude odbijen može se ponovo podnijeti po proteku šest mjeseci od dana donošenja te odluke.

(2) Kad se iz psihijatrijske ustanove otpušta učinilac čija je uračunljivost bila bitno smanjena, a u toj ustanovi je proveo manje vremena nego što iznosi kazna zatvora na koju je osuđen, sud će rješenjem o otpuštanju odlučiti da li će to lice izdržati ostatak kazne ili će biti pušteno na uslovni otpust. Učiniocu koji se pušta na uslovni otpust može se izreći i mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi, ako za to postoje zakonski uslovi.

(3) Po službenoj dužnosti ili na predlog psihijatrijske ustanove u kojoj se okrivljeni liječi ili je trebalo da se liječi, a po saslušanju državnog tužioca, sud može učiniocu prema kome je primijenjena mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi izreći mjeru bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, ako ustanovi da se učinilac nije podvrgao liječenju ili ga je samovoljno napustio ili da je i pored liječenja ostao tako opasan za svoju okolinu da je potrebno njegovo čuvanje i liječenje u psihijatrijskoj ustanovi. Prije donošenja odluke sud će, po potrebi, pribaviti i mišljenje psihijatra, a okrivljeni će se saslušati, ako to njegovo stanje dozvoljava.

(4) Odluke iz st. 1, 2 i 3 ovog člana donosi sud na sjednici vijeća iz člana 24 stav 7 ovog zakonika. O sjednici vijeća se obavještavaju državni tužilac i branilac. Prije donošenja odluke saslušać se učinilac, ako je to potrebno i moguće.

Postupak u slučaju predloga za izricanje mjere bezbjednosti obavezno liječenje alkoholičara ili obavezno liječenje narkomana

Član 476

(1) O izricanju mjere bezbjednosti obavezno liječenje alkoholičara i obavezno liječenje narkomana sud odlučuje nakon što pribavi nalaz i mišljenje vještaka. Vještak treba da se izjasni i o mogućnostima liječenja okrivljenog.

(2) Ako je uslovnom osudom učiniocu određeno liječenje na slobodi, a on se nije podvrgao liječenju ili ga je samovoljno napustio, sud može, po službenoj dužnosti ili na predlog ustanove u kojoj se učinilac liječio ili je trebalo da se liječi, a po saslušanju državnog tužioca i učinioca, odrediti opozivanje uslovne osude ili prinudno izvršenje izrečene mjere obavezno liječenje alkoholičara ili obavezno liječenje narkomana u

zdravstvenoj ustanovi ili drugoj specijalizovanoj ustanovi. Prije donošenja odluke sud će, po potrebi, pribaviti i mišljenje vještaka.

Postupak za izricanje mjere bezbjednosti oduzimanje predmeta

Član 477

(1) Predmeti koji se u skladu sa Krivičnim zakonikom mogu oduzeti, oduzeće se i kad se krivični postupak ne završi presudom kojom se optuženi oglašava krivim, ako to zahtijevaju razlozi bezbjednosti ljudi i imovine ili razlozi morala ili ako i dalje postoji opasnost da će biti upotrijebljeni za izvršenje krivičnog djela.

(2) Posebno rješenje o tome donosi organ pred kojim se vodio postupak u času kad je postupak završen, odnosno kad je obustavljen.

(3) Rješenje o oduzimanju predmeta iz stava 1 ovog člana donosi vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika i kad je u presudi kojom je optuženi oglašen krivim propušteno da se donese ta odluka.

(4) Ovjereni prepis odluke o oduzimanju predmeta dostaviće se vlasniku predmeta, ako je vlasnik poznat.

(5) Protiv odluke iz st. 2 i 3 ovog člana vlasnik predmeta ima pravo na žalbu zbog nepostojanja zakonskog osnova za oduzimanje predmeta. Ako rješenje iz stava 2 ovog člana nije donio sud, o žalbi odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika suda koji je bio nadležan za suđenje u prvom stepenu. Ako je rješenje o oduzimanju predmeta donijelo vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika provostepenog suda u slučaju iz stava 3 ovog člana, o žalbi na to rješenje odlučuje vijeće neposredno višeg suda.

2. POSTUPAK ZA ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI

Opšte odredbe o oduzimanju imovinske koristi

Član 478

(1) Imovinska korist pribavljena izvršenjem krivičnog djela utvrđuje se u izviđaju, prethodnom postupku i na glavnom pretresu po službenoj dužnosti.

(2) Sud i drugi organi dužni su da u izviđaju, prethodnom postupku i na glavnom pretresu prikupljaju dokaze i utvrđuju okolnosti koje su od važnosti za utvrđivanje imovinske koristi.

(3) Ako je oštećeni podnio imovinskopravni zahtjev za povraćaj stvari pribavljenih krivičnim djelom, odnosno za isplatu iznosa koji odgovara vrijednosti stvari, imovinska korist će se utvrđivati samo u onom dijelu koji nije obuhvaćen imovinskopravnim zahtjevom.

Oduzimanje imovinske koristi od drugog lica

Član 479

(1) U slučaju oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom od drugog lica na koje je imovinska korist prenesena ili za koje je imovinska korist pribavljena, to lice kao i predstavnik pravnog lica pozvaće se radi saslušanja u istrazi i na glavnom pretresu. U pozivu će se to lice upozoriti da će se postupak sprovesti i bez njegovog prisustva.

(2) Predstavnik pravnog lica saslušaće se na glavnom pretresu poslije okrivljenog. Na taj način postupiće se u odnosu na drugo lice iz stava 1 ovog člana, ako nije pozvano kao svjedok.

(3) Lice na koje je imovinska korist prenesena ili lice za koje je imovinska korist pribavljena, odnosno predstavnik pravnog lica, ovlašćeno je da u vezi sa utvrđivanjem imovinske koristi predlaže dokaze i da, po ovlašćenju predsjednika vijeća, postavlja pitanje okrivljenom, svjedocima i vještacima.

(4) Isključenje javnosti na glavnom pretresu ne odnosi se na lice na koje je imovinska korist prenesena ili za koje je imovinska korist pribavljena, odnosno predstavnika pravnog lica.

(5) Ako sud tek u toku glavnog pretresa utvrdi da postoje uslovi za oduzimanje imovinske koristi, prekinuće glavni pretres i pozvati lice na koje je imovinska korist prenesena ili za koje je imovinska korist pribavljena, odnosno predstavnika pravnog lica.

Utvrđivanje iznosa imovinske koristi po slobodnoj ocjeni

Član 480

Sud će visinu iznosa imovinske koristi odmjeriti po slobodnoj ocjeni, ako bi njeno utvrđivanje izazvalo nesrazmjerne teškoće ili znatno odugovlačenje postupka.

Određivanje privremenih mjera obezbjeđenja

Član 481

Kad postoje uslovi za oduzimanje imovinske koristi, sud će, po službenoj dužnosti ili na predlog državnog tužioca, odrediti privremene mjere obezbjeđenja po odredbama zakona kojim je uređen izvršni postupak. U tom slučaju shodno se primjenjuju odredbe člana 243 ovog zakonika.

Izricanje oduzimanja imovinske koristi

Član 482

(1) Oduzimanje imovinske koristi sud može izreći u presudi kojom se optuženi oglašava krivim, u rješenju o kažnjavanju bez glavnog pretresa, u rješenju o sudskoj opomeni ili u rješenju o primjeni vaspitne mjere, kao i u rješenju kojim se izriče mjera bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi i obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi.

(2) U izreci presude ili u dispozitivu rješenja, sud će navesti koji se predmeti od vrijednosti, novčani iznos ili neka druga imovinska korist oduzimaju.

(3) Ovjereni prepis presude, odnosno rješenja dostavlja se i licu na koje je imovinska korist prenesena ili za koje je imovinska korist pribavljena, odnosno predstavniku pravnog lica, ako je sud izrekao oduzimanje imovinske koristi od tog lica ili od pravnog lica.

Zahtjev za ponavljanje postupka u vezi oduzimanja imovinske koristi

Član 483

Lice iz člana 479 ovog zakonika može podnijeti zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka u vezi odluke o oduzimanju imovinske koristi.

Shodna primjena odredaba o žalbi

Član 484

Na žalbu protiv odluke o oduzimanju imovinske koristi shodno će se primjenjivati odredbe člana 383 st. 2 i 3 i čl. 391 i 395 ovog zakonika.

Primjena drugih odredaba zakonika

Član 485

Na postupak za izricanje mjera bezbjednosti ili za oduzimanje imovinske koristi shodno će se primjenjivati druge odredbe ovog zakonika, ako odredbama ove glave nije drukčije određeno.

3. TRAJNO ODUZIMANJE IMOVINE ČIJE ZAKONITO PORIJEKLO NIJE DOKAZANO

Čl. 486-489***

(prestalo da važi)

4. POSTUPAK ZA OPOZIVANJE USLOVNE OSUDE

Član 490

(1) Kad je uslovnom osudom određeno da će se kazna izvršiti ako osuđeni ne vrati imovinsku korist, ne naknadi štetu ili ne ispunio druge obaveze, a osuđeni u određenom roku nije ispunio te obaveze, sud koji je sudio u prvom stepenu sprovede postupak za opozivanje uslovne osude na predlog ovlašćenog tužioca ili po službenoj dužnosti.

(2) Sudija koji za to bude određen saslušaće osuđenog, ako je dostupan i sprovede potrebne radnje radi utvrđivanja činjenica i prikupljanja dokaza važnih za odluku.

(3) Poslije toga će predsjednik vijeća zakazati sjednicu vijeća, o kojoj će obavijestiti tužioca, osuđenog i oštećenog. Nedolazak stranaka i oštećenog, ako su uredno obaviješteni, ne sprječava održavanje sjednice vijeća.

(4) Ako sud utvrdi da osuđeni nije ispunio obavezu koja mu je bila određena presudom, donijeće presudu kojom će opozvati uslovnu osudu i odrediti da se utvrđena kazna izvrši ili odrediti novi rok za ispunjenje obaveze ili ukinuti taj uslov ili određenu obavezu zamijeniti drugom obavezom. Ako sud nađe da nema osnova za donošenje neke od tih odluka, rješenjem će obustaviti postupak za opozivanje uslovne osude.

(5) Protiv presude iz stava 4 ovog člana žalbu može izjaviti i oštećeni, ako se presudom dira u njegove interese.

Glava XXX

POSTUPAK ZA REHABILITACIJU, PRESTANAK PRAVNIH POSLJEDICA OSUDE I MJERA BEZBJEDNOSTI

Donošenje rješenja o zakonskoj rehabilitaciji po službenoj dužnosti

Član 491

(1) Kad po Krivičnom zakoniku rehabilitacija nastaje protekom određenog vremena i pod uslovom da osuđeni u tom vremenu ne učini novo krivično djelo, rješenje o rehabilitaciji donosi po službenoj dužnosti organ nadležan za vođenje kaznene evidencije, izuzev u slučaju kad je izrečena uslovna osuda.

(2) Prije donošenja rješenja o rehabilitaciji izvršiće se potrebna provjeravanja, a naročito će se prikupiti podaci o tome da li je protiv osuđenog u toku krivični postupak za neko novo krivično djelo učinjeno prije završetka postupka rehabilitacije.

Donošenje rješenja o zakonskoj rehabilitaciji osuđenog po njegovom zahtjevu

Član 492

(1) Ako nadležni organ ne donese rješenje o rehabilitaciji, osuđeno lice može zahtijevati da se utvrdi da je rehabilitacija nastala po Krivičnom zakoniku.

(2) Ako nadležni organ ne postupi po zahtjevu osuđenog u roku od mjesec dana od dana prijema zahtjeva, osuđeni može tražiti da sud koji je u prvom stepenu izrekao presudu donese rješenje o rehabilitaciji.

(3) O zahtjevu osuđenog odlučuje sud po pribavljenom mišljenju državnog tužioca.

Rehabilitacija lica kome je izrečena uslovna osuda

Član 493

Ako uslovna osuda ne bude opozvana ni poslije jedne godine od isteka roka provjeravanja, sud koji je sudio u prvom stepenu donijeće rješenje o rehabilitaciji. Ovo rješenje dostaviće se osuđenom, državnom tužiocu i organu nadležnom za vođenje kaznene evidencije.

Rehabilitacija na osnovu sudske odluke

Član 494

(1) Postupak za sudsku rehabilitaciju pokreće se po molbi osuđenog.

(2) Molba se podnosi sudu koji je sudio u prvom stepenu.

(3) Sudija koji za to bude određen prethodno će ispitati da li je isteklo vrijeme provjeravanja po zakonu, nakon čega će sprovesti potrebne radnje radi utvrđivanja činjenica na koje se poziva osuđeni i pribaviti dokaze o svim okolnostima koje su važne za donošenje odluke.

(4) O ponašanju osuđenog sudija može tražiti izvještaj od policije na čijem je području osuđeni boravio poslije izdržane kazne, a može takav izvještaj tražiti i od organa uprave nadležnog za izvršenje krivičnih sankcija u kojem je osuđeni izdržao kaznu zatvora.

(5) Poslije sprovođenja radnji iz stava 3 ovog člana, a po saslušanju državnog tužioca, sudija će dostaviti spise sa obrazloženim predlogom vijeću suda koji je sudio u prvom stepenu.

(6) Protiv odluke suda po molbi za rehabilitaciju žalbu može izjaviti osuđeni i državni tužilac.

(7) Ako sud odbije molbu zato što osuđeni svojim ponašanjem nije zaslužio rehabilitaciju, osuđeni može molbu ponoviti po isteku jedne godine od dana pravosnažnosti rješenja o odbijanju molbe.

Zabrana davanja podataka o rehabilitaciji i prestanku pravnih posljedica osude

Član 495

U uvjerenju koje se izdaje na osnovu kaznene evidencije odluka o rehabilitaciji i prestanku pravnih posljedica osude ne smiju se pominjati.

Prestanak mjera bezbjednosti

Član 496

(1) Molba za prestanak mjere bezbjednosti zabrana vršenja poziva, djelatnosti i dužnosti ili zabrana upravljanja motornim vozilom ili molba za prestanak pravne posljedice osude koja se odnosi na zabranu sticanja određenog prava podnosi se sudu koji je sudio u prvom stepenu.

(2) Sudija koji za to bude određen prethodno će ispitati da li je isteklo vrijeme provjeranja po zakonu, nakon čega će sprovesti potrebne radnje radi utvrđivanja činjenica na koje se poziva osuđeni i pribaviti dokaze o svim okolnostima koje su važne za donošenje odluke.

(3) O ponašanju osuđenog sudija može tražiti izvještaj od policije na čijem je području osuđeni boravio poslije izdržane, oproštene ili zastarjele glavne kazne, a može takav izvještaj tražiti i od organa uprave nadležnog za izvršenje krivičnih sankcija u kojem je osuđeni izdržao kaznu zatvora.

(4) Poslije sprovođenja radnji iz stava 2 ovog člana, a po pribavljenom mišljenju državnog tužioca, sudija će dostaviti spise sa obrazloženim predlogom vijeću suda koji je sudio u prvom stepenu.

Ponovno podnošenje molbe za prestanak mjera bezbjednosti

Član 497

Kad sud odbije molbu za prestanak mjera bezbjednosti ili pravnih posljedica osude, nova molba se može podnijeti po isteku jedne godine od dana pravosnažnosti rješenja kojim je ranije podnesena molba odbijena.

Glava XXXI

POSTUPAK ZA NAKNADU ŠTETE, REHABILITACIJU I OSTVARIVANJE DRUGIH PRAVA LICA NEOSNOVANO OSUĐENIH, NEZAKONITO ILI NEOSNOVANO LIŠENIH SLOBODE

Lica koja imaju pravo na naknadu štete zbog neosnovane osude

Član 498

(1) Pravo na naknadu štete zbog neosnovane osude ima lice kome je pravosnažno izrečena krivična sankcija ili koje je oglašeno krivim, a oslobođeno od kazne, a kasnije je povodom vanrednog pravnog lijeka novi postupak pravosnažno obustavljen ili je pravosnažnom presudom oslobođeno od optužbe ili je optužba odbijena, osim ako je:

1) do obustave postupka ili presude kojom se optužba odbija došlo zbog toga što je u novom postupku oštećeni kao tužilac, odnosno privatni tužilac odustao od gonjenja, a do odustanka je došlo na osnovu sporazuma sa okrivljenim;

2) u novom postupku rješenjem optužba odbačena zbog nenadležnosti suda, a ovlašćeni tužilac je preduzeo gonjenje pred nadležnim sudom.

(2) Osuđeni, odnosno oslobođeni nema pravo na naknadu štete, ako je svojim lažnim priznanjem u izviđaju ili na drugi način prouzrokovao vođenje krivičnog postupka, odnosno takvim izjavama u postupku prouzrokovao svoju osudu, osim ako je na to bio prinuđen.

(3) U slučaju osude za krivična djela u sticaju pravo na naknadu štete može se odnositi i na pojedina krivična djela u vezi kojih su ispunjeni uslovi za priznanje naknade.

Zastara potraživanja

Član 499

(1) Pravo na naknadu štete zastarijeva za tri godine od dana pravosnažnosti prvostepene presude kojom je okrivljeni oslobođen od optužbe ili kojom je optužba odbijena, odnosno pravosnažnosti prvostepenog rješenja kojim je postupak obustavljen, a ako je povodom žalbe rješavao viši sud, od dana prijema odluke višeg suda.

(2) Prije podnošenja sudu tužbe za naknadu štete oštećeni je dužan da se zahtjevom obrati ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa, radi postizanja sporazuma o postojanju štete i vrsti i visini naknade.

(3) U slučaju iz člana 498 stav 1 tačka 2 ovog zakonika o zahtjevu se može rješavati samo ako ovlašćeni tužilac nije preduzeo gonjenje pred nadležnim sudom u roku od tri mjeseca od dana prijema pravosnažne odluke. Ako po isteku ovog roka ovlašćeni tužilac preduzme gonjenje, prekinuće se postupak za naknadu štete do okončanja krivičnog postupka.

Naknada štete putem tužbe

Član 500

(1) Ako zahtjev za naknadu štete ne bude usvojen ili ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa ne donese odluku u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, oštećeni može kod nadležnog suda podnijeti tužbu za naknadu štete. Ako je postignut sporazum samo za dio zahtjeva, oštećeni može podnijeti tužbu i za preostali dio zahtjeva.

(2) Za vrijeme trajanja postupka iz stava 1 ovog člana ne teče rok zastarjelosti iz člana 499 stav 1 ovog zakonika.

(3) Tužba za naknadu štete podnosi se protiv Crne Gore.

Nasljeđivanje prava na naknadu štete

Član 501

(1) Nasljednici nasljeđuju samo pravo oštećenog lica na naknadu imovinske štete. Ako je oštećeni podnio zahtjev, nasljednici mogu nastaviti postupak samo u granicama podnesenog zahtjeva za naknadu imovinske štete.

(2) Nasljednici oštećenog lica mogu poslije njegove smrti nastaviti postupak za naknadu štete, odnosno pokrenuti postupak, ako je oštećeno lice umrlo prije isteka roka zastarjelosti i od zahtjeva se nije odreklo, u skladu sa pravilima o naknadi štete propisanim Zakonom o obligacionim odnosima.

Lica kojima pripada pravo na naknadu štete

Član 502

(1) Pravo na naknadu štete pripada i licu koje je:

1) bilo u pritvoru ili koje je od strane policije ili državnog tužioca lišeno slobode ili mu je sloboda odlukom suda ograničena u vezi sa krivičnim djelom, a nije došlo do pokretanja krivičnog postupka ili je postupak obustavljen pravosnažnim rješenjem ili je pravosnažnom presudom oslobođeno od optužbe ili je optužba odbijena;

2) izdržavalo kaznu zatvora, a povodom ponavljanja krivičnog postupka, odnosno zahtjeva za zaštitu zakonitosti, izrečena mu je kazna zatvora u trajanju kraćem od kazne koju je izdržalo ili je izrečena krivična sankcija koja se ne sastoji u lišenju slobode ili je oglašeno krivim, a oslobođeno od kazne;

3) usljed greške ili nezakonitog rada organa neosnovano lišeno slobode ili je zadržano duže u pritvoru ili u organu uprave nadležnom za izvršenje krivičnih sankcija ili ustanovi za izvršavanje mjere;

4) u pritvoru provelo duže vremena nego što traje kazna zatvora na koju je osuđeno.

(2) Licu koje je po članu 264 ovog zakonika lišeno slobode bez zakonskog osnova pripada pravo na naknadu štete, ako protiv njega nije određen pritvor, niti mu je vrijeme za koje je lišeno slobode uračunato u izrečenu kaznu za krivično djelo ili za prekršaj.

(3) Naknada štete ne pripada licu koje je svojim nedozvoljenim postupcima prouzrokovalo lišenje slobode, odnosno određivanje pritvora. U slučajevima iz stava 1 tačka 1 ovog člana isključeno je pravo na naknadu štete i kad su postojale okolnosti iz člana 498 stav 1 ovog zakonika ili ako je postupak obustavljen na osnovu člana 249 ovog zakonika.

(4) U postupku za naknadu štete u slučajevima iz st. 1 i 2 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe ove glave.

Objavljivanje odluke iz koje proizilazi neosnovanost ranije osude u sredstvima javnog informisanja

Član 503

(1) Ako je slučaj na koji se odnosi neosnovana osuda ili neosnovano lišenje slobode nekog lica objavljen u sredstvima javnog informisanja i time bio povrijeđen ugled tog lica, sud će, na njegov zahtjev, objaviti u sredstvima javnog informisanja saopštenje o odluci iz koje proizilazi neosnovanost ranije osude, odnosno neosnovanost lišenja slobode. Ako slučaj nije objavljen u sredstvima javnog informisanja, ovakvo saopštenje će se, na zahtjev tog lica, dostaviti državnom organu, organu lokalne samouprave, privrednom društvu, drugom pravnom ili fizičkom licu kod kojeg je lice u radnom odnosu, a ako je to za njegovu rehabilitaciju potrebno i drugoj organizaciji. Poslije smrti osuđenog lica pravo na podnošenje ovog zahtjeva pripada njegovom bračnom drugu, djeci, roditeljima, braći i sestrama.

(2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana može se podnijeti i ako nije podnesen zahtjev za naknadu štete.

(3) Pored uslova iz člana 493 ovog zakonika, zahtjev iz stava 1 ovog člana može se podnijeti i kad je povodom vanrednog pravnog lijeka izmijenjena pravna kvalifikacija djela, ako je usljed pravne kvalifikacije u ranijoj presudi bio teže povrijeđen ugled osuđenog lica.

(4) Zahtjev iz st. 1, 2 i 3 ovog člana podnosi se u roku od šest mjeseci od dana pravosnažnosti odluke iz člana 499 stav 1 ovog zakonika sudu koji je u krivičnom postupku sudio u prvom stepenu. O zahtjevu odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika. Prilikom rješavanja o zahtjevu shodno se primjenjuju odredbe člana 498 st. 2 i 3 i člana 502 stav 3 ovog zakonika.

Poništavanje upisa neopravdane osude u kaznenoj evidenciji

Član 504

Sud koji je u krivičnom postupku sudio u prvom stepenu donijeće, po službenoj dužnosti, rješenje kojim se poništava upis neosnovane osude u kaznenoj evidenciji. Rješenje se dostavlja organu nadležnom za vođenje kaznene evidencije. O poništenom upisu ne smiju se nikom davati podaci iz kaznene evidencije.

Ograničenje prilikom razmatranja, prepisivanja ili snimanja pojedinih spisa

Član 505

Lice kome je dozvoljeno razmatranje, prepisivanje ili snimanje spisa u skladu sa čl. 203, 203a i 203b ovog zakonika koji se odnose na neosnovanu osudu ili neosnovano lišenje slobode ne može upotrijebiti podatke iz tih spisa na način koji bi bio štetan za rehabilitaciju lica protiv koga je vođen krivični postupak. Predsjednik suda je dužan da na ovo upozori lice kome je dozvoljeno razmatranje, prepisivanje ili snimanje, što će se zabilježiti na spisu uz potpis tog lica.

Priznavanje prava iz radnog odnosa

Član 506

(1) Licu kome je zbog neosnovane osude ili neosnovanog lišenja slobode prestao radni odnos ili svojstvo osiguranika socijalnog osiguranja priznaje se radni staž, odnosno staž osiguranja kao da je bilo na radu za vrijeme za koje je zbog neosnovane osude ili neosnovanog lišenja slobode staž izgubilo. U staž se uračunava i vrijeme nezaposlenosti do koje je došlo zbog neosnovane osude ili neosnovanog lišenja slobode, a koja nije nastala krivicom tog lica.

(2) Prilikom rješavanja o pravu na koje utiče dužina radnog staža, odnosno staža osiguranja, nadležni organ ili organizacija uzeće u obzir staž priznat odredbom stava 1 ovog člana.

(3) Ako organ ili organizacija iz stava 2 ovog člana ne uzme u obzir staž priznat odredbom stava 1 ovog člana, oštećeno lice može zahtijevati da sud iz člana 500 stav 1 ovog zakonika utvrdi da je priznavanje staža nastupilo po zakonu. Tužba se podnosi protiv organa ili organizacije koja osporava priznati staž i protiv Crne Gore.

(4) Na zahtjev organa, odnosno organizacije kod koje se pravo iz stava 2 ovog člana ostvaruje, isplatiće se iz budžetskih sredstava propisani doprinos za vrijeme za koje je odredbom stava 1 ovog člana staž priznat.

(5) Staž osiguranja priznat odredbom stava 1 ovog člana u cjelini se uračunava u penzijski staž.

Glava XXXII

POSTUPAK ZA IZDAVANJE POTJERNICE I OBJAVE

Pronalaženje okrivljenog i obavještanje o njegovoj adresi

Član 507

Ako se ne zna prebivalište ili boravište okrivljenog, kad je to po odredbama ovog zakonika neophodno, sud ili državni tužilac će zatražiti od policije da okrivljenog potraži i da ih obavijesti o njegovoj adresi.

Uslovi za izdavanje potjernice

Član 508

(1) Izdavanje potjernice može se narediti kad se okrivljeni nalazi u bjekstvu i kad je protiv njega pokrenut krivični postupak zbog krivičnog djela za koje je po zakonu propisana kazna zatvora od jedne godine ili teža kazna, a postoji naredba za njegovo dovođenje ili rješenje o određivanju pritvora.

(2) Izdavanje potjernice naređuje sud pred kojim se vodi krivični postupak.

(3) Izdavanje potjernice naređiće se i u slučaju bjekstva okrivljenog iz organa uprave nadležnog za izvršenje krivičnih sankcija u kojem izdržava kaznu, bez obzira na visinu kazne ili bjekstva iz ustanove u kojoj izdržava zavodsku mjeru. Naredbu u takvom slučaju izdaje rukovodilac te ustanove.

(4) Naredba suda ili rukovodioca ustanove za izdavanje potjernice dostavlja se policiji radi izvršenja.

(5) Prilikom raspisivanja potjernice i traganja za licima za kojima je raspisana potjernica mogu se preduzeti radnje i ovlašćenja iz člana 257 ovog zakonika.

Izdavanje objave

Član 509

(1) Ako su potrebni podaci o pojedinim predmetima koji su u vezi sa krivičnim djelom ili ove predmete treba pronaći, a naročito ako je to potrebno radi identifikacije pronađenog nepoznatog leša, naređiće se izdavanje objave kojom će se zatražiti da se podaci ili obavještenja dostave organu koji vodi postupak.

(2) Policija može objavljivati i fotografije leševa i nestalih lica, ako postoje osnovi sumnje da je do smrti, odnosno nestanka tih lica došlo usljed krivičnog djela.

Povlačenje naredbe o izdavanju potjernice i objave

Član 510

Organ koji je naredio izdavanje potjernice ili objave dužan je da je odmah povuče kad se pronađe traženo lice ili predmet ili kad nastupi zastarjelost krivičnog gonjenja ili izvršenja kazne ili drugi razlozi zbog kojih potjernica ili objava nije više potrebna.

Raspisivanje potjernice i objave

Član 511

(1) Potjernicu i objavu raspisuje policija.

(2) Radi obavještanja javnosti o potjernici ili objavi mogu se koristiti i sredstva javnog informisanja.

(3) Ako je vjerovatno da se lice za kojim je izdata potjernica nalazi u drugoj državi, uz saglasnost ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa, može se raspisati i međunarodna potjernica.

(4) Na molbu organa druge države može se raspisati potjernica i za licem za koje se sumnja da se nalazi u Crnoj Gori, ako je u molbi data izjava da će se u slučaju pronalaženja tog lica zatražiti njegovo izdavanje.

Glava XXXIII

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Posebne odredbe o računanju rokova

Član 512

Ako na dan stupanja na snagu ovog zakonika teče neki rok, taj rok će se računati po odredbama ovog zakonika, osim ako je prema ranijim propisima rok bio duži.

Primjena odredaba ranije važećeg zakonika

Član 513

(1) Ako je do dana početka primjene ovog zakonika podnesen zahtjev za sprovođenje istrage po odredbama Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list RCG", br. 71/03 i 47/06), istraga će se okončati u skladu sa tim odredbama.

(2) Ako je do dana početka primjene ovog zakonika donesena odluka protiv koje je po odredbama Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list RCG", br. 71/03 i 47/06) bio dozvoljen pravni lijek, a ta odluka još nije dostavljena ili je u toku rok za izjavljivanje pravnog lijeka ili po izjavljenom pravnom lijeku još nije odlučeno, na pravo na pravni lijek i postupak po pravnom lijeku primjenjivaće se odredbe tog zakonika.

Donošenje podzakonskih propisa

Član 514

Podzakonski akti predviđeni ovim zakonikom donijeće se u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakonika.

Prestanak važenja ranijeg propisa

Član 515

Danom početka primjene ovog zakonika prestaje da važi Zakonik o krivičnom postupku ("Službeni list RCG", br. 71/03 i 47/06), osim odredaba glave XXIX koja će se primjenjivati do donošenja zakona kojim će se urediti postupak prema maloljetnicima i druga pitanja u vezi položaja maloljetnih učinilaca krivičnih djela.

Primjena pojedinih odredaba

Član 516

(1) Odredbe čl. 90, 486, 487, 488 i 489 ovog zakonika primjenjivaće se od dana početka primjene odredaba Krivičnog zakonika kojima će se urediti prošireno oduzimanje imovine.

(2) Odredbe glave XX ovog zakonika će se primjenjivati nakon šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakonika.

(3) Odredbe čl. 109, 158, 272, 273 i 461 ovog zakonika će se primjenjivati od dana stupanja na snagu ovog zakonika.

(4) U postupcima za krivična djela organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina ovaj zakonik će se primjenjivati od 26. avgusta 2010. godine.

Stupanje na snagu

Član 517

Ovaj zakonik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se nakon jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakonika.

Samostalni član Zakona o izmjenama i dopuni Zakonika o krivičnom postupku

("Sl. list CG", br. 49/2010)

Član 4

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Samostalni članovi Zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku

("Sl. list CG", br. 35/2015)

Posebne odredbe o računanju rokova

Član 88

Ako na dan početka primjene ovog zakona teče neki rok, taj rok će se računati po odredbama ovog zakona, osim ako je prema ranijim propisima rok bio duži.

Započeti postupci

Član 89

Ako je do dana početka primjene ovog zakona podignuta optužnica ili podniet optužni akt po odredbama Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 57/09, 49/10, 47/14 i 2/15), na kontrolu optužnice, odnosno prethodno ispitivanje optužnog akta primjenjivaće se odredbe tog zakonika.

Ako je do dana početka primjene ovog zakona donesena odluka protiv koje je u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 57/09, 49/10, 47/14 i 2/15) izjavljen pravni lijek, a ta odluka još nije dostavljena ili je u toku rok za izjavljivanje pravnog lijeka ili po izjavljenom pravnom lijeku još nije odlučeno, na pravo na pravni lijek i postupak po pravnom lijeku primjenjivaće se odredbe tog zakonika.

Primjena pojedinih odredaba

Član 90

Odredbe čl. 90a, 90b i 90v ovog zakonika primjenjivaće se od dana stupanja na snagu zakona kojim će se urediti oduzimanje i upravljanje imovinom stečenom kriminalnom djelatnošću.

Prestanak važenja pojedinih odredaba

Član 91

Odredbe čl. 91 do 96 ovog zakonika prestaju da važe danom stupanja na snagu zakona kojim će se urediti oduzimanje i upravljanje imovinom stečenom kriminalnom djelatnošću.

Stupanje na snagu

Član 92

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se nakon isteka 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Napomena:

* Odredbe člana 257. stav 2. Zakonika o krivičnom postupku ("Sl. list CG", br. 57/2009 i 49/2010), u dijelu koji glasi: "zatraži od pružaoca usluga elektronskih komunikacija provjeru identičnosti telekomunikacijskih adresa koje su u određenom vremenu uspostavile vezu", prestale su da važe na osnovu Odluke US Crne Gore, U-I br. 34/11 od 23. jula 2014. godine, objavljene u "Sl. listu CG", br. 47/2014 od 7. novembra 2014. godine.

** Odredbe člana 175. stav 1. tačka 4. Zakonika o krivičnom postupku ("Sl. list CG", br. 57/2009, 49/2010 i 47/2014 - odluka US), u dijelu koji glasi: "a postoje izuzetne okolnosti koje ukazuju da bi puštanje na slobodu dovelo do ozbiljne prijetnje očuvanju javnog reda i mira", prestale su da važe na osnovu Odluke US Crne Gore, U-I br. 18/09 od 28. oktobra 2014. godine, objavljene u "Sl. listu CG", br. 2/2015 od 16. januara 2015. godine.

*** Odredbe člana 90. i potpoglavlje 3. "Trajno oduzimanje imovine čije zakonito porijeklo nije dokazano" i čl. 486-489. Zakonika o krivičnom postupku ("Sl. list CG", br. 57/2009, 49/2010, 47/2014 - odluka US, 2/2015 - odluka US i 35/2015) prestaju da važe danom stupanja na snagu Zakona o oduzimanju imovine stečene kriminalnom djelatnošću ("Sl. list CG", br. 58/2015), odnosno 9. novembra 2015. godine.